

Haninge
kommun

Kommunstyrelsens protokoll

2017-06-14

Plats och tid	KS-salen Utö Onsdag 2017-06-14, kl. 15.30
Beslutande	Meeri Wasberg, ordförande (S) Petri Salonen, 1:e vice ordförande (C) Göran Svensson (S) Maria Fägersten (S) Mikko Svensson (S) Johan Svensk (MP) Mehmet Coksürer (MP) Alexandra Anstrell (M) Michael Fridebäck (M) Tobias Hammarberg (L) Pia Lublin (L) Marie Litholm (KD) Kennerth Valtersson (SD) Barbro Nordgren (S), tjänstgörande ersättare för Annett Haaf (S) Sedat Dogru (M), tjänstgörande ersättare för Martina Mossberg (M)
Ersättare	Ove Andersson (MP) Nafi Cilgin (V) Ulla-Britt Öhman (C) Christian Lindefjärd (SD)
Övriga deltagande	Bengt Svenander, kommundirektör Jörn Karlsson, ekonomidirektör Anna Clara Stenvall, sekreterare

Justeringens plats och tid 2017-06-22

Paragrafer 155 - 180

Sekreterare _____
Anna Clara Stenvall

Ordförande _____
Meeri Wasberg (S)

Justerare _____
Alexandra Anstrell (M)

ANSLAG/BEVIS

Justeringen av kommunstyrelsens protokoll tillkännages genom anslag. Datum då anslaget sätts upp och tas ned framgår nedan.

Beslutande organ Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum 2017-06-14

Datum då anslaget
sätts upp 2017-06-26

Datum då anslaget
tas ned 2017-07-26

Förvaringsplats för
protokollet Kansliet

Underskrift

Anna Clara Stenvall, sekreterare

Innehållsförteckning

Ärende	Sida
§ 155 Val av justerare.....	7
§ 156 Förslag om öppet sammanträde.....	8
§ 157 Nya medborgarförslag	9
§ 158 Budgetuppföljning maj 2017	10
§ 159 Revidering av kostpolicy	12
§ 160 Strategisk inriktning för arbetet med varumärket Haninge.....	15
§ 161 Samarbetsavtal med UNICEF Sverige om barnrättskommun	18
§ 162 Direktiv för omarbetning av Vendelsö utvecklingsprogram.....	21
§ 163 Utredningsuppdrag för Torvallaområdet.....	23
§ 164 Inhyrning av bostäder vid Hammarbovägen/Allévägen på fastigheten Hammar 1:19 i Tungelsta	25
§ 165 Granskning av intern kontroll – svar på revisionskrivelse	29
§ 166 Granskning av kommunens miljöarbete, mål och åtgärder – svar på revisionskrivelse.....	31
§ 167 Granskning av kommunens strategiska arbete med att skapa säkra fysiska miljöer – svar på revisionskrivelse	33
§ 168 Remiss: Utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster, SOU 2017:23	35
§ 169 Samråd om Program Landfjärden, Nynäshamns kommun.....	38
§ 170 Personuppgiftsombud för kommunstyrelsen	41
§ 171 Köpe- och markanvisningsavtal samt planuppdrag för del av Kalvsvik 16:1, restaurangtomten inom Albyberg.....	43
§ 172 Överlåtelse av markavtal för elektrisk kommunikation (fiber) i kommunens allmänna platsmark.....	45
§ 173 Planbesked fastigheten Ludvigsberg 5:2, centrala delen	47
§ 174 Planbesked fastigheten Ludvigsberg 5:2, Muskö Havsbad	48
§ 175 Förlängning av markreservation berörande fastigheten Åby 1:27	49
§ 176 Överenskommelse om förlängning av option för del av fastigheten Kalvsvik 16:1	51

§ 177 Gatukostnadsutredning Norrby, södra etappen.....	53
§ 178 Val av ledamot till pensionärsrådet.....	55
§ 179 Meddelanden	56
§ 180 Delegationsbeslut	57

§ 155 Val av justerare

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Alexandra Anstrell (M) väljs till justerare.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Alexandra Anstrell (M) väljs till justerare.
-

§ 156 Förslag om öppet sammanträde

Sammanfattning

Enligt kommunstyrelsens reglemente § 28 bör nämnden ha öppet sammanträde vid behandling av medborgarförslag om förslaget är av allmänt intresse. Det åligger även kommunstyrelsen att enligt § 13 i samma reglemente att besluta om öppna sammanträden. Det föreslås därför att kommunstyrelsens sammanträde är öppet under de paragrafer som behandlar inkomna medborgarförslag.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsens sammanträde är öppet för allmänheten under paragraferna som behandlar inkomna medborgarförslag.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsens sammanträde är öppet för allmänheten under paragraferna som behandlar inkomna medborgarförslag.

§ 157 Nya medborgarförslag

Sammanfattning

När ett medborgarförslag har överlämnats från kommunfullmäktige för beslut ska förslagsställaren erbjudas möjlighet att presentera sitt medborgarförslag för kommunstyrelsen inför vidare beredning av ärendet.

Några nya medborgarförslag har inte överlämnats från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen.

Dnr KS 2017/6

§ 158 Budgetuppföljning maj 2017

Sammanfattning

I enlighet med ekonomi- och verksamhetsstyrregler samt beslutad tidplan för budgetuppföljningar 2017 lämnas per maj en månadsrapport omfattande budgetuppföljning och prognos avseende driftredovisning samt finansiell rapport för kommunen.

Kommunens budgeterade resultat för 2017 är per maj månad 91,4 mnkr, vilket är ett lägre budgeterat resultat än ursprunglig budget i Mål och budget (KF 2016-06-20, § 243). I december 2016 reviderade fullmäktige 2017 års budget, nettoeffekten av revideringen för budgeterat resultat var noll då revideringen var en omfördelning av nämndernas ramar med anledning av ny prismodell för IT-kostnader (KF 2016-12-05, § 350). Vidare har fullmäktige beslutat om införandet av heltid för alla inom vissa yrkesgrupper vilket finansierades ur kommunfullmäktiges reserv utan att påverka årets budgeterade resultat (KF 2017-03-06, § 33). Resultatöverföring av driftmedel från 2016 som fullmäktige beslutade om i april på 30,9 mnkr finansierades genom ökade skatteintäkter med 15,0 mnkr samt ett 15,8 mnkr lägre budgeterat resultat för 2017. Det innebär att kommunens budgeterade resultat efter resultatöverföringen sänktes från 107,34 mnkr till 91,45 mnkr (KF 2017-04-18, § 91).

Tillsammans prognostiserar nämnderna per maj ett överskott på 0,5 mnkr, vilket är oförändrat jämfört med föregående månads prognos. Den skattefinansierade verksamhetens prognos om underskott motsvarar 0,01 procent av årsbudget.

Finansförvaltningen har prognos om ett överskott på 2,0 mnkr. Prognosen för kommunen som helhet är **ett resultat på 93,95 mnkr** vilket är 2,5 mnkr bättre än budgeterat resultat.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden prognostiserar ett underskott på 0,5 mnkr. Kultur- och fritidsnämndens prognos för helåret är ett överskott på 1,0 mnkr, motsvarande nämndens reserv. Övriga nämnder och kommunstyrelsen prognosticerar ett nollresultat per maj. Prognosen för finansförvaltningen är ett

överskott med 2,0 mnkr vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos.

Fullmäktige har per maj en oförbrukad reserv på 32,4 mnkr, bland annat för att täcka eventuella avvikelser inom elevpengsystemet inom grund- och förskolenämnden. Prognosen för fullmäktiges reserv är, som den brukar vara i ett tidigt skede av året när faktiska volymer för hösten ännu är osäkra, att reserven kommer att förbrukas fullt ut.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-06-14 – Budgetuppföljning och prognos 31 maj 2017

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Uppföljningen godkänns.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Uppföljningen godkänns.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen

För kännedom: Samtliga nämnder

Dnr KS 2016/528

§ 159 Revidering av kostpolicy

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2012-02-06, § 6, om gällande kostpolicy för Haninge kommun. På fem år har våra offentliga måltider utvecklas i rätt riktning. För att inte tappa fart och visioner inom måltidsverksamheterna är en anpassning till nuläget nödvändig.

Livsmedelsverkets måltidsmodell för offentliga måltider i förskola, skola och äldreomsorg behöver implementeras i kostpolicyn.

Modellen består av sex olika områden som alla är viktiga för att matgästen ska må bra av maten och känna matglädje. Avsnittet om miljö och hållbar utveckling behöver förtydligas och utvecklas. Så även ansvar och samverkan. Måltiderna är en viktig resurs som ska tas tillvara exempelvis i den pedagogiska verksamheten.

Ärendet har beretts och initierats av kommunstyrelseförvaltningen. Revideringarna har tagits fram i samråd och dialog med kökschefer och kockar i måltidsverksamheterna.

Förslag till revidering av kostpolicyn har skickats på remiss till grund- och förskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden och äldrenämnden under perioden 2016-11-22 till 2017-02-28. Generellt har remissvaren varit mycket positiva till revideringarna.

Kommunstyrelsen beslutade 2017-04-24, § 99, att återremittera ärendet till kommunstyrelseförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har arbetat in remissvarens synpunkter på tillägg, förtydliganden, språkliga justeringar och rättningar i förslaget till reviderad kostpolicy.

De viktigaste ändringarna berör måltidsmodellen i inledningen, mer uttalat gästfokus och miljöpåverkan under syfte, förtydligande av uppföljning i stycket om ansvar. Tillägg har gjorts om mer vegetabilier och mindre socker under maten i skolan. Högre krav

på kvalitet, miljöhänsyn och djurskydd vid upphandling av livsmedel samt ökad samverkan har införts i stycket om miljö och hållbar utveckling.

Förvaltningen har efter återremissen undersökt vad som gäller avseende läkarintyg och specialkost samt samrått med utbildningsförvaltningen.

Skolverket gick sommaren 2016 ut med ett förtydligande av sin syn på rätten till specialkost: "När det gäller rätten till specialkost utgår vi ifrån de grundläggande bestämmelserna om skolmåltider, det vill säga att alla har rätt till kostnadsfria och näringsriktiga måltider. När det gäller elevers rätt till särskilt stöd finns inget stöd i bestämmelserna för att kräva ett läkarintyg för att eleven ska få stöd. På motsvarande sätt ser vi på elevers behov av specialkost. Grunden i arbetet med stöd till elever måste utgå från ett förtroendefullt samarbete mellan skola och vårdnadshavare för att finna bästa möjliga lösning för elevens skolgång. I den kan en anpassning av kosten vara ett alternativ även om det rent medicinskt inte är motiverat".

Livsmedelsverket förespråkar dialog och kommunikation. Individuella önskemål kan vara specialkost vid födoämnesallergi/överkänslighet som är ett lagkrav. Individuella önskemål kan också vara specialkost vid religion, etiska skäl och egen övertygelse som ska erbjudas i möjligaste mån utifrån lokala förutsättningar.

För måltidsverksamheterna i Haninge kommun finns som stöd för säker mat, likvärdighet och hög kvalitet framtagna rutiner vid specialkost. Rutinerna uppdateras kontinuerligt vartefter omvärld, möjligheter och krav utvecklas och då alltid i samråd med elevhälsan.

Individuella önskemål tydliggör bättre formuleringen i stycket specialkost än ordet önskekost varför det ordvalet utgår.

Underlag för beslut

- Förslag till reviderad Kostpolicy 2017-05-17
- Remissammanställning – revidering av kommunens kostpolicy
- Grund- och förskolenämndens beslut 2017-02-08, § 16

- Gymnasie- och vuxenutbildningens beslut 2017-02-07, § 13
- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2017-02-08, § 7
- Socialnämndens beslut 2017-02-14, § 12 inkl. tjänsteskrivelse
- Äldrenämndens beslut 2017-02-14, § 17
- Nu gällande kostpolicy

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Förslaget till reviderad Kostpolicy godkänns.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Alexandra Anstrell (M) yrkar med instämmande av Marie Litholm (KD) och Tobias Hammarberg (L) bifall till eget förslag från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna (bilaga).

Johan Svensk (MP) yrkar bifall till kommunalrådsberedningens förslag.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag och det egna förslaget från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna. Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Förslaget till reviderad Kostpolicy godkänns.

Reservationer

Alexandra Anstrell, Michael Fridebäck och Sedat Dogru - samtliga (M), Tobias Hammarberg (L) Pia Lublin (L) och Marie Litholm (KD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: KSF

För kännedom: GFN, GVN, KFN, SN, ÄN

Dnr KS 2017/268

§ 160 Strategisk inriktning för arbetet med varumärket Haninge

Sammanfattning

Inom ramen för arbetet med att utveckla Haninges stadskärna identifierades hösten 2014 ett stort behov av att utveckla och stärka varumärket Haninge, med en utgångspunkt i stadskärnan. Under 2015 genomförde därför fastighetsägarna och Haninge kommun gemensamt ett varumärkesarbete enligt "Handlingsplan för utveckling av den regionala stadskärnan 2014" som fastställdes av kommunstyrelsen 2015-01-26, § 13.

Istället för att presentera en färdig kampanj med bestämda former innehåller förslaget till varumärkesstrategin en ram för kommande målgrupps- och varumärkesarbete.

Varumärkesarbetet innehåller utgångspunkter och bärande delar med utgångspunkt i nulägesanalysen, förslag till namn på stadskärnan, marknadsposition och inriktning vad gäller primära målgrupper.

Förvaltningens synpunkter

Varumärkesarbetet har genomförts tillsammans med Gullers grupp som har stor erfarenhet av varumärken i kommunal verksamhet. Detta koncept har sedan testats under våren/sommaren 2016 bl.a. i det projektkontor som finns i Haninge centrum, samt på ett antal trycksaker relaterat till stadskärnans utveckling. Responsen har varit god från medborgarna samtidigt som värdefulla erfarenheter drogs.

En varumärkeshearing genomfördes 2016-12-17. Förvaltningen föreslår att bifogat förslag till strategisk inriktning av arbetet med varumärket Haninge godkänns.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 17-05-22 Strategisk inriktning varumärket Haninge
- Gullers presentation

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Den strategiska inriktningen av arbetet med Haninges varumärke, namn på stadskärnan Haninge stad, marknadsposition ”söder om söder” och inriktning vad gäller primära målgrupper godkänns.
2. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att påbörja planeringen av implementering av varumärkesinriktningen i samtliga av kommunens verksamheter samt arbeta för en etablering i relation till samarbetspartners.
3. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att ta fram förslag till riktlinjer och ny grafisk manual i överensstämmelse med varumärkesstrategin samt en aktivitetsplan inkl. budget med fokus på 2018. Uppdraget ska redovisas för kommunstyrelsen senast 2017-12-31.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Marie Litholm (KD), Tobias Hammarberg (L) och Alexandra Anstrell (M) hemställer om att lämna ett gemensamt särskilt yttrande (bilaga), vilket kommunstyrelsen medger.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Den strategiska inriktningen av arbetet med Haninges varumärke, namn på stadskärnan Haninge stad, marknadsposition ”söder om söder” och inriktning vad gäller primära målgrupper godkänns.
2. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att påbörja planeringen av implementering av varumärkesinriktningen i samtliga av kommunens verksamheter samt arbeta för en etablering i relation till samarbetspartners.
3. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att ta fram förslag till riktlinjer och ny grafisk manual i överensstämmelse med

varumärkesstrategin samt en aktivitetsplan inkl. budget med fokus på 2018. Uppdraget ska redovisas för kommunstyrelsen senast 2017-12-31.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunikations- och marknadsföringsenheten

För kännedom: Anna Berglund

Dnr KS 2017/278

§ 161 Samarbetsavtal med UNICEF Sverige om barnrättskommun

Sammanfattning

I Haninge kommuns mål och budget 2017-2018 ges kommunstyrelsen i uppdrag att påbörja implementeringen av barnkonventionen. Beslut om direktiv för implementering av barnkonventionen för 2017-2018 fattades i kommunstyrelsen 2017-03-27, § 71.

I samband med beslutet i kommunstyrelsen om implementeringen av barnkonventionen beskrevs det att kommunstyrelseförvaltningen arbetade tillsammans med UNICEF Sverige för att ta fram ett förslag på samarbetsavtal om att bli en barnrättskommun. Kommunstyrelseförvaltningen har nu tillsammans med UNICEF Sverige tagit fram ett förslag på samarbetsavtal.

UNICEF Sverige startar ett pilotprojekt i fem kommuner. Projektet ska höja och säkra barnrättsperspektivet lokalt samt bidra till att skapa samverkansmöjligheter mellan kommun, föreningar och företag. UNICEF Sverige erbjuder nu Haninge kommun att bli en pilotkommun för att kunna bli en barnrättskommun.

Arbetsmodellen för barnrättskommun kommer att innebära att Haninge kommun kommer att utveckla sitt sätt att arbeta med barnkonventionen så att den genomsyrar hela organisationen.

Samarbetsavtalet med UNICEF Sverige kommer inte att innebära kostnader för kommunen.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att samarbetsavtalet kommer att stärka, kvalitetssäkra och vara ett stöd för kommunens arbete med implementeringen av barnkonventionen.

Samarbetsavtalet kommer att bidra till ett rättighetsbaserat barnrättsarbete och ge en ökad kunskap i barns rättigheter. Avtalet ligger i linje med kommunens antagna direktiv för implementering av barnkonventionen och kommer att utgöra ett ytterligare stöd i detta arbete.

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att avtalet innebär ett mervärde genom den expertkompetens som världens största barnrättsorganisation kan bistå med till Haninge kommun genom kunskapsbaserad arbetsmetodik och erfarenhet av modellutvecklande. Samarbetet med UNICEF Sverige kommer att medföra expertstöd vad gäller utbildning och dokumentation under projekttiden. Haninge kommun har efter projektidens avslut rätt att kalla sig barnrättskommun. UNICEF Sveriges arbetsmodell för barnrättskommun bygger på analys, planering, och åtgärdsverktyg som gör det möjligt för barn, ungdomar och vuxna att samarbeta för att utvärdera och förbättra verksamheter som berör barn utifrån barnets rättigheter.

Genom projektet kommer Haninge kommun få kunskaper för att utveckla ett kommunövergripande arbetssätt vilket i sin tur kommer att innebära ett effektivare arbete där nämnder, förvaltningar och bolag delar en systemsyn i att arbeta utifrån ett barnrättsperspektiv. Modellen kommer att anpassas efter Haninge kommuns implementeringsarbete och utifrån förvaltningarnas verksamheter, förutsättningar och behov under pilottiden.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att samarbetsavtalet kommer att innebära att kommunens arbete med implementeringen av Barnkonventionen samt måluppfyllelsen i mål och budget 2017-2018 kommer att underlättas.

Underlag för beslut

- Samarbetsavtal barnrättskommun
- Kommunstyrelsens beslut 2017-03-27, § 71, inklusive kommunstyrelsens tjänsteskrivelse ”Direktiv för implementering av barnkonventionen i Haninge kommun 2017 – 2018”

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Samarbetsavtal barnrättskommun med UNICEF Sverige godkänns.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Marie Litholm (KD) yrkar bifall till kommunalrådsberedningens förslag.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunstyrelsens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Samarbetsavtal barnrättskommun med UNICEF Sverige godkänns.

Expedieras: Akt

För verkställighet: KSF

För kännedom: Berit Pettersson, Sören Berglund, Jessica Tanzilli

Dnr KS 2017/277

§ 162 Direktiv för omarbetning av Vendelsö utvecklingsprogram

Sammanfattning

På kommunstyrelsens möte 2016-12-12 (§ 324) gavs kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram direktiv för omarbetning av Vendelsö utvecklingsprogram. Förvaltningen anser att det finns goda skäl att, utifrån arbetet med kontinuerlig översiktsplanering, ta fram nya planeringsunderlag för området runt Vendelsö.

Syftet är att med utgångspunkt i översiktsplanen i ett första steg tydliggöra förutsättningarna för den fysiska strukturen och levnadsförhållanden. Frågor som bör belysas särskilt är bostadsbebyggelse, vatten och avlopp, infrastruktur, skolor och tillgänglighet. Resultaten utgör underlag i såväl strategisk planering som i detaljplaneringen. De kan även användas vid upprättande av framtida styrdokument som exempelvis trafikstrategi, trafikplan, grönsstrukturplan och klimatanpassningsplan. Utfallet av det första steget får sedan visa om det finns behov av att ändra översiktsplanen i ett andra steg.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att nya planeringsunderlag tas fram utifrån bifogad tjänsteskrivelse som innehåller förslag på direktiv för omarbetning av Vendelsö utvecklingsprogram. En budget på 1 000 000 kr föreslås för utredningar och kartframställning. Förvaltningen bedömer att halva beloppet kan finansieras inom gällande budget och föreslår att den andra halvan finansieras ur kommunstyrelsens reserv.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse (2017-05-15) Direktiv för omarbetning av Vendelsö utvecklingsprogram
- Protokollsutdrag KS 2016-12-12 (§324)

- Tjänsteskrivelse (2016-11-10) Vendelsö utvecklingsprogram –
rapport av pågående utvecklingsarbete

- Vendelsö utvecklingsprogram

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att ta fram planeringsunderlag för området Vendelsömalm, Vendelsö och Gudö i enlighet med kommunstyrelseförvaltningens skrivelse.
2. Av de i skrivelsen redovisade kostnaderna på 1 000 000 kr finansieras 500 000 kr ur kommunstyrelsens reserv.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att ta fram planeringsunderlag för området Vendelsömalm, Vendelsö och Gudö i enlighet med kommunstyrelseförvaltningens skrivelse.
2. Av de i skrivelsen redovisade kostnaderna på 1 000 000 kr finansieras 500 000 kr ur kommunstyrelsens reserv.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Berit Pettersson (planeringschef, KSF) och
Mirja Thårlin (samhällsplanerare, KSF)

För kännedom: Samtliga nämnder, Tornberget, Haninge Bostäder

Dnr KS 2017/293

§ 163 Utredningsuppdrag för Torvallaområdet

Sammanfattning

Fråga har uppkommit om huruvida allt idrottsutbud inom Torvallaområdet kan förläggas längs västra kanten av rv 73 så att området väster därom frigörs för nya bostäder mm.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har översiktligt bedömt vad en ändrad markanvändning inom Torvallaområdet kan innebära. Preliminära bedömningar visar att det är möjligt att avsätta 40 000 – 50 000 m² BTA för idrottsändamål och 140 000 – 220 000 m² BTA för bostäder. Kommunstyrelseförvaltningen redogör i bifogad skrivelse för vilka inledande utredningar som behövs för att avgöra realismen i frågan.

Underlag för beslut

- Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse 2017-05-23,
”Utredningsuppdrag för Torvallaområdet” inkl kartbilaga.

Kommunrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att genomföra i skrivelsen angivna utredningar samt formulera förslag till uppdrag att ta fram planprogram och förslag till tillvägagångssätt för markanvisningar.
2. Utredningarna och förslagen skall redovisas under första kvartalet 2018.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att genomföra i skrivelsen angivna utredningar samt formulera förslag till uppdrag att ta fram planprogram och förslag till tillvägagångssätt för markanvisningar.

2. Utredningarna och förslagen skall redovisas under första kvartalet 2018.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltningen

För kännedom: Kultur- och fritidsnämnden,
stadsbyggnadsnämnden, Mex

Dnr KS 2017/304

§ 164 Inhyrning av bostäder vid Hammarbovägen/Allévägen på fastigheten Hammar 1:19 i Tungelsta

Sammanfattning

Sveriges kommuner har under lång tid tagit emot nyanlända som efter att de fått uppehållstillstånd bosätter sig och etablerar sig i Sverige, eller befinner sig i en kommun som asylsökande vuxen eller barn. Under 2015 har det skett en mycket stor ökning av antalet personer som kommer till Sverige och därmed även till Haninge kommun.

En av följderna av detta är att riksdagen har beslutat om en ny lag, lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Lagen innebär att sedan 2016-03-01 är kommunerna skyldiga att ge bostad till de flyktingar som får uppehållstillstånd och blir anvisade av Migrationsverket till respektive kommun. Lagen slår fast att vid fördelningen av anvisningar mellan kommuner skall hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn, samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen. Bostadssituationen beaktas inte vid fördelningen. Fler nyanlända kommer framöver att anvisas till kommuner där det finns goda etableringsförutsättningar. Samtidigt är bostadsbristen i storstadslänen ett stort hinder för både mottagande och en god etablering.

Detta betyder för Haninge kommun att kommunen är skyldig att tillhandahålla bostäder åt 276 personer som väntas anvisas under 2017. Vad anvisningen för 2018 blir vet vi inte förrän i slutet av 2017 men uppskattningen är att antalet kommer att minska.

Som en del i kommunens arbete med att få fram bostäder till att kunna ta emot nyanlända enligt den nya lagen har stadsbyggnadsförvaltningen tagit fram förslag på 10 tomter där det skulle vara möjligt att uppföra bostäder med tidsbegränsade bygglov. Detta beskrivs i en plan för anskaffning av bostäder till av

staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd som behandlades i kommunfullmäktige 5 december 2016.

Hammarbovägen/Allévägen på fastigheten Hammar 1:19 i Tungelsta är en av de tomter som stadsbyggnadsförvaltningen har tagit fram som är tänkbara att bygga bostäder på med tidsbegränsat bygglov. Kommunstyrelseförvaltningen har i förhandlingar med Home by Home Fastigheter AB kommit fram till en överenskommelse. Den bygger på ett upplägg som innebär att Home by Home erbjuder arrendera ett markområde vid Hammarbovägen/Allévägen i Tungelsta till och med 2027-11-30 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet mot att de åtar sig att på området uppföra ca 30 stycken enrumslägenheter, ca 20 stycken tvårumslägenheter samt ca 10 stycken trerumslägenheter, uppförda i ca 10 stycken byggnader i två plan med ca 6 bostäder i varje byggnad, totalt ca 60 bostäder och upplåta dessa till kommunen i enlighet med bilagt hyresavtal. Antalet lägenheter i hyresavtalet är ett uppskattat antal då detta slutligen avgörs i samband med bygglovet.

Kommunens ekonomiska åtagande för hyreskontrakten är 5 088 tkr per år. Hyreskontraktets längd är fr.o.m. 2017-12-01 t.o.m. 2027-11-30 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet. Den totala hyreskostnaden under hyrestiden beräknas till 76 320 tkr exklusive indexhöjningar de kommande åren.

Hyresnivåer på lägenheterna är beräknade till 4 450 kr per månad för de 30 enrumslägenheterna, 8 300 kr per månad för de 20 tvårumslägenheterna samt 12 450 kr per månad för de 10 trerumslägenheterna.

Beslutet om att arrendera ut marken är ett delegationsbeslut som hanteras inom ramen för detta och är villkorat av att hyresavtalet godkänns.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen ser att behovet av dessa bostäder är stort och föreslår kommunstyrelsen att godkänna bilagda hyresavtal vilket innebär att kommunen hyr in ca 60 stycken

bostadslägenheter från Home by Home Fastigheter AB. Kommunstyrelseförvaltningen gör bedömningen att bostäderna från Home by Home Fastigheter AB har en god standard.

I ärendet ”Plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd” som behandlades på kommunfullmäktige den 5 december 2016 finns också beskrivet att en del av lägenheterna skall kunna hyras ut till andra än nyanlända, exempelvis som ungdomsbostäder. Beträffande bostäderna på Hammarbovägen/Allévägen är kommunstyrelseförvaltningens bedömning att ca 70-75 % av lägenheterna behövs till nyanlända, eftersom kommunen, för de 276 personer som väntas anvisas 2017, har ett stort behov av bostäder och många av de som anvisas kommer till Haninge under hösten 2017.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-05-30 – Inhyrning av bostäder vid Hammarbovägen/Allévägen på fastigheten Hammar 1:19 i Tungelsta

- Hyresavtal med bilagor

- Karta

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Bilagda hyresavtal godkänns.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Marie Litholm (KD) och Tobias Hammarberg (L) hemställer om att lämna ett gemensamt särskilt yttrande (bilaga), vilket kommunstyrelsen medger.

Alexandra Anstrell (M) yrkar med instämmande av Kennerth Valtersson (SD) avslag till kommunalrådsberedningens förslag.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag och avslagsyrkandet från Moderaterna och Sverigedemokraterna. Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Bilagda hyresavtal godkänns.

Reservationer

Alexandra Anstrell, Michael Fridebäck och Sedat Dogru - samtliga (M) reserverar sig mot beslutet (bilaga). Kennerth Valtersson (SD) reserverar sig mot beslutet (bilaga).

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen

För kännedom: Socialnämnden

Dnr KS 2017/231

§ 165 Granskning av intern kontroll – svar på revisionskrivelse

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en granskning av de administrativa interna kontrollerna inom Haninge kommun. Syftet med kontrollen är att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisorernas övergripande bedömning är att kommunen har förutsättningar att inom de flesta områden uppnå tillräcklig kvalitet avseende administrativa interna kontroller. Det föreligger dock ett fortsatt behov av att intensifiera arbetet ytterligare till följd av de noteringar som uppkommit i årets granskning. Det noteras särskilt att vissa av rekommendationerna har lämnats redan i samband med tidigare års granskningar. Revisionens bedömning är att dessa är av fortsatt relevans för kommunen.

Kommunstyrelseförvaltningen har fått flera av rekommendationerna från revisionen tidigare och arbetar för att förbättra rutiner och processer avseende den interna kontrollen. De arbeten som pågår redovisas under kommunstyrelseförvaltningens svar under respektive rekommendation.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-05-18 - Granskning av intern kontroll med avseende på finansiell rapportering 2016
- Revisionskrivelse 2017-04-03 – Granskning av internkontroll kopplat till administrativa rutiner, inklusive bilaga 1
- Revisionsrapport – Granskning av intern kontroll med avseende på finansiell rapportering 2016

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse skall utgöra kommunstyrelsens svar på revisionskrivelsen.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse skall utgöra kommunstyrelsens svar på revisionskrivelsen.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen

För kännedom: Revisionen

Dnr KS 2017/188

§ 166 Granskning av kommunens miljöarbete, mål och åtgärder – svar på revisionskrivelse

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en granskning av kommunens miljöarbete. Syftet med granskningen är att bedöma om kommunen har ändamålsenliga och effektiva processer för att kunna följa upp fullmäktiges miljömål.

Revisorernas övergripande bedömning är kommunen arbetar på ett ändamålsenligt sätt med miljöfrågor och har effektiva processer för att bedöma miljörisker, mätning och uppföljning. Fullmäktiges miljömål är tydligt kommunicerade. Däremot finns det otydligheter i processen när miljömål ska tas fram och vilka åtgärder som ska göras.

De helägda bolagen Tornbergets Fastighetsförvaltnings AB och Haninge Bostäder AB arbetar systematiskt och ändamålsenligt med miljöfrågor. Tornberget har integrerat miljöfrågor i sin övergripande risk- och väsentlighetsanalys. Haninge Bostäder saknar en formaliserad process att inkludera miljörisker i bolagets risk- och väsentlighetsanalys.

Revisionen lämnar tre rekommenderar till kommunstyrelsen. Det är att förbättra och effektivisera dialogen om miljömål och miljörelaterade åtgärder med nämnder och bolag, att årsredovisningen inkluderar styrdokument utöver fullmäktiges mål och indikatorer samt att Haninge Bostäder ska ta med relevanta miljörisker i sin process för riskbedömning och internkontrollplan. Kommunstyrelseförvaltningen anser att det nya klimat- och miljöpolitiska programmet blir en viktig grund för en tydligare process kring uppföljning av mål och indikatorer inom miljöområdet.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-05-22 - Granskning av kommunens miljöarbete, mål och åtgärder

- Revisionskrivelse 2017-03-22 – Granskning av kommunens miljöarbete, mål och åtgärder
- Revisionsrapport – Granskning av kommunens miljöarbete, mål och åtgärder, Haninge kommun

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse skall utgöra kommunstyrelsens svar på revisionskrivelsen.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Alexandra Anstrell (M), Marie Litholm (KD), och Tobias Hammarberg (L) hemställer om att lämna ett gemensamt särskilt yttrande (bilaga), vilket kommunstyrelsen medger.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse skall utgöra kommunstyrelsens svar på revisionskrivelsen.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen

För kännedom: Revisionen

Dnr KS 2017/187

§ 167 Granskning av kommunens strategiska arbete med att skapa säkra fysiska miljöer – svar på revisionskrivelse

Sammanfattning

Kommunens förtroendevalda revisorer har med hjälp av företaget Ernst & Young låtit genomföra en granskning av kommunens strategiska arbete med att skapa säkra fysiska miljöer.

Syftet har varit att bedöma om kommunstyrelsen och stadsbyggnadsnämnden har ett strategiskt arbete, som säkerställer säkra fysiska miljöer i kommunen, både för anställda och medborgare. Med säkra miljöer avses bl a besöksmål, promenadstråk, hållplatser, lekplatser, trafikmiljöer, gång-, cykel- och bilvägar, hamnmiljöer och andra allmänna och kommunägda platser. Vidare omfattas kommunens egna verksamhetslokaler av begreppet.

Mot bakgrund av vad som framkommit i granskningen ges kommunstyrelsen följande rekommendationer

- Säkerställ en ändamålsenlig underhållsplanering avseende kommunens fastigheter, för att framgent säkerställa säkra fysiska miljöer.
- Säkerställ en ändamålsenlig uppföljning av trygghets- och säkerhetsarbetet utifrån antagna styrdokument. Överväg en sammanställd uppföljning i större utsträckning.
- Utveckla den långsiktiga planeringen (längre än 4 års sikt) i det strategiska trygghets- och säkerhetsarbetet.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer rekommendationerna på följande sätt.

Haninge kommun bedriver ett systematiskt och ändamålsenligt trygghets- och säkerhetsarbete i en expansiv och föränderlig tid. Det styrks av länsstyrelsens tillsyner, att kommunen är prisad för arbetet (Security Awards pris för bästa riskmanagementarbete 2015), att åtgärder mot skadegörelse har haft stabila positiva resultat under

flera år. Kommunstyrelsen arbetar i nära samarbete med Tornberget kring underhållsplanering. I underhållsplaneringen ingår bl a tillsyn av brandskydd, miljö, VA, tillgänglighet och tekniskt skalskydd samt bevakning. Genom samarbetet säkerställs också kontinuitet i lokalförsörjning utifrån långsiktiga kända behov och om lokaler blir obrukbara eller otillgängliga i samband med oönskade händelser. Kommunfullmäktige har också 2016-09-12, § 252, beslutat om ett förändrat arbetssätt för ett mer effektivt trygghetsskapande uppdrag. Arbetssättet ska årligen utvärderas och rapporteras. Kommunens samtliga nämnder och Tornberget arbetar gemensamt med trygghets- och säkerhetsuppgifter. Det skapar i sin tur en kultur med enhetliga och igenkännande arbetssätt. Genom det arbetet utvecklas över tid förmågan till strategisk planering och uppföljning.

Underlag för beslut

Revisionsrapport 2016 – Granskning av kommunens strategiska arbete med att skapa säkra fysiska miljöer

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens synpunkter utgör kommunstyrelsens svar på revisionskrivelsen.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens synpunkter utgör kommunstyrelsens svar på revisionskrivelsen.

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: Revisorerna

Dnr KS 2017/194

§ 168 Remiss: Utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster, SOU 2017:23

Sammanfattning

Haninge kommun har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på ett delbetänkande av utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster i en samverkande förvaltning, ”digitalförvaltning.nu” (SOU 2017:23)

Ambitionen att skapa en effektiv styrning av utveckling, införande och förvaltning av nationella digitala tjänster tas emot positivt. Likaså är uppfattningen att förslagen i delbetänkandet går i rätt riktning. Haninge kommun önskar lämna synpunkter som syftar till att stärka den offentliga förvaltningens förmåga att ta tillvara på digitaliseringens möjligheter.

Förvaltningens synpunkter

Haninge kommun är positiv till utredningens förslag om ett samlat ansvar och styrning av nationella digitala tjänster, men önskvärt är att utredningen även inkluderar kommuner, kommunalförbund, näringsliv och privata utförare. För att nationen ska nå visionen att bli bäst i världen ”Att ta tillvara digitaliseringens möjligheter” så bör utgångspunkten alltid vara mottagarens behov av en tjänst, snarare än vilken offentlig verksamhet som är avsändare.

Detta förutsätter ekonomiska investeringar som tillåts att på en längre sikt återbetalas i formen att Sverige blir det land som använder digitaliseringens möjligheter i världsklass. Om skattesubventioner eller kostnadsbesparingar inom andra områden är en förutsättning är en fråga för regeringen att ta ställning till.

Privatpersoner och näringsliv som idag investerar i nationella digitala tjänster bör erbjudas likvärdiga tjänster oavsett var man geografiskt bor och verkar.

- 1. En enhetlig och tydlig informationsförvaltning av såväl de nationella digitala tjänsterna som informationen som används inom tjänsterna behöver etableras**

Lösningen vi ser bör framställas såsom gemensamma standards. På så vis ges respektive aktör möjlighet att göra ett aktivt val att ansluta och övergå till gemensam standards för informationshantering alternativt kvarstå med egendesignad lösning. Att avstå från standards riskerar över sikt ge samverkanssvårigheter med övriga aktörer och försvåra möjligheterna till delade utvecklingskostnader för digitala tjänster.

2. Utöka omfånget av föreslagna tjänster

Delbetänkandet beskriver tjänster som Mina meddelanden och e-legitimation. Haninge önskar att omfånget av nationella digitala tjänster vidgas och omfattar andra tjänster som exempelvis grunddata, öppen data och i framtiden även utreda möjlighet till nationell digital IT-driftstjänst m fl. områden som med fördel kan utföras på ett och samma sätt och minska kostnader.

Organisationen för utveckling, införande och förvaltning bör vara tydlig och även beskriva krav som ställs på angränsande statliga myndigheter och kommunala verksamheter (inkl. privata utförare).

Underlag för beslut

- SOU 2017:23 Utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster <https://data.riksdagen.se/fil/067A6C09-B3E1-4450-9DB6-AD98851665F4>

- Remissmissiv daterat 2017-03-22

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

Expedieras: Akt, fi.registrator@regeringskansliet.se,
fi.df.remissor@regeringskansliet.se

För verkställighet:

För kännedom: Jeanette Thorell, PH Magnusson

Dnr KS 2017/260

§ 169 Samråd om Program Landfjärden, Nynäshamns kommun

Sammanfattning

Haninge kommun har fått rubricerad handling för lämnande av synpunkter senast 2017-06-15.

Bakgrunden till uppdraget är behovet att lösa den akuta vatten- och avloppssituationen (VA) i området Landfjärden. Området gränsar i norr till kommungränsen med Haninge i höjd med Häringe. I samband med planering och utbyggnad av VA-anläggningen, vill Nynäshamns kommun även planlägga för 550 nya bostäder med tillhörande service, viss handel, satsningar på infrastruktur, anläggande av allmän badplats mm.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat programförslaget med utgångspunkt i Haninges nyligen antagna översiktsplan.

De övergripande utbyggnadsstrategierna i Haninges översiktsplan handlar främst om att förtäta befintliga stadsmiljöer. Det är i dessa stations- och centrumnära lägen de stora tillkommande bebyggelsevolymerna bedöms tillkomma. I översiktsplanen finns även en utbyggnadsstrategi som handlar om att berika kommunens landsbygds- och skärgårdsmiljöer genom utbyggnad. I dessa attraktiva områden så kan en viss utbyggnad främja kommunens mål om att erbjuda attraktivt boende och en levande handel och service. Utbyggnad ska ske i anslutning till befintlig bebyggelse och i områden med förutsättningar för hållbara resor med kollektivtrafik. Flerbostadshus ska prioriteras på platser där det är möjligt då dessa tar mindre mark i anspråk samt bidrar till ökat underlag till kollektivtrafik.

Mot bakgrund av denna beskrivning så bedöms programförslaget för Landfjärden i stor utsträckning överensstämma med intentionerna i Haninges utbyggnadsstrategi för landsbygds- och skärgårdsmiljöer varför förvaltningen ställer sig positiv till programförslaget.

Nedan följer förvaltningens korta kommentarer på delar av programförslaget.

1. Haninge kommun stödjer Nynäshamns kommun i dess strävan att få till dubbelspårsutbyggnaden på den kvarstående sträckan Hemfosa – Nynäshamns station.
2. GC- förbindelse mellan Hemfosa och Landfjärden skulle ge både förbättrad tillgång till området Landfjärden med omgivningar för alla besökande och samtidigt ökad tillgänglighet till kollektivtrafiken/pendeltågen/service för boende i Landfjärden.
3. Breddning av väg 545 (gamla väg 73) genom Landfjärden för anläggande av separerad GC-bana bidrar till en lokalt höjd trafiksäkerhet samt kommer också att bidra till standardhöjning av det regionala cykelstråket.
4. Anläggande av allmän badplats är ett positivt tillskott som kommer även andra till nytta förutsatt att den verkligen blir allmänt tillgänglig. Här är viktigt att studera hur andra än de närmast boende kan transportera sig till och från badet.
5. Positivt med utbyggt kommunalt VA som förbättrar vattenmiljön inte minst med hänsyn till de stora naturvärden som finns, däribland natura 2000-området vid Häringe.
6. Vid studier av tillkommande exploatering är det viktigt att påverkan på landskapsbilden i den samlade natur- och kulturmiljön studeras både från land och från hav.
7. Positivt att hållbart resande prioriteras, bussar, elladdningsstolpar, resecentrum och tillgängligheten till pendeltågsstationerna Segersäng och Hemfosa, vilket kommer minska trycket på Tungelsta och Västerhaninge infartsparkeringar.

Underlag för beslut

- Program Landfjärden, samrådshandling 2017-04-27
http://nynashamn.se/download/18.47ce3bd115bc1579ac02194a/1493804046451/Landfj%C3%A4rden+Program_xs.pdf

Kommunrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

-
1. Kommunstyrelseförvaltningens ovanstående synpunkter utgör Haninge kommuns yttrande i ärendet.
 2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens ovanstående synpunkter utgör Haninge kommuns yttrande i ärendet.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Nynäshamns kommun, miljö-och-samhallsbyggnadsnamnden@nynashamn.se

För kännedom: Erik Andersson, Berit Pettersson, Peter Jemtbring

Dnr KS 2017/296

§ 170 Personuppgiftsombud för kommunstyrelsen

Sammanfattning

Personuppgiftslagen (PuL) trädde i kraft år 1998. Syftet med lagen är att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks när personuppgifter behandlas.

Kommunstyrelsen är personuppgiftsansvarig för de uppgifter som behandlas inom verksamheten. Kommunstyrelsen bestämmer vilka personuppgifter som ska behandlas och vad uppgifterna ska användas till.

Den personuppgiftsansvarige ska skriftligen anmäla behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserade till Datainspektionen innan en behandling genomförs (PuL 36 §). Om kommunstyrelsen i stället väljer att ha ett personuppgiftsombud behövs ingen anmälan till Datainspektionen (PuL 37 §). Personuppgiftsombudet ska då självständigt se till att personuppgifter inom förvaltningens verksamhetsområde behandlas på ett korrekt och lagligt sätt samt påpeka eventuella brister för kommunstyrelsen (PuL 38 §). Den faktiska behandlingen av personuppgifterna kan överlåtas, men personuppgiftsansvaret kan aldrig överlåtas. Det är alltid den personuppgiftsansvarige som ytterst svarar för att personuppgiftslagen följs och att de registrerade behandlas korrekt. Ansvar är straff- och skadeståndssanktionerat.

I personuppgiftsombudets arbetsuppgifter ingår att

- föra förteckning över behandlingar
- utöva tillsyn över behandlingar
- hjälpa registrerade att få rättelse
- vid behov samråda med Datainspektionen
- anmäla brister i behandlingar

Nuvarande personuppgiftsombud, kommunjurist Görel Wentz, kommer att avsluta sin tjänst i Haninge kommun och ett nytt personuppgiftsombud behöver därför utses.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att förvaltningsledare Jenny Lagebjörk utses till nytt personuppgiftsombud från och med 2017-07-01.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Förvaltningsledare Jenny Lagebjörk utses till personuppgiftsombud för kommunstyrelsen från och med 2017-07-01.
2. Kommunjurist Görel Wentz entledigas från och med 2017-07-01.
3. Anmälan om byte av personuppgiftsombud görs till Datainspektionen.

Kommunstyrelsens beslut
Kommunstyrelsen beslutar

1. Förvaltningsledare Jenny Lagebjörk utses till personuppgiftsombud för kommunstyrelsen från och med 2017-07-01.
2. Kommunjurist Görel Wentz entledigas från och med 2017-07-01.
3. Anmälan om byte av personuppgiftsombud görs till Datainspektionen.

Expedieras: Akt

För kännedom: Datainspektionen, Görel Wentz, Jenny Lagebjörk,
samtliga avdelningar inom kommunstyrelseförvaltningen

Dnr KS-MEX 2017/42

§ 171 Köpe- och markanvisningsavtal samt planuppdrag för del av Kalvsvik 16:1, restaurangtomten inom Albyberg

Sammanfattning

I början av 2017 genomfördes en markanvisningstävling för restaurangtomten inom etapp 1 i Albyberg. Av de tre förslag som kom in var det endast ett som uppfyllde tävlingsprogrammet men som för att kunna genomföras kräver en mindre ändring av gällande detaljplan.

Förslaget har inlämnats av Albyberg Fastigheter AB och Northpower Fastigheter AB, som båda redan är verksamma inom Albyberg. Förslaget, kallat "natursvampen", har en bottenvåning som inrymmer restaurang och en övervåning som innehåller sex padelbanor. An-budspris är 4,5 milj. kr.

Förslaget överskrider bl.a. angiven byggnadshöjd enligt gällande detaljplan. Då kommunen byggt ut dagvattendammarna i området har tillflödesdiket delvis byggts innanför den i detaljplanen angivna restaurangtomten, varför tomtgränsen måste ändras. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer planändringen som lämplig.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat ett köpe- och markanvisningsavtal som undertecknats av Justincase 535 AB och Albyberg Fastigheter AB. Avtalet är villkorat av att en detaljplan som medger projektet arbetas fram och vinner laga kraft, varför förvaltningen föreslår att planuppdrag ges till stadsbyggnadsnämnden.

Tävlingsbidraget är inlämnat av Northpower Fastigheter AB och Albyberg Fastigheter AB, men det är Justincase 535 AB u.n.ä till Natursvampen AB som är Northpowers holdingbolag som kommer att genomföra projektet.

Underlag för beslut

- Köpe- och markanvisningsavtal med bilagor undertecknat av bolagen 2017-05-23.
- Affärsplan för "Natursvampen".
- Gällande detaljplan med markerat område för restaurangtomten.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Köpe- och markanvisningsavtal för del av Kalvsvik 16:1 undertecknat av Justincase 535 AB u.n.ä. Natursvampen AB och Albyberg Fastigheter AB godkänns.
2. Stadsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att arbeta fram en planändring för del av Kalvsvik 16:1 inom Albyberg etapp 1.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Köpe- och markanvisningsavtal för del av Kalvsvik 16:1 undertecknat av Justincase 535 AB u.n.ä. Natursvampen AB och Albyberg Fastigheter AB godkänns.
2. Stadsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att arbeta fram en planändring för del av Kalvsvik 16:1 inom Albyberg etapp 1.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Stadsbyggnadsnämnden, MEX

För kännedom:

Dnr KS-MEX 2017/7

§ 172 Överlåtelse av markavtal för elektrisk kommunikation (fiber) i kommunens allmänna platsmark

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslöt 2017-02-20, § 48, godkänna överlåtelse av markavtalet med Svensk Infrastruktur AB till systerbolaget Stadsnätsbolaget Sverige AB. Nu har Stadsnätsbolaget Sverige AB beslutat genomföra organisatoriska förändringar som innebär att det helägda dotterbolaget Stadsnätsbolaget Mälardalen AB övertar ägande och förvaltning av all fiberinfrastruktur i Sverige. Med anledning av detta önskar man överlåta markavtalet med Haninge kommun till dotterbolaget.

Förvaltningens synpunkter

Enligt gällande markavtal träffat 2014 kan kommunen inte vägra överlåtelse till bolag inom koncernen varför kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunen godkänner överlåtelse av befintligt markavtal.

Underlag för beslut

- Gällande markavtal från 2014.
- Bolagets meddelande om överlåtelse av ägande och förvaltning av fiberinfrastruktur.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Överlåtelse av gällande markavtal med Stadsnätsbolaget Sverige AB till Stadsnätsbolaget Mälardalen AB godkänns.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Överlåtelse av gällande markavtal med Stadsnätsbolaget Sverige AB till Stadsnätsbolaget Mälardalen AB godkänns.

Expedieras: Akt
För verkställighet: MEX
För kännedom:

Dnr KS 2017/259

§ 173 Planbesked fastigheten Ludvigsberg 5:2,
centrala delen

Sammanfattning
ÄRENDET UTGÅR

Dnr KS 2017/258

§ 174 Planbesked fastigheten Ludvigsberg 5:2,
Muskö Havsbad

Sammanfattning
ÄRENDET UTGÅR

Dnr KS-MEX 2016/76

§ 175 Förlängning av markreservation berörande fastigheten Åby 1:27

Sammanfattning

Gotska Fastighets AB har ett gällande avtal om markreservation för en del av kommunens mark nordost om korsningen Tungelstavägen/Åbyvägen i Västerhaninge. Markreservationen var ursprungligen gällande till 2016-06-30, men har under 2016 förlängts för att gälla till och med 2017-06-30. Syftet med markreservationen är att möjliggöra ett exploateringsprojekt med handel, lokaler för förskola och bostäder.

För att möjliggöra projektet har beslut om detaljplaneuppdrag meddelats och Gotska Fastighets AB har tecknat ett plankostnadsavtal med stadsbyggnadsförvaltningen. Planarbetet har idag nått så långt att ett förslag till detaljplan ska gå ut på granskning strax efter sommaren 2017.

För att möjliggöra ett fortsatt planarbete på platsen med Gotska Fastighets AB krävs att den nu gällande markreservationen förlängs. Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat ett avtal om förlängning av den gällande markreservationen till och med 2018-06-30. Gotska Fastighets AB äger genom markreservationen företräde för tilldelning av marken inom optionsområdet under förutsättning av att en detaljplan vinner laga kraft. Villkor för sådan tilldelning, bl.a. pris för marken, skall regleras i ett kommande marköverlåtelseavtal innan detaljplan antas.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen tillstyrker en förlängning av markreservationen.

Underlag för beslut

- Överenskommelse om markreservation - undertecknad
- Överenskommelse om markreservation – ursprunglig - Bilaga 1.

Kommunrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Överenskommelse om markreservation godkänns.

Kommunstyrelsens beslut
Kommunstyrelsen beslutar

1. Överenskommelse om markreservation godkänns.

Expedieras: Akt

För verkställighet: MEX

För kännedom:

Dnr KS-MEX 2015/26

§ 176 Överenskommelse om förlängning av option för del av fastigheten Kalvsvik 16:1

Sammanfattning

Kommunen träffade 2015-06-08, § 155, ett avtal om försäljning av en tomt, tomt 2, i Albyberg till NewCap Projekt AB. I samma avtal gavs bolaget option till att förvärva ytterligare fem tomter. Marköverlåtelseavtal för tre av dessa, tomt 1 och 3-4, träffades 2016-10-10, § 278. Optionstiden för de två resterande tomterna, tomt 5-6, går ut under juni 2017. Ett krav för att få förvärva tomt 5-6 är att bolaget förvärvat de övriga fyra tomterna. För förvärv krävs att bygglov och färdigbyggd grundplatta finns. Enligt marköverlåtelseavtalet från 2016 ska tillträde till tomt 1 och 3-4 ske senast 2018-08-01. Optionstiden för de sista två tomterna, 5-6, bör därför förlängas till 2018-10-30.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår med hänvisning till ovanstående att optionstiden för tomt 5-6 i gällande avtal från 2015 förlängs till 2018-10-30. Det kan noteras att priset för dessa tomter inte är uppgjort i optionen och att bolaget betalar en avgift under optionstiden.

Underlag för beslut

- Överenskommelse undertecknad av NewCap Projekt AB 2017-05-21.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Optionstiden för NewCap Projekt AB att förvärva tomt 5-6, del av Kalvsvik 16:1, förlängs till 2018-10-30.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Optionstiden för NewCap Projekt AB att förvärva tomt 5-6, del av Kalvsvik 16:1, förlängs till 2018-10-30.

Expedieras: Akt
För verkställighet: MEX
För kännedom:

Dnr KS-MEX 2017/20

§ 177 Gatukostnadsutredning Norrby, södra etappen

Sammanfattning

I samband med att stadsbyggnadsförvaltningen tagit fram ett detaljplaneförslag för området Norrby södra etappen, har kommunstyrelseförvaltningen arbetat fram gatukostnadsutredning för motsvarande område. Parallellt med detaljplanearbetet har en förprojektering genomförts och en kostnadsberäkning utförts. Kommunstyrelseförvaltningen avser att, i enlighet med detaljplaneförslaget för Norrby södra etappen, bredda och bygga ut gator inom området till en kommunal standard. Innan kommunen bygger ut gatorna ska detaljplanen antas och kommunen besluta om uttag av gatukostnader.

Ett detaljplaneförslag finns nu färdigt att samrådas. Avsikten är att samtidigt samråda gatukostnadsutredningen tillsammans med det upprättade detaljplaneförslaget. För att möjliggöra detta krävs ett beslut av kommunstyrelsen att godkänna gatukostnadsutredningen för samråd. Samråd planeras snarast efter kommunstyrelsens godkännande och kommer att pågå under minst 6 veckor.

Den kalkylerade gatukostnaden som enligt samrådsförslaget kommer att belasta fastighetsägarna inom Norrby södra etappen är cirka 79 700 000 kr (exklusive indexreglering). Kommunen ska i enlighet med "Policy för uttag av gatukostnader", KS 2013-03-25 § 80, bekosta så kallad överstandard, vilket i detta fall främst består av kostnader för en genomgående bussgata samt en gång- och cykelanslutning som leder mot Vega. Kostnaden för denna överstandard är kalkylerad till cirka 7 400 000 kr. Till kommande gransknings- och antagandeskede kommer underlagets detaljnivå att höjas, varpå gatukostnadskalkylen då kommer att revideras.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen anser att gatukostnadsutredningen ska godkännas för samråd.

Underlag för beslut

- Gatukostnadsutredning, daterad 2017-05-12, med tillhörande kartbilaga.

Kommunrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Förslag till Gatukostnadsutredning Norrby södra etappen, daterad 2017-05-12, godkänns för samråd.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut
Kommunstyrelsen beslutar

1. Förslag till Gatukostnadsutredning Norrby södra etappen, daterad 2017-05-12, godkänns för samråd.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Expedieras: Akt

För verkställighet: MEX

Dnr KS 2017/5

§ 178 Val av ledamot till pensionärsrådet

Sammanfattning

Val av ledamot till pensionärsrådet, nominering från kommunstyrelsen, från och med 2017-07-01.

Mehmet Coksürer (MP) föreslås.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Mehmet Coksürer (MP) väljs som ledamot i pensionärsrådet från och med 2017-07-01.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Mehmet Coksürer (MP) väljs som ledamot i pensionärsrådet från och med 2017-07-01.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Personalavdelningen (löneenheten och Maine Söderlund), kansliet KSF (förtroendemannaregistret)

För kännedom: Den valda, berörda organ

Dnr KS 2017/24

§ 179 Meddelanden

Sammanfattning

Om inget annat anges finns meddelandena hos sekreteraren.

Cirkulär 17:26 från SKL Överenskommelse om ändringar i Bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser, BEA T, Bestämmelser för arbetstagare i utbildnings- och introduktionsanställning, BUI T, Bestämmelser för arbetstagare i arbetslivsintroduktionsanställning, BAL T och Bestämmelser för traineejobb T

Protokoll från SRV återvinning ABs ordinarie bolagsstämma 2017

Protokoll från AB Vårlyjus årsstämma 2017-05-02

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Meddelandena läggs till handlingarna.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Meddelandena läggs till handlingarna.
-

Dnr KS 2017/25

§ 180 Delegationsbeslut

Sammanfattning

Enligt 6 kap § 35 kommunallagen ska delegationsbeslut redovisas till styrelsen.

Kommundirektören meddelar delegationsbeslut enligt bilaga.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Delegationsbesluten läggs till handlingarna.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Delegationsbesluten läggs till handlingarna.
-

§ 155 Val av justerare

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Alexandra Anstrell (M) väljs till justerare.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Alexandra Anstrell (M) väljs till justerare.
-

§ 156 Förslag om öppet sammanträde

Sammanfattning

Enligt kommunstyrelsens reglemente § 28 bör nämnden ha öppet sammanträde vid behandling av medborgarförslag om förslaget är av allmänt intresse. Det åligger även kommunstyrelsen att enligt § 13 i samma reglemente att besluta om öppna sammanträden. Det föreslås därför att kommunstyrelsens sammanträde är öppet under de paragrafer som behandlar inkomna medborgarförslag.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsens sammanträde är öppet för allmänheten under paragraferna som behandlar inkomna medborgarförslag.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelsens sammanträde är öppet för allmänheten under paragraferna som behandlar inkomna medborgarförslag.

Nya medborgarförslag

Sammanfattning

När ett medborgarförslag har överlämnats från kommunfullmäktige för beslut ska förslagsställaren erbjudas möjlighet att presentera sitt medborgarförslag för kommunstyrelsen inför vidare beredning av ärendet.

Några nya medborgarförslag har inte överlämnats från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen.

Dnr KS 2017/6

§ 158 Budgetuppföljning maj 2017

Sammanfattning

I enlighet med ekonomi- och verksamhetsstyrregler samt beslutad tidplan för budgetuppföljningar 2017 lämnas per maj en månadsrapport omfattande budgetuppföljning och prognos avseende driftredovisning samt finansiell rapport för kommunen.

Kommunens budgeterade resultat för 2017 är per maj månad 91,4 mnkr, vilket är ett lägre budgeterat resultat än ursprunglig budget i Mål och budget (KF 2016-06-20, § 243). I december 2016 reviderade fullmäktige 2017 års budget, nettoeffekten av revideringen för budgeterat resultat var noll då revideringen var en omfördelning av nämndernas ramar med anledning av ny prismodell för IT-kostnader (KF 2016-12-05, § 350). Vidare har fullmäktige beslutat om införandet av heltid för alla inom vissa yrkesgrupper vilket finansierades ur kommunfullmäktiges reserv utan att påverka årets budgeterade resultat (KF 2017-03-06, § 33). Resultatöverföring av driftmedel från 2016 som fullmäktige beslutade om i april på 30,9 mnkr finansierades genom ökade skatteintäkter med 15,0 mnkr samt ett 15,8 mnkr lägre budgeterat resultat för 2017. Det innebär att kommunens budgeterade resultat efter resultatöverföringen sänktes från 107,34 mnkr till 91,45 mnkr (KF 2017-04-18, § 91).

Tillsammans prognostiserar nämnderna per maj ett överskott på 0,5 mnkr, vilket är oförändrat jämfört med föregående månads prognos. Den skattefinansierade verksamhetens prognos om underskott motsvarar 0,01 procent av årsbudget.

Finansförvaltningen har prognos om ett överskott på 2,0 mnkr. Prognosen för kommunen som helhet är **ett resultat på 93,95 mnkr** vilket är 2,5 mnkr bättre än budgeterat resultat.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden prognostiserar ett underskott på 0,5 mnkr. Kultur- och fritidsnämndens prognos för helåret är ett överskott på 1,0 mnkr, motsvarande nämndens reserv. Övriga nämnder och kommunstyrelsen prognosticerar ett nollresultat per maj. Prognosen för finansförvaltningen är ett

överskott med 2,0 mnkr vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos.

Fullmäktige har per maj en oförbrukad reserv på 32,4 mnkr, bland annat för att täcka eventuella avvikelser inom elevpengsystemet inom grund- och förskolenämnden. Prognosen för fullmäktiges reserv är, som den brukar vara i ett tidigt skede av året när faktiska volymer för hösten ännu är osäkra, att reserven kommer att förbrukas fullt ut.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-06-14 – Budgetuppföljning och prognos 31 maj 2017

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Uppföljningen godkänns.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Uppföljningen godkänns.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen

För kännedom: Samtliga nämnder

Controllerenheten
Karin Reschke

Kommunstyrelsen

Budgetuppföljning och prognos per 31 maj 2017

Sammanfattning driftredovisning

I enlighet med ekonomi- och verksamhetsstyrregler samt beslutad tidplan för budgetuppföljningar 2017 lämnas per maj en månadsrapport omfattande budgetuppföljning och prognos avseende driftredovisning samt finansiell rapport för kommunen.

Kommunens budgeterade resultat för 2017 är per maj månad 91,4 mnkr, vilket är ett lägre budgeterat resultat än ursprunglig budget i Mål och budget (KF 2016-06-20, § 243). I december 2016 reviderade fullmäktige 2017 års budget, nettoeffekten av revideringen för budgeterat resultat var noll då revideringen var en omfördelning av nämndernas ramar med anledning av ny prismodell för IT-kostnader (KF 2016-12-05, § 350). Vidare har fullmäktige beslutat om införandet av heltid för alla inom vissa yrkesgrupper vilket finansierades ur kommunfullmäktiges reserv utan att påverka årets budgeterade resultat (KF 2017-03-06, § 33). Resultatöverföring av driftmedel från 2016 som fullmäktige beslutade om i april på 30,9 mnkr finansierades genom ökade skatteintäkter med 15,0 mnkr samt ett 15,8 mnkr lägre budgeterat resultat för 2017. Det innebär att kommunens budgeterade resultat efter resultatöverföringen sänktes från 107,34 mnkr till 91,45 mnkr (KF 2017-04-18, § 91).

Tillsammans prognostiserar nämnderna per maj ett överskott på 0,5 mnkr, vilket är oförändrat jämfört med föregående månads prognos. Den skattefinansierade verksamhetens prognos om underskott motsvarar 0,01 procent av årsbudget. Finansförvaltningen har prognos om ett överskott på 2,0 mnkr. Prognosen för kommunen som helhet är **ett resultat på 93,95 mnkr** vilket är 2,5 mnkr bättre än budgeterat resultat.

Nämnd/förvaltning	Nettoutfall perioden 201701-201705	Budget helår 2017	Prognos helår 2017	Avvikelse mot budget helår	Avvikelse (%) mot budget helår	Föregående månads avvikelse mot budget	Skillnad jmf föregående månads avvikelse
Grund- och förskolenämnd	-681 108	-1 699 388	-1 699 388	0	0,0%	0	0
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-174 759	-425 360	-425 860	-500	0,1%	-500	0
Kommunstyrelse	-80 338	-211 626	-211 626	0	0,0%	0	0
Kultur- och fritidsnämnd	-74 585	-191 684	-190 684	1 000	-0,5%	1 000	0
Socialnämnd	-343 928	-853 854	-853 854	0	0,0%	0	0
Stadsbyggnadsnämnd	-50 433	-137 189	-137 189	0	0,0%	0	0
Äldrenämnd	-292 966	-730 307	-730 307	0	0,0%	0	0
Revision	-370	-1 677	-1 677	0	0,0%	0	0
Valnämnd	-17	-100	-100	0	0,0%	0	0
Södertörns Överförmyndarnämnd	-34	0	0	0	0,0%	0	0
Södertörns upphandlingsnämnd	1 810	0	0	0	0,0%	0	0
Kommunfullmäktiges reserv	0	-32 400	-32 400	0	0,0%	0	0
S:a skattefinansierad verksamhet	-1 696 729	-4 283 585	-4 283 085	500	-0,01%	500	0
Finansförvaltning	1 832 079	4 375 038	4 377 038	2 000	0,0%	2 000	0
Haninge kommun	135 350	91 453	93 953	2 500		2 500	0
Prognos 2017			93 953				

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden prognostiserar ett underskott på 0,5 mnkr. Kultur- och fritidsnämndens prognos för helåret är ett överskott på 1,0 mnkr, motsvarande nämndens reserv. Övriga nämnder och kommunstyrelsen prognosticerar ett nollresultat per maj. Prognosen för finansförvaltningen är ett överskott med 2,0 mnkr vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos.

Fullmäktige har per maj en oförbrukad reserv på 32,4 mnkr, bland annat för att täcka eventuella avvikelser inom elevpengssystemet inom grund- och förskolenämnden. Prognosen för fullmäktiges reserv är, som den brukar vara i ett tidigt skede av året när faktiska volymer för hösten ännu är osäkra, att reserven kommer att förbrukas fullt ut.

Förvaltningarnas kommentarer till utfall och prognos

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens ursprungliga budget för 2017 enligt Mål och budget beslutades av fullmäktige till 207,5 mnkr (KF 2016-06-20, § 243). Kommunstyrelsens budget har sedan reviderats med -0,8 mnkr med anledning av den nya prismodellen för IT (KF 2016-12-05, § 350), med 1,0 mnkr för projektledning av införandet av heltid för alla (KF 2017-03-06, § 33) samt med 3,9 mnkr i samband med överföring av driftmedel från 2016 (KF 2017-04-18, § 91). Inklusive justeringarna är kommunstyrelsens budget 211,6 mnkr.

Det ackumulerade utfallet för perioden är 80,3 mnkr, vilket är 7,0 mnkr (8,0 %) lägre än den ackumulerade budgeten 87,3 mnkr. Hittills under året så finns det överskott inom kommunstyrelsens ansvarsområde, förtroendemannaorganisationen och kommunstyrelseförvaltningen samt underskott inom de anslagsfinansierade gemensamma kostnaderna.

Risk- och känslighetsanalys

I driftsredovisningen prognostiseras ett nollresultat. Det finns dock risker att några kostnadsposter kommer att avvika från prognosen.

Lokalbanken har de senaste åren klarats av inom budgeten. En förändring i verksamhetens behov kan innebära att de säger upp lokaler vilket kan innebära att budgeten för lokalbanken inte räcker till.

Inom exploateringsverksamheten är det budgeterat en viss fastighetsförsäljning som innebär realisationsvinster. Prognosen förutsätter att det sker försäljningar i enlighet med budget. Tidigare år har utfallet emellertid alltid blivit lite bättre än budget.

Risk- och känslighetsanalys	Positiv risk	Negativ risk
Lokalbanken	1 000	2 000
Exploateringsverksamheten	4 000	0
Summering:	5 000	2 000

Tabellen redovisas i tusentals kronor (tkr)

Prognos

Den totala prognosen för kommunstyrelsen är ett **nollresultat**.

Stadsbyggnadsnämnden

Nämndens ursprungliga beslutade budgetram för 2017 uppgick i Mål och budget till 131,0 mnkr (KF 2016-06-20, § 243). Nämndens budget har sedan reviderats med -0,6 mnkr med anledning av den nya prismodellen för IT (KF 2016-12-05, § 350) samt utökats med 6,8 mnkr efter beslut i fullmäktige om överföring av driftöverskott från 2016 (KF 2017-04-18, § 91). Inklusive justeringar uppgår nämndens budget till 137,2 mnkr.

Det ackumulerade utfallet för perioden uppgår till 50,4 mnkr vilket motsvarar 36,8 procent av årsbudget. Resultatet för perioden är 2,3 mnkr bättre än periodens budget vilket motsvarar 4,4 procent i positiv avvikelse. Under perioden redovisas både lägre intäkter och lägre kostnader än budget inom flera verksamheter, lägre intäkter bland annat för lantmäteri och bygglov samt lägre kostnader inom framförallt vägverksamheten. Vatten och avlopp redovisar 1,0 mnkr högre brukningsintäkter än budget för perioden och även lägre kostnader för köpt vatten med 0,7 mnkr på grund av en kreditering från år 2016. Årsprognosen för VA totalt är dock ett nollresultat. Teknikavdelningen redovisar lägre kostnader för vinterväghållning och ett överskott på 2,0 mnkr i årsprognosen. Plan, bygglov och lantmäteri redovisar alla lägre intäkter än budget, främst beroende på generell eftersläpning i debitering. Inom lantmäteriet har

mängden nybyggnadskartor ökat men byte av kartsystem gör att hantering och debitering fördröjs. Bygglov prognostiserar försämrad årsprognos med 1,0 för ökade rekryterings- och personalkostnader. Förvaltningsledningens resultat är i balans med budget per maj, men med en årsprognos om underskott på 1,0 mnkr för ökade externa konsultkostnader för ledning och rekrytering efter övriga planerade inbesparingar.

Risk- och känslighetsanalys

Risk- och känslighetsanalys	Positiv risk	Negativ risk
Bygglov - obetald kundfaktura från år 2016, tvist angående bygglovsavgift.	0	2 100
Summering:	0	2 100

Tabellen redovisas i tusentals kronor (tkr)

Prognos

Helårsprognosen för stadsbyggnadsnämnden är **ett nollresultat**. Prognosen bygger på ökade externa köp av konsulttjänster cirka 2,0 mnkr för ledning och rekrytering förvaltningscentralt med avdrag för andra planerade inbesparingar inom förvaltningsledning på cirka 1,0 mnkr. Minskade kostnader för vinterväghållning på grund av mindre snömängder och en förbättrad årsprognos med 2,0 mnkr. Det är en hög belastning på bygglovsenheten med många bygglovsansökningar. För att minska handläggningstiderna kommer förvaltningen att ta hjälp av konsulter samt rekrytera personal till enheten. Det innebär ökade kostnader med 1,0 mnkr.

Prognos, specificerad	Föregående månads prognos	Prognos helår 2017	Förändring
Förvaltningsledning- ökade kostnader köp tjänster ledning och rekrytering	-1 000	-1 000	0
Lägre kostnader än budget vinterväghållning	2 000	2 000	0
Högre kostnader bygglov, personal och rekrytering	-1 000	-1 000	0
Summa Prognos	0	0	0

Tabellen redovisad i tkr

Grund och förskolenämnden

Nämndens budgetram för 2017 uppgick ursprungligen i Mål och budget till 1 687,5 mnkr (KF 2016-06-20, § 243) men utökades i december 2016 med 1,3 mnkr som kompensation för ökade kostnader i kommunens nya IT-prismodell (KF 2016-12-05, § 350) samt med ytterligare 10,6 mnkr i april 2017 för resultatöverföring av driftmedel från 2016 (KF 2017-04-18, § 91). Därmed uppgår grund- och förskolenämndens budget för 2017 till 1 699,4 mnkr, en nettoökning med 11,9 mnkr jämfört med nämndens ursprungliga budget.

Det ackumulerade nettoutfallet uppgår till 681,1 mnkr (40,1 procent av årsbudget). Utfallet är 0,8 procent lägre än periodiserad årsbudget som uppgår till 688,1 mnkr och motsvarar en positiv budgetavvikelse på 7,0 mnkr (0,4 procent av årsbudget) till och med maj. I den ackumulerade budgetavvikelsen ingår ett underskott i elevpengsystemet med 9,1 mnkr.

Risk- och känslighetsanalys

Risk- och känslighetsanalysen ska återge faktorer som kan komma att påverka årets resultat utöver vad som redan är beaktat i årsprognosen. Analysen per maj visar att det finns faktorer som kan komma att påverka den ekonomiska prognosen negativt för helåret 2017 i intervallet 0,0 till -12,9 mnkr.

Elevpengsystemet redovisar ett underskott på -3,8 mnkr i maj månad och i nuläget prognostiseras ett motsvarande underskott även för juni. Eftersom även det ackumulerade underskottet för elevpengsystemet är -9,1 mnkr för perioden januari-maj innebär det ett prognostiserat underskott på -12,9 mnkr för perioden januari-juni. Det är för tidigt att redovisa en prognos för elevpengsystemet för perioden juli-december och därför prognostiseras tills vidare en budget i balans för det andra halvåret 2017.

Risk- och känslighetsanalys	Positiv risk	Negativ risk
Pengsystem - volymavvikelser i förhållande till lagd budget, vårtermin	0	-12 900
Summering:	0	-12 900

Tabellen redovisas i tusentals kronor (tkr)

Prognos

Helårsprognosen efter maj månads utfall är **ett nollresultat** för grund- och förskolenämnden. Årsprognosen utgår från att eventuella över- eller underskott inom elevpengsystemet fullt ut regleras, dvs. är kostnadsneutralt för nämnden i årsbokslutet för 2017.

Risk- och känslighetsanalysen för maj visar att det finns faktorer som kan komma att påverka den ekonomiska prognosen för helåret 2017 i intervallet 0,0 till -12,9 mnkr.

Prognos, specificerad	Föregående månads prognos	Prognos helår 2017	Förändring
200 Pengsystem GFN	0	0	0
201 Central förvaltning och nämnd *	3 784	1 850	-1 934
209 Modersmålsverksamhet	0	0	0
210 Central stödavdelning (CSA)	0	0	0
220 Förskolor kommunal regi	-2 355	-1 695	660
240 Grundskola år F-6 kommunal regi	-908	-608	300
260 Grundskola år F-9 kommunal regi	-521	453	974
Summa Prognos	0	0	0

Tabellen redovisas i tusentals kronor (tkr) *inklusive nämndens reserv

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningens ursprungliga budgetram enligt Mål och budget 2017 – 2018 uppgick till 417,0 mnkr (KF 2016-06-20, § 243). I december fattade fullmäktige beslut om omfördelning av nämndernas ramar med anledning av förändring i kommunens IT-prismodell vilket innebar en ramminskning med 0,9 mnkr (KF 2016-12-05, § 350). I april beslutade fullmäktige om överföring av driftmedel på 9,3 mnkr (KF 2017-04-18, § 91). Därmed uppgår den aktuella driftramen till 425,4 mnkr.

Nämndens ackumulerade utfall för perioden är 174,8 mnkr, vilket är 0,8 mnkr respektive 0,5 procent högre än periodiserad budget. Utfallets andel av den totala helårsramen motsvarar 41,1 procent. Minskningen av den negativa avvikelser jämfört med föregående månad beror på nämndens beslut i maj om fördelning av överföringsmedel (GVN 2017-05-02, § 42). Aktuell budgetavvikelse för elevsättningar och Centrum Vux är fortfarande negativ, men vägs delvis upp av ännu oförbrukade överföringsmedel.

Risk- och känslighetsanalys

Den mest påtagliga risken är att höstterminen blir likadan som vårterminen när det gäller elevsättningar. Budgeten för höstterminen är högre än vårterminen eftersom hänsyn tagits till att antalet 16-åringar ökar, men den tar inte hänsyn till att andelen 16-

åringar som börjar gymnasiet förändras. Ovanstående risk- och känslighetsanalys utgår från att höstterminen blir likadan som vårterminen varit hittills när det gäller ökade kostnader för asylsökande och folkbokförda elever.

I tabellen finns även risken för att Migrationsverket beviljar ett annat bidragsbelopp än vad som är uppbokad och justerat för höstterminen 2016. Hur stor den risken är går inte att kvantifiera och det angivna beloppet motsvarar tio procent av den uppbokade bidragsintäkten efter justering. Risken för att uppbokningen för vårterminen 2017 också visar sig avvika från Migrationsverkets beslut är inte med i tabellen. Den är ännu svårare att kvantifiera eftersom det i nuläget inte ens är känt hur många elever och fyraveckorsperioder som kommer ingå i ansökan.

Risk- och känslighetsanalys	Positiv risk	Negativ risk
Asylsökande elever ht 2017	0	-1 800
Folkbokförda elever ht 2017	0	-1 200
Bidragsansökan Migrationsverket ht 2016	600	-600
Summering:	600	-3 600

Tabellen redovisas i tusentals kronor (tkr)

Prognos

Prognosen tar sin utgångspunkt i nämndens reserv på 2,5 mnkr. Prognosen för eleversättningar är oförändrad jämfört med förra månaden. Skälet till det prognostiserade underskottet är ett större elevantal under vårterminen jämfört med vad som är budgeterat.

Helårsprognosen för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden är ett **underskott på 0,5 mnkr.**

Prognos, specificerad	Föregående månads prognos	Prognos helår 2017	Förändring
Nämndreserv	2 500	2 500	0
Eleversättningar vårterminen 2017	-3 000	-3 000	0
Summa Prognos	-500	-500	0

Tabellen redovisad i tusentals kronor (tkr)

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämndens ursprungliga budgetram enligt Mål och budget uppgick till 191,0 mnkr (KF 2016-06-20, § 243). I december 2016 beslutade fullmäktige om omfördelning på grund av införandet av en ny IT-prismodell. Det innebar att ramen minskades med 0,6 mnkr (KF 2016-12-05, § 350). I mars beslutade fullmäktige om att tilldela nämnden 40,0 tkr för införandet av heltid för alla anställda som så önskar (KF 2017-03-06, § 33). I april beslutades överföring av driftmedel på 1,3 mnkr (KF 2017-04-18, § 91) och den aktuella driframens storlek är därmed 191,7 mnkr. Det ackumulerade utfallet för perioden är 74,6 mnkr, vilket är 3,9 mnkr eller 5,0 procent bättre än periodiserad budget. Utfallets andel av den totala helårsramen motsvarar 38,9 procent. Bland enheter med positiva avvikelser finns Utveckling och stöd, som bland annat ansvarar för fastighetsunderhåll, Livskvalitet och folkhälsa i område Norr, som har höga bokningsintäkter, och Kulturskolan, som har släpande kostnader.

Risk- och känslighetsanalys

De första fyra posterna kvarstår sedan tidigare uppföljningar. Samtidigt som det finns en risk med negativ effekt bland fritidsgårdarna på grund av den genomförda åtgärdsplanen, uppvägs den av en risk med positiv effekt på Ekens fritidsgård. Sedan årsskiftet har personal varit sjukskriven motsvarande en halvtidstjänst och vikarier har inte tagits in i samma omfattning. I tabellen anges den ekonomiska effekten för första halvåret.

Driften av Brandbergsbadet i sommar är beslutad och bidraget till föreningen som ska driva badet uppgår till 0,3 mnkr. Beloppet i tabellen nedan har följaktligen ändrats sedan föregående uppföljning. Bidraget klassificeras under kategorin avtal, men ramen för avtal är redan ianspråktagen. Totalt finns en ram på 10,8 mnkr för föreningsbidrag i år, varav 4,4 mnkr är utbetalt till och med maj. De flesta bidragstyper kräver ansökan och uppfyllelse av villkor och det är ännu inte möjligt att veta om hela ramen kommer att vara slut vid årsskiftet. Därför tas denna post i nuläget upp som en negativ risk, snarare än som en prognoskomponent.

Kultur- och fritidsnämnden fattade beslut om Portens verksamhet i maj (KOFN 2017-05-31, § 60). Det är ännu för tidigt att förutse de exakta nära förestående ekonomiska konsekvenserna av beslutet, men med en förväntan om minskad omfattning borde en framtida kostnadsminskning vara rimlig. Merparten av kostnadsmassan utgörs av fasta kostnader och någon omfattande besparing förväntas inte under innevarande år. Den angivna siffran i tabellen är en grov uppskattning och en mer ingående analys av ekonomiska konsekvenser kommer att ske till nästa tertiälsbokslut.

Risk- och känslighetsanalys	Positiv risk	Negativ risk
Senare aktivering av investeringsprojekt än budgeterat	400	0
Hysesintäkter idrottsanläggningar	400	0

Ökad energiförbrukning Torvalla IP	0	-200
Åtgärdsplan fritidsgårdar	0	-100
Eken halvtidssjukskrivning	100	0
Brandbergsbadet	0	-300
Porten	100	0
Summering:	1 000	-600

Tabellen redovisad i tusentals kronor (tkr)

Prognos

Prognosen för kultur- och fritidsnämnden är oförändrat ett **överskott på 1,0 mnkr**. Prognosen utgår från nämndreserven på 1,0 mnkr och för närvarande är inga andra prognoskomponenter identifierade.

Prognos, specificerad	Föregående månads prognos	Prognos helår 2017	Förändring
Nämndreserv	1 000	1 000	0
Summa Prognos	1 200	1 000	0

Tabellen redovisad i tusentals kronor (tkr)

Socialnämnden

Socialnämndens ram enligt Mål och budget är 850 mnkr (KF 2016-06-20, § 243). I december 2016 reviderades budgeten då ramen ökades med 0,8 mnkr för att kompensera för ändrad debiteringsmodell för IT-kostnader (KF 2016-12-05, § 350). I mars reviderades budget då ramen ökades med ytterligare 0,27 mnkr med anledning av projektorganisation för införande av heltid för alla som så önskar (KF 2017-03-06, § 33). I april reviderades budget ytterligare med 2,8 mnkr till följd av resultatöverföring av tidigare års driftöverskott (KF 2017-04-18, § 91). Nämndens sammanlagda ram 2017 är därmed fastställd till 853,9 mnkr.

Nämndens utfall för perioden är 343,9 mnkr mot periodens budget på 344,5 mnkr, dvs. ett överskott på 0,6 mnkr jämfört med budget. Nämndens verksamheter följer i de flesta fall budget väl och förvaltningens sammantagna prognos är fortsatt en budget i balans.

Risk- och känslighetsanalys

Förvaltningen bedömer att det finns överhängande risk att kostnaderna i verksamheterna funktionsnedsättning samt individ- och familjeomsorg kan öka eller fortsätta ligga kvar på höga nivåer under resterande året, vilket i så fall skulle innebära högre kostnader än budgeterat för året. Detta gäller främst verksamheterna LSS samt socialpsykiatri.

Förtätning av vissa boenden pågår, vilket innebär ett effektivare resursutnyttjande i takt med att lägenheterna tas i bruk. Brukarnas inflyttning i dessa boenden är dock svår att styra, och därmed kan kostnaderna bli något lägre än planerat.

Risk- och känslighetsanalys	Positiv risk	Negativ risk
Volymökning boendeinsatser funktionsnedsättning, barn och vuxna		-1 500
Volymökning individ- och familjeomsorg, barn och vuxna		-3 000
Boendebeslut LSS som verkställs senare än planerat	1 000	
Effektivisering av boende, egen regi	500	
Summering	1 500	-4 500

Tabellen redovisad i tusentals kronor (tkr)

Prognos

Kostnaderna för insatser enligt LSS är lägre än budgeterat för perioden. Det hittills upparbetade överskottet bedöms dock till viss del komma att användas i takt med att nya beslut om LSS-insatser verkställs. Årsprognosen i detta avseende ändras därför till ett överskott motsvarande 1,0 mnkr. Ökad förekomst av våld i hemmet har lett till ökat antal barnplaceringar i form av jourplaceringar, mamma-barn-placeringar och placering på HVB-hem. Dessutom har dygnspriserna ökat väsentligt för dessa placeringar till följd av nya avtal och brist på platser. Underskottet för denna verksamhet ökas något jämfört med föregående månad. Även kostnaderna för vård och placering av vuxna med psykisk funktionsnedsättning är högre än budgeterat. Ett åtgärdsprogram tas fram, men bedömningen är att Beställaravdelning Vuxen kommer att ha underskott jämfört med budget. Uppkomna underskott i verksamheterna bedöms kompenseras av att motsvarande överskott kommer att finnas, då delar av nämndens reserv inte kommer att förbrukas. Förvaltningens sammantagna prognos är fortsatt en budget i balans, det vill säga **ett nollresultat**.

Prognos, specificerad	Föregående månads prognos	Prognos helår 2017	Förändring
Nämndens kostnader	4 000	3 500	-500

Förvaltningsgemensam verksamhet	0	0	0
Beställaravdelning Funktionsnedsättning	0	1 000	+1 000
Beställaravdelning Barn och unga	-2 500	-3 000	-500
Beställaravdelning Vuxen	-1 500	-1 500	0
Utföraravdelning Social omsorg	0	0	0
Utföraravdelning Boende och boendestöd	0	500	500
Utföraravdelning Arbete, sysselsättning och assistans	0	-500	-500
Summa Prognos	0	0	0

Tabellen redovisas i tusentals kronor (tkr)

Äldrenämnden

Kommunfullmäktige beslutade om Mål och budget för 2017 i juni 2016. Enligt beslutet fastställdes äldrenämndens driftbudgetram för 2017 till 732,0 mnkr (KF 2016-06-20, § 243). Fullmäktige beslutade sedan att utöka 2017 års budgetram för äldrenämnden med 0,9 mnkr. Ramtillskottet tilldelades för att täcka kostnadsökningar som beror på omfördelning av IT-kostnader mellan nämnder och styrelser under 2017 med anledning av en ny prismodell för IT-kostnader (KF 2016-12-05, § 350). I mars beslutade fullmäktige om en ramökning för äldrenämnden på 1,3 mnkr för projektorganisation och för införande av heltid för alla som så önskar avseende yrkesgrupperna stödassistenter, undersköterskor och vårdbiträden (KF 2017-03-06, § 33). Vidare fattade fullmäktige beslut om att överföra del av äldrenämndens underskott från 2014-2015 till 2017 års budget. Beslutet innebär att äldrenämndens budgetram för 2017 minskas med 3,9 mnkr (KF 2017-04-13, § 91). Efter fullmäktiges beslutade ramjusteringar per april uppgår äldrenämndens ram för 2017 till totalt 730,3 mnkr.

Utfallet för perioden januari-maj 2017 är en redovisad nettokostnad på 293,0 mnkr (40,1 % av årsbudget) eller en positiv avvikelse med 4,9 mnkr jämfört med den periodiserade budgeten för perioden. Avvikelsen i procent mot den periodiserade budgeten är 1,7 procent. Det positiva utfallet för perioden beror dels på minskade nettokostnader kopplade till vidtagna effektiviseringsåtgärder de senaste åren och dels på att antalet köpta boendeplatser vad gäller särskilt boende och korttidsboende varit något lägre än beräknat under perioden.

Risk- och känslighetsanalys

Negativ risk: Som alltid finns det en stor osäkerhet om uppsatta volymprognoser för budgetåret ska hålla. Osäkerheten minskar under året.

Positiv risk: Osäkerheten om volymprognoserna gäller åt båda hållen så det finns även en positiv risk för att volymutvecklingen blir mer dämpad. Utifrån utvecklingen under tertial ett skrevs den positiva risken upp till 20,0 mnkr i april (10,0 mnkr i mars).

Risk och känslighetsanalys	Positiv risk, tkr	Negativ risk, tkr
Kraftigare volymutveckling än beräknat		- 20 000
Dämpad volymutveckling jmf med prognos	20 000	
Summering:	20 000	- 20 000

Prognos

Årsprognosen för äldrenämnden är ett **nollresultat**.

Volymutveckling

Under 2016 minskade antalet biståndsbeslutade hemtjänsttimmar. Huvudorsak var den översyn som gjorts av beräkningen av extra tid till utförare med kunder som har omfattande behov av insatser. Eftersom flertalet beslut omprövades under årets första sju månader, så gav förändringen störst effekt under den perioden.

Från augusti 2016 har antalet timmar börjat öka igen, vilket är naturligt med tanke på att antalet invånare över 75 år fortsätter att öka.

Hemtjänstinsatser antal timmar

Hemtjänstinsatser	Jan-maj 2017	Jan-maj 2016	Förändring
65 år och äldre	254 401	240 163	+5,9 %

Hemtjänstinsatser timmar 2014-2016

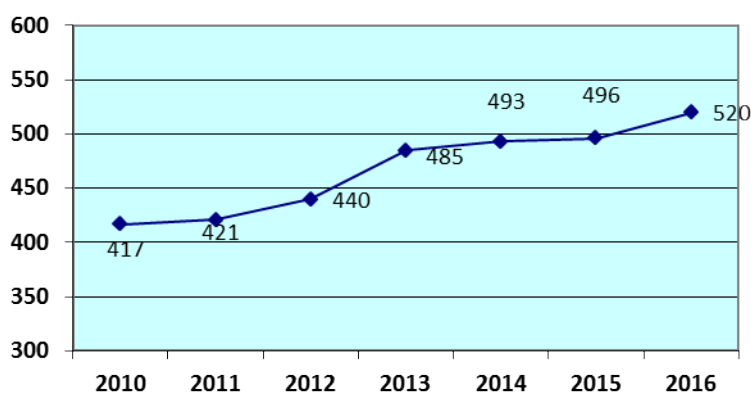
Hemtjänstinsatser	Totalt 2014	Totalt 2015	Totalt 2016
65 år och äldre	522 425	590 347	577 950

Antal betalda platser i vård- och omsorgsboende samt korttidsboende 2010-2017

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2010	405	403	407	404	416	419	413	417	422	421	434	433
2011	425	425	421	422	428	422	425	426	425	414	410	414
2012	420	432	429	433	421	430	443	447	455	453	456	460
201	465	461	474	467	490	508	495	502	512	490	483	477

3												
2014	493	493	499	494	486	487	489	491	492	492	499	498
2015	494	495	507	503	499	490	487	491	488	488	493	497
2016	496	494	510	516	514	524	536	537	532	531	527	525
2017	530	533	526	521								

Platser i vård- och omsorgsboende och korttidsboende 2010-2016

Betalda platser vård- och omsorgsboende och korttidsboende 65 år och äldre

Behovet av platser i vård- och omsorgsboende och korttidsboende - som inte minst under 2013 ökade mer än vad förvaltningen prognostiserat - stabiliserades under 2014 och 2015. Under 2016 ökade antalet betalda platser med i genomsnitt 24 till ett årsgenomsnitt på 520.

Under april 2017 uppgick antalet betalda platser till 521 varav 295 i egen drift och 226 med annan utförare (44 procent). Av de 226 platser som köptes av extern utförare var huvudparten (182 platser) hos utförare med verksamhet i Haninge.

Finansförvaltning

Finansförvaltningens budget består av skatteintäkter och generella statsbidrag, arbetsgivaravgifter, pensionskostnader samt finansiella intäkter och kostnader. Beslutad ursprunglig budget 2017 var en intäkt på 4 360,0 mnkr (KF 2016-06-20, § 243). Vid överföring av driftmedel från 2016 till 2017 finansierades detta delvis genom att öka de budgeterade skatteintäkterna med 15,0 mnkr (KF 2017-04-18, § 91). Efter justeringen är budget för finansförvaltningen 4 375,0 mnkr.

Det ackumulerade utfallet för perioden är 1 832,1 mnkr, vilket är 12,1 mnkr (0,9 %) högre än den ackumulerade budgeten för perioden på 1 820,0 mnkr. Den senaste skatteprognosen är den prognos som kom från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) 2017-04-21. Den prognosen för helåret är 4 390 mnkr, vilket är ett överskott på 2 mnkr, det vill säga ingen förändring sedan tertialprognosen. Nästa skatteprognos kommer i augusti. Övriga kostnader och intäkter inom finansförvaltning är i linje med budget. Sammantaget redovisar finansförvaltningen ett överskott på 2,0 mnkr.

Risk- och känslighetsanalys

Nästa skatteprognos kommer i augusti. Det finns alltid en osäkerhet om vad som kan bli resultatet av kommande prognoserna. Pensionskostnaderna har ökat de senaste åren. Just nu ligger utfallet över den budgeterade ramen. Nästa prognos kommer i augusti och det finns risk att kostnaderna blir högre än budgeterat.

Risk- och känslighetsanalys	Positiv risk	Negativ risk
Förändrad skatteintäktsprognos	10 000	- 10 000
Ökande pensionskostnader	0	- 6 000
Summering:	10 000	- 16 000

Tabellen redovisas i tusentals kronor (tkr)

Prognos

Sammantaget är årsprognosen för finansförvaltningen ett **överskott på 2,0 mnkr**.

Prognos, specificerad	Föregående månads prognos	Prognos helår 2017	Förändring
Den senaste skatteprognosen var positiv mot budget	2 000	2 000	0
Summa Prognos	2 000	2 000	0

Tabellen redovisas i tusentals kronor (tkr)

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron under perioden januari-april var för kommunen som helhet 8,4 procent, en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med samma period förra året (8,7 procent). Sjukfrånvaron var på kof 5,3 procent, ksf 4,5 procent, sof 8,4 procent, sbf 4,2 procent, ubf 9,1 procent och äf 9,2 procent. Jämfört med samma period förra året minskade sjukfrånvaron inom samtliga förvaltningar med undantag av sof och ksf som hade oförändrad sjukfrånvaro.

Befolkning

Den 30 april hade Haninge 86 290 invånare, vilket är en ökning med 77 personer jämfört med månaden innan. Detta beroende på såväl födelse- som flyttningsöverskott. Under april föddes 96 nya Haningebor och 50 Haningebor dog. 470 personer flyttade hit, varav 67 från andra länder och 438 personer flyttade härifrån, varav 23 till andra länder.

Arbetslöshet

I april var 7,3 procent av arbetskraften 16-64 år inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen. Det är 0,4 procent högre än i april förra året. Jämfört med hela länet var arbetslösheten 1,3 procentenheter högre i Haninge, men 0,2 procentenheter lägre än i riket.

7,9 procent av arbetskraften (motsvarar 408 personer) i åldern 18-24 år var inskrivna som arbetslösa, en minskning med 1,6 procentenheter jämfört med april 2016. I Stockholms län var ungdomsarbetslösheten 6,3 procent, i riket 10,2 procent.

Finansiell rapport

Tornberget Fastighetsförvaltning har sedan april 2016 i sin helhet övertagit kommunens externa upplåning. Syftet är att trygga Tornbergets möjlighet att göra skattemässiga avdrag för dessa lån. Kommunen har tecknat borgen för dessa lån. Tornberget har antagit kommunens finanspolicy och uppfyller den inom samtliga delar. Kommunens upplåning är sedan april 2016 noll och finansrapporten innehåller därför endast en redovisning av likviditeten. Enligt kommunens finanspolicy ska likviditetsreserven vara minst 250,0 mnkr. Per 31 maj 2017 är likviditetsreserven 795,0 mnkr (aktuell likviditet 645,0 mnkr samt bekräftade ej utnyttjade löften 150,0 mnkr) och uppfyller därmed finanspolicyns krav.

Bengt Svenander

Kommundirektör

Jörn Karlsson

Ekonomidirektör

Dnr KS 2016/528

§ 159 Revidering av kostpolicy

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2012-02-06, § 6, om gällande kostpolicy för Haninge kommun. På fem år har våra offentliga måltider utvecklas i rätt riktning. För att inte tappa fart och visioner inom måltidsverksamheterna är en anpassning till nuläget nödvändig.

Livsmedelsverkets måltidsmodell för offentliga måltider i förskola, skola och äldreomsorg behöver implementeras i kostpolicyn. Modellen består av sex olika områden som alla är viktiga för att matgästen ska må bra av maten och känna matglädje. Avsnittet om miljö och hållbar utveckling behöver förtydligas och utvecklas. Så även ansvar och samverkan. Måltiderna är en viktig resurs som ska tas tillvara exempelvis i den pedagogiska verksamheten.

Ärendet har beretts och initierats av kommunstyrelseförvaltningen. Revideringarna har tagits fram i samråd och dialog med kökschefer och kockar i måltidsverksamheterna.

Förslag till revidering av kostpolicyn har skickats på remiss till grund- och förskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden och äldrenämnden under perioden 2016-11-22 till 2017-02-28. Generellt har remissvaren varit mycket positiva till revideringarna.

Kommunstyrelsen beslutade 2017-04-24, § 99, att återremittera ärendet till kommunstyrelseförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har arbetat in remissvarens synpunkter på tillägg, förtydliganden, språkliga justeringar och rättningar i förslaget till reviderad kostpolicy.

De viktigaste ändringarna berör måltidsmodellen i inledningen, mer uttalat gästfokus och miljöpåverkan under syfte, förtydligande av uppföljning i stycket om ansvar. Tillägg har gjorts om mer vegetabilier och mindre socker under maten i skolan. Högre krav

på kvalitet, miljöhänsyn och djurskydd vid upphandling av livsmedel samt ökad samverkan har införts i stycket om miljö och hållbar utveckling.

Förvaltningen har efter återremissen undersökt vad som gäller avseende läkarintyg och specialkost samt samrått med utbildningsförvaltningen.

Skolverket gick sommaren 2016 ut med ett förtydligande av sin syn på rätten till specialkost: "När det gäller rätten till specialkost utgår vi ifrån de grundläggande bestämmelserna om skolmåltider, det vill säga att alla har rätt till kostnadsfria och näringsriktiga måltider. När det gäller elevers rätt till särskilt stöd finns inget stöd i bestämmelserna för att kräva ett läkarintyg för att eleven ska få stöd. På motsvarande sätt ser vi på elevers behov av specialkost. Grunden i arbetet med stöd till elever måste utgå från ett förtroendefullt samarbete mellan skola och vårdnadshavare för att finna bästa möjliga lösning för elevens skolgång. I den kan en anpassning av kosten vara ett alternativ även om det rent medicinskt inte är motiverat".

Livsmedelsverket förespråkar dialog och kommunikation. Individuella önskemål kan vara specialkost vid födoämnesallergi/överkänslighet som är ett lagkrav. Individuella önskemål kan också vara specialkost vid religion, etiska skäl och egen övertygelse som ska erbjudas i möjligaste mån utifrån lokala förutsättningar.

För måltidsverksamheterna i Haninge kommun finns som stöd för säker mat, likvärdighet och hög kvalitet framtagna rutiner vid specialkost. Rutinerna uppdateras kontinuerligt vartefter omvärld, möjlighe-ter och krav utvecklas och då alltid i samråd med elevhälsan.

Individuella önskemål tydliggör bättre formuleringen i stycket specialkost än ordet önskekost varför det ordvalet utgår.

Underlag för beslut

- Förslag till reviderad Kostpolicy 2017-05-17
- Remissammanställning – revidering av kommunens kostpolicy
- Grund- och förskolenämndens beslut 2017-02-08, § 16

- Gymnasie- och vuxenutbildningens beslut 2017-02-07, § 13
- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2017-02-08, § 7
- Socialnämndens beslut 2017-02-14, § 12 inkl. tjänsteskrivelse
- Äldrenämndens beslut 2017-02-14, § 17
- Nu gällande kostpolicy

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Förslaget till reviderad Kostpolicy godkänns.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Alexandra Anstrell (M) yrkar med instämmande av Marie Litholm (KD) och Tobias Hammarberg (L) bifall till eget förslag från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna (bilaga).

Johan Svensk (MP) yrkar bifall till kommunalrådsberedningens förslag.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag och det egna förslaget från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna. Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Förslaget till reviderad Kostpolicy godkänns.

Reservationer

Alexandra Anstrell, Michael Fridebäck och Sedat Dogru - samtliga (M), Tobias Hammarberg (L) Pia Lublin (L) och Marie Litholm (KD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: KSF

För kännedom: GFN, GVN, KFN, SN, ÄN

Tilläggsförslag

§ 159

Kommunstyrelsen

2017-06-14

Revidering av kostpolicy

Trepartialliansen tycker att kostpolicyn är bra framarbetad och tror att en bra tydlig kostpolicy kan vara till god hjälp för våra kök. En stor och ökande del av arbetet som är svårt ute på enheter är specialkost och önskekost. Därför vill vi ha ett förtydligande under det stycket i planen. Trots en återmiss av ärendet är den delen av kostpolicyn otydlig. Därför föreslår vi ett tillägg efter ...”främmande ämnen”.. ”Alla allergier som kräver specialkost skall styrkas med läkarintyg från behörig läkare. Detta skall gälla alla ätande, såväl elever som pedagoger. Individuella önskemål tillhandahålls endast till de gäster med läkarintyg eller där gästen äter aptitnedsättande medicin. Att utesluta livsmedel medför att näringsgrupper försvinner och att dessa måste ersättas med fullgoda alternativ”

Således skulle stycket om specialkost se ut enligt följande: ”Specialkosten ska vara näringsriktig och säker. Specialkosten ska hanteras på ett sådant sätt att den inte förorenas av allergiframkallande eller andra främmande ämnen. Alla allergier som kräver specialkost skall styrkas med läkarintyg från behörig läkare. Detta skall gälla alla ätande, såväl elever som pedagoger. Individuella önskemål tillhandahålls endast till gäster med läkarintyg. Att utesluta livsmedel medför att näringsgrupper försvinner och att dessa måste ersättas med fullgoda alternativ”

Förslag till beslut

1. Att kommunstyrelsen antar kostpolicyn med följande ny lydelse under rubriken specialkost: Specialkosten ska vara näringsriktig och säker. Specialkosten ska hanteras på ett sådant sätt att den inte förorenas av allergiframkallande eller andra främmande ämnen. Alla allergier som kräver specialkost skall styrkas med läkarintyg från behörig läkare. Detta skall gälla alla ätande, såväl elever som pedagoger. Individuella önskemål tillhandahålls endast till gäster med läkarintyg. Att utesluta livsmedel medför att näringsgrupper försvinner och att dessa måste ersättas med fullgoda alternativ

Alexandra Anstrell (M)

Tobias Hammarberg (L)

Marie Litholm (KD)

Inledning

I Haninge kommun serveras mat varje dag till drygt 15 000 barn, elever, vuxna och äldre inom måltidsverksamheterna i förskola, skola (grundskola och gymnasieskola), omsorg och fritidsverksamhet.

All måltidsverksamhet ska bedrivas utifrån ett helhetsperspektiv. Kommunens måltidsverksamheter ska pedagogiskt stödja individer till hållbara och hälsosamma val för långsiktigt goda matvanor.

Helhetsperspektivet innebär att mat och måltider är en del i ett större sammanhang och av stor betydelse för att nå en god hälsa hos kommunens invånare sett ur ett livslångt perspektiv. Sund och näringsriktig mat är en viktig förutsättning för god hälsa.

Måltider är centrala i våra liv, som njutning, källa till glädje, som mötesplatser och kulturbärare.

Måltiderna ska förmedla matglädje och vara en del i bevarandet av traditionell matkultur samt främja utvecklingen av modern mat. Variation och bredd i utbud ska eftersträvas.

Mat och råvarors ursprung samt påverkan på klimat och miljö ska lyftas fram.

En bra måltid är mer än maten på tallriken

En bra måltid får matgästen att må bra och känna matglädje. Att måltiden är **god** och **trivsam** är viktigt för att maten ska hamna i magen. En bra måltid ska också vara **näringsriktig** och **säker** att äta. Dessutom ska måltiden vara miljömässigt och socialt **hållbar**. Med **integrerad** menas att måltiden tas tillvara som en resurs i verksamheten, exempelvis i den pedagogiska verksamheten eller i omvårdnaden. För att nå god kvalitet på alla områden krävs samverkan.

Livsmedelsverket

Syfte

Kostpolicyn syftar till att:

- matgästerna ska känna trygghet i att det serveras måltider som är välsmakande och näringsriktigt väl sammansatta med gästen i fokus.
- inspirera och skapa bra hållbara matvanor för barn och elever
- bidra till ett bra näringsintag och förebygga undernäring hos de äldre
- måltiderna är något man ser fram emot under dagen
- minska måltidernas miljöpåverkan

Kostpolicyn fungerar som ett styrande dokument för det dagliga arbetet och som stöd och planering för en kvalitetssäkrad måltidsverksamhet. För den måltidsverksamhet som bedrivs inom arbetsmarknadsprogrammen, daglig verksamhet, handikappomsorg, träffpunkter, fritidsgårdar och pedagogisk omsorg med mera ska kostpolicyn ses som ett vägledande dokument.

Kostpolicyn ska beaktas vid upphandling av livsmedel och extern måltidsverksamhet samt inspirera fristående enheters måltidsverksamhet.

Ansvar

För att kostpolicyns intentioner ska kunna uppnås krävs engagemang, öppenhet och ett gott samarbete mellan samtliga professioner. Uppföljning och utvärdering ska ske årligen och i samband med årsredovisningen. Kommunstyrelseförvaltningen stödjer med råd, metoder och verktyg för uppföljning avseende näringsriktiga, säkra och hållbara måltider. Kostpolicyn revideras varje mandatperiod.

Förskolans, skolans, fritidshemmens och den öppna fritidsverksamhetens måltider

Inom förskolan, skolan och fritids ska måltiderna vara en självklar del av och integreras i den pedagogiska verksamheten. Enligt skollagen ska eleverna i förskolan och grundskolan erbjudas näringsriktiga måltider.

Maten

- Maten som serveras ska vara god, omväxlande och av hög kvalitet.
- Måltider som serveras ska vara näringsriktiga enligt Nordiska Näringsrekommendationerna NNR 2012 och följa Livsmedelsverkets råd.

- Skolrestaurangerna ska erbjuda skoleleverna minst två lunchrätter, varav ett vegetariskt alternativ, att välja mellan varje dag.
- Vid servering av frukost och mellanmål ska tonvikten ligga på smörgås med pålägg, mjölk eller mjölkprodukter, flingor/gryn och frukt eller bär.
- Andelen grönsaker, frukt och bär ska öka
- Andelen ekologiska livsmedel ska öka
- Andelen hel- och halvfabrikat ska minska
- Andelen socker, salt, rött kött och charkuterivaror ska minska
- Jordnötter, mandel, nötter och sesamfrö får inte förekomma.

Måltidsordning

Skollunchen bör schemaläggas ungefär mitt i elevernas skoldag samt vid samma tidpunkt

varje dag. Eleverna ska ha minst 20 min på sig att, sittande vid borden, inta sin måltid. Måltiderna som serveras inom förskolan ska fördelas på fasta tider som är jämt fördelade över dagen och anpassade efter barnens behov.

Måltidsmiljö

Måltiderna ska serveras i en trivsam och lugn miljö. Skolrestaurangerna ska vara rätt dimensionerade och utformade, logistik och köer ska inte störa de som äter. Samvaron med andra matgäster och trevligt bemötande kompletterar förutsättningarna för en positiv måltidsupplevelse.

Specialkost

Specialkosten ska vara näringsriktig och säker. Specialkosten ska hanteras på ett sådant sätt att den inte förorenas av allergiframkallande eller andra främmande ämnen. Individuella önskemål från matgäster som av någon anledning inte tycker om eller inte vill ha den mat som serveras varierar utifrån vad som är möjligt i respektive kök. Att utesluta livsmedel medför att näringsgrupper försvinner och att dessa måste ersättas med fullgoda alternativ.

Kafeterior

Det är viktigt att utbudet i kafeterian är hälsosamt. Sortimentet ska därför i första hand bygga på exempelvis mättande smörgåsar, grönsaker, nyttiga smoothies och färsk frukt. Jordnötter, mandel, nötter och sesamfrö får inte förekomma. Det ska vara

enkelt för eleverna att välja hälsosamt i skolans och den öppna fritidsverksamhetens kafeteria. Därför bör kafeterian inte tillhandahålla godis, glass, bakverk, söta drycker eller snacks.

Äldreomsorgens måltider

Inom vård och omsorg, där måltiden i olika former inkluderas i biståndsbeslutet, ska mat

och näring ses som en integrerad del av omvårdnaden.

Maten

- Maten som serveras ska vara god, omväxlande och av god kvalitet.
- Måltider som serveras inom äldreomsorgen ska utformas enligt de Nordiska Näringsrekommendationerna NNR 2012 och följa Livsmedelsverkets och Socialstyrelsens råd
- Måltiderna ska vara individanpassade och de äldre ska kunna välja bland flera maträtter
- Måltiderna ska tillgodose de äldres ökade behov av energi, protein, vitaminer och mineraler
- Maten ska ses som en del av den medicinska individuella vården likväl som den sätter guldkant på de äldres vardag.
- Andelen ekologiska livsmedel ska öka
- Mattraditioner och högtider ska uppmärksammas
- Andelen hel- och halvfabrikat ska minimeras

Måltidsordning

Måltider som serveras inom äldreomsorgen ska fördelas väl över dygnet. Nattfastan, den

tid som går mellan det sista man äter och det första man äter nästa dygn, får inte överstiga

11 timmar. Boendeformer med totalt måltidsansvar ska servera frukost, lunch, middag och minst tre mellanmål.

Måltidsmiljö

Måltiderna ska serveras i en trivsamt och lugn miljö. Måltiderna ska dukas fram på ett inbjudande sätt och intas i lugn och ro. Måltiderna ska inte serveras rutinmässigt utan ständigt anpassas efter individuella önskemål och behov.

Specialkost

Specialkosten ska vara näringsriktig och säker. Individuella behov av anpassad konsistens ska tillgodoses. Specialkosten hanteras på ett sådant sätt att den inte förorenas av allergiframkallande eller andra främmande ämnen.

Miljö och hållbar utveckling

Vår livsmedelskonsumtion påverkar miljön både negativt och positivt – genom medvetna val och minskat matsvinn kan måltiderna bidra till en minskad miljöpåverkan och bra villkor för både människor och djur.

Inköp och utbud av ekologiska livsmedel ska öka. Vid upphandling av livsmedel ställs höga krav på kvalitet, miljöhänsyn och djurskydd. Närodlade och närproducerade alternativ ska komplettera utbudet och inspirera kockarna till säsongsanpassning och lokal förankring.

Köttkonsumtionen ska minska exempelvis genom ökad servering av vegetariska måltider.

Matsvinn (tallrikssvinn, kökssvinn mm) ska regelbundet tydliggöras genom viktmätning och åtgärdas.

Forum och aktiviteter som kan stimulera engagemang för bra måltider och samverkan ska finnas på varje enhet. Elevernas inflytande och delaktighet i måltiderna ska utvecklas.

För att maten ska kunna hålla en hög kvalitet ska alla som har som arbete att beställa, hantera och tillaga mat ha god kompetens i matlagning, näringslära, specialkost, hygienfrågor, bemötande samt hållbar utveckling.

Samhällsutveckling
Catarina Heilborn

Kommunstyrelsen

Remissammanställning – revidering av kommunens kostpolicy

Kommunfullmäktige beslutade 2012-02-06 om gällande kostpolicy för Haninge kommun. På fem år har våra offentliga måltider utvecklats i rätt riktning. För att inte tappa fart och visioner inom måltidsverksamheterna är en anpassning till nuläget nödvändig.

Livsmedelsverkets måltidsmodell för offentliga måltider i förskola skola och äldreomsorg behöver implementeras i kostpolicyen. Modellen består av sex olika områden som alla är viktiga för att matgästen ska må bra av maten och känna matglädje. Avsnittet om miljö och hållbar utveckling behöver förtydligas och utvecklas. Så även ansvar och samverkan. Måltiderna är en viktig resurs som ska tas tillvara exempelvis i den pedagogiska verksamheten. Revideringarna har tagits fram i samråd och dialog med kökschefer och kockar i måltidsverksamheterna.

De viktigaste ändringarna berör måltidsmodellen i inledningen, mer uttalat gästfokus och miljöpåverkan under syfte, förtydligande av uppföljning i stycket om ansvar. Tillägg har gjorts om mer vegetabilier och mindre socker under maten i skolan. Högre krav på kvalitet, miljöhänsyn och djurskydd vid upphandling av livsmedel samt ökad samverkan har införts i stycket om miljö och hållbar utveckling

Förslag till revidering av kommunens kostpolicy har skickats ut på remiss till GFN grund- och förskolenämnden, GVN gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, KFN kultur- och fritidsnämnden, SN socialnämnden och ÄN äldreomsorgnämnden för synpunkter under perioden 2016-11-22 till 2017-02-28.

Sammanlagt har fem remissvar inkommit. Generellt har remissvaren varit mycket positiva till revideringarna. Nedan beskrivs och besvaras de synpunkter som har inkommit.

Grund- och förskolenämnden

Grund- och förskolenämnden finner att ett utökat fokus på hög kvalitet och hållbara måltider ligger helt i linje med nämndens strategi på ständigt kvalitetsarbete för att höja lägstnivån på skolmaten.

Förvaltningen förordar att skollagens krav på att eleverna i förskolan och grundskolan ska erbjudas näringsriktiga måltider förs in i den reviderade kostpolicy.

Inom nämndens ansvarsområde är strategin 2017 att andelen ekologiska inköp ska öka. Skolorna ska i mesta möjliga mån använda sig av ekologiska livsmedel.

Det bör förtydligas att kostpolicyn omfattar samtliga verksamheter inom nämndens ansvarsområde t ex förskolan, skolan, särskolan, fritidshemmet och den öppna fritidsverksamheten.

Förvaltningen har till koststrategen framfört språkliga justeringar och rättningar.

Kommentar

Föreslagna tillägg, förtydliganden, språkliga justeringar och rättningar har arbetats in i förslaget till revidering av kommunens kostpolicy.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Grund- och vuxenutbildningsnämnden har lämnat ett yttrande som är likalydande grund- och förskolenämndens.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden har inga synpunkter om gjorda ändringar. Förvaltningen tycker kommunens kostpolicy är bra och ändamålsenlig.

Socialnämnden

Socialnämnden ställer sig positiv till den reviderade kostpolicyn och ser inga hinder till att den revideras enligt förslag.

Socialförvaltningen använder sig främst av den gällande kostpolicyn vid sina verksamheter i omsorgen. Främst så avser det stycket som handlar om Måltidsmiljö och Specialkost. Detta då den enskilde själv ska handla, laga mat och äta i sin egen bostad, vid behov med sin stöd- eller kontaktperson. Vid daglig verksamhet samt sysselsättning så har den enskilde egen mat med sig eller så handlar man mat på plats.

Socialförvaltningen har tillsammans med äldreförvaltningen gjort en upphandling gällande matlådedistribution för personer i ordinärt boende. Fokus i den upphandlingen har varit kvalitetskontroll, uppföljningsmöten, näringsinnehåll och utseende. Detta är även delar som tas upp i den nya, reviderade, kostpolicyn.

I förslaget så framgår det att de viktigaste förändringarna berör måltidsmodellen, mer uttalat gästfokus, miljöpåverkan och ett förtydligande av uppföljning i stycket om ansvar. I förslaget så har det även tillkommit

tillägg om mer vegetabilier och mindre socker i maten som serveras (i skolan). Man har ställt högre krav på kvalitet, miljöhänsyn och djurskydd vid upphandling av livsmedel.

Utifrån de stycken som berör socialförvaltningens verksamheter så är det positiva förändringar och fokus ligger på att måltiden är något man ska se fram emot under dagen.

Sammantaget ser förvaltningen positivt på kommunens policy och dess syfte att ha ett styrande och vägledande dokument för att kvalitetssäkra måltidsverksamheten i Hanninge kommun.

Äldrenämnden

Äldrenämnden har inga synpunkter på föreslagna revideringar av kostpolicyen.

Dnr GFN 2016/278

§ 16 Revidering av kostpolicy

Sammanfattning

Haninge kommuns Kostpolicy revideras varje mandatperiod. Den senaste beslutades av kommunfullmäktige 2012-02-06. Grund- och förskolenämnden ges nu möjlighet att yttra sig över innevarande mandatperiods förslag till revidering av kommunens Kostpolicy.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen finner att ett utökat fokus på hög kvalitet och hållbara måltider ligger helt i linje med nämndens strategi på ständigt kvalitetsarbete för att höja lägstanivån på skolmaten.

Förvaltningen förordar att skollagens krav på att eleverna i förskolan och grundskolan ska erbjudas näringsriktiga måltider förs in i den reviderade Kostpolicyen.

Inom nämndens ansvarsområde är strategin för 2017 att andelen ekologiska inköp ska öka. Skolorna ska i mesta möjliga mån använda sig av ekologiska livsmedel.

Det bör förtydligas att Kostpolicyen omfattar samtliga verksamheter inom nämndens ansvarsområde t.ex. förskolan, skolan, särskolan, fritidshemmet och den öppna fritidsverksamheten.

Förvaltningen har till koststrategen framfört språkliga justeringar och rättningar. Dessa kommer att beaktas efter remissrundan.

Underlag för beslut

- Remissversion Kostpolicy – 2016-11-16.
- Remissbrev.

Förslag till beslut

1. Grund- och förskolenämnden överlämnar förvaltningens yttrande till kommunstyrelsen.

Arbetsutskottets förslag till grund- och förskolenämnden
Enligt förvaltningens förslag.

Grund- och förskolenämndens beslut

1. Grund- och förskolenämnden överlämnar förvaltningens yttrande till kommunstyrelsen.

Expedieras: Akt, registrator kommunstyrelseförvaltningen

Dnr GVN 2016/143

§ 13 Revidering av kostpolicy

Sammanfattning

Haninge kommuns Kostpolicy revideras varje mandatperiod. Den senaste beslutades av kommunfullmäktige 2012-02-06. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ges nu möjlighet att yttra sig över innevarande mandatperiods förslag till revidering av kommunens Kostpolicy.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen finner att ett utökat fokus på hög kvalitet och hållbara måltider ligger helt i linje med nämndens strategi på ständigt kvalitetsarbete för att höja lägstanivån på skolmaten.

Förvaltningen förordar att skollagens krav på att eleverna i förskolan och grundskolan ska erbjudas näringsriktiga måltider förs in i den reviderade Kostpolicyn.

Inom nämndens ansvarsområde är strategin för 2017 att andelen ekologiska inköp ska öka. Skolorna ska i mesta möjliga mån använda sig av ekologiska livsmedel.

Det bör förtydligas att Kostpolicyn omfattar samtliga verksamheter inom nämndens ansvarsområde t.ex. förskolan, skolan, särskolan, fritidshemmet och den öppna fritidsverksamheten.

Förvaltningen har till koststrategen framfört språkliga justeringar och rättningar. Dessa kommer att beaktas efter remissrundan.

Underlag för beslut

- Remissversion Kostpolicy – 2016-11-16.
- Remissbrev.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden överlämnar förvaltningens yttrande till kommunstyrelsen.

Arbetsutskottets förslag till gymnasie- och

vuxenutbildningsnämnden
Enligt förvaltningens förslag.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden överlämnar förvaltningens yttrande till kommunstyrelsen.

Expedieras: Akt, registrator kommunstyrelseförvaltningen

Dnr KOFN 2016/208

§ 7 Remiss: Revidering av kostpolicy

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har gjort en översyn och revidering av den kostpolicy som beslutades om 2012. Förslag till revideringar har tagits fram i dialog med kökschefer och kokkar i måltidsverksamheterna. De viktigaste ändringarna berör måltidsmodellen med ett mer uttalat gästfokus och en större hänsyn till måltidsverksamheternas miljöpåverkan. Tillägg har gjorts om mer vegetabilier och mindre socker i skolmaten, högre krav på kvalitet, miljöhänsyn och djurskydd vid upphandling av livsmedel samt ökad samverkan i stycket om miljö och hållbar utveckling.

Förvaltningens synpunkter

Kultur- och fritidsförvaltningen har inga synpunkter om gjorda ändringar. Förvaltningen tycker kommunens kostpolicy är bra och ändamålsenlig.

Underlag för beslut

Remissbrev förslag till revidering av kommunens kostpolicy.

Reviderad kostpolicy remissversion 2016-11-16

Förslag till beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner föreslagna ändringar i Haninge kommuns kostpolicy.

Arbetsutskottets förslag till nämnden

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner föreslagna ändringar i Haninge kommuns kostpolicy.

Nämndens beslut

1. Kultur- och fritidsnämnden godkänner föreslagna ändringar i Haninge kommuns kostpolicy.

Expedieras: Akt
För verkställighet:
För kännedom:

Dnr SN 2016/480

§ 12 Svar på remiss - Revidering av kommunens kostpolicy

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har översänt ett förslag till revidering av kostpolicy och berett socialnämnden tillfälle att lämna synpunkter på förslaget. Revideringen har tagits fram i samråd och dialog med kökschefer och kockar i måltidsverksamheterna. Förvaltningen ställer sig positiv till den reviderade kostpolicyn och ser inga hinder i att den revideras enligt förslag.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse – Svar på remiss – Revidering av kommunens kostpolicy
- Förslag till revidering av kommunens kostpolicy

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Överläggningar i arbetsutskottet

Alexandra Anstrell (M), Linus Björkman (M), Ewa Wasiewicz (M) och Eva Manners (SD) deltar inte i beslutet.

Arbetsutskottets förslag till socialnämnden

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelsens förvaltning

Svar på remiss - Revidering av kommunens kostpolicy

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har översänt ett förslag till revidering av kostpolicy och berett socialnämnden tillfälle att lämna synpunkter på förslaget. Revideringen har tagits fram i samråd och dialog med kökschefer och kockar i måltidsverksamheterna. Förvaltningen ställer sig positiv till den reviderade kostpolicyn och ser inga hinder i att den revideras enligt förslag.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse – Svar på remiss – Revidering av kommunens kostpolicy
- Förslag till revidering av kommunens kostpolicy

Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteskrivelse som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Siw Lideståhl
Gerlofstig
förvaltningschef

Lena
avdelningschef

Bakgrund

Gällande kostpolicy har inte reviderats sedan 2012. Kommunstyrelsen initierade till en revidering av gällande kostpolicy och har kommit fram till ett förslag.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kansliet i samråd med berörda avdelningar vid socialförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter

Socialförvaltningen använder sig av den gällande kostpolicyn vid sina verksamheter i omsorgen. Främst så avser det stycket som handlar om *Måltidsmiljö* och *Specialkost*. Detta då den enskilde själv ska handla, laga mat och äta i sin egen bostad, vid behov tillsammans med sin stöd- eller kontaktperson. Vid daglig verksamhet samt sysselsättning så har den enskilde egen mat med sig eller så handlar man mat på plats.

Socialförvaltningen har tillsammans med äldreförvaltningen gjort en upphandling gällande matlådedistribution för personer i ordinärt boende. Fokus i den upphandlingen har varit kvalitetskontroll, uppföljningsmöten, näringsinnehåll och utseende. Detta är även delar som tas upp i den nya, reviderade, kostpolicyn.

I förslaget så framgår det att de viktigaste förändringarna berör måltidsmodellen, mer uttalat gästfokus, miljöpåverkan och ett förtydligande av uppföljning i stycket om ansvar. I förslaget så har det även tillkommit tillägg om mer vegetabilier och mindre socker i maten som serveras (i

skolan). Man har ställt högre kvalitet, miljöhänsyn och djurskydd vid upphandling av livsmedel.

Utifrån de stycken som berör socialförvaltningens verksamheter så är det positiva förändringar och fokus ligger på att måltiden är något som man ska se fram emot under dagen.

Sammantaget ser förvaltningen positivt på kommunens policy och dess syfte att ha ett styrande och vägledande dokument för att kvalitetssäkra måltidsverksamheten i Haninge kommun.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelsens förvaltning

Dnr ÄN 2016/539

§ 17 Remiss: Förslag till revidering av kommunens kostpolicy

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat ett förslag till revidering av kommunens kostpolicy för Haninge kommun. Äldrenämnden har liksom övriga nämnder beretts möjlighet att lämna synpunkter. Svar på remiss ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 17-02-28.

Kostpolicyn fungerar som ett styrande dokument för det dagliga arbetet och som stöd och planering för en kvalitetssäkrad måltidsverksamhet. För den måltidsverksamhet som bedrivs inom arbetsmarknadsprogrammen, daglig verksamhet, handikappomsorg, träffpunkter, fritidsgårdar och pedagogisk omsorg mm ska kostpolicyn ses som ett vägledande dokument.

Kostpolicyn ska beaktas vid upphandling av livsmedel och extern måltidsverksamhet samt inspirera fristående enheters måltidsverksamhet.

Förvaltningens synpunkter

Äldreförvaltningen har inga synpunkter på föreslagen revidering av kostpolicyn.

Underlag för beslut

- Remiss– Förslag till revidering av kommunens kostpolicy 2016-11-16

Förslag till beslut

1. Yttrandet godkänns.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Arbetsutskottets förslag till äldrenämnden

1. Yttrandet godkänns.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Äldrenämndens beslut

1. Yttrandet godkänns.

2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom:

KOSTPOLICY

Beslutad av kommunfullmäktige 2012-02-06

Inledning

I Haninge kommun serveras mat varje dag till drygt 15 000 barn, elever, vuxna och äldre inom måltidsverksamheterna i förskola, skola, omsorg och fritidsverksamhet.

All måltidsverksamhet ska ses utifrån ett helhetsperspektiv. Kommunens verksamheter ska alltid i alla led pedagogiskt stödja individer till att göra hälsosamma val och tillägna sig långsiktigt goda levnadsvanor.

Helhetsperspektivet innebär att mat och måltider är en del i ett större sammanhang och av stor betydelse för att nå god och jämlik hälsa för kommunens invånare sett ur ett livslångt perspektiv. Ett gott näringstillstånd är en viktig förutsättning för god hälsa.

Måltider är centrala i våra liv, som njutning, källa till glädje, som mötesplatser och kulturbärare. Måltiderna ska vara en del i bevarandet av traditionell matkultur samt främja utvecklingen av modern mat och förmedla matglädje. Variation och bredd ska eftersträvas och matens ursprung och påverkan på vår livsmiljö ska lyftas fram.

Mål

Målet med kostpolicyn är att:

- ge förutsättning för att alla barn, elever, vuxna och äldre ska vara friska och se ett värde i maten och måltiden
- skapa bra matvanor för barn och elever
- bidra till en bra näringsstatus och förebygga undernäring hos de äldre
- måltiden är något man ser fram emot under dagen

Kostpolicyn fungerar som ett styrande dokument för det dagliga arbetet och som stöd för en kvalitetssäkrad måltidsverksamhet. Kostpolicyn ska beaktas vid upphandling av livsmedel och extern måltidsverksamhet samt ge möjlighet till en förändrad målbild i ingångna avtal. För den måltidsverksamhet som bedrivs inom arbetsmarknadsprogrammen, daglig verksamhet, handikappomsorg, träffpunkter och pedagogisk omsorg m m bör kostpolicyn ses som ett vägledande dokument.

Varje nämnd ansvarar för att denna kostpolicy efterlevs och ska följa upp att varje kommunalt driven enhet med måltidsverksamhet arbetar i enlighet med policyn.

Förskolans, skolans och fritids måltider

Inom förskolan, skolan och fritids ska måltiderna vara en självklar del av den pedagogiska verksamheten.

Maten

- Maten som serveras ska vara god, omväxlande och av hög kvalitet.
- Måltider som serveras ska vara enhetliga och näringsriktiga enligt de svenska näringsrekommendationerna och följa Livsmedelsverkets råd.
- Skolrestaurangerna ska sträva efter att erbjuda skoleleverna minst två lunchrätter att välja mellan, gärna ett laktovegetariskt alternativ, varje dag.
- Vid servering av frukost och mellanmål ska tonvikten ligga på smörgås med pålägg, mjölk eller mjölkprodukter, flingor/gryn och frukt eller bär.
- Andelen ekologiska livsmedel ska öka och matsedlarna säsongsanpassas.
- Traditionell och modern matkultur värnas.
- Andelen hel- och halvfabrikat minskas.

Måltidsordning

Skollunchen bör schemaläggas ungefär mitt i elevernas skoldag samt vid samma tidpunkt varje dag. Eleverna ska ha minst 20 min på sig att, sittande vid borden, inta sin måltid. Måltiderna som serveras inom förskolan ska fördelas på fasta tider jämt fördelat över dagen anpassat efter barnens behov.

Måltidsmiljö

Måltiderna ska serveras i en trevlig och lugn miljö. Skolrestaurangerna ska vara rätt dimensionerade och utformade, logistik och köer ska inte störa de som äter.

Specialkost

Specialkosten ska vara näringsriktig och hanteringen säkras genom dokumentation. Specialkosten hanteras på ett sådant sätt att den inte förorenas av allergiframkallande eller andra främmande ämnen. Jordnötter, mandel, övriga nötter och sesamfrö får inte förekomma.

Caféverksamheter

Caféverksamheterna ska sträva efter att utveckla verksamheten utifrån ett hälsosamt perspektiv. Caféernas sortiment ska därför i första hand bygga på hälsosamma produkter som t ex näringsrika smörgåsar och färsk frukt.

Äldreomsorgens måltider

Inom vård och omsorg, där måltiden i olika former inkluderas i biståndsbeslutet, ska mat och näring ses som en integrerad del av omvårdnaden.

Maten

- Maten som serveras ska vara god, omväxlande och av god kvalitet.
- Måltider som serveras inom äldreomsorgen ska vara individanpassade och utformade enligt de svenska näringsrekommendationerna för äldre, ESS-gruppens kvalitetskrav och följa Livsmedelsverkets råd. De äldre ska även ha god tillgång till drycker så att de får i sig tillräckligt med vätska.
- Maten ska ses som en del av den medicinska individuella vården likväl som den sätter guldkant på brukarens vardag.
- Andelen ekologiska livsmedel ska öka och matsedlarna säsongsanpassas.
- Traditionell och modern matkultur värnas.
- Brukarna ska ges ökad möjlighet att välja bland flera rätter.

Måltidsordning

Måltider som serveras inom äldreomsorgen ska fördelas väl över dygnet. Nattfastan, den tid som går mellan det sista man äter och det första man äter nästa dygn, får inte överstiga 11 timmar. Boendeformer med totalt måltidsansvar ska servera frukost, lunch, middag och minst tre mellanmål.

Måltidsmiljö

Måltiderna ska serveras i en trevlig och lugn miljö. Måltiderna ska dukas fram på ett inbjudande sätt och intas i lugn och ro. Den ska inte serveras rutinmässigt utan ständigt anpassas efter de boendens individuella önskemål och behov. Förutom näring är måltiderna en plats för sociala kontakter och något man ska se fram emot under dagen.

Specialkost

Specialkosten utformas enligt näringsrekommendationerna och konsistensanpassas vid behov. Specialkosten hanteras på ett sådant sätt att den inte förorenas av allergiframkallande eller andra främmande ämnen.

Miljö och hållbar utveckling

Maten ska tillagas så nära inpå serveringstillfället som möjligt, för att bevara näring och kvalitet, i ändamålsenliga egna kök anpassade till verksamheten.

Andelen ekologiska och närproducerade livsmedel ska öka och matsedlarna säsongsanpassas. Köttkonsumtionen ska minska genom ökad servering av laktovegetariska måltider.

Matsvinn ska tydliggöras genom viktning och åtgärdas.

Vid utformning av måltidsmiljö ska en acceptabel ljudnivå uppnås.

Måltidsverksamheterna ska följa gällande livsmedelslagstiftning och garantera kunderna säker mat genom kommunens mall för egenkontrollprogram. Mallen ska enheterna själva anpassa för den egna verksamheten.

Forum som kan stimulera engagemang för bra måltider och behaglig måltidsmiljö bör finnas på varje enhet. Kommunikation mellan skolrestauranger, elever, pedagoger och föräldrar utvecklas genom att maten kontinuerligt utvärderas och matråd finns på alla skolor.

All måltidspersonal ska regelbundet utbildas.

Referenser:

Svenska näringsrekommendationer (SNR), SLV 2005

- SNR är rekommendationer för hur mycket av olika näringsämnen vi bör äta för att långsiktigt må bra. SNR, utgår ifrån de nordiska näringsrekommendationerna (NNR) vilka grundar sig på vetenskapliga rön, är anpassade till Sverige och svenska förhållanden.

Bra mat i förskolan – råd för skola och familjedagshem, SLV 2007

Bra mat i skolan – råd för förskoleklass, grundskola, gymnasieskola och fritidshem, SLV 2007

Nya skollagens krav på kostnadsfria och näringsriktiga skolmåltider, (2009/10:UbU21, rskr 2009/10:370)

Mål och riktlinjer för måltidsverksamheterna i förskola och skola - lokalt dokument

Mat och näring för sjuka inom vård och omsorg (ESS-gruppens rekommendationer), SLV 2003

- ESS-gruppen är Livsmedelsverkets utsedda expertgrupp för framtagande av nationella kvalitetskrav på energi- och näringsinnehåll i sjukhuskost och samordning av sjukhuskost.

Råd om bra mat i äldreomsorgen, Livsmedelsverket 2011

Lokal instruktion för nutrition och kosthantering inom äldreomsorgen - lokalt dokument

Naturskyddsföreningens rapport Klimatindex 2010 (6.4 Matens klimatpåverkan).

Tryckår: 2012. Foto: Rebecca Wallin, Jesper Molin, T. Andersson, Christina Sundén /Bildarkivet.se

Haninge
kommun

136 81 HANINGE 08-606 70 00 haninge.se

Dnr KS 2017/268

§ 160 Strategisk inriktning för arbetet med varumärket Haninge

Sammanfattning

Inom ramen för arbetet med att utveckla Haninges stadskärna identifierades hösten 2014 ett stort behov av att utveckla och stärka varumärket Haninge, med en utgångspunkt i stadskärnan. Under 2015 genomförde därför fastighetsägarna och Haninge kommun gemensamt ett varumärkesarbete enligt "Handlingsplan för utveckling av den regionala stadskärnan 2014" som fastställdes av kommunstyrelsen 2015-01-26, § 13.

Istället för att presentera en färdig kampanj med bestämda former innehåller förslaget till varumärkesstrategin en ram för kommande målgrupps- och varumärkesarbete.

Varumärkesarbetet innehåller utgångspunkter och bärande delar med utgångspunkt i nulägesanalysen, förslag till namn på stadskärnan, marknadsposition och inriktning vad gäller primära målgrupper.

Förvaltningens synpunkter

Varumärkesarbetet har genomförts tillsammans med Gullers grupp som har stor erfarenhet av varumärken i kommunal verksamhet. Detta koncept har sedan testats under våren/sommaren 2016 bl.a. i det projektkontor som finns i Haninge centrum, samt på ett antal trycksaker relaterat till stadskärnans utveckling. Responsen har varit god från medborgarna samtidigt som värdefulla erfarenheter drogs.

En varumärkeshearing genomfördes 2016-12-17. Förvaltningen föreslår att bifogat förslag till strategisk inriktning av arbetet med varumärket Haninge godkänns.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 17-05-22 Strategisk inriktning varumärket Haninge
- Gullers presentation

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Den strategiska inriktningen av arbetet med Haninges varumärke, namn på stadskärnan Haninge stad, marknadsposition ”söder om söder” och inriktning vad gäller primära målgrupper godkänns.
2. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att påbörja planeringen av implementering av varumärkesinriktningen i samtliga av kommunens verksamheter samt arbeta för en etablering i relation till samarbetspartners.
3. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att ta fram förslag till riktlinjer och ny grafisk manual i överensstämmelse med varumärkesstrategin samt en aktivitetsplan inkl. budget med fokus på 2018. Uppdraget ska redovisas för kommunstyrelsen senast 2017-12-31.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Marie Litholm (KD), Tobias Hammarberg (L) och Alexandra Anstrell (M) hemställer om att lämna ett gemensamt särskilt yttrande (bilaga), vilket kommunstyrelsen medger.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Den strategiska inriktningen av arbetet med Haninges varumärke, namn på stadskärnan Haninge stad, marknadsposition ”söder om söder” och inriktning vad gäller primära målgrupper godkänns.
2. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att påbörja planeringen av implementering av varumärkesinriktningen i samtliga av kommunens verksamheter samt arbeta för en etablering i relation till samarbetspartners.
3. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att ta fram förslag till riktlinjer och ny grafisk manual i överensstämmelse med

varumärkesstrategin samt en aktivitetsplan inkl. budget med fokus på 2018. Uppdraget ska redovisas för kommunstyrelsen senast 2017-12-31.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunikations- och marknadsföringsenheten

För kännedom: Anna Berglund

Särskilt yttrande

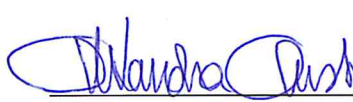
§ 160 – Strategisk inriktning för arbetet med varumärket Haninge
Kommunstyrelsen
2017-06-14

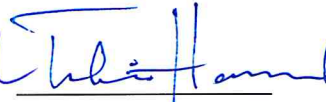
Vi är från Trepartialliansen överlag positiva till den strategiska inriktningen för arbetet med varumärket Haninge. Detta gäller särskilt delarna som berör betydelsen av fler företagsetableringar och värdet av att man förstärker Haninge som en framtidskommun med stora ambitioner på en rad olika områden.

När det gäller arbetet med att identifiera målgrupper så är inte målgruppen ”Sofa wannabees” en prioriterad målgrupp. Vi anser dessutom att tonaliteten i det strategiska varumärkesarbetet som är riktat mot målgruppen ”Sofa Wannabees” behöver ses över. Även delen med ”Hahaninge” bör förändras eller ses över så att den inte blir löjeväckande.

En målgrupp som vi anser är bortglömd i det strategiska varumärkesarbetet är välutbildade personer mitt i livet. Detta är en viktig målgrupp att attrahera mot bakgrund av att fler kunskapsintensiva företag väljer att etablera sig i Haninge.

Marie Litholm (KD)

Alexandra Anstrell (M)

Tobias Hammarberg (L)

Strategisk inriktning för varumärket Haninge

Sammanfattning

Inom ramen för arbetet med stadskärnan identifierades hösten 2014 ett stort behov av att utveckla och stärka varumärket Haninge, med en utgångspunkt i stadskärnan.

Under 2015 genomförde därför fastighetsägarna och Haninge kommun gemensamt ett varumärkesarbete enligt ”Handlingsplan för utveckling av den regionala stadskärnan 2014” KS:2015-01-26.

Ett tidigt koncept testades under våren/sommaren 2016 bl.a. i det projektkontor som finns i Haninge centrum, samt på ett antal trycksaker relaterat till stadskärnans utveckling. Responsen har varit god från medborgarna samtidigt som värdefulla erfarenheter drogs. Istället för att presentera en färdig kampanj med bestämda former har den strategiska varumärkesinriktningen satt en ram för kommande målgrupps- och varumärkesarbete.

Den strategiska inriktningen i varumärkesarbetet innehåller utgångspunkter och bärande delar utifrån nulägesanalysen. Den innehåller förslag till namn på stadskärnan, marknadsposition, och inriktning vad gäller primära målgrupper.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar:

1. Att fastställa den strategiska inriktningen av Haninges varumärke, namn på stadskärnan Haninge stad, marknadsposition ”söder om söder” och inriktning vad gäller primära målgrupper.
2. Att kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att påbörja planeringen av implementering av varumärkesinriktningen i samtliga av kommunens verksamheter samt arbeta för en etablering i relation till samarbetspartners.
3. Att kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att ta fram förslag till riktlinjer och ny grafisk manual i överensstämmelse med varumärkesinriktningen samt en aktivitetsplan inkl. budget med fokus på 2018. Uppdraget

ska redovisas för kommunstyrelsen senast sista december 2017.

Strategisk inriktning för varumärket Haninge

Bakgrund till uppdraget

Under 2008 tog Haninge kommun fram en varumärkesplattform inklusive kärnvärden för Haninge. Sedan dess har mycket förändrats och inom ramen för stadsbyggnadsarbetet identifierades hösten 2014 ett stort behov att utveckla och stärka varumärket Haninge, med en utgångspunkt i stadskärnan.

Under 2015 genomförde fastighetsägarna och Haninge kommun gemensamt ett varumärkesarbete enligt "Handlingsplan för utveckling av den regionala stadskärnan 2014" KS:2015-01-26 dnr: KS285/2014. Detta resulterade i ett förslag till koncept och inriktning för varumärkesutveckling av Haninge kommun. Detta koncept har sedan testats under våren/sommaren 2016 bl.a. i det projektkontor som finns i Haninge centrum, samt på ett antal trycksaker relaterat till stadskärnans utveckling. Försöket har gett oss värdefulla erfarenheter av vilka koncept som kan finjusteras. Det gäller bland annat arbetet med våra "slogans" där vi behöver arbeta mer med målgruppsanpassning av budskap. Responsen har dock överlag varit mycket god från såväl medborgarna som övriga intressenter. Det som särskilt påtalats av fastighetsägarna är behovet av att kommunen nu agerar skyndsamt och tydligt pekar ut en riktning att samlas kring.

Kommunikations- och marknadsföringsenheten har även identifierat stora möjligheter till kostnadseffektiviseringar som finns i samordning av varumärkesarbetet i och med utvecklingen av stadskärnan. Genom att stadskärnans och kommunens varumärke utvecklas samtidigt kan stora synergieffekter uppnås både på kostnadssidan och i genomslag för enskilda aktiviteter. En given ingång i varumärkesarbetet är därför att bilden av stadskärnan också ska stärka hela varumärket Haninge och visa på vilja och ambition.

Varumärket - bilden av Haninge

Varumärkesetablering handlar om att arbeta strategiskt med bilden av en plats, verksamhet eller produkt i en önskad riktning. Syftet är att skapa en grund för att attraktivitet på ett sätt som bidrar till att verksamheten når sina mål och fullgör sitt uppdrag. I vårt fall handlar det om att attrahera människor, företag och investeringar som bidrar till att bygga ett attraktivt samhälle.

Ett varumärkesarbete är ett långsiktigt åtagande. Ett bra exempel på ett framgångsrikt varumärkesarbete är till exempel Nyköping (Leva och bo i Nyköping), när de etablerade sig som pendlingsförort till Stockholm, och därmed vände sin utflyttningstrend. I det arbetet anlade kommunen ett tioårigt perspektiv på varumärkesuppbyggnaden.

Ett varumärke bidrar

I kommunens budget för 2017-2018 fastställs att visionen för Haninge kommun är att företag ska kunna växa här och människor ska finna bostad, arbete och livskvalitet här.

Varumärket kan bidra i positiva spiraler till att förverkliga visionen genom att:

- Attrahera nya invånare.
- Attrahera entreprenörer och investerare för att bygga bostadshus och lokaler.
- Attrahera människor som vill driva affärsverksamhet.
- Attrahera nya medarbetare i syfte att klara framtida rekryteringsbehov, samt behålla egen kompetens.
- Förstärka bilden av Haninge kommun som en framtidskommun

Att förtjäna sin roll i en tillväxtregion

I varumärkesarbeten poängteras ofta att olika platser har olika attraktionskraft och lyckas olika väl i att dra till sig tillväxt – även i en tillväxtregion.

I vårt fall kan detta exemplifieras genom stora skillnader på bostadspriserna i Stockholmskommunerna som inte enbart kan förklaras av avståndet till Stockholms centrum. Priserna i Haninge ligger lägre än de i Tyresö och Huddinge, trots att avstånden är jämförbara. Ett områdes faktiska karaktär och bilden av området (dess varumärke) påverkar. Vårt mål med varumärkesarbetet är att skapa en större attraktivitet både vad gäller kvalitativa och kvantifierbara värden. Detta arbete är långsiktigt.

Nuläge för Haninge som varumärke

Nulägesanalysen har genomförts tillsammans med Gullers grupp som har stor erfarenhet av kommunal verksamhet. Metoden som använts är enkätundersökningar med företag i Storstockholm och Mälardalen samt med allmänheten i målgruppen 16 till 24 år, bosatta i Stockholms län. Utöver det har drygt 15 intervjuer med tjänstemän (inom kommunen), förtroendevalda och fastighetsägare i Haninge genomförts. Slutligen har även en stor del material och fristående rapporter legat till underlag för nulägesanalysen.

Nulägesanalysen landar i två tydliga slutsatser. Den första slutsatsen är att framtiden för Haninge bedöms vara ljus. Nästan alla som upplever att de kan bedöma Haninges utveckling, tror att den kommer att vara positiv. Det bedöms finnas en potential för såväl nyetablering som inflyttning. Extra belysande är att Haninge kommun bedöms kunna attrahera nyetableringar från södra ytterstaden och Stockholms stad. När det gäller inflyttning är ungdomar och barnfamiljer genomgående mer intresserade av Haninge.

Den andra slutsatsen är att kännedomen om Haninge och Haninges stadskärna är mycket begränsad både bland företagare och bland allmänheten. Kännedomen om vad Haninge har att erbjuda när det gäller bostäder, företagsetablering och näringslivsutveckling är mycket begränsad. Bilden av Haninge blir följaktligen otydlig. De

flesta av de tillfrågade har ingen konkret uppfattning om vad Haninge kommun eller dess varumärke står för.

Nulägesanalysen visar också att den spontana tanken om Haninge som ett alternativ för nyetablering och boende är mycket oklar eller låg. Svaga värden för spontan erinran brukar normalt vara ett tydligt tecken på låg aktivitetsnivå. Många kommuner sig dock i samma utgångsläge och befinner sig i startgroparna för det egna varumärkesarbetet. Här gäller det för oss att tidigt etablera vårt varumärke medan vi befinner oss i en högkonjunktur i regionen.

Summering Nulägesanalys

Nulägesanalysen kan summeras i fyra större ingångsvärden.

- Gemensam identitet och tonalitet d.v.s. ordval, form och stil för Haninge saknas delvis och behöver förstärkas genom en tydligare och mer sammantagen satsning
- Tillhörigheten till olika områden såsom Brandbergen, Jordbro och Dalarö är ibland starkare än till ”Haninge”.
- Bilden av Haninge kommun utifrån är vag och otydlig, kännedomen om Haninge är låg, vi har inte hämtat hem effekten av de satsningar som tidigare gjorts. Att bygga varumärket för Haninges stadskärna behöver därmed beakta Haninge som kontext.
- ”Skärgårdsliv”, ”grönska”, ”stadsliv” och ”stark expansion” används av många Stockholmskommuner som positiva förstärkningsbilder. Vi behöver därför en ny grund för profilering.

Bärande delar för den strategiska inriktningen av varumärket Haninge

Utgångspunkter

Med utgångspunkt i genomförd nulägesanalys behöver vi bygga en ny grund för profilering av Haninge kommun. Utgångspunkterna för att bygga en bild av Haninge kan sammanfattas i följande:

- Vi ska inkludera platsen som helhet, med start kring stadskärnan.
- Vi ska ta fasta på styrkor och möjligheter – visa vilja och ambition.
- Vi lyfter stolt fram våra värden med natur, hav, en levande stadskärna, företagsetablering, bostadsområden med olika karaktär och vår mångfald och internationella prägel.
- Vi kommunicerar med personlighet och känsla.
- Haninges varumärkeserbjudande består både av Haninge som plats och av den service och tjänster som kommunen tillhandahåller.

Utvecklingen av bilden av Haninge

Med ovanstående utgångspunkter behöver vi bygga bilden av Haninges stadskärna som en del av "Haninge" som plats. Vi behöver också bygga bilden av Haninge kommun baserat på unika värden men också på tonalitet och bildval. Detta innebär i sin tur att vi behöver skapa en känsla kring vårt varumärke och hitta ett sätt att kommunicera många olika värden samtidigt – på ett trovärdigt och sammanhållet sätt. Ett tydligt varumärkeserbjudande visar också på en hög ambition och vilja för kommunens verksamheter.

1. Etablering av varumärket Haninge och Haninge stad

Varumärkesstrategin ska göra det möjligt att inkludera platsen som helhet, med start kring stadskärnan. Därför är det viktigt att sätta ett namn på stadskärnan för att på ett entydigt sätt nu kunna kommunicera platsen, och det bör vara ett namn som tar höjd för framtiden. Förslaget är att stadskärnans namn är Haninge stad.

Stadskärnan = **Haninge stad**

Kommunen som helhet = **Haninge**

Principer med exempel:

Haninge stad, en del av Haninge

Handen (exempel), en del av Haninge stad

Dalarö (exempel), en del av Haninge

Valet av namn, Haninge stad, visar på hög ambition. I vår omvärld har vi relevanta referenser som Solna stad, Sundbybergs stad och inte minst Stockholms stad.

Ett annat alternativ hade varit att knyta an till benämningen "City". Vi har dock utgått ifrån svenska benämningar och en regional platskännedom. Det är viktigt att många kan knyta an till platsnamnet. Tittar vi på de som använder namnet "City" idag är det främst Arlanda City som är en del av en internationell flygplatsmiljö. "Haninge City" riskerar här istället att förväxlas med närliggande miljöer såsom Heron City.

2. Marknadsposition

Med namnet "Haninge stad" har vi goda möjligheter att ta en marknadsposition som en expansiv och spännande kommun med vilja och ambition, där företag växer och människor finner bostad, arbete och livskvalitet. Vi kommer att konkurrera om denna position med flera andra kommuner som också erbjuder stadsliknande miljöer i närhet till grönska och bra kommunal service. Vi behöver därför kontinuerligt analysera hur olika målgrupper kan attraheras.

3. Målgrupper

Genom att identifiera en eller flera målgrupper som är drivande i en positiv samhällsutveckling, och identifiera målgruppernas grundläggande värderingar och vanor, verkar vi för att i ett initialt skede driva upp platsens attraktivitet. Denna känsla kan sedan föras

vidare till fler målgrupper med samma tonalitet och inriktning. Detta är en av hörnstenarna i varumärkesarbetet.

Haninges placering ”söder om Söder” ger möjlighet att attrahera människor som inspireras av en urban miljö, men som tycker att regionens mest centrala delar inte ger samma mervärde som vi kan erbjuda. En identifierad målgrupp är de som bor trångbodda eller är i färd med att flytta till Stockholm från en mindre stad. De värdesätter det urbana, men vill ha nära till naturen och frisk luft. De har studerat och drömmer om ”det lilla livet, i det stora sammanhanget”

Det är viktigt att den målgrupp som vi startar med är en målgrupp som är morgondagens trendsättare. Inriktningen är att starta med 90-talisterna som generellt är en del av ”generation ordning” som värderar det lilla livet, familjevärden och nära till naturen och medveten livsstil, enligt Kairos Futures generationsstudier.

Inom ramen för varumärkesarbetet kommer ett flertal kampanjer att tas fram. Tanken är att sätta bilder som är klassiska för Haninge men som kan förädlas och användas på fler olika målgrupper med bibehållen känsla. Den startegiska inriktningen ligger fast och ska gå att tillämpa över lång tid medan respektive aktivitet kan växla i tid och omfång.

Organisation för att driva varumärkesarbetet

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för varumärkesarbetet där kommunikationschefen utvecklar, driver och förvaltar arbetet med Haninges varumärke.

Finansiering

I en aktivitetsplan skall budget redovisas i ett antal förslag beroende på ambitionsnivå och implementationstakt.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar:

-
4. Att fastställa den strategiska inriktningen av Haninges varumärke, namn på stadskärnan Haninge stad, marknadsposition ”söder om söder” och inriktning vad gäller primära målgrupper.
 5. Att kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att påbörja planeringen av implementering av varumärkesinriktningen i samtliga av kommunens verksamheter samt arbeta för en etablering i relation till samarbetspartners.
 6. Att kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att ta fram förslag till riktlinjer och ny grafisk manual i överensstämmelse med varumärkesinriktningen samt en aktivitetsplan inkl. budget med fokus på 2018. Uppdraget ska redovisas för kommunstyrelsen senast sista december 2017.

GULLERS GRUPP 2015

stockholms ambition

1. Arlanda-Märsta
2. Barkarby-Jakobsberg
3. Kista-Sollentuna-Häggvik
4. Täby centrum-Arninge
5. Kungens kurva-Skärholmen
6. Flemingsberg
7. Haninge centrum
8. Södertälje

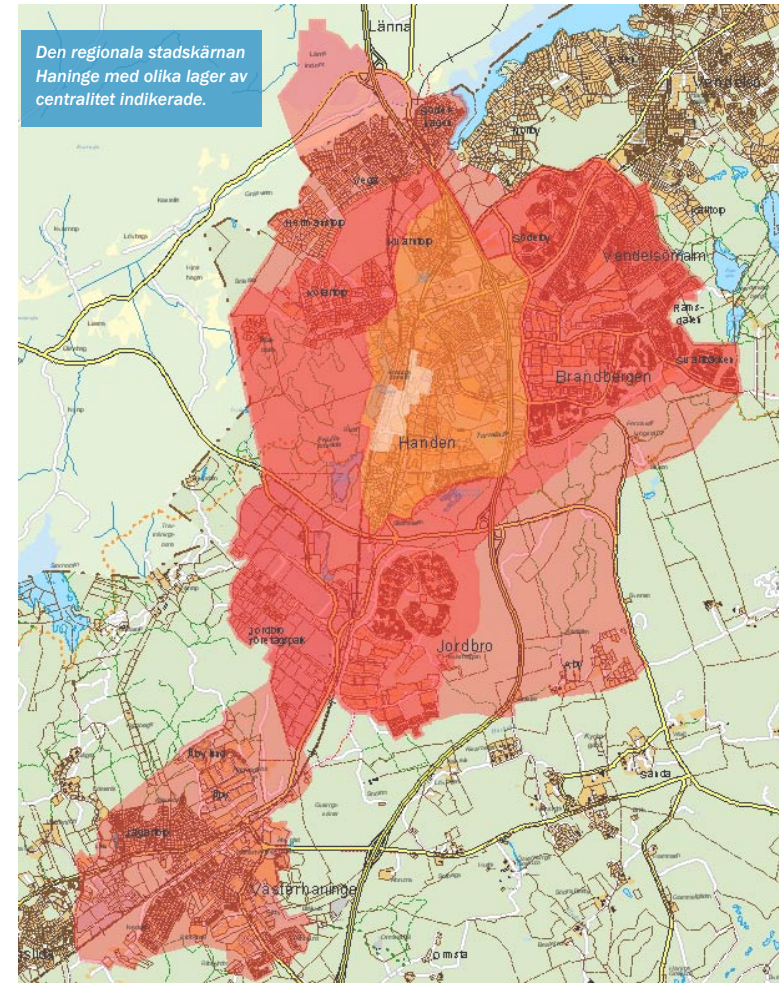
från förort till stad

DEN REGIONALA STADSKÄRNAN HANINGE

Sammanfattning av utvecklingsprogrammet för den regionala stadskärnan Haninge

Regionplanen.

Störst i Norden – så ska Stockholm växa

Stockholm är den enda nordiska stad som kvalar in i den globala stadshierarkins näst högsta klass. Men regionen är för liten – och för introvert – menar landstingsråd Gustav Hemming (C). Nu ska Stockholm försvara sin position genom att växa ihop med sex län i Mellansverige.

Mia Tottmar
mia.tottmar@dn.se

● – Det är egentligen osannolikt att en så liten region som Stockholm lyckas så bra, vi är lite som en humla som flyger, säger Gustav Hemming.

Med 17 universitet och högskolor är Stockholms län en av de mest kunskapsstäta regionerna utanför USA. Det EU-anknutna forskningsnätverket Espon har rankat Europas städer baserat på ekonomiska

väldigt forskningsintensiva företag som Astra Zeneca och Ericsson har minskat sin verksamhet i Stockholm. Vi ska ha klart för oss att vi lever i en global konkurrens.

I dag finns en stark konkurrens mellan flera storstadsregioner och i Stockholm finns en brist på kompetenser – främst välutbildad arbetskraft samtidigt som det även finns en efterfrågan på arbetskraft utan särskild yrkesutbildning.

Gustav Hemming ser risker för att stora företag flyttar sina huvud-

intresserad av att Stockholm blir större. Att börja med gränser är fel väg att gå, säger Gustav Hemming.

Det handlar framför allt om att locka till en större befolkning och öka antalet arbetstillfällen. Det heter att pendla över staden.

– Med ett ökat underlag kan vi må bättre med arbetskraften. Det är bra för individen och för arbetsmarknaden, det finns många exempel på det i Mälardalen som har stora företag, säger Gustav Hemming.

I dag är Västerås och Eskilstuna en del av Stockholms bostads- och arbetsmarknad. Med snabbtåg kan nästa steg bli Linköping och Örebro, och trycket på bostads- och arbetsmarknaden kan minska något, tror han.

– En timmes restid kan vi använda som definition när vi pratar om en pendlingsregion. Hur ska vi göra med bilpendling?

– Ett taxesarbete i kollektivtrafiken diskuteras mycket, det är absolut en sak som står högt upp på

I dag är Västerås och Eskilstuna en del av Stockholms bostads- och arbetsmarknad. Med snabbtåg kan nästa steg bli Linköping och Örebro, och trycket på bostads- och arbetsmarknaden kan minska något, tror han.

– En timmes restid enkel väg brukar vi använda som definition när vi pratar om en pendlingsregion.

FÖR VEM

de som vill flytta till stockholm
och de nyinflyttade

”sofo wannabees”

auran av
hållbart och närödlat
medvetet och urbant

Målgruppen Sofo Wannabees

Tack vare Haninges placering ”söder om söder” har vi möjlighet att attrahera människor som inspireras av Söder, men som tycker att ”staden känns för trång”.

De värdesätter det urbana, men vill ha nära till naturen och frisk luft. Idag är de trångbodda i en lägenhet i en närförort (ex Liljeholmen eller Gubbängen) eller är i färd med att flytta till Stockholm från en mindre stad. De har pluggat klart, börjat jobba och drömmer om det lilla livet, i det stora sammanhanget.

Dessa människor tilltalas av Södermalms värderingar och atmosfär. Den värdesätter det hållbara, närodade och medvetna. Många är ”flexiterianer”, dvs äter vegetariskt i sin övertygelse om att det är så planetens ska räddas - men också gärna kött. Men då ska det vara ekologiskt, komma från Bondens marknad eller vara korv som stoppats enligt konstens alla regler. De äger ingen bil utan delar på en bil med andra via ”car-sharing”, den nya tidens bilpool. De handlar gärna kläder ”second hand” för att minska världens konsumtionen. Samtidigt reser de gärna, men bor då på Air B’nB, då ”sharing is caring” för dessa människor. Det har det alltså gott ställt, men konsumerar medvetet.

En ”Sofa wannabee” drömmer om att ha eget växthus, egna höns och leva ett liv nära naturen.

Position

Stockholms södra stadsdel, Stockholms sydkust.

En kommun med vilja och ambition, en plats
där man vill vara = Vill ha!

söder om stockholm

Stockholms södra stadsdel

A stylized map of Sweden is shown in light blue against a white background. A large brown circle representing the sun is positioned above the word 'kust'. A thick orange curved line arches across the bottom right of the map. The text 'kust' is in a large, bold, black serif font, and 'med hav, hamnar och öar' is in a smaller, black serif font below it.

kust

med hav, hamnar och öar

Stockholms sydkust

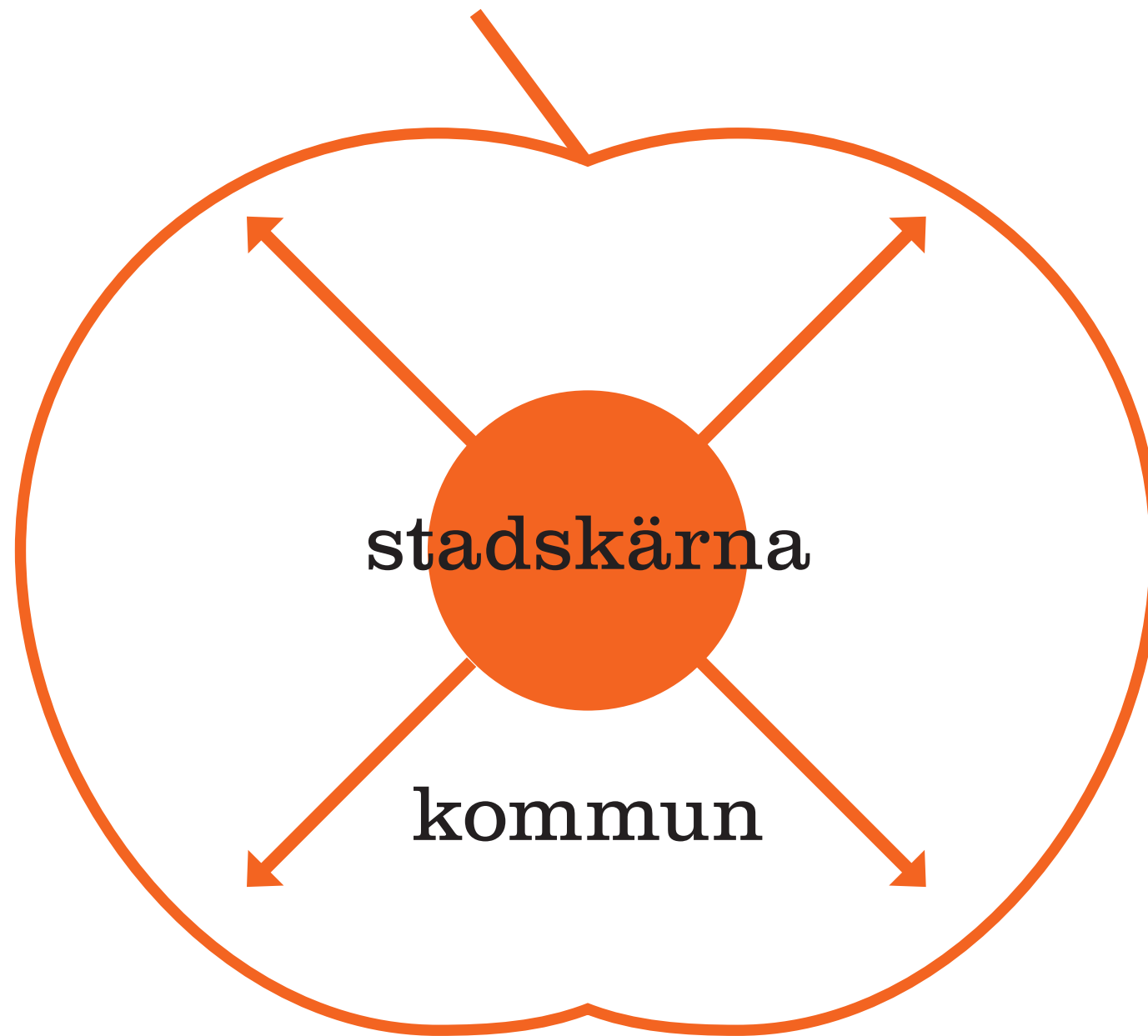
Platsen

Haninge stad (stadskärnan), en del av Haninge

Dalarö, en del av Haninge

Handen, en del av Haninge stad

...

KONCEPTUELL IDÉ

Koncepttext

I Haninge kan du leva det liv som många vill ha, halva priset en halvtimme från stan.

Strax söder om söder finns vi med skärgårdsliv, stadsliv och naturliv.

Som Stockholms södra stadsdel finns vi på pendlingsavstånd från storstaden, oavsett om du bor i Brandbergen, Vendelsö, Jordbro eller Dalarö.

Vi har också Stockholms sydkust som ger oss närheten till havet med Årsta havsbad, och öar som Utö och Ornö för att nämna några.

Vår stadskärna Haninge stad - med Handen, delar av Vega och Albyberg - utvecklas just nu till ett dynamiskt nav för nöjen, shopping och möten.

I Haninge finns det du vill ha: Hav, hagar, handel och harmoni men också halloumi och halal.

ha haninge!

Konceptets beståndsdelar

Budskap baserade på ”Ha H.....”

där vi söker lekfulla och gärna oväntade kombinationer - som ”Ha Halmhatt”, där en förklarande text visar vad det handlar om.

Bildspråk:

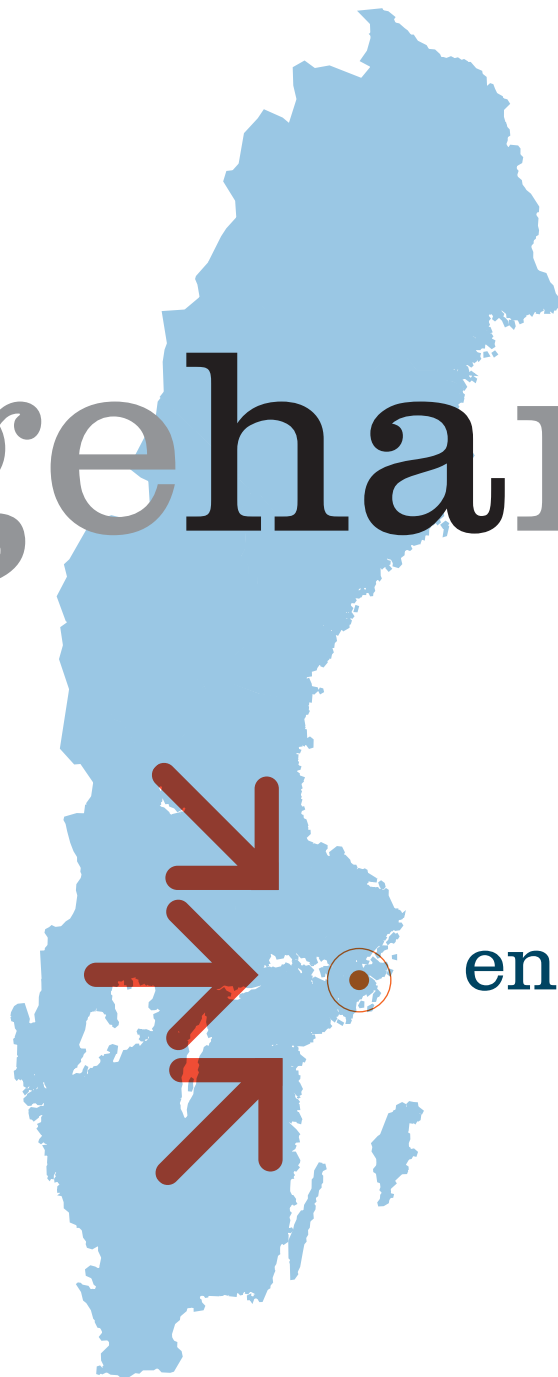
Ett medvetet bildspråk som leker med känslan i ”söder om söder”.

Gärna med brända toner och medvetet ”modernt retro”. Bild och text bör samspela och tillsammans ge kopplingar till ett modernt ”söder om söder”

ha nära

havhagehandel

nära naturen
nära havet
småstaden
inom en halvtimme

en helare känsla

ha allt inom
en halvtimme

halva priset
en halvtimme
från stan

ha

haninge
handen

vill ha

hahav

hahandel

hahage

haharmoni

h a h a

hahanninge

haninge stad

ha

haninge stad

ha

haninge stad – stockholms södra stadsdel

veggå

en del av haninge stad

haha

terrassen i haninge stad

haloumihage

med biodling på taken öppnar stockholms gröna handelsplats med smaker från mer än halva världen

haha

terrassen i haninge stad 🇸🇪

haloumihage

med biodling på taken öppnar stockholms gröna handelsplats med smaker från mer än halva världen

hallonhav

nya terrassen med smaker från mer än halva världen

haha

haninge stad

terrassen i haninge stad

hadetbra #1

handelshajp

med smaker från mer än halva världen

harphangar

musikkreatörers mecka i jordbro, mitt i haninge
se filmen om doreens besök på musikstudion "vägen ut" som drivs av panetoz

haha

jordbro i haninge stad

havhage

likt den mänskliga kroppen så består haninge mest av vatten

haha

Stockholms sydkust är aldrig längre bort än en halvtimme

hahaninge

hadalarö

en del av haninge

havshambo

harpunhajk

hautö

en del av haninge

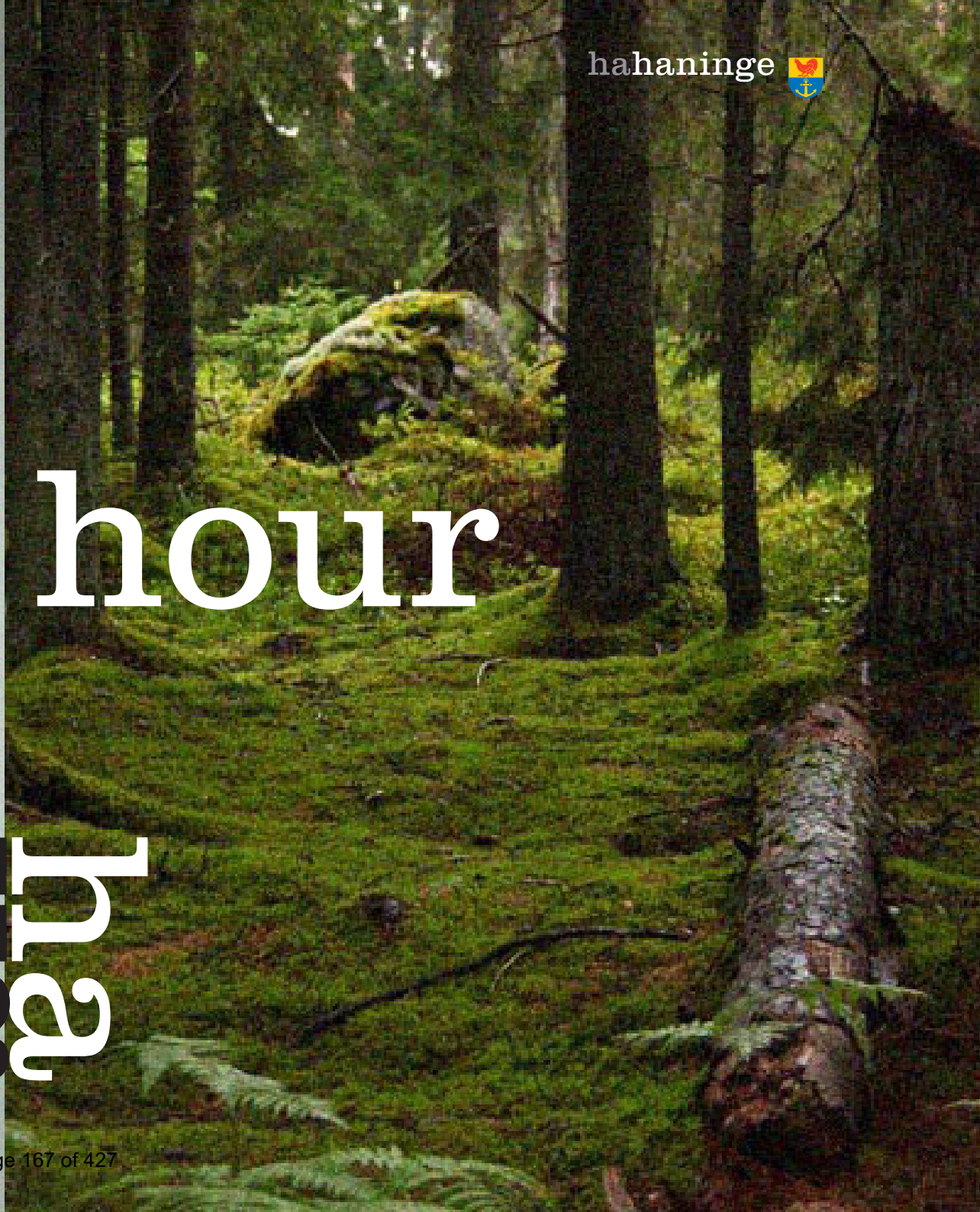

Från Södra Maltfabrikens IPA till urskogen på mindre än en halvtimme

happy hour

ps

hantverkshausse

haalbyberg

halogenhatt

entreprenörer med innovationskraft mitt i haninge

haha

hahaninge

halvmاران haha

cykla från medis till picknickfestivalen mitt i haninge

haninge stad

halleluja hage

vinn en egen tomt på en ha (hektar: 100mx100m)
en halvtimme från stockholm

haha

havandehajp

bo nära livet en halvtimme från Stockholm

haha

Soco

south coast sthlm
haha

halmhappening

hitta hem i nya Vega en halvtimme från stockholm

haninge stad **haha**

Upp

handelshage

nya terrassen med smaker från mer än halva världen

haninge stad

handhage

halla hallowmi

hitta hem i haninge en halvtimme från stockholm

haha

Önskade associationer:

Söder om söder

Lekfullt och spännande

Här händer det spännande saker!

Det du vill ha,
ha haninge!

Dnr KS 2017/278

§ 161 Samarbetsavtal med UNICEF Sverige om barnrättskommun

Sammanfattning

I Haninge kommuns mål och budget 2017-2018 ges kommunstyrelsen i uppdrag att påbörja implementeringen av barnkonventionen. Beslut om direktiv för implementering av barnkonventionen för 2017-2018 fattades i kommunstyrelsen 2017-03-27, § 71.

I samband med beslutet i kommunstyrelsen om implementeringen av barnkonventionen beskrevs det att kommunstyrelseförvaltningen arbetade tillsammans med UNICEF Sverige för att ta fram ett förslag på samarbetsavtal om att bli en barnrättskommun. Kommunstyrelseförvaltningen har nu tillsammans med UNICEF Sverige tagit fram ett förslag på samarbetsavtal.

UNICEF Sverige startar ett pilotprojekt i fem kommuner. Projektet ska höja och säkra barnrättsperspektivet lokalt samt bidra till att skapa samverkansmöjligheter mellan kommun, föreningar och företag. UNICEF Sverige erbjuder nu Haninge kommun att bli en pilotkommun för att kunna bli en barnrättskommun.

Arbetsmodellen för barnrättskommun kommer att innebära att Haninge kommun kommer att utveckla sitt sätt att arbeta med barnkonventionen så att den genomsyrar hela organisationen.

Samarbetsavtalet med UNICEF Sverige kommer inte att innebära kostnader för kommunen.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att samarbetsavtalet kommer att stärka, kvalitetssäkra och vara ett stöd för kommunens arbete med implementeringen av barnkonventionen.

Samarbetsavtalet kommer att bidra till ett rättighetsbaserat barnrättsarbete och ge en ökad kunskap i barns rättigheter. Avtalet ligger i linje med kommunens antagna direktiv för implementering av barnkonventionen och kommer att utgöra ett ytterligare stöd i detta arbete.

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att avtalet innebär ett mervärde genom den expertkompetens som världens största barnrättsorganisation kan bistå med till Haninge kommun genom kunskapsbaserad arbetsmetodik och erfarenhet av modellutvecklande. Samarbetet med UNICEF Sverige kommer att medföra expertstöd vad gäller utbildning och dokumentation under projekttiden. Haninge kommun har efter projektidens avslut rätt att kalla sig barnrättskommun. UNICEF Sveriges arbetsmodell för barnrättskommun bygger på analys, planering, och åtgärdsverktyg som gör det möjligt för barn, ungdomar och vuxna att samarbeta för att utvärdera och förbättra verksamheter som berör barn utifrån barnets rättigheter.

Genom projektet kommer Haninge kommun få kunskaper för att utveckla ett kommunövergripande arbetssätt vilket i sin tur kommer att innebära ett effektivare arbete där nämnder, förvaltningar och bolag delar en systemsyn i att arbeta utifrån ett barnrättsperspektiv. Modellen kommer att anpassas efter Haninge kommuns implementeringsarbete och utifrån förvaltningarnas verksamheter, förutsättningar och behov under pilottiden.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att samarbetsavtalet kommer att innebära att kommunens arbete med implementeringen av Barnkonventionen samt måluppfyllelsen i mål och budget 2017-2018 kommer att underlättas.

Underlag för beslut

- Samarbetsavtal barnrättskommun
- Kommunstyrelsens beslut 2017-03-27, § 71, inklusive kommunstyrelsens tjänsteskrivelse ”Direktiv för implementering av barnkonventionen i Haninge kommun 2017 – 2018”

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Samarbetsavtal barnrättskommun med UNICEF Sverige godkänns.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Marie Litholm (KD) yrkar bifall till kommunalrådsberedningens

förslag.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunstyrelsens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Samarbetsavtal barnrättskommun med UNICEF Sverige godkänns.

Expedieras: Akt

För verkställighet: KSF

För kännedom: Berit Pettersson, Sören Berglund, Jessica Tanzilli

SAMARBETSAVTAL BARNRÄTTSKOMMUN

Avtalspartner

UNICEF Sverige, organisationsnummer 802401-4386

och

Haninge kommun, kommunstyrelseförvaltningen, organisationsnummer 212000-0084

Uppdragets art och omfattning

UNICEF Sverige startar ett pilotprojekt i fem svenska kommuner augusti 2017–maj 2019. Projektet ska höja och säkra barnrättsperspektivet lokalt samt bidra till att skapa samverkansmöjligheter mellan kommun, föreningar och företag.

Barnkonventionen planeras bli svensk lag under 2018. Det ställer nya högre krav på landets kommuner. Med arbetsmodellen för barnrättskommun kan Sveriges kommuner utveckla sitt sätt att arbeta med barnkonventionen så att den genomsyrar hela organisationen. En barnrättskommun gör ett åtagande att med utgångspunkt i barnkonventionen säkra att alla som arbetar i kommunen känner till barnets rättigheter och tar dessa i beaktande i sitt arbete. En barnrättskommun vågar vara självkritisk och har alltid barnets bästa i åtanke. I en barnrättskommun är barns delaktighet och inflytande alltid viktigt i beslut som berör barn.

Uppdragets genomförande

UNICEF Sverige vill arbeta tillsammans med fem pilotkommuner som får vara med och utveckla arbetsmodellen för barnrättskommun under två år augusti 2017–maj 2019. UNICEF Sverige erbjuder Haninge kommun att vara en av pilotkommunerna. Kommunstyrelsen i Haninge fattar beslut om kommunens aktiva deltagande att arbeta utifrån arbetsmodellens målsättning och sju steg för att bli en barnrättskommun. UNICEF Sverige tillhandahåller arbetsmodell samt stöd i att arbeta enligt denna. Haninge kommun tillämpar arbetsmodellen och metoderna som anpassas utifrån lokala förutsättningar under pilottiden. Som en symbol för att kommunen aktivt och framgångsrikt har arbetat med att höja barns möjlighet att tillgodose sig sina rättigheter ger UNICEF Sverige kommunen en utmärkelse för barnrättskommun.

Varumärkesanvändning

UNICEF – skriven form

UNICEF har strikta regler kring användandet av sin logotyp. En generell riktlinje är att man i väldigt många fall med fördel bör välja att använda ordet UNICEF i skriven form, det vill säga i löptext, snarare än att använda logotypen. Till exempel Haninge kommun har inlett ett samarbete tillsammans med UNICEF Sverige för att bli en barnrättskommun. Haninge kommer under två år att vara med och utveckla arbetsmodellen för barnrättskommun tillsammans med UNICEF Sverige.

Logotyp

Logotypen signalerar att UNICEF är avsändare till det innehåll som presenteras. UNICEFs logotyp måste alltid användas utifrån våra riktlinjer och UNICEF Sverige måste alltid skriftligen godkänna alla sammanhang där logotypen figurerar innan publicering sker. Detta gäller för samtliga kanaler.

UNICEFs logotyp ska endast användas när det finns hög relevans. Det kan till exempel vara när vår verksamhet beskrivs. Logotypen får inte användas för att marknadsföra produkter, rapporter, aktiviteter, service eller tjänster utan att specifika avtal tecknas gällande användning.

Detta avtal har upprättats i två exemplar varav parterna har tagit var sitt.

Stockholm den 9/5-2017

Christina Heilborn
Programchef
UNICEF Sverige

Haninge den

Bengt Svenander
Kommundirektör
Haninge kommun

Dnr KS 2017/133

§ 71 Direktiv för implementering av barnkonventionen i Haninge kommun 2017-2018

Sammanfattning

Regeringen har uttalat att barnkonventionen ska bli lag i mars 2018 och en särskild utredning har tagit fram förslag på hur detta ska genomföras.

Haninge kommun har arbetat strategiskt med barnkonventionen i många år genom nationella och regionala samarbeten. I Haninge kommuns Mål och budget 2017-2018 ges kommunstyrelsen i uppdrag att påbörja arbetet med implementeringen av barnkonventionen i kommunens verksamheter inför att barnkonventionen blir lag 2018.

En hearing genomfördes den 17 oktober 2016 där förvaltningschefer var inbjudna tillsammans med nyckelpersoner från samtliga förvaltningar. Utgångspunkter vid hearingen var implementering av barnkonventionen, Mål och budget 2017-2018 samt strategin för barns trygghet, hälsa och utveckling.

Kommunens tidigare arbete och erfarenheter samt den genomförda hearingen ligger till grund för direktivet för implementeringen av barnkonventionen 2017-2018.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningens tolkning av uppdraget utgår från behovet av att arbeta med rättvisebaserade metoder och arbetssätt. Unicef har tagit fram en modell för ett stärkt rättighetsbaserat barnrättsarbete. Förvaltningen har därför inlett diskussioner med Unicef om att medverka i deras pilotarbete och bli en barnrättskommun. Förvaltningen avser att återkomma med ett förslag på samarbetsavtal mellan Haninge kommun och Unicef under våren 2017.

För implementering av barnkonventionen föreslås en budget om 800 000 kr. Kostnader för interna resurserna, i huvudsak arbetstid, är inte inkluderade utan förutsätts täckas av respektive nämnd och bolag i och med att samtliga kommunala nämnder och bolag förutsätts delta i arbetet. Ett eventuellt samarbetsavtal med Unicef påverkar inte budgeten.

Underlag för beslut

- Direktiv för implementering av barnkonventionen i Haninge kommun 2017-2018
- Strategi för ungas trygghet, hälsa och utveckling, 2011-10-17
- PM, Nulägesbeskrivning av kommunens arbete med barnrätt, 2016-05-25, reviderat 2017-02-27
- Barnkonventionen blir svensk lag, SOU 2016_19
<http://www.regeringen.se/contentassets/7bcd0fe8815345aeb>

[2ff0d9678896e11/barnkonventionen-blir-svensk-lag-sou-2016_19.pdf](#)

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens förslag till direktiv för rubricerade uppdrag godkänns.
2. De i skrivelsen redovisade kostnaderna 350 000 kr för 2017 finansieras ur kommunstyrelsens reserv.
3. De i skrivelsen redovisade kostnaderna 450 000 kr för 2018 skall inarbetas i kommunstyrelsens kommande förslag till Mål och budget 2018-2019.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Marie Litholm (KD) yrkar med instämmande av Pia Lublin (L), Martina Mossberg (M) och Kennerth Valtersson (SD) bifall till eget förslag från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna (bilaga).

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag och det egna förslaget från Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna med instämmande av Sverigedemokraterna. Ordföranden finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelseförvaltningens förslag till direktiv för rubricerade uppdrag godkänns.
2. De i skrivelsen redovisade kostnaderna 350 000 kr för 2017 finansieras ur kommunstyrelsens reserv.
3. De i skrivelsen redovisade kostnaderna 450 000 kr för 2018 skall inarbetas i kommunstyrelsens kommande förslag till Mål och budget 2018-2019.

Reservationer

Martina Mossberg, Alexandra Anstrell, Michael Fridebäck och Sven Gustafsson - samtliga (M), Pia Lublin (L) och Marie Litholm (KD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltningen, Berit Pettersson

För kännedom: Sören Berglund

Eget förslag

Kommunstyrelsen den 27 mars 2017

§ 71 Direktiv för implementering av barnkonventionen i Haninge kommun 2017-2018

Trepartialliansen tycker att det är mycket viktigt att kommunen fortsätter att jobba aktivt med Barnkonventionen. Ett arbete som idag sker inom budgeterad ram.

Regeringen har uttalat att Barnkonventionen ska bli lag i mars 2018. Ännu finns alltså inget beslut i riksdagen. Trepartialliansen kan inte se någon anledning till att kommunen ska föregå denna eventuella lagstiftning och i förväg lägga ner nästan 1 miljon kronor på olika aktiviteter. Vid ny lagstiftning brukar statliga myndigheter ta fram råd för implementering vilket är värt att invänta så att inte kommunen behöver göra ett eget arbete i förväg. Tidigare rådande praxis i kommunen är att implementering av ny lagstiftning sker inom den ekonomiska ram som tilldelats den berörda nämnden, vilket är en praxis som vi inte ser någon anledning till att förändra.

Trepartialliansen ser dock inget hinder att inleda ett samarbete med UNICEF och att i samband med att ny lagstiftning införs också se över vilka åtgärder kommunen då behöver vidta.

Med anledning av ovanstående föreslår Trepartialliansen kommunstyrelsen besluta

1. att kommunstyresleförvaltningens förslag till direktiv för rubricerade uppdrag 2017-2018 avslås i avvaktan på att ny lagstiftning beslutas, samt att föreslagen finansiering av uppdraget avslås.

Pia Lublin (L)

Martina Mossberg (M)

Marie Litholm (KD)

Samhällsutveckling
Sören Berglund
Jessica Tanzilli

Direktiv för implementering av barnkonventionen i Haninge kommun 2017 - 2018

Bakgrund

1990 ratificerade Sveriges riksdag FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen. Det betyder att Sverige är folkrättsligt bundna att genomföra barnkonventionen. Det betyder också att alla barn och unga under 18 år har egna rättigheter och att myndigheter har en skyldighet att tillgodose rättigheterna.

Regeringen har uttalat att barnkonventionen ska bli lag i mars 2018 och en särskild utredning har tagit fram förslag på hur detta ska genomföras.

Haninge kommun har arbetat strategiskt med barnkonventionen i många år. Haninge har sedan 2004 deltagit i ett partnerskap för barnkonventionens genomförande. I partnerskapet har 10 kommuner deltagit. Inom ramen för partnerskapet har tre kollegiala granskningar genomförts som bland annat varit underlag för kommunens barnrättsarbete. Haninge har tagit initiativ och bildat ett regionalt nätverk för barnkonventionen där 10 kommuner deltar. Under perioden 2009-2014 fanns det ett presidiesamråd med särskilt ansvar att samordna arbetet med barn och unga.

I Haninge kommuns mål och budget 2017-2018 ges kommunstyrelsen i uppdrag att påbörja arbetet med implementeringen av barnkonventionen i kommunens verksamheter inför att barnkonventionen blir lag 2018.

En hearing genomfördes den 17 oktober 2016 där förvaltningschefer var inbjudna tillsammans med nyckelpersoner från samtliga förvaltningar. Utgångspunkter vid hearingen var implementering av barnkonventionen, mål och budget 2017-2018 samt strategin för barns trygghet, hälsa och utveckling.

Utifrån tidigare genomförda granskningar samt slutsatser från hearingen kan följande utvecklingsområden sammanfattas:

- Inventering och nulägesanalys av Haninge kommuns barnkonventionsarbete
- Kommunövergripande struktur och organisation för barnkonventionsarbetet
- Framtagande av strategi, handlingsplan och budget
- Utvecklad samverkan mellan förvaltningar och bolag

- Lyssna till barn och unga

Uppdraget

I Haninges kommuns mål och budget 2017-2018 ges kommunstyrelsen i uppdrag att påbörja implementeringen av barnkonventionen i kommunens verksamheter inför att barnkonventionen blir lag 2018.

Tolkningen av uppdraget utgår ifrån resultatet från hearingen den 17 oktober 2016 och behovet av att arbeta med rättvisebaserade metoder och arbetssätt.

Uppdragsmål

Implementeringen av barnkonventionen inriktas under 2017 på insatser internt i kommunen för att under andra halvan av 2018 inleda externa insatser till kommuninvånare. Implementeringen av barnkonventionen ska resultera i följande under de två åren:

- Kommunens barnrättsarbete inventeras och analyseras
- Förslag på en strategi och en handlingsplan som omfattar en struktur och organisation för barnrättsarbetet
- Utveckla former för uppföljning av barnrättsarbetet kommunen
- Utveckla strukturer för att lyssna på barn och unga
- Kompetenshöjning inom barnrätt för relevanta målgrupper
- Föreningar, organisationer ska erbjudas utbildning i barn och ungdomars rättigheter, med start hösten 2018
- Kommuninvånare informeras om barnkonventionen, med start hösten 2018

Effektmål

- Det långsiktiga målet är att barns rättigheter tas i beaktande i samtliga verksamheter i kommunen och att barnkonventionen är väl känd av samtliga medarbetare och förtroendevalda.
- Barnrättsarbetet är långsiktigt och hållbart vilket innebär en fungerande samverkan i kommunen utifrån kommunens styrmodell.
- Det finns strukturer för att föräldrar, organisationer och övriga kommuninvånare informeras om barnkonventionen

Tidsplan

Implementeringen av barnkonventionen beräknas för perioden 2017 – 2018 med start

mars 2017. I tidplanen nedan anges ett Utbildningsblock 1 som är påbörjat sedan tidigare inom ramen för det regionala nätverket och som nu infogas i det samlade arbetet.

Preliminära aktiviteter för 2017	Datum
Förslag till beslut om direktiv, KS	Mars 2017
Tillsatt arbetsgrupp/barnrättsgrupp från förvaltningar och bolag	Mars 2017
Utbildningsblock 1, för särskilda yrkesgrupper i samarbete med regionala nätverket	Mars 2017
Upphandling av processtöd	April 2017
Framtagande av utbildningsmaterial	Maj 2017
Inled samarbete med UNICEF, metodutveckling rättvisebaserat arbete	Maj 2017
Inventering och analys	Inleds maj 2017
Utbildningsblock 2, barnrättsgruppen	Maj – juni 2017
Utbildningsblock 3, barnrättsgrupp, ledande tjänstemän, förtroendevalda	September – november 2017

Preliminära aktiviteter för 2018	Datum
Fortsatt inventering och analys	Våren 2018
Utbildningsblock 4, nämnder och förvaltningar	Våren 2018
Framtagande av informationsmaterial och utbildningsmaterial för extern användning	Våren 2018
Utbildningsblock 5, barn och unga, föreningar och organisationer	Hösten 2018
Uppföljning, hearing av Unicefs arbete	Hösten 2018
Framtagande av strategi och handlingsplan	Hösten 2018
Presentation, rapport, resultatseminarium	Inledningen av 2019

Budget 2017 - 2018

Kommunstyrelseförvaltningen har gjort en bedömning av aktiviteter med tillhörande kostnader för implementeringen av barnkonventionen i kommunens samtliga förvaltningar och verksamheter. Kostnaderna är uppskattade enligt tabellen nedan. Finansiering föreslås ske genom att medel avsätts från kommunstyrelsens reserv.

Aktivitet	Uppskattad kostnad för 2017
Processtöd för inventering, kartläggning och analys	400 000 kr

internt	
Utbildningsinsatser, både internt och externt	200 000 kr
Seminarier	100 000 kr
Trycksaker och framtagande av material	100 000 kr
Summa	800 000 kr

Kostnaderna är uppskattade och budgeten är en rambudget. Kostnader för interna resurser, vilket främst är i form av arbetstid, är inte inräknade utan förutsätts bli täckta av respektive nämnd och förvaltning då dessa förväntas delta i arbetet. Under 2017 inriktas arbetet internt mot en mindre grupp med fokus på inventering, kartläggning och analys kopplat till utbildningsinsatser. För det första året bör det därför åtgå 350 000 kr. År 2018 riktar sig till en bredare krets både internt och externt och uppskattas kosta 450 000 kr.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till direktiv för rubricerade uppdrag godkänns.

De i skrivelsen redovisade kostnaderna 350 000 kr för 2017 finansieras ur kommunstyrelsens reserv.

De i skrivelsen redovisade kostnaderna 450 000 kr för 2018 skall inarbetas i kommunstyrelsens kommande förslag till Mål och budget 2018-2019.

Dnr KS 2017/277

§ 162 Direktiv för omarbetning av Vendelsö utvecklingsprogram

Sammanfattning

På kommunstyrelsens möte 2016-12-12 (§ 324) gavs kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram direktiv för omarbetning av Vendelsö utvecklingsprogram. Förvaltningen anser att det finns goda skäl att, utifrån arbetet med kontinuerlig översiktsplanering, ta fram nya planeringsunderlag för området runt Vendelsö.

Syftet är att med utgångspunkt i översiktsplanen i ett första steg tydliggöra förutsättningarna för den fysiska strukturen och levnadsförhållanden. Frågor som bör belysas särskilt är bostadsbebyggelse, vatten och avlopp, infrastruktur, skolor och tillgänglighet. Resultaten utgör underlag i såväl strategisk planering som i detaljplaneringen. De kan även användas vid upprättande av framtida styrdokument som exempelvis trafikstrategi, trafikplan, gröstrukturplan och klimatanpassningsplan. Utfallet av det första steget får sedan visa om det finns behov av att ändra översiktsplanen i ett andra steg.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att nya planeringsunderlag tas fram utifrån bifogad tjänsteskrivelse som innehåller förslag på direktiv för omarbetning av Vendelsö utvecklingsprogram. En budget på 1 000 000 kr föreslås för utredningar och kartframställning. Förvaltningen bedömer att halva beloppet kan finansieras inom gällande budget och föreslår att den andra halvan finansieras ur kommunstyrelsens reserv.

Underlag för beslut

- Tjänsteskrivelse (2017-05-15) Direktiv för omarbetning av Vendelsö utvecklingsprogram
- Protokollsutdrag KS 2016-12-12 (§324)
- Tjänsteskrivelse (2016-11-10) Vendelsö utvecklingsprogram –

rapport av pågående utvecklingsarbete

- Vendelsö utvecklingsprogram

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att ta fram planeringsunderlag för området Vendelsömalm, Vendelsö och Gudö i enlighet med kommunstyrelseförvaltningens skrivelse.
2. Av de i skrivelsen redovisade kostnaderna på 1 000 000 kr finansieras 500 000 kr ur kommunstyrelsens reserv.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att ta fram planeringsunderlag för området Vendelsömalm, Vendelsö och Gudö i enlighet med kommunstyrelseförvaltningens skrivelse.
2. Av de i skrivelsen redovisade kostnaderna på 1 000 000 kr finansieras 500 000 kr ur kommunstyrelsens reserv.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Berit Pettersson (planeringschef, KSF) och
Mirja Thårlin (samhällsplanerare, KSF)

För kännedom: Samtliga nämnder, Tornberget, Haninge Bostäder

Samhällsutvecklingsavdelningen

Kommunstyrelsen

Direktiv för omarbetning av Vendelsö utvecklingsprogram

Sammanfattning

På kommunstyrelsens möte 2016-12-12 (§ 324) gavs kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram direktiv för omarbetning av Vendelsö utvecklingsprogram. Förvaltningen anser att det finns goda skäl att, utifrån arbetet med kontinuerlig översiktsplanering, ta fram nya planeringsunderlag¹ för området runt Vendelsö.

Syftet är att med utgångspunkt i översiktsplanen i ett första steg tydliggöra förutsättningarna för den fysiska strukturen och levnadsförhållanden. Frågor som bör belysas särskilt är bostadsbebyggelse, vatten och avlopp, infrastruktur, skolor och tillgänglighet. Resultaten utgör underlag i såväl strategisk planering som i detaljplaneringen. De kan även användas vid upprättande av framtida styrdokument som exempelvis trafikstrategi, trafikplan, grönstrukturplan och klimatanpassningsplan. Utfallet av det första steget får sedan visa om det finns behov av att ändra översiktsplanen i ett andra steg.

Bakgrund

På kommunstyrelsens möte 2015-12-09 (§ 338) gavs kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att analysera och utvärdera aktualiteten på Vendelsö utvecklingsprogram. Utvärderingen visade att visionsdelen i huvudsak fortfarande håller som vägledning på övergripande nivå. Programmet ansågs dock inte ge tillräckligt stöd i planeringen gällande utredningsområden för bostäder, vatten- och avlopp, dagvatten, trafik- och grönstruktur. Sammanfattningsvis konstaterades att bristerna i programmet medför att det är i behov av omarbetning. På kommunstyrelsens möte 2016-12-12 (§ 324) gavs kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram direktiv för omarbetning av Vendelsö utvecklingsprogram.

Utöver de brister som framkom i utvärderingen ser förvaltningen även brister i infrastrukturen som skapar utmaningar för framkomlighet och tillgänglighet för såväl gående, cyklister, kollektivtrafikresenärer som bilister. I området finns ett antal beslutade planbesked och planuppdrag som påverkar

¹ Kunskapshöjande faktaunderlag med rekommendationer utan politiska ställningstaganden.

den framtida utvecklingen. Det finns därför anledning att även se över en större bredd av frågor som exempelvis levnadsförhållanden, skolor och tillgänglighet. Flera fysiska planeringsfrågor behöver konkretiseras för att ge stöd för den framtida planeringen såväl lokalt som i Vega, Handen, Norrby, Brandbergen och grannkommuner.

Utgångspunkter

Boverket förespråkar en så kallad kontinuerlig översiktsplanering. Ett sätt att arbeta med det är att löpande ta fram de planeringsunderlag som anses nödvändiga och att sedan använda dessa vid aktualitetsprövningar² och eventuella ändringar av översiktsplanen. Förvaltningen ser positivt på det och har en ambition att arbeta utifrån rekommendationerna genom att i detta uppdrag utgå från översiktsplanen.

Behovet av en omarbetning av Vendelsö utvecklingsprogram har sin grund i frågor som rör flera allmänna intressen och förutsättningar för den framtida mark- och vattenanvändningen. Detta är frågor som redovisas i översiktsplanen. I enlighet med PBL kap 3 (§ 23) kan kommunen göra en så kallad ändring av översiktsplanen. Ändringen kan redovisa en annan detaljeringsgrad för antingen ett geografiskt avgränsat område eller för ett särskilt allmänt intresse, exempelvis genom en fördjupning av översiktsplanen.

I översiktsplanen finns fyra utbyggnadsstrategier. Den tredje säger att kommunens ambition är att *förtäta utmed huvudgator och i centrumnära lägen i Vendelsö och Brandbergen*. Förvaltningen konstaterar att för att kunna uppfylla översiktsplanens tredje utbyggnadsstrategi behövs planeringsunderlag med en högre detaljeringsgrad för det område som motsvaras av nuvarande Vendelsö utvecklingsprogram. Brandbergen har med sitt nyligen antagna utvecklingsprogram ett fullgott planeringstöd.

Uppdraget

Enligt ovan angivna bakgrund och utgångspunkter anser förvaltningen att det finns goda skäl att utifrån rekommendationerna om kontinuerlig översiktsplanering i ett första steg ta fram nya planeringsunderlag³ för området runt Vendelsö.

Utfallet av det första steget får sedan visa om det finns behov av att ändra översiktsplanen i ett andra steg. Förvaltningen avser att återkomma med hur arbetet ska bedrivas vidare i ett eventuellt steg två.

Avgränsning

Nuvarande utvecklingsprogram för Vendelsö avgränsas till det geografiska området för postorterna Vendelsömalm, Vendelsö och Gudö. Förvaltningen föreslår att den geografiska avgränsningen kvarstår i stora drag men hålls

² Aktualitetsprövning av översiktsplanen ska göras minst en gång per mandatperiod.

³ Kunskapshöjande faktaunderlag med rekommendationer utan politiska ställningstaganden.

flexibel för justeringar i de utredningar som föreslås. Vid en eventuell framtida ändring av översiktsplanen behöver exakt avgränsning anges.

Syfte

Syftet med att ta fram nya planeringsunderlag är att tydliggöra förutsättningarna för den fysiska strukturen och levnadsförhållanden. Frågor som bör belysas särskilt är bostadsbebyggelse, vatten och avlopp, infrastruktur, skolor och tillgänglighet.

Uppdragsmål

Målet är att inom den geografiska avgränsningen öka kunskapen om:

- förutsättningarna att genomföra ambitioner i översiktsplanen och bidra till att uppfylla översiktsplanens riktlinje om minst 600 nya bostäder i Haninge per år.
- långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur, grön- och blåstruktur och infrastruktur med förutsättning för en god kollektivtrafikförsörjning.
- vad den fortsatta planeringen bör förhålla sig till lokalt och i omkringsliggande kommuner och grannkommuner.
- vad som kan medföra en ändring av översiktsplanen.

Effektmål

Planeringsunderlagen förväntas tydliggöra vilka förutsättningar som finns att förhålla sig till i den framtida planeringen. De ska utgöra stöd vid strategisk kommunikation, samverkan och planering. De kan även användas vid upprättande av framtida styrdokument som exempelvis trafikstrategi, trafikplan, grönstrukturplan och klimatanpassningsplan. Underlagen förväntas ge ökad kunskap om Vendelsö och på så sätt bidra till ett effektivare och tydligare detaljplanearbete och bygglovsprövningar med hänsyn till den långsiktiga utvecklingen.

Organisation

Arbetet återrapporteras till kommunstyrelsen. Projektorganisationen består av en projektgrupp och en förvaltningsövergripande arbetsgrupp. Till uppdraget finns även en referensgrupp.

Genomförande och budget

Planeringsunderlagen tas fram genom utredningar om dagvatten, trafik, grönstruktur, levnadsförhållanden och tillgänglighet enligt nedan föreslagna budget.

Kostnadsposter för planeringsunderlag	Kostnad
Dagvatten	250 000
Trafikanalys	150 000
Grönstruktur	250 000

Levnadsförhållanden ⁴	250 000
Kartframställning	100 000
Totalt	1 000 000

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att 500 000 kr kan finansieras ur gällande budget. Förvaltningen föreslår att 500 000 kr finansieras ur kommunstyrelsens reserv.

Om planeringsunderlagen leder fram till beslutet att det behövs en ändring av översiktsplanen så ställer plan- och bygglagen krav på en ny miljöbedömning samt en samråds- och granskningsfas. Förvaltningen får i så fall återkomma med budget för det.

Övergripande tidplan

Uppdraget genomförs under 1,5 år och återkopplas till kommunstyrelsen i november 2018.

Aktivitet	Datum
Beslut i KS om direktiv	2017-06-14
Förstudier/utredningar/externt stöd	2017 juli – 2018 juli
Sammanställning av planeringsunderlagen	2018 aug – 2018 okt
Beslut i KS om resultat av uppdraget och ett eventuellt steg två	2018 nov

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar att

1. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att ta fram planeringsunderlag för området Vendelsömalm, Vendelsö och Gudö i enlighet med kommunstyrelseförvaltningens skrivelse.
2. Av de i skrivelsen redovisade kostnaderna på 1 000 000 kr finansieras 500 000 kr ur kommunstyrelsens reserv.

Bengt Svenander
Kommundirektör

Peter Jemtbring
Näringslivs- och utvecklingsdirektör

⁴ Exempelvis tillgång på skolor, lokalförsörjning, kultur och folkhälsa.

Dnr KS 2016/520

§ 324 Avrapportering Vendelsö utvecklingsprogram

Sammanfattning

Utvecklingsprogrammet som antogs 2010 beskriver en övergripande ambition och riktning för utvecklingen i Vendelsö och ska utgöra ett stöd för framtida planering. Årligen avrapporteras till kommunstyrelsen pågående utvecklingsarbete som är kopplat till utvecklingsprogrammet.

Under 2016 har ett detaljplaneprogram och två detaljplaner varit föremål för samråd, en detaljplan har varit utställd för granskning och antagits samt beslut har fattats om två nya detaljplaneuppdrag.

Vid avrapporteringen i december 2015 så framgick att utvecklingsprogrammet inte längre utgör ett bra stöd i planarbetet. Förvaltningen har därför gjort en fördjupad utvärdering.

Förvaltningens synpunkter

Den fördjupande utvärderingen av Vendelsö utvecklingsprogram visar att visionsdelen i huvudsak fortfarande håller som vägledning på övergripande nivå. Programmet ger dock inte det stöd som efterfrågas i planeringen. Detta beror framförallt på att flera av de i utvecklingsprogrammet utpekade utredningsområdena för bostäder senare har visat sig vara direkt olämpliga för nya bostäder. Det brister även i behandlingen av andra sakfrågor där bland annat VA och dagvattenproblemen inte är tillräckligt belysta och att lösningar för detta inte är ordentligt utredda. Trafik- och grönstrukturfrågorna är inte heller tillfyllest behandlade.

Sammanfattningsvis kan konstateras att upplägg och fokus i processen vid framtagandet har resulterat i att utvecklingsprogrammets innehåll är bristfälligt, vilket undergräver dess funktion och användbarhet. Utvecklingsprogrammet är i behov av omarbetning.

Underlag för beslut

- Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse 2016-11-10, "Vendelsö utvecklingsprogram – rapport av pågående utvecklingsarbete"

- Vendelsö utvecklingsprogram

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Åtterrapporering av Vendelsö utvecklingsprogram godkänns.
2. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att till andra kvartalet 2017 ta fram direktiv för omarbetning av utvecklingsprogrammet för Vendelsö.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Martina Mossberg (M) yrkar med instämmande från Tobias Hammarberg (L) och Marie Litholm (KD) bifall till eget förslag (bilaga).

Göran Svensson (S) och Meeri Wasberg (S) yrkar bifall till kommunalrådsberedningens förslag.

Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens beslut

1. Åtterrapporering av Vendelsö utvecklingsprogram godkänns.
2. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att till andra kvartalet 2017 ta fram direktiv för omarbetning av utvecklingsprogrammet för Vendelsö.

Reservationer

Martina Mossberg, Alexandra Anstrell och Michael Fridebäck - samtliga (M), Tobias Hammarberg (L), Pia Lublin (L) och Marie Litholm (KD) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltningen

För kännedom: Stadsbyggnadsnämnden, Peter Jemtbring, Berit Pettersson, Erik Andersson

**Samhällsutveckling
Erik Andersson**

Kommunstyrelsen

Vendelsö utvecklingsprogram – rapport av pågående utvecklingsarbete

Sammanfattning

Utvecklingsprogrammet som antogs 2010 beskriver en övergripande ambition och riktning för utvecklingen i Vendelsö och ska utgöra ett stöd för framtida planering. Årligen avrapporteras till kommunstyrelsen pågående utvecklingsarbete som är kopplat till utvecklingsprogrammet.

Under 2016 har ett detaljplaneprogram och två detaljplaner varit föremål för samråd, en detaljplan har varit utställd för granskning och antagits samt beslut har fattats om två nya detaljplaneuppdrag.

Vid avrapporteringen i december 2015 så framgick att utvecklingsprogrammet inte längre utgör ett bra stöd i planarbetet. Förvaltningen har därför gjort en fördjupad utvärdering vilken visar att visionsdelen i huvudsak fortfarande håller som vägledning. I övrigt så finns ett flertal brister när det gäller utpekade utredningsområden, VA, dagvatten, trafik och grönstruktur. Utvecklingsprogrammet är bristfälligt och föreslås omarbetas.

Nedan så redogörs dels för pågående utvecklingsarbete i kommundelen samt dess stöd i planeringen.

Pågående planerings- och planläggningsarbete

Vendelsös befolkning är 15 493. Det motsvarar 18 procent av kommunens befolkning på 83 866. Totalt färdigställdes 891 bostäder i Haninge under 2015. Av dessa byggdes drygt 7 procent (69 st.) i Vendelsö.¹

Detaljplaneprogrammet för Lillängsvägen, Gudö 3:21 ska belysa övergripande natur- och gångstråk, utreda gatustrukturen och behov av allmän service. Programmet ska även ange vilka hustyper och vilken gestaltning av bebyggelse som är lämplig inom området. Programmet var föremål för samråd perioden 27 januari 2016 - 9 mars 2016. Kommunstyrelsen beslutade att godkänna planprogrammet 2016-08-29 samt

¹ Statistiken gäller år 2015 för basområdena Gudö (521 1120), Södra Vendelsö (521 1131), Sågen (521 1132), Norra Vendelsö (521 1140), Vendelsömalm (521 1210), Eriksberg (521 1220) och Ramsdalen (521 1230).

ge stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att ta fram detaljplan, förutsatt att kommunfullmäktige också antog planprogrammet. Fullmäktige fattade beslut om antagande 2016-09-12.

Detaljplan för Gudö 13:1, 15:1 ska möjliggöra avstyckning av fastigheterna med ett utökat antal byggrätter för bostadsändamål. Planen var föremål för granskning perioden 15 december 2015 - 12 januari 2016 och antogs 20 april 2016. Planen är överklagad hos Länsstyrelsen.

Detaljplanen för Vendelsö 3:1714 , syftar till att möjliggöra en infartsparkering i Sågen för motorfordon (personbilar) och cyklar för byte till kollektivtrafik och vidare färd mot Stockholm eller centrala Haninge. Planen var föremål för samråd perioden 15 juni - 1 augusti 2016.

Detaljplan för Vendelsö 3:81, syftar till att medge avstyckningsmöjlighet för fastigheten Vendelsö 3:81 till två fastigheter för bostadsändamål. Planen var föremål för samråd perioden 15 juni - 1 augusti 2016.

Kommunstyrelsen gav 2016-02-01 § 32 stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att arbeta fram en detaljplan för Gudö 14:1, 3:132, 3:63 m.fl., i Vendelsö som innebär att förutsättningarna för utökad bostadsbebyggelse på fastigheterna ska prövas, på ett sätt som säkerställer delar av grönstråket som naturmark (på Gudö 14:1 och 3:132) och som tar hänsyn till befintliga naturvärden och de dagvattenförutsättningar som finns inom hela området.

Länsstyrelsen har påbörjat arbetet med länsplan och nationell plan för transportinfrastrukturen 2018-2029. Kommunen har i detta ärende framfört önskemål om att den nya trafikplatsen samt nya pendeltågsstationen i Vega färdigställs. Båda dessa objekt kommer att bli till nytta för bland annat Vendelsöborna. Kommunen har även ansökt om medel ur gällande Länsplan för anläggandet av ny infartsparkering i Sågen. Remiss av länsplan och nationell plan väntas under 2017 med beslut under våren 2018.

Utvecklingsprogrammets stöd i planeringen

Den fördjupande utvärderingen av Vendelsö utvecklingsprogram visar att visionsdelen i huvudsak fortfarande håller som vägledning på övergripande nivå. Programmet ger dock inte det stöd som efterfrågas i planeringen. Detta beror framförallt på att flera av de i utvecklingsprogrammet utpekade utredningsområdena för bostäder senare har visat sig vara direkt olämpliga för nya bostäder. Det brister även i behandlingen av andra sakfrågor där bland annat VA och dagvattenproblemen inte är tillräckligt belysta och att lösningar för detta inte är ordentligt utredda. Trafik- och grönstrukturfrågorna är inte heller tillfyllest behandlade.

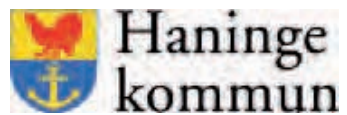
Sammanfattningsvis kan konstateras att upplägg och fokus i processen vid framtagandet har resulterat i att utvecklingsprogrammets innehåll är

bristfälligt, vilket undergräver dess funktion och användbarhet.
Utvecklingsprogrammet är i behov av omarbetning.

Vendelsö utvecklingsprogram

Antagandehandling

Dnr Plan 2008:9

Medverkande

Vendelsöberedningen

Harry Hedemark, kd, ordförande

Elisabet Sandberg, c

Kajsa Wahlstedt-Gudmark, fp

Magnus Kaijser, m

Lars-Inge Lundblad, s

Ulla Gisslar, s

Robert Noord, s

Karin Otter, v

Lars Blom, mp

Tidigare medlemmar:

Åke Söderlund, m, april 07 - februari 09

Anette Johansson, s, april 07 - september 09

Anders Lindberg, s, april 07 - oktober 08

Pelle Svensson, s, april 07 - februari 08

Tjänstemän

Maria Ekdahl, plan

Mattias Schriever-Abeln, plan

Karin Österdahl, trafik

Ronny Jarnestedt, VA

Förord

Förra mandatperiodens Vendelsöberedning tog fram ett Inriktningsprogram, som ett underlag till ett utvecklingsprogram, för kommundelarna Vendelsö, Gudö och Vendelsömalm. I detta program påpekade beredningen att fysiska frågor som till exempel väg och bebyggelser inte låg inom beredningens uppdrag, men borde utvecklas närmare för att göra ett utvecklingsprogram mer komplett. Då denna Vendelsöberedning blev tillsatt av Kommunfullmäktige våren 2007 så var uppdraget just att se närmare på dessa delar.

Beredningens uppdrag har varit att titta på planförslag som inkommit till kommunen under tiden. Beredningen har dock inte gjort några ekonomiska bedömningar eller prioriteringar av de utpekade förslagen. Generellt kan det sägas att en planläggning och/eller exploatering av områden

bör ske först då det finns en ekonomisk bärighet i projektet.

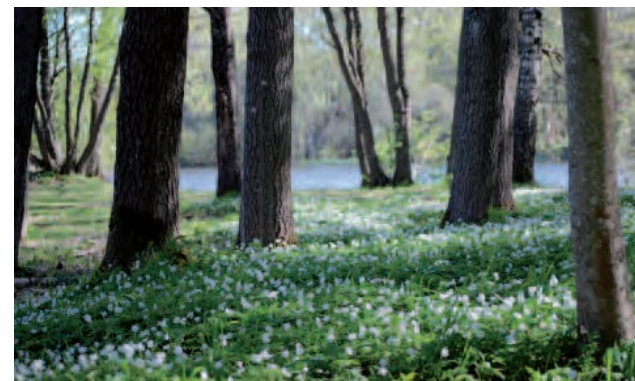
Beredningen har haft ett antal möten och diskussioner med olika företrädare för såväl boende i området som ansvariga inom kommunen för just de fysiska frågorna som väg, vatten och avlopp och bebyggelse.

En viktig styrka i detta programförslag som nu presenteras är den breda politiska förankringen inom beredningen. Alla beslut fattade, som ingår i vår rapport, är i total enighet med samtliga ledamöter i beredningen vilket öppnar för en långsiktighet i de förslag som framläggs.

Harry Hedemark (kd)
Ordförande i Vendelsöberedningen

Det goda livet i vendelsö

Vendelsö utgör ett gott och tryggt område där fler människor får möjlighet att bo, arbeta och växa upp i. Där det är nära till naturen och andra rekreativmöjligheter liksom goda kollektiva förbindelser. I Vendelsö blandas olika upplåtelseformer som egna hem, bostadsrätt och hyresrätt avsedda för att bo permanent i. Bebyggelsen är av villakarakter.

Innehållsförteckning

Det goda livet i vendelsö	4
Bakgrund	6
Förutsättningar	8
Strategier för Vendelsös utveckling	12
Bebyggelse	14
Trafik	19
Natur och rekreation	21
Referenser	24

Bakgrund

Syfte

Utvecklingsprogrammets syfte är att belysa Vendelsös möjligheter när det gäller bebyggelseutveckling genom att titta på inkomna planförfrågningar och ställa dem mot grönstruktur, trafiksituationen i området samt möjligheterna att ansluta till kommunalt vatten och avlopp.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2007 att tillsätta en beredning, Vendelsöberedningen, med uppgift att ta fram ett utvecklingsprogram för Vendelsö med betoning på bebyggelseutveckling. Arbetet har utförts av en projektgrupp från Stadsbyggnadsförvaltningen.

Redan 2002 tillsattes en Vendelsöberedning, av kommunfullmäktige, vars uppdrag var att ta fram ett utvecklingsprogram för Vendelsö. Beredningen skulle analysera den utveckling som skett i området de senaste åren och beskriva konsekvenserna detta fått på boendemiljön, näringsliv och service. I uppdraget till den tidigare beredningen framgick det att programmet inte skulle lämna förslag på fysiska planeringsåtgärder och bebyggelseutveckling. Resultatet för beredningens arbete blev ett Inriktningsprogram. Inriktningsprogrammet har legat som underlag för det utvecklingsprogram för Vendelsö som nuvarande beredning har tagit fram.

Under de senaste åren har det till kommunen inkommit flera förfrågningar om planläggning

lokaliserade inom programområdet. För att få en samlad bild över dessa beslutade kommunfullmäktige 2007 att ett utvecklingsprogram för Vendelsö skulle tas fram. Beredningen har inte tittat på de områden som nyligen planlagts eller de områden som under den tid beredningen arbetat varit föremål för planläggning.

Programområdets avgränsning

Vad som egentligen uppfattas höra till Vendelsö är inte självklart. I människors uppfattning kan detta variera från hela området mellan Drevviken och Tyresta Nationalpark, inklusive Vendelsömalm – till enbart de centrala delarna runt Sågen och Oxhagen, samt Dalen och de lantliga yttre områdena Gudö, Österäng och Lyckebyn.

I avgränsningen av Vendelsö utvecklingsprogram har beredningen beslutat om att begränsa till de områden som har Vendelsö som postort, det vill säga Vendelsömalm, Vendelsö och Gudö. Förutom att ange begränsningen till postort Vendelsö så har beredningen inte gått in och bedömt områden där detaljplaneläggning redan påbörjats, till exempel Gudö.

Tidplan

Utvecklingsprogrammet kommer att ställas ut på samråd 2010-01-20 – 2010-03-03. Ett öppet hus kommer att hållas torsdagen den 18 februari i Lyckebysskolans matsal mellan klockan 17.00 och 21.00 med möjlighet att ställa frågor till

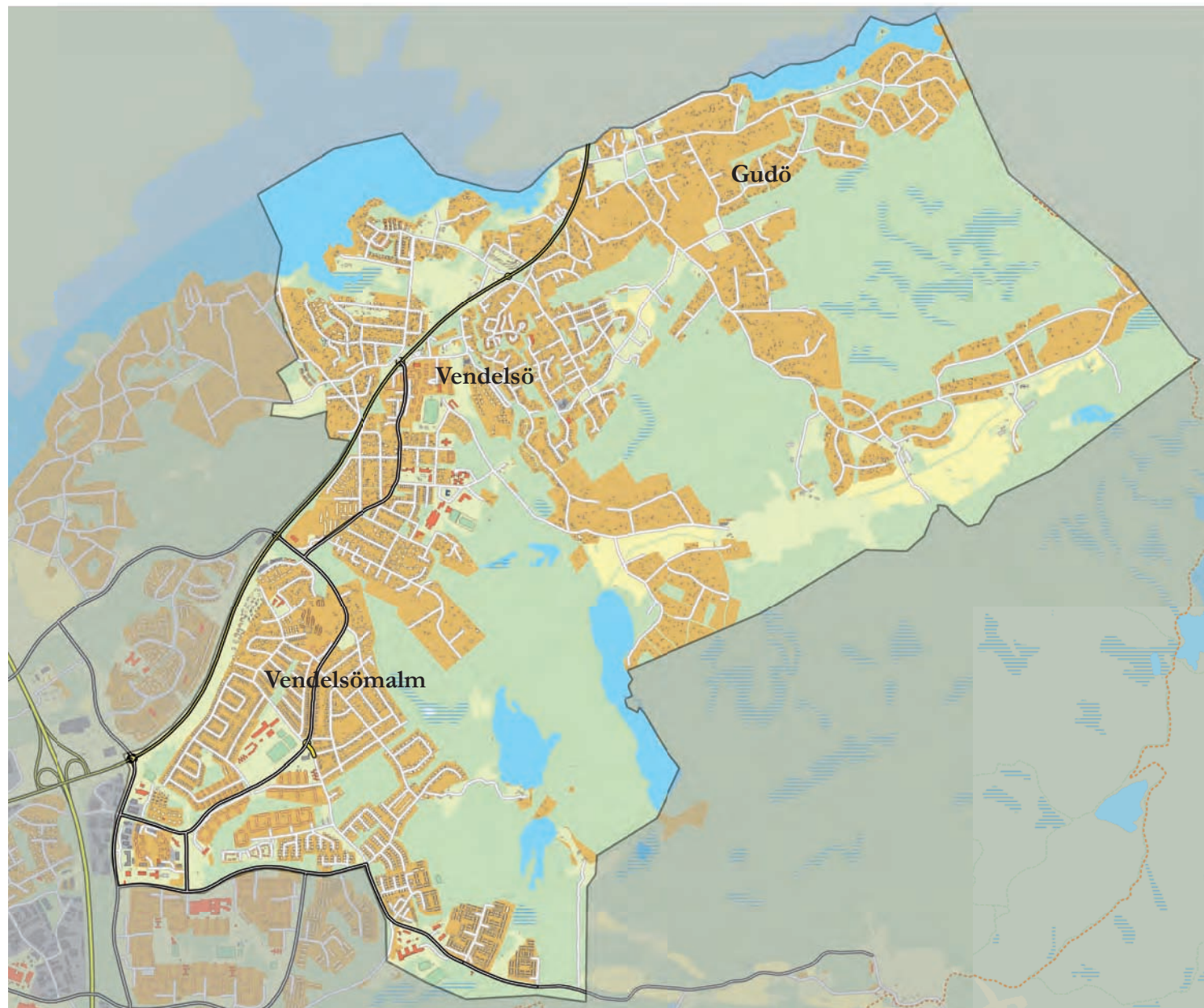
berörda politiker. Därefter kommer inkomna synpunkter att sammanställas och beredas. En antagandehandling arbetas sedan fram av beredningen. Utvecklingsprogrammet beräknas antas i juni 2010.

Utvecklingsprogrammet kommer efter antagandet att utgöra underlag för kommande detaljplaner för de närmaste åren. Hur länge programmet är aktuellt får utvecklingen utvisa. Det är troligt att detaljplaner längre fram måste åtföljas av förnyade program för delar av området. Beredningens uppgift har inte varit att belysa utbyggnadsordningen eller bedöma när detaljplaneläggning av de utpekade områdena kan ske.

Ungdomsgrupp

Parallellt med arbetet med utvecklingsprogrammet för Vendelsö har ett arbete skett i stadsbyggnadsförvaltningens regi på Vendelsömalmsskolan. Arbetets syfte har varit att engagera ungdomar i samt öka deras påverkan på samhällsplaneringen.

Arbetet har skett i samarbete med Vendelsömalmsskolan. Några klasser i årskurs 8 och 9 har gruppvis arbetat med och beskrivit några olika områden som ungdomarna rör sig mycket i och vilka problem och möjligheter som finns i dessa. Ungdomarna har också fått arbeta fram förslag till lösningar. Arbetet är delvis inarbetat i utvecklingsprogrammet.

Programområdet.

Förutsättningar

Historisk utveckling

Redan för 8000 år sedan fanns det människor bosatta i dagens område för Vendelsö. Bara 2-3000 år innan det låg inlandsisen tät och tjock över området. De första människorna som beträdde marken var med största sannolikhet jägare och samlare, som även nyttjade de vattenresurser som finns för fiske.

Mot slutet av bronsåldern försämrades klimatet. De kalla vintrarna ledde till fler bofasta människor. Denna utveckling fortsätter, om än långsamt, och under den yngre järnåldern (500 e Kr) börjar en mer expansiv befolkningsutveckling i området. I stort sett alla centrala delar som medger odlingsbar mark tas i anspråk och blir bygder med små grupper av bebyggelse.

Kulturhistoriska blickpunkter

Vendelsö Gård.

Till de mer storslagna forna områdena med tillhörande bebyggelse handlar Vendelsö gård. Vendelsö gård utgör dessutom själva begynnelsen av området Vendelsö, dess nav. Historien kan nedtecknas så långt tillbaka som 1400-talet, och till 1600-talet då gården blev ett säteri. I slutet av 1800-talet var området med tillhörande byggnader en herrgård. Det enda hus som idag är kvar är trädgårdsmästarebostället och södra flygelbyggnaden. Fram till 1916 tjänade Vendelsö gård som ett gods, i olika storlekar och med varierande innehåll. Efter 1916 fungerade gården under några år bland annat som folkskola.

Gudö har sannolikt fått sitt namn under järnåldern då det påstods vara gudarnas ö, en kultplats dit man tog sig för att offra åt gudarna innan man begav sig ut på långa jaktfärder. Gudöån, som rinner i den norra delen, har kommit att prägla området, främst genom de tvättinrättningar som under 1900-talet låg i en mängd längs med ån. Tvätteriverksamheten växte under några år mycket snabbt. Längs med ån trängdes tvättstugor och torklador. Närheten till Stockholm utgjorde en av de främsta orsakerna till verksamhetens tillväxt. Över Gudöån gick också den gamla landsvägen, mellan Vendelsö gård och Stockholm. Kommunikationsmöjligheterna med Stockholm har också varit något av den viktigaste faktorn för utvecklingen av Haninges tätortsutveckling under 1900-talet.

På andra sidan Drevviken (idag Huddinge kommun) låg en gång i tiden järnvägsstationen Drevvikens station som då utgjorde Södertörns livsnerv med Stockholm. I takt med att allt fler bodde permanent i Vendelsö under 1900-talets första år blev tåget ett viktigt inslag i infrastrukturen. För att möjliggöra Vendelsöbornas pendling inrättades båttrafik som från Vendelsö korsade Drevviken. Från denna punkt var det sen cirka 500 meter att gå till stationen. Resan mellan Stockholms central och Vendelsö gård tog cirka en timme, varav båtresan utgjorde 15 minuter.

Torklada, Gudöån.

Sportstugans och andra typer av fritidshusboendes betydelse och utveckling har präglat Vendelsö. Sportstugans hade sin renässans under 30-talet då tankar om ett hälsosamt friluftsliv hade stor inverkan på samtiden, och särskilt i Stockholmsregionen.

Vendelsö var ett av de mer framträdande områdena för koncentration av sportstugor och annan fritidshusbebyggelse.

Befolkning

Under år 2008 ökade befolkningen i Vendelsö. Födelsenettet i var positivt, det vill säga fler födda människor än avlidna. Även flyttningsnettot var positivt, det vill säga fler människor flyttade in än ut. Åldersfördelningen skiljer sig markant från kommunen i övrigt, med en hög andel barnfamiljer och låg andel yngre vuxna (i åldrarna 20-29 år) samt pensionärer. Den totala befolkningmängden uppgick år 2008 till 8226 invånare i Gudö och Vendelsö, medan den i Vendelsömalm uppgick till 4896 invånare.

Även före år 2008 har Vendelsöområdet haft en positiv befolkningsutveckling:

År	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Invånare	12205	12372	12546	12630	12814	13088

Andelen svenskfödda invånare är hög i Vendelsö, högre än genomsnittet i kommunen. Även när det gäller utbildningsnivåer, det vill säga andel av befolkning med mer än 2-årig gymnasial utbildning, ligger området högre än kommungenomsnittet.

När det gäller boendeform har Vendelsö en, jämfört med kommunen i övrigt, hög andel villor

och låg andel flerfamiljshus. Vendelsömalm liknar mer genomsnittet i Haninge med en högre andel flerfamiljshus.

Markägoförhållanden

Större delen av den mark som finns inom programområdet är privatägd. Haninge kommun äger parkmark, lekpark, bollplaner med mera men inga större obebyggda markområden.

Nuvarande markanvändning

Bebyggelse

Vendelsö är en del av Haninge som består av flera mindre områden som lokalt ofta uppfattas som skilda från varandra, men på kommunskala tolkas som homogena. Det som framförallt brukar framföras som Vendelsös kännetecken är dess stora områden av villabebyggelse, och av sommarstugeområden där människor bosätter sig permanent i den lantliga miljön. Men även flerfamiljshusen präglar delar av området, främst i Vendelsömalm.

Längs med huvudvägarna i området, Vendelsömalmsvägen och Vendelsö Skolväg, finns ett stråk med lägre flerbostadshus.

Naturmark

Stora delar av området består av olika typer av naturmark, såväl öppna ängs- och hagmarker, våtmarker, parkmark, strandnära natur som olika

typer av skogsmarker. De stora naturområdena ligger alla i anslutning till Tyresta och förbinds inom området av grönstråk.

Verksamheter och service

Inom området finns det många småföretagare, där många drivs från hemmet. Inom programområdet finns inga verksamhetsområden. En tongivande näring i området är hästnäringen.

Skolor finns i Vendelsö, Hagaskolan och Lyckeby-skolan, i Vendelsömalm, Vendelsömalmsskolan, och i Svartbäcken, Svartbäcksskolan. Två privata alternativ finns också, Lötkärrskolan och Söderby skola.

Service i form av livsmedelsbutiker finns vid Sågen centrum och i Vendelsömalm.

Tillgänglighet & kommunikationer

Gång- och cykelvägar

I Vendelsömalm och Svartbäcken finns gång- och cykelvägar längs de större stråken. I Vendelsö saknas på en del ställen gång- och cykelvägar längs med de större stråken. Inom Gudöområdet saknas idag gång- och cykelvägar.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken i och genom programområdet består helt av busstrafik. Programområdet har täta förbindelser med Gullmarsplan och centrala

Stockholm. I motsatt riktning, mot Handen med bussterminal och pendeltågsstation, har bussarna hög turtäthet. För förbindelser med övriga kommunen krävs ett byte vid Handen.

Kollektivtrafik körs på Vendelsömalmsvägen, Vendelsö skolväg, Gudöbroleden och Vendelsö Allé/Vendelsö gårdsväg.

Biltrafik

Gudöbroleden utgör den största kommunikationsleden inom området. Den fungerar också som sekundär transportväg för farligt gods. Inom den norra delen av området finns ett system med vägar som matar trafiken ut till Gudöbroleden och i söder finns parallellvägar till Gudöbroleden som fungerar som huvudvägar till exempel Vendelsömalmsvägen.

Trafikflöden

	Fordon/ årsmedeldygn	År
Gudöbroleden	14250	2005
	16500 (beräkning 2009)	
Vendelsömalmsvägen	7099	2006
Vendelsö Skolväg	4541	2008
Vendelsö Allé	1167	2006
Vendelsö Gårdsväg	902	2006

Rekreation & friluftsliv

Tyresta nationalpark och naturreservat har mycket stora värden för rekreation sett ur ett lokalt och regionalt perspektiv. Tyresta naturreservat med nationalpark är ett av de mest besökta områdena i Haninge kommun. Sörmlandsleden går i anslutning till programområdet. Inom Tyresta finns även andra mindre strövstigar. Programområdet gränsar till Tyresta.

Inom programområdet finns skogsområden som alla leder till Tyresta. Drevviken är ett annat rekreativt område i området med två badplatser som är välbesökta under sommaren.

Lagar & riksintressen

Riksintressen för naturvård och friluftsliv

Programområdet gränsar till ett område med Riksintressen för naturvård och friluftsliv enligt 3 kapitlet 6 § miljöbalken (MB), Tyresta - Åva. Riksintressena ska så långt det är möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön.

Nationalpark och naturreservat

Tyresta nationalpark och naturreservat är ett av de största orörda skogspartierna i Sverige. Nationalparken omfattar 1970 hektar, till den helt övervägande delen bestående av skog i ett omväxlandesprickdalslandskap. Runt nationalparken

ligger Tyresta naturreservat som en buffertzon och här tilläts ett intensivare friluftsliv. Staten är via Naturvårdsverket ägare av marken i nationalparken medan Stockholms stad är den största markägaren i reservatet.

Tyresta nationalpark är också ett Natura 2000-område skyddad enligt EU:s fågel- och habitatdirektiv och 7 kap miljöbalken.

Strandskydd

Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten (Miljöbalken 7 kap 13 §).

Inom programområdet finns strandskydd runt Lycksjön, Ramsjön och Svartsjön. Skyddet utgör runt dessa sjöar ett utökat skydd på 300 meter på land och hela vattenområdet förutom en del av Lycksjön vid Lyckebyn där det är 100 meters strandskydd. Normalt gäller 100 meters strandskydd i vatten och på land.

Den som vill utföra någon åtgärd som är förbjudna enligt strandskyddsbestämmelserna har möjlighet att ansöka hos kommunen om dispens. Om ett område som omfattas av strandskydd detaljplaneläggs kan kommunen upphäva strandskyddet inom de delar som omfattas av bebyggelse.

Dagvatten

Dagvatten är vatten från regn, snösmältning eller spolning som rinner av från gator, tak, gårdar, grönytor med mera. Mängden dagvatten har ökat i takt med att tätorterna har expanderat. Stora ytor hårdgörs så att vattnet inte kan tränga ned i marken vilket leder till höga vattenflöden med bland annat översvämningar som följd. Tidigare har dagvattnet förts orenat till närmaste vattendrag (recipient). Kunskaperna om miljöriskerna med dagvatten har dock ökat och krav ställs på förbättrad dagvattenhantering.

Hälsa & säkerhet

Trafikbuller

Vid bedömning av störningar från trafikbuller utgår man från riktvärden fastställda i ”Infrastrukturinriktning för framtida transporter, proposition 1996/97:53”. Denna är antagen av regeringen.

De bostäder som ligger närmast huvudgatorna och Gudöbroleden i området påverkas av buller från trafiken. För befintliga miljöer gäller riktvärdet 65 decibel A utomhus vid fasad. Vägverket och Haninge kommun har som vägghållare åtgärdat för höga bullervärden vid befintlig bebyggelse enligt de

gällande riktlinjerna. Haninge kommun har utöver det bulleråtgärdat inomhusmiljön för riktvärdet 55 decibel A längs kommunens vägar som är bullerstörda inom programområdet.

Erosion och översvämning

Risken för översvämning vid högt vattenstånd i Drevviken är stor. En utredning som utförts av SMHI i augusti 2000 visar att vattennivån i Drevviken vid extremt hög nivå kan bli närmare + 21 meter (RH 00) över havet. Därför kan ingen tillkommande bebyggelse tillåtas under den nivån. Normalvattennivån för Drevviken är + 19,3 meter (RH 00) över havet.

Tidigare ställningstaganden

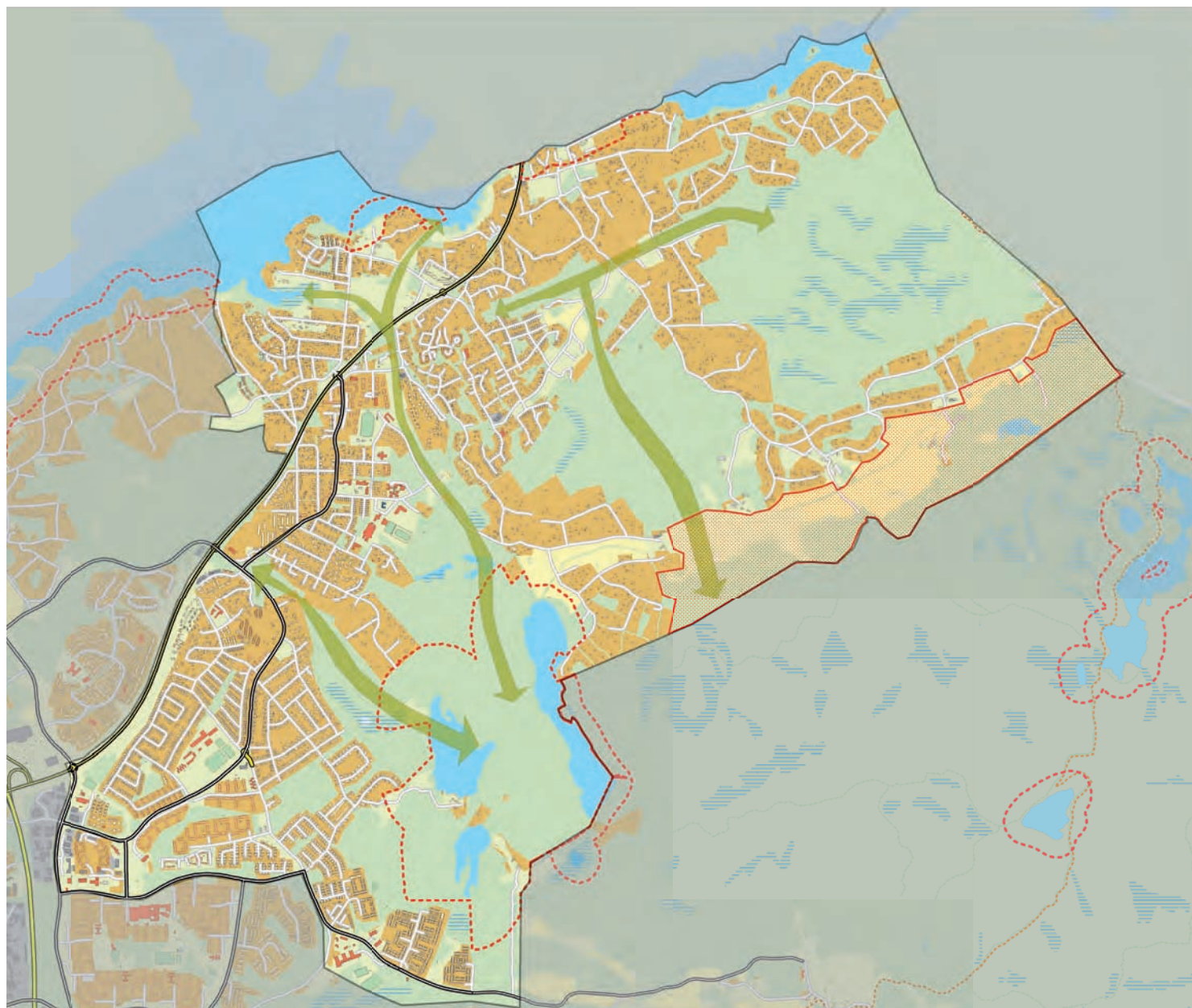
Översiktsplan

I Översiktsplan för Haninge kommun, antagen 2005-02-07 pekas förändringsområden, tätortsnära grönområden och grönstråk ut inom området.

Detaljplaner

Inom programområdet är till största delen de bebyggda områdena detaljplanelagda.

Strategier för Vendelsös utveckling

Tillkommande bebyggelse

Vendelsös bebyggelse är i huvudsak av villakarakär. Det vill säga att husen är låga och placerade i trädgård oavsett om det är flerbostadshus eller småhus och inte som i större tätorter efter principen gata, hus, bakgård.

Ny bebyggelse inom programområdet ska i första hand tillkomma i och i anslutning till befintlig bebyggelse. Nybyggnation bör anpassas till Vendelsös karaktär, både vad gäller lokalisering och volym. Byggnaderna ska inte vara högre än fyra våningar. Ett långsiktigt hållbart byggande ska eftersträvas.

Blandade upplåtelseformer för alla generationer

I Vendelsö ska det finnas möjligheter för alla att bo. En integration av bostäder med olika hustyper, upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar ska eftersträvas i hela området. Idag finns blandade upplåtelseformer inom området och det är viktigt att denna blandning bevaras även i framtiden. Framtida bebyggelse inom programområdet bör innehålla anpassade och prisvärda bostäder för äldre och ungdomar så att de som vill kan bo kvar inom området.

Buffert mot nationalparken

Upplevelsevärde i Tyresta nationalpark/naturreservat förutsätter lugn och ro. De delar som gränsar mot nationalparken ska skyddas från exploatering. Mellan befintlig bebyggelse och

nationalparken, från Högdalen till Lyckebyn, får ingen ny bostadsbebyggelse tillkomma.

Grönområden ska finnas nära bostaden

Liten allmän grönyta, natur- eller parkmark, som kan ha varierande innehåll och utformning bör finnas inom 300 meter från bostaden (ca fem minuters promenad). Större park eller naturområde bör finnas inom max en km från bostad (ca 15 minuters promenad). Hänsyn till detta ska tas i respektive detaljplan.

Utveckla grönstråken

Gröna stråk och spridningskorridorer som kopplar samman tätorterna med omgivande landskap och naturområden ska utvecklas.

Värna strandskyddet

Strandskyddet kring sjöarna Ramsjön, Lycksjön och Svartsjön ska värnas såsom det är idag. Ingen ny bebyggelse tillåts inom strandskyddsområdena.

Inga nya bostäder i bullerutsatta områden vid Gudöbroleden

Gudöbroleden är den största kommunikationsleden inom och genom området. Vägen har mycket trafik som leder till mycket buller. Längs med vägen finns bostäder som åtgärdats. Inga nya bostäder bör tillkomma som ligger inom det bullerutsatta området.

Kommunalt vatten och avlopp i Vendelsö

Kommunalt vatten och avlopp är en förutsättning för nybyggnationer. Befintliga enskilda avlopp ska i

framtiden anslutas till kommunalt vatten och avlopp för att skydda Vendelsös sjöar.

Dagvatten

Föroreningskällorna ska minimeras. Dagvattnet ska i första hand omhändertas lokalt på egen tomtmark. I andra hand ska vattenflödet utjämnas och fördröjas innan avledning till recipient. Förorenat dagvatten ska renas före infiltration eller utsläpp till vattendrag för att inte förvärra tillståndet i Drevviken.

Trafik

När nya områden ska planeras ska, i given ordning följande trafikslag prioriteras: gångtrafik, cykeltrafik, kollektivtrafik och biltrafik.

- Alla tillkommande bebyggelseområden ska försörjas med gång- och cykelvägar.
- Gång- och cykelvägar ska anläggas till och kring befintliga skolor, badplatser och idrottsanläggningar.
- Gång och cykelvägar ska finnas längs huvudvägarna till de större busshållplatserna.
- De större busshållplatserna ska ha läsbara cykelparkeringar.

Det sociala livet i Vendelsö

När ny bebyggelse tillkommer i Vendelsö ska mötesplatser beaktas, barn och ungdomars erfarenheter och perspektiv tas tillvara och tillgången till lekplatser ska säkras. Vidare ska bebyggelsen harmoniera med avseende på trygghet och tillgänglighet i den fysiska miljön.

Bebyggelse

Vendelsö är en attraktiv bostadsort och efterfrågan på bostäder är stor. Inom området finns en viss planberedskap för nya bostäder. Framtida bostadsbyggande skall i första hand ske inom eller i direkt närhet till redan exploaterade markområden.

Vid detaljplaneprovning av nya bostäder måste en avvägning göras mot behovet av och tillgången till rekreativsmöjligheter för de som bor i tätorten samt eventuell annan pågående markanvändning som till exempel jordbruk och hästhållning. En avvägning måste också ske mot behovet av utökad kollektivtrafik med en hög tillgänglighet.

Något kommunen arbetat mycket med under de senaste åren är planer för att underlätta för helårsboende i gamla fritidshusområden. Inom programområdet är det bara Lyckebyn som ännu är detaljplanelagt för fritidshus men där allt fler ändå väljer att bosätta sig permanent. Den oplanerade permanentningen medför ofta otillräckliga vatten- och avloppssystem, kommunikationer, vägunderhåll samt kommunal service.

All ny bebyggelse ska utgå från strategierna för Vendelsös utveckling.

Bostäder

All tillkommande bebyggelse måste ta hänsyn till befintlig bebyggelsens behov av tillgång och tillgänglighet till närrekreation samt till befintliga grönstråk.

Två förutsättningar för utvecklingsprogrammets förslag är behovet av en helhetslösning av vatten- och avloppslösningarna och trafikproblematiken.

Inom programområdet finns idag områden som saknar kommunal vatten- och avloppsförsörjning och oexploaterade områden där markägarna vill exploatera. Att å ena sidan försörja de områdena med kommunalt vatten och avlopp innebär stora kostnader i form av långa rördragningar då områdena ligger avsides samt att en del av det befintliga rörnätet måste förbättras. Å andra sidan innebär enskilda avlopp ett miljöproblem för hela Tyresås-systemet.

Inom programområdet finns även en del trafikproblem som påverkar exploateringsmöjligheterna. Inom Vendelsö och Gudö saknas gång- och cykelvägar längs de större gatorna och till de större målen. Till exempel Vendelsö skolväg förbi Hagaskolan där många barn rör sig. Bondvägen och Lillängsvägen har stora brister med mycket låg standard, låg säkerhet, undermålig belysning och vägarna saknar gång- och cykelbana. Lyckebyn ligger avsides med en väg som ska försörja hela området, en väg som har dålig standard och passerar förbi Hagaskolan, som redan idag är väldigt utsatt

vad gäller trafik. En förutsättning för att förändra Lyckebyn är att förlänga Storängsvägen. När det gäller alla trafikproblem kring de utpekade utredningsområdena är en förutsättning att exploateringarna bär kostnaderna för åtgärderna. Att dra vatten och avlopp går ofta hand i hand med att förbättra vägarna då rören oftast läggs i väg.

Förslag till utredningsområden för bostäder

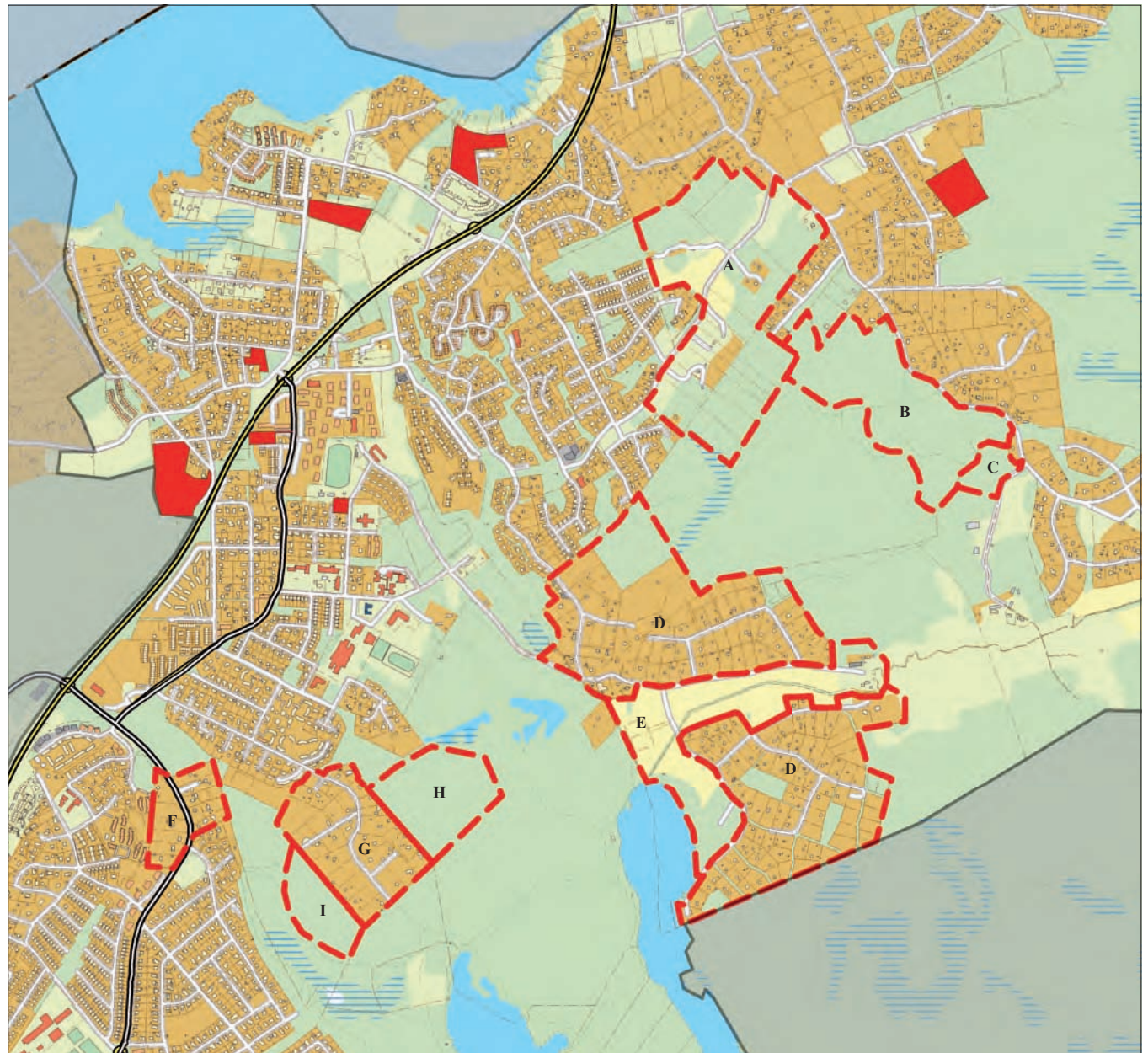
Inom planområdet har under de senaste åren en rad planförfrågningar om exploatering av större markområden inkommit till kommunen.

Inom programområdet pekas ett antal områden ut som utredningsområde för bostäder. Dessa utgör några av de till kommunen inkomna planförfrågningarna. Med detta följer att områdena kan i en detaljplaneprovning prövas för bostäder. Utvecklingsprogrammet visar enbart en ungefärlig utbredning som kan komma att ändras vid detaljplaneläggning. Vid detaljplaneläggning av dessa områden prövas bebyggelsens omfattning, storlek och art.

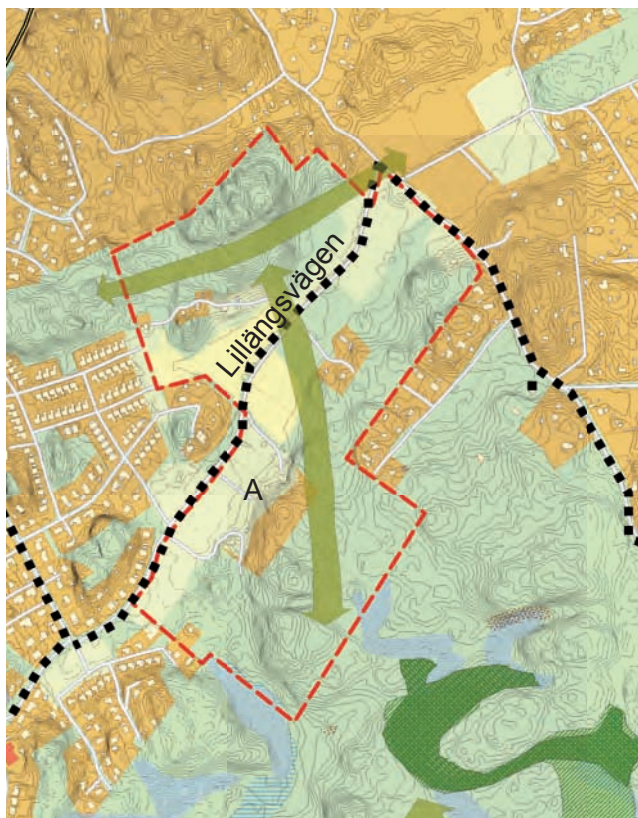
För det utredningsområde som är markerat med ett A har beredningen valt att inte begränsa området med tanke på grönstråk vilket man valt att göra i de andra utredningsområdena. Med detta anser man inte att grönstråken som finns genom området är mindre viktiga men att omfattningen inte är lika tydlig och bör utredas i en detaljplaneprovning.

Karta över utredningsområden.

- Område där planändring/planläggning föreslås
- Utredningsområde för bostäder

A - Lillängsvägen

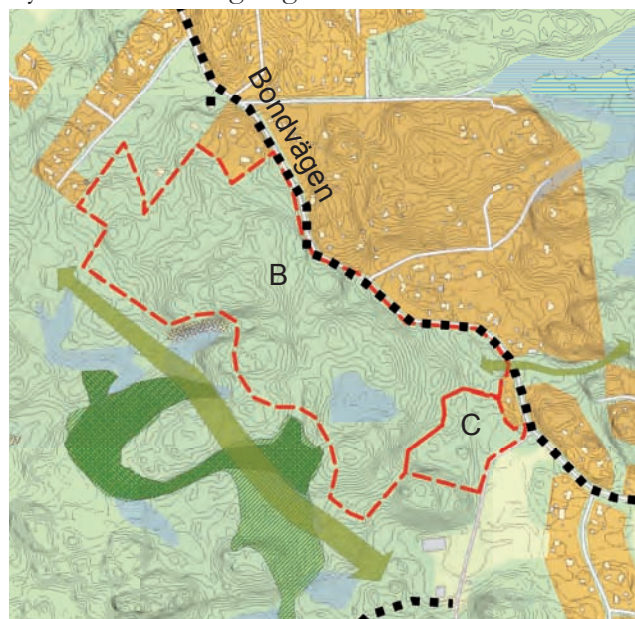

Längs med Lillängsvägen finns idag ett antal fastigheter som inte är detaljplanlagda. Lillängsvägen är idag en väg med låg standard men som i framtiden är planerad som ett kollektivtrafikstråk. Längs med vägen finns ett stråk med ångar vilka tidigare använts för odling. Ett fåtal bostäder finns längs ångkanterna mot skogen som omgärdar området.

Området pekas ut som ett utredningsområde för bostäder. En detaljplanprövning ska utreda grönstråkens utbredning och ta hänsyn till kulturmiljön som präglar området samt det rekreativstråk som Lillängsvägen utgör. Förutsättningar är också att Lillängsvägen förbättras samt förses med gång- och cykelväg och att området ansluts till kommunalt vatten och avlopp.

B - Bondvägen

Längs med Bondvägen finns idag ett oexploaterat område. Marken är kuperad och delvis bevuxen med skog. Området är enligt översiktsplanen utpekade som tätortsnära grönområde och som grönstråk mellan Tyresta och Lillängsvägen.

Programmet föreslår att en exploatering av bostäder sker längs med Bondvägen. Förutsättningar för exploatering är att stor hänsyn tas till behovet av grönstråk, att området ansluts till kommunalt vatten och avlopp samt att Bondvägen förbättras och kompletteras med gång- och cykelbana. Hänsyn ska tas till de naturvärden och fornlämningar som finns inom fastigheten.

C - Forsen

Granne med utredningsområdet Bondvägen finns en större fastighet som bedriver hästverksamhet. Idag är det aktuella området ett oexploaterat skogsområde. Det finns inga kända natur- eller kulturvärden.

Programmet föreslår ett utredningsområde för bostäder på en del av fastigheten närmast Bondvägen. Förutsättningar för exploatering är att området ansluts till kommunalt vatten och avlopp, att Bondvägen förbättras och kompletteras med gång- och cykelbana samt att ett gång- och cykelstråk från Bondvägen till Lyckebyn anläggs.

Teckenförklaring

	Utredningsområde för bostäder		Område med sumpskog
	Ny väg/gång- och cykelstråk		Strandskyddsområde
	Fornområde		
	Grönstråk		
	Nyckelbiotopsområde		
	Område med höga naturvärden		

D - Lyckeby

Lyckeby är ett fritidshusområde uppdelat på två områden med totalt ca 135 fastigheter. Inom området gäller en byggnadsplan som ger varje fastighet en byggrätt på 45 + 15 kvm.

Området saknar idag kommunalt vatten och avlopp. Den enda vägen till och från Lyckebyn är förbi bland annat Hagaskolan, Hagagården och bostäder. Mellan de två fritidshusområdena ligger fastigheten Lyckebyn 1:1 (utredningsområde E) där det idag bedrivs hästverksamhet. Flertalet fastigheter gränsar till Tyresta nationalpark och en bäckkravin med utpekade naturvärden.

För området föreslås att en detaljplaneändring görs som medger en större byggrätt. Förutsättningar är dock att området kan anslutas till kommunalt vatten och avlopp, att Lyckebyvägen förlängs till Storängsvägen och förses med gång- och cykelbana, att hänsyn tas till nationalparken och riksintresset Tyresta. Vid detaljplanläggning ska eventuella skyddsavstånd till Natura 2000-områden utredas.

E - Lyckeby 1:1

Lyckeby 1:1 är en större fastighet mellan fritidshusområdena Lyckebyn. På fastigheten finns en hästgård. Från fastigheten finns även en avstyckning där det är planlagt för ytterligare ett hus. Fastigheten saknar kommunalt vatten och avlopp.

En detaljplaneprövning av fastigheten ska ta hänsyn

till grönstråket mellan Tyresta och Lillängsvägen och möjligheterna till kommunal vatten- och avloppsförsörjning. Vidare ska hänsyn tas till detaljplanläggningen av Lyckeby fritidshusområde. Detaljplaneprövning ska vidare ta hänsyn till det öppna landskapet och möjligheterna till förbättrad

tillgänglighet till Tyresta. En förutsättning är också att Lyckebyvägen förlängs till Storängsvägen och förses med gång- och cykelbana samt att gång- och cykelstråk från Bondvägen till Lyckebyn anläggs. Vid detaljplanläggning ska eventuella skyddsavstånd till Natura 2000-områden utredas.

F - Vendelsöalm

Längs med Vendelsöalmsvägen norra ände finns idag ett antal fastigheter som idag inte är detaljplanlagda. Fastigheterna har stora tomter som är bebyggda med bostäder och någon enstaka verksamhet.

En detaljplaneprovning av dessa fastigheter bör utreda vilka fastigheter som kan förtätas. Förutsättning är att utfartsfrågan löses, att området kan anslutas till kommunalt vatten och avlopp samt att det utreds om det fortfarande finns behov av det utpekade vägreservatet.

G, H och I - Källtorp

Området är ett skogsområde i anslutning till befintlig bebyggelse, Källtorp, ett bostadsområde som saknar detaljplan. Skogsområdet är ett viktigt grönstråk från Tyresta via Lyckån ner mot Drevviken.

En detaljplaneprovning bör utreda om det är möjligt att komplettera befintlig bebyggelse samt om skogsområdena (H och I) i anslutning till befintlig bebyggelse går att exploatera. Förutsättningar för en utveckling av Källtorp är att områdena ansluts till kommunalt vatten och avlopp, att trafikfrågan går att lösa samt att stor hänsyn tas till de grönstråk som omgärdar befintlig bebyggelse.

Enstaka förtätningar

Inom programområdet har det inkommit planförfrågningar att stycka mindre fastigheter. Fastigheterna är inte planlagda eller så omfattas de av äldre byggnadsplaner.

Dessa områden är anslutna eller kan enkelt anslutas till kommunalt vatten och avlopp. Att detaljplanlägga dessa fastigheter och möjliggöra eventuella styckningar är positivt.

Utöver utpekade områden på kartan kan det komma att bli aktuellt med enstaka förtätningar i framtiden. Dessa ska prövas mot utvecklingsprogrammets strategier samt mot vatten och avlopps- och trafiksituationen.

Verksamheter

Verksamheter som inte är störande, men mer besöksintensiva och trafikalkstrande, koncentreras till det större vägnätet. De småskaliga verksamheter som kan finnas inom området ska huvudsakligen kunna trafikförsörjas inom ramarna för befintlig trafikstruktur. Även icke störande, bostadsanknutna verksamheter med få besökande kan vara lämpliga inom vissa delar av planområdet i anslutning till befintligt vägnät och befintlig bebyggelse. Detta kan exempelvis vara enmanskontor och liknande.

I samband med utbyggnad av verksamheter inom området bör man i första hand utnyttja befintliga byggnader och ekonomibygnader genom om- och tillbyggnad. Tillkommande byggnation ska anpassas till befintlig bebyggelse med avseende på struktur, anpassning till topografin, utformning och material. Verksamheternas tillkommande trafik ska kunna rymmas inom befintlig trafikstruktur.

Trafik

Utgångspunkterna för trafikfrågorna i Haninge tar avstamp i nationella, regionala och lokala mål. På den övergripande nivån ska transportpolitiken se till att trafiken i fortsättningen blir samhällsekonomiskt effektiv, men också att den leder till en hållbar utveckling av transportförsörjningen på lång sikt.

En långsiktig hållbar utveckling är något som är starkt och som håller i längden. För Haninge kommuns del innebär detta på sikt att gång- och cykeltrafik dominerar stadsbebyggelsen, att kollektivtrafiken är välutbyggd och att vägtrafiken säkerställer tillgängligheten även till kommunens glesare delar.

Vad som idag är mindre bra med Vendelsöområdet är att det saknas ordentliga förbindelser mellan de olika delarna. Framst är det bristen på ett ordentligt cykelnät som försvårar en naturlig koppling. För barn är det av stor betydelse att kunna förflytta sig utan att utsätta sig för fara då de vill träffa kamrater i andra bostadsområden och det är ofta de som främst rör sig mycket i områdena.

I de områden som idag är lantliga har det tidigare inte varit något problem att röra sig längs bilvägarna. Men i takt med att områden omvandlas har trafikflödet på de smala vägarna ökat, och därmed också tryggheten.

Inom området finns följande problemområden avseende trafik:

- Gång- och cykelvägar saknas i området främst i de norra delarna av programområdet.
- Bondvägen har stora brister med mycket låg standard och säkerhet.
- Trafiksäkerheten kring skolorna är bristfällig.
- Tillgängligheten till Tyresta från Vendelsö är begränsad till Tyresta by. Entré och parkeringsmöjligheter inom programområdets norra del saknas.

Förslag

Gång- och cykelvägar

Haninge kommun har i sina översiktliga inriktningsdokument föreslagit att gång- och cykelbanor anläggs längs Bondvägen (Lillängsvägen till ridskolan), Lillängsvägen, Vendelsö skolväg och Vendelsömalmsvägen. Beredningen ställer sig bakom dessa förslag.

Engång- och cykelförbindelse mellan Vendelsöalm och Österäng har föreslagits i kommunens cykelplan för att knyta ihop de perifera områdena med Handen Centrum och resten av Haninge. Beredningen ställer sig bakom den föreslagna förbindelsen.

För att öka tillgängligheten till nationalparken och närreklamationsområdena är det viktigt att man kan komma till och från naturen från flera

håll. Beredningen föreslår att vid förändringar av Lyckebyn ska en gång- och cykelbana anläggas som når Tyresta.

Kollektiv- och biltrafik

Haninge kommun har i sina översiktliga inriktningsdokument föreslagit en förbindelse mellan Bondvägen - Lillängsvägen - Storängsvägen - Skomakarvägen. Vägen är planerad för att skapa möjligheter till bättre kollektivtrafik, ge bättre tillgänglighet för boende inom Gudö och Vendelsö samt för att försörja Lyckebyn. I samband med detta finns även gång- och cykelvägar planerade. Sträckan

Lillängsvägen - Storängsvägen - Skomakarvägen finns redan detaljplanlagd.

I detaljplanerna för dessa delar finns inget som reglerar vilken slags trafik som får gå på vägarna. Eventuella avstängningar av Lillångsvägen får utredas i samband med detaljplaneläggning av området. Eventuella avstängningar av andra vägar regleras i lokala trafikföreskrifter. Beredningen ställer sig bakom förbindelsen.

Haninge kommun har även i sin cykelplan pekat ut Bondvägen som en huvudgata som ska förses med gång- och cykelväg. Beredningen föreslår dock att Bondvägen förbättras även med avseende på standard och säkerhet.

I kommunens trafikplan finns en busslinje föreslagen mellan Vegastaden – Norrby – Vendelsö. Beredningen ställer sig bakom den föreslagna förbindelsen.

Entrén till Haninge

Haninge kommun och Vendelsö har mycket otydliga gränser, framförallt mot Tyresö. Beredningen föreslår att Vendelsös och Haninge kommuns entré från Tyresö förbättras i samband med att man bygger en ny infartsparkering vid Gudö.

De sankmarker som finns mot Kyrkviken kan vara betydelsefulla för den biologiska mångfalden, och kan även bli en visuell tillgång om man till exempel låter framhäva Lyckån som blickpunkt från Gudöbroleden. Denna plats har redan idag en skylt där man som bilist hälsas välkommen till Haninge. Beredningen föreslår att denna presentation av

kommunen utvecklas till att låta hela området visa upp Haninges vackra sida.

Förslag på tillkommande vägar och cykelbanor.

- Ny entré till Haninge och Vendelsö
- Ny väg reserverad i detaljplan
- Föreslagna gång- och cykelstråk

Natur och rekreation

Skogars och grönområdets positiva effekter på oss människor har under de senaste åren pekats på i flera miljömedicinska studier. Att vistas i grön miljö har betydelse, inte bara för den fysiska hälsan, utan även för den psykiska. Människor söker sig till och behöver ostörda, gröna naturområden för att må bra.

Grönområden kommer även i framtiden att spela en allt viktigare roll som klimatreglerare, vilket gör det än viktigare att säkra grönstruktur för framtiden.

Grönstrukturen och närheten till den är ett av de utmärkande dragen för Vendelsö. Beredningen vill även i fortsättningen främja skogen och rekreativstråken i området och öka tillgängligheten till dessa områden.

Naturområden

Natur- och grönområden med närhet till bebyggelsen och med god tillgänglighet värnas så att behovet av lek, rekreation samt ett hälsosamt lokalklimat kan tillgodoses.

Det är av stor betydelse att inom rimlig närhet kunna nå sammanhängande grönområden. Särskilt viktigt är det för barn, äldre, rörelsehindrade och andra som av olika skäl inte vill eller kan förflytta sig längre sträckor för naturupplevelser. Beredningen förordar en rekommendation på avstånd från nytillkommande bostäder till naturmark. Liten

offentlig grönyta, natur- eller parkmark bör finnas inom 300 meter från bostaden (cirka fem minuters promenad). Större park eller naturområde bör finnas inom max 1 km från bostad (cirka 15 minuters promenad).

En naturvärdesbedömning och förslag till anpassning ska göras vid all planering inom Vendelsö som berör oexploaterade grön- och skogsområden.

Beredningen föreslår att Kyrkviken, Lyckån och Gudövikens knyts ihop i ett parkstråk. Att knyta ihop denna del av intressant naturmark till en naturpark och anlägga möjligheter att röra sig i området skulle stärka förbindelsen mellan de två idag lite separata delarna av Dalen. En naturvårdsanläggning föreslås anläggas i våtmarkerna kring Lyckån för att rena dagvattnet.

Gudövikens är en vacker plats som förtjänar att lyftas fram, framförallt visuellt. Beredningen föreslår att det anläggs en förbindelse mellan bygdegårdsområdet och bostadsområdet väster om Gudöbroleden medels bland annat en bro över Lyckån, vilken skulle förbättra relationen mellan det idag ganska isolerade bostadsområdet vid Gudöbroleden och binda ihop Gudövikensområdet till en helhet.

Beredningen föreslår att det inom programområdet sker en satsning på promenadstigar med bra skyltning i skogsområdet mellan Lyckebyn, Vendelsö,

Källtorp och Vendelsömalm. Det skulle ge mycket för rekreationen i området. En slinga skulle kunna utformas som en barnvagnsslinga.

I övrigt föreslår Beredningen att alla kommunal mark som privatiserats återställs till allmän platsmark enligt gällande detaljplaner. Det avses även för kommande detaljplaner.

Entréer till naturområden

Som det är idag är det inte naturligt för invånarna att ta sig ut i naturområden och framförallt Tyresta den närmaste vägen, utan man använder bilen för att åka till Tyresta by. Detta är inte i enlighet med den satsning kommunen vill göra på ett uthålligt samhälle med mindre behov av biltrafik. I den norra delen av programområdet finns det möjligheter att ta sig ut till vandringsleder i Tyresta Nationalpark, men dessa ingångar är näst intill okända och osynliga och saknar parkeringsmöjligheter. Parkeringen i anslutning till Tyresta by är idag den enda parkeringen som finns. De flesta besökare som kommer med bil kommer även fortsättningsvis att nå nationalparken via Tyresta by. Det kan dock finnas anledning att sprida trafiken och möjliggöra att man kan nå nationalparken från flera håll.

Bra skyltning är ett effektivt sätt att leda besökare till området. För att öka tillgängligheten till och inom området för gång- och cykeltrafik är skyltningen av olika leder avgörande.

Centrala Vendelsö

Ett skogsområde som ligger i kärnan mellan flera angränsande bostadsområden och skolor breder ut sig mellan Vendelsö och Lyckeby i nord-sydlig riktning. Här finns ett elljusspår och många stigar som går kors och tvärs.

Beredningen föreslår en satsning på ordentlig skyltning, en tydligare början på elljusslingan och en upprensning kring elljusspåret.

Ramsjön

Skogen kring Ramsjön är ett populärt friluftsområde med en badplats.

Beredningen föreslår att skyltningen och markering för stigar till och från badet förbättras. Beredningen föreslår även att parkeringsmöjligheter för cyklar och mopeder anläggs. Vidare föreslår beredningen att en löpslinga anläggs runt Ramsjön, med eventuell koppling till elljusspåret norr om sjön.

Slutet på Bondvägen

med informationsskylt över leder. Platsen saknar dock parkeringsmöjlighet för bilar.

Beredningen föreslår att parkering tillåts vid Bondvägens slut i anslutning till den vändplan som finns idag.

Grönstråk

Grönstråk är naturområden som förbinder större grönområden och vattenområden med varandra och skapar möjligheter till rörelse för människor, djur och växter till och i naturen. Stråken kompletteras av vattenstråk med samma sammanbindande funktion mellan vattenytor och grönområden. Grönstråkens funktion är att bryta upp de barriärer som bebyggelse och konstgjorda ytor utgör för olika organismer. Grönstråken underlättar, och är många gånger nödvändiga för spridning, rörelse och ökad utbredning för organismerna. Många organismer är beroende av olika livsmiljöer under sin livscykel och/eller stora ytor för sin överlevnad och därför är grönstråk nödvändiga för att bibehålla hög biologisk mångfald i bebyggda områden. Grönstråken är bilfria men kan inrymma cykelvägar, skidspår, motionsslingor, stigar och promenadstråk.

Olika växt- och djurarter har olika behov på utformning av grönstråk. Som exempel kräver vissa skalbaggearter enstaka glesa ekar i landskapet, medan stora däggdjur behöver vida sammanhängande naturmarker och uppfattar smala stråk i bebyggelse som barriärer på samma sätt som bebyggelsen i sig.

Lycksjön.

Inom programområdet finns viktiga utpekade grönstråk och spridningskorridorer som ska bevaras. Inom vissa grönstråk anses exploatering olämpligt och med anledning av detta har utredningsområdena begränsats.

Vatten

Programområdets nord-västra sida består av en strandlinje som gränsar mot Drevviken. Närheten och tillgängligheten till Drevviken är en tillgång för boende i Vendelsö även för boende i hela kommunen. Drevviken och Tyresåns avrinningsområde med höga naturvärden ska bevaras och utvecklas, även med en ökande befolkning och verksamheter inom avrinningsområdet. Åtgärder bör främst kopplas till problemen med försurning och övergödning.

Lyckåns dalgång med Lyckån ska enligt gällande översiktsplan utgöra grönstråk/spridningskorridorer.

Längs Lyckån finns på flera ställen en tät vegetation av al, asp och björk. Ån fungerar även som våtmark på en del ställen. Beredningen föreslår att tillgängligheten till ån förbättras genom att vegetation på en del ställen glesas ur.

Park

Inom programområdet saknas traditionella parker med blomplanteringar.

Beredningen föreslår en satsning på parkområdet vid Sågen. En satsning på planteringar med mera och ett ökande av tillgängligheten till Lyckån skulle tillföra Vendelsö mycket.

Bad

Inom programområdet finns två kommunala badplatser, Dalens bad och Gårdens bad. Badplatserna är välbesökta men standarden varierar.

Beredningen föreslår att alla badplatser inom området upprustas med bryggor, soptunnor och sittmöjligheter även badplatserna vid Lycksjön och Ramsjön. Beredningen föreslår vidare att badplatserna i framtiden ska rensas så att de inte växer igen av vass.

Gångvägen från Västra Strandvägen till Dalens bad drabbas ofta av översvämning. Beredningen föreslår att gångvägen förbättras genom höjning och dikning.

Lek

Inom Dalenområdet saknas lekplatser för barnen. Vid all tillkommande större exploateringar inom programområdet måste lekpark planeras in.

En lekpark kan skapas i hörnet av Listvägen och Vendelsö Allé eller vid Dalens bad där kommunen äger mark. Båda platserna är lätt tillgängliga för alla, framförallt för gående och cyklister. Dalens bad har även parkeringsmöjligheter i anslutning och är en befintlig mötes- och målpunkt.

Vendelsö gård

Marken kring Vendelsö Gård är en mycket vacker plats som skulle kunna lyftas fram tydligare som en målpunkt för folk från programområdet. Det är

Inspiration från Rosendals trädgård.

Inspiration från Rosendals trädgård.

viktigt att platsen utvecklas till en publik verksamhet. Här finns det underlag för caféverksamhet, handelsträdgård och andra attraktioner, till exempel tematrädgårdar. Inspiration kan hämtas ifrån Rosendals trädgårdar och Ulriksdals handelsträdgård.

Referenser

Hall, Henry, *Vendelsö – säteriet som blev villasamhälle*, 1995, Stiftelsen Hanvedens förlag

Heijkenskjöld, Inger – *Hänt i Haninge – Haninge förr och nu*, 1985, Västerhaninge

Lundquist, Bengt, *Vägar i Haninge – Från forntid till nutid*, Rapport Haninge kommun

Rapport 4, 2001, Regionplane- och trafikkontoret, *Upplevelsevärden – sociala kvaliteter i den regionala grönstrukturen*

Pihl Atmer, Ann Katrin, *Livet som levdes där måste smaka vildmark – sportstugor och friluftsliv 1900-1945*, 1998, Stockholmia förlag

www.gardener.blogg.se

Övriga bilder Haninge Kommun

Dnr KS 2017/293

§ 163 Utredningsuppdrag för Torvallaområdet

Sammanfattning

Fråga har uppkommit om huruvida allt idrottsutbud inom Torvallaområdet kan förläggas längs västra kanten av rv 73 så att området väster därom frigörs för nya bostäder mm.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har översiktligt bedömt vad en ändrad markanvändning inom Torvallaområdet kan innebära. Preliminära bedömningar visar att det är möjligt att avsätta 40 000 – 50 000 m² BTA för idrottsändamål och 140 000 – 220 000 m² BTA för bostäder. Kommunstyrelseförvaltningen redogör i bifogad skrivelse för vilka inledande utredningar som behövs för att avgöra realismen i frågan.

Underlag för beslut

- Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse 2017-05-23,
”Utredningsuppdrag för Torvallaområdet” inkl kartbilaga.

Kommunrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att genomföra i skrivelsen angivna utredningar samt formulera förslag till uppdrag att ta fram planprogram och förslag till tillvägagångssätt för markanvisningar.
2. Utredningarna och förslagen skall redovisas under första kvartalet 2018.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att genomföra i skrivelsen angivna utredningar samt formulera förslag till uppdrag att ta fram planprogram och förslag till tillvägagångssätt för markanvisningar.

2. Utredningarna och förslagen skall redovisas under första kvartalet 2018.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltningen

För kännedom: Kultur- och fritidsnämnden,
stadsbyggnadsnämnden, Mex

Utredningsuppdrag för Torvallaområdet

Torvallaområdet idag

På Torvallaområdet finns idag följande anläggningar för idrott mm.

- ishallar, 2 stycken
- separat byggnad med omklädningsrum samt personalutrymmen
- sim- och sporthallhall
- träningshall med utdragbar läktare, omklädningsrum och cafeteriadel
- konstgräsplan med värmeslingor, 11-manna
- naturgräsplan med gradängläktare, 11-manna
- naturgräsplan för träning, 11-manna
- 7-mannaplan, grus
- friidrottsytor i anslutning till en av naturgräsplanerna
- tillgänglighetsanpassad boulebana
- grillplats
- mindre lekplats
- tennishall som drivs i föreningsregi

På området finns en sim- och sporthall vars simhall inrymmer en 25-metersbassäng samt en undervisningsbassäng. Inom närmsta åren planerar Tornberget reinvesteringar motsvarande 61 mnkr.

I samma byggnad finns även två fullstora idrottshallar, ett regionalt kampsportcenter, skyttelokal, ett gym som en extern part driver, ett ytterligare gym som används av bl a idrottsakademierna, en danssal, ett par klassrum som även de används av idrottsakademierna samt en cafeteria som också drivs av extern part. I sporthallsdelen planerar Tornberget att göra reinvesteringar motsvarande 24 mnkr.

På Torvalla sportcentrum finns dessutom två ishallar varav den ena har en läktare med plats för ca 600 personer och den andra är av betydligt enklare slag. De yngre målgrupperna har fram till idag kunnat spela matcher även i den enklare hallen, men vid den senaste be-siktningen utdömdes isen som tävlingshall då sargen ses som obrukbar och behöver därmed bytas för att matcher ska kunna arrangeras. Att byta en sarg kostar ungefär 700 000 kr.

Med anledning av det ovan beskrivna har kultur- och fritidsförvaltningen av nämndens ordförande fått i uppdrag att utreda vilket det framtida behovet av istid för issporterna förväntas vara och vilken isyta som då krävs.

Vad det gäller utomhusytorna finns tre stycken 11-mannaplaner för fotboll, varav en har underlaget konstgräs och två har naturgräs. Konstgräsplanen har s k markkypvärmning och kan därmed användas under en längre säsong.

Den ena naturgräsplanen är att betrakta som en träningsyta medan den andra ligger vid friidrottsområdet och utgör också kastsektor för spjut och diskus vid tävlingsarrangemang. Friidrottsytorna består av 400-meters löparbana, kulstötaryta, höjdhoppsyta, längdhopps-grop, 60-meters löparbana och diskus- och spjutyta. Till vardags sker träning av kastgrenar på någon av de övriga gräsytor som finns på Torvalla sportcenter. Det är inte lämpligt att kastträning bedrivs samtidigt som människor tränar och rör sig fritt på övriga friidrottsytor. Det finns en s k gradängläktare längs fotbollsplanens/löparbanans ena långsida. Naturgräset kommer under närmsta året att bytas till konstgräs och en ny läktare kommer att byggas under 2017 och ersätta den nuvarande gradängläktaren. I anslutning till Torvallaområdet finns en motions slinga som sköts av kultur- och fritidsförvaltningen.

Kommunens driftkostnad 2017 för anläggningarna ovan är 30 mnkr, fördelade enligt följande (tkr).

- Torvalla sim- och sporthall	18 293
- Torvalla IP	7 630
- Torvalla träningshall	1 887
- Kapitalkostnader	<u>1 816</u>
	29 626

Reinvesteringsbehovet de kommande tio åren kan beräknas till ca 96 mnkr.

Reinvesteringar i simhallen och sporthallen står för den största delen, 84 mnkr. Om investeringarna genomförs i enlighet med plan ökar kommunens årliga driftkostnad till ca 35 mnkr.

Kommunstyrelsen beslutade 2017-03-27, § 73, att Tornbergets och kultur- och fritidsnämndens gemensamma energiprojekt på Torvalla ska inledas och investeringskostnaden beräknas vara 23 mnkr. Projektet omfattar Torvalla IP:s alla byggnader, träningshallen samt sim- och sporthallen och innebär installation av markvärme. Investeringskostnaden för energiprojektet är inte inräknad i beskrivningen av kommande investeringskostnader ovan.

Utveckling av Torvallaområdet

Några utgångspunkter

I översiktsplanen (ÖP) avgränsas inte Torvallaområdet som sådant. Av betydelse för området är dock några saker som sägs i ÖP om Handen och Brandbergen. I avsnittet om Handen sägs följande (sid 31).

Sambanden och tillgängligheten till omgivande stadsdelar och Rudans friluftsområde stärks. På sikt byggs Handen ihop med Brandbergen och Vega.

I avsnittet om Brandbergen sägs följande (sid 44).

I takt med att den regionala stadskärnan i Handen och Vega växer är det viktigt att beakta den fysiska och upplevda kopplingen till Brandbergen.

Den långsiktiga utvecklingen bör sträva efter ett attraktivt och välkomnande Brandbergen med ett centrumområde för alla, sammanhängande bostadsområden och tydlig koppling till Handen och den regionala stadskärnan.

Vad som sker i Torvallaområdet har således stor betydelse för möjligheterna att åstadkomma de samband mellan Handen och Brandbergen som behandlas i översiktsplanen.

För området sägs följande i det förslag till stadsutvecklingsplan (FÖP) som är under arbete (samrådsversionen sid 28-29).

Kvarteren i Eskilsparkens periferi domineras av Haninges skol- och idrottskluster, med mycket aktivitet och rörelse under stora delar av dygnet. Att samutnyttja och samlokalisera är både smart och ekonomiskt. Torvalla ska utvecklas till att bli Haninges nya fritids-, kultur- och evenemangsentrum, en av de viktigaste mötesplatserna i södra Stockholmsregionen. Evenemangsentret är ett exempel på hur samnyttjande bidrar till dessa faktorer samt möten mellan invånarna. Här förenas idrott och kultur på ett helt nytt sätt med olika aktiviteter och stora arrangemang som skapas av föreningsliv, näringsliv och kommun i samverkan. Olika typer av kultur- och idrottsarrangemang, mässor och konferenser kan här ta form i flexibla lokaler. Nya idrottsanläggningar läggs med fördel i bra skyltläge mot väg 73. Genom att förtäta med bostäder uppnås en bättre funktionsblandning och området blir tydligare en del av staden. Kvarteren utgör ett bra läge för verksamheter som stärks av områdets idrotts- och utbildningskaraktär.

Bebyggelse mot Dalarövägen prioriteras med lokaler i bottenvåning för att skapa en levande huvudgata. Förtätning mot Eskilsparken sker för att skapa en tydligare bebyggelsefront mot parken och stärka dess offentliga karaktär.

Om utvecklingen av utbudet av idrottsanläggningar i kommunen sägs följande i det idrottspolitiska programmet.

Haninge kommun vill erbjuda efterfrågade anläggningar med närhet till individens hem och skola. Funktionella anläggningar som håller den kvalitet som idrotten och arrangemangen kräver.

Om utvecklingen av utbudet av idrottsanläggningar pågår följande utredningar.

- utredning av var en ny simhall lämpligen placeras och vilken storlek hallen bör ha. Utredningen beräknas behandlas av kultur- och fritidsnämnden inom kort.
- ishallsutredning (beskrivs ovan). Utredningen beräknas vara klar i september 2017.

Nu aktuella frågor

Fråga har uppkommit om huruvida allt idrottsutbud inom området kan förläggas längs västra kanten av rv 73 så att området väster därom frigörs för nya bostäder. Preliminära bedömningar visar att det är möjligt att avsätta 40 000 – 50 000 m² BTA för idrottsändamål och 140 000 – 220 000 m² BTA för bostäder.

Preliminära bedömningar visar att vid dagens priser kan bostadsmarken ge intäkter på 700 – 1 800 mnkr. Att spannet är så stort beror, förutom på allmän osäkerhet, på två saker. Den första är vilken typ av bostäder som byggs. Vid försäljning av mark för byggande av hyresrätter blir intäkten lägre jämfört med försäljning för byggande av bostadsrättslägenheter. Den andra är kostnaderna för rivning av befintliga anläggningar. Försäljningsintäkterna påverkas av om rivningskostnaderna bärs av kommunen eller av en eller flera exploatörer.

Kommunen kommer att ha kostnader för gator, vägar och andra allmänna anläggningar. Beräknat med hjälp av allmänna nyckeltal uppgår kostnaderna till 350-550 mnkr. Nettobehållningen kan användas för att finansiera de nya idrottsanläggningar i området som blir resultatet av att befintliga anläggningar inte kan ligga kvar på sina nuvarande platser.

För att gå vidare med dessa idéer behöver kommunen fastställa sin ambition vad gäller idrottsutbudet i Torvalla som sådant och i relation till utbudet i övriga kommunen. Det är alltså inte givet att exakt den verksamhet som finns på Torvalla idag skall finnas där även i framtiden. Det skall inte uteslutas att andra lokaliseringalternativ kan finnas för delar av verksamheten.

Därefter kan kostnaderna beräknas översiktligt. Det gäller dels investeringarnas storlek och hur de finansieras och dels, vilket är viktigast, vilken årlig driftkostnad kommunen är beredd att ta på sig. Detta bör utmynna i en objektslista som redovisar det framtida utbudet och en prel bedömning av ytbehov.

Parallellt med detta bör en studie inledas av hur man på lämpligt sätt kan kombinera idrottsutbudet med bostäderna så att relevanta stadsbyggnadsvärden tillvaratas och en ny stadsdel med egna karakteristika skapas. Ett programarbete behövs. Ett första viktigt steg är att föreslå "idrottsområdets" utbredning så att man därmed också kan bedöma utbredningen av bostäder, service mm.

Det finns externa intressenter som har presenterat översiktliga idéer om ovanstående frågor. Innan kommunen upptar överläggningar med intressenter om deras ev medverkan i att utveckla Torvallaområdet behöver ovanstående frågor klarläggas. Kommunen har därefter möjlighet att avväga mellan att direkt förhandla med intressenter eller arbeta med en eller flera markanvisningstävlingar. En kombination av metoderna är också möjlig. Det skall klarläggas om det som en del av arbetet är lämpligt att kommunen knyter till sig en eller flera sk ankarbyggare för de delar som inte blir föremål för markanvisningstävling. Det förutsätter att dessa byggare bedöms bidra till att genomförandet av områdets omvandling i sin helhet underlättas.

Förslag till utredningsuppdrag

Kommunstyrelseförvaltningen föreslås få i uppdrag att utreda följande.

Med utgångspunkt i ovan angivna preliminära ytor, intäkter och kostnader behöver noggrannare beräkningar göras, om än fortfarande på en översiktlig nivå. Syftet är att bedöma om det finns rimlig realism i tankegångarna, särskilt vad gäller vilken driftkostnadsnivå för kommunen som kan framstå som långsiktigt rimlig. I dessa bedömningar bör också ingå att översiktligt bedöma för- och nackdelar med olika driftformer för idrottsanläggningarna.

Med utgångspunkt i ovan angivna reinvesteringsbehov i befintliga anläggningar och nämnda utredningar om andra anläggningar, behöver en bedömning göras av omfattningen och inriktningen av det framtida idrottsutbudet i Torvallaområdet. Syftet är att bedöma utbudet på denna plats i relation till utbudet i hela kommunen. Denna del av utredningen bör bli leda fram till ovan nämnda objektslista. Utredningen görs i samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen.

Ett förslag till uppdrag att ta fram ett planprogram för området bör utarbetas. Ett sådant förslag får då börja arbetas fram med förutsättningen att ingen av ovan nämnda bedömningar leder till att hela frågan om omdisponering av Torvallaområdet faller för att det upptäcks att den av något skäl inte är genomförbar.

Det är viktigt att i ett så tidigt skede som möjligt bedöma i vilken tidsmässig ordning idrottsanläggningar och bostäder bör byggas. Sett ur kommunens synvinkel är det angeläget att idrottsverksamheterna kan drivas med så få störningar som möjligt samtidigt som det finns ett värde i att intäkter från försäljning av bostadsmark inflyter i en sådan ordning att finansieringen av nya idrottsanläggningar underlättas.

Ett förslag till tillvägagångssätt när det gäller samarbete med exploatörer bör utarbetas. Det bör i ett tidigt skede bestämmas hur markanvisningar bör ske. Här ingår de ovan angivna avvägningarna mellan att anordna markanvisningstävlingar, direkta förhandlingar med intressenter mm.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att extern utredningshjälp behövs för delar av utredningarna ovan, preliminärt till en kostnad av 300 000 kr – 400 000 kr. Förvaltningen bedömer att kostnaderna ryms inom gällande budget.

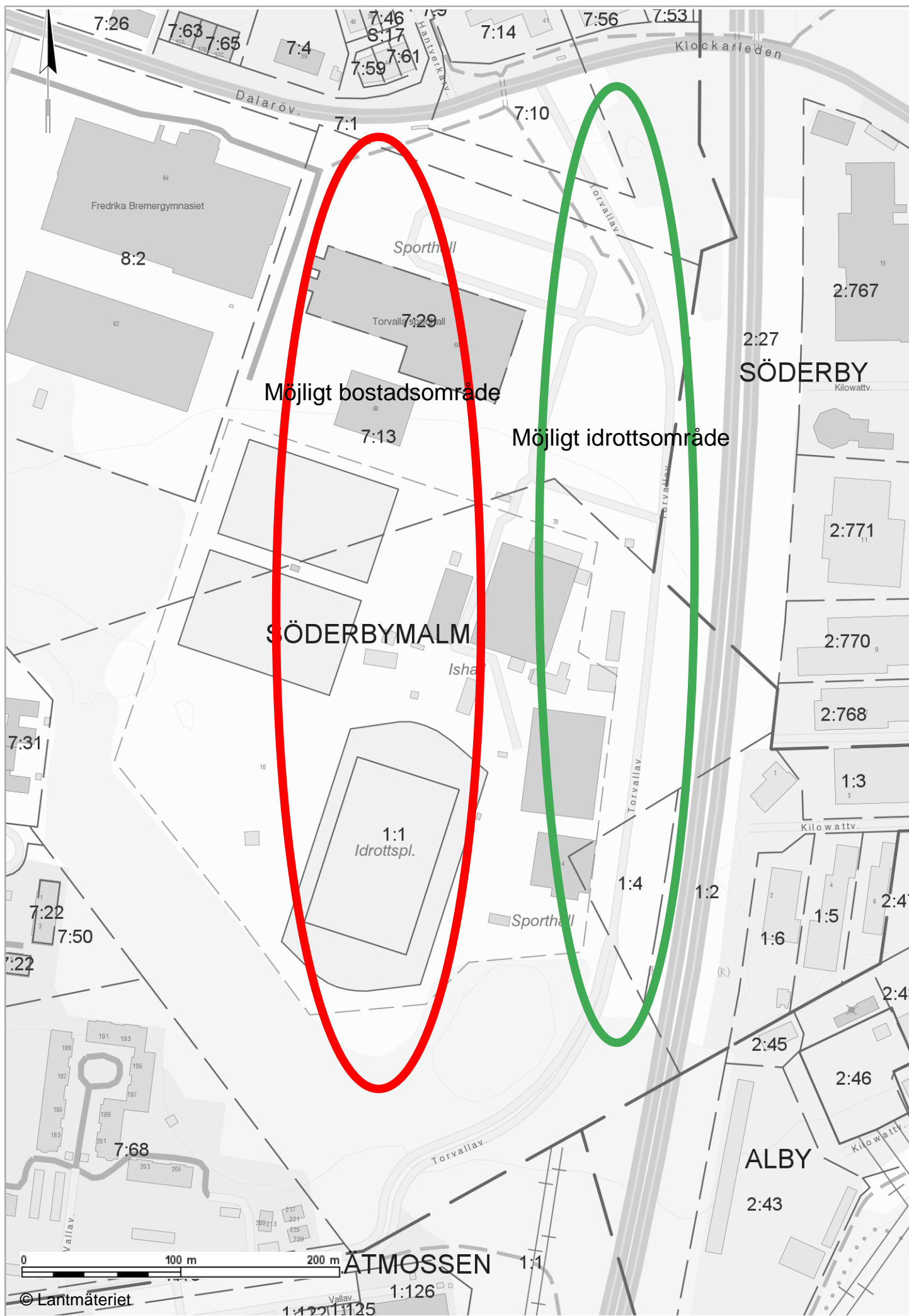
Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att genomföra ovan angivna utredningar samt formulera förslag till uppdrag att ta fram planprogram och förslag till tillvägagångssätt för markanvisningar.
2. Utredningarna och förslagen skall redovisas under första kvartalet 2018.

Bengt Svenander

Bilaga
Karta

Dnr KS 2017/304

§ 164 Inhyrning av bostäder vid Hammarbovägen/Allévägen på fastigheten Hammar 1:19 i Tungelsta

Sammanfattning

Sveriges kommuner har under lång tid tagit emot nyanlända som efter att de fått uppehållstillstånd bosätter sig och etablerar sig i Sverige, eller befinner sig i en kommun som asylsökande vuxen eller barn. Under 2015 har det skett en mycket stor ökning av antalet personer som kommer till Sverige och därmed även till Haninge kommun.

En av följderna av detta är att riksdagen har beslutat om en ny lag, lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Lagen innebär att sedan 2016-03-01 är kommunerna skyldiga att ge bostad till de flyktingar som får uppehållstillstånd och blir anvisade av Migrationsverket till respektive kommun.

Lagen slår fast att vid fördelningen av anvisningar mellan kommuner skall hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn, samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen.

Bostadssituationen beaktas inte vid fördelningen. Fler nyanlända kommer framöver att anvisas till kommuner där det finns goda etableringsförutsättningar. Samtidigt är bostadsbristen i storstadslänen ett stort hinder för både mottagande och en god etablering.

Detta betyder för Haninge kommun att kommunen är skyldig att tillhandahålla bostäder åt 276 personer som väntas anvisas under 2017. Vad anvisningen för 2018 blir vet vi inte förrän i slutet av 2017 men uppskattningen är att antalet kommer att minska.

Som en del i kommunens arbete med att få fram bostäder till att kunna ta emot nyanlända enligt den nya lagen har stadsbyggnadsförvaltningen tagit fram förslag på 10 tomter där det skulle vara möjligt att uppföra bostäder med tidsbegränsade bygglov. Detta beskrivs i en plan för anskaffning av bostäder till av

staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd som behandlades i kommunfullmäktige 5 december 2016.

Hammarbovägen/Allévägen på fastigheten Hammar 1:19 i Tungelsta är en av de tomter som stadsbyggnadsförvaltningen har tagit fram som är tänkbara att bygga bostäder på med tidsbegränsat bygglov. Kommunstyrelseförvaltningen har i förhandlingar med Home by Home Fastigheter AB kommit fram till en överenskommelse. Den bygger på ett upplägg som innebär att Home by Home erbjuder arrendera ett markområde vid Hammarbovägen/Allévägen i Tungelsta till och med 2027-11-30 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet mot att de åtar sig att på området uppföra ca 30 stycken enrumslägenheter, ca 20 stycken tvårumslägenheter samt ca 10 stycken trerumslägenheter, uppförda i ca 10 stycken byggnader i två plan med ca 6 bostäder i varje byggnad, totalt ca 60 bostäder och upplåta dessa till kommunen i enlighet med bilagt hyresavtal. Antalet lägenheter i hyresavtalet är ett uppskattat antal då detta slutligen avgörs i samband med bygglovet.

Kommunens ekonomiska åtagande för hyreskontrakten är 5 088 tkr per år. Hyreskontraktets längd är fr.o.m. 2017-12-01 t.o.m. 2027-11-30 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet. Den totala hyreskostnaden under hyrestiden beräknas till 76 320 tkr exklusive indexhöjningar de kommande åren.

Hyresnivåer på lägenheterna är beräknade till 4 450 kr per månad för de 30 enrumslägenheterna, 8 300 kr per månad för de 20 tvårumslägenheterna samt 12 450 kr per månad för de 10 trerumslägenheterna.

Beslutet om att arrendera ut marken är ett delegationsbeslut som hanteras inom ramen för detta och är villkorat av att hyresavtalet godkänns.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen ser att behovet av dessa bostäder är stort och föreslår kommunstyrelsen att godkänna bilagda hyresavtal vilket innebär att kommunen hyr in ca 60 stycken

bostadslägenheter från Home by Home Fastigheter AB. Kommunstyrelseförvaltningen gör bedömningen att bostäderna från Home by Home Fastigheter AB har en god standard.

I ärendet ”Plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd” som behandlades på kommunfullmäktige den 5 december 2016 finns också beskrivet att en del av lägenheterna skall kunna hyras ut till andra än nyanlända, exempelvis som ungdomsbostäder. Beträffande bostäderna på Hammarbovägen/Allévägen är kommunstyrelseförvaltningens bedömning att ca 70-75 % av lägenheterna behövs till nyanlända, eftersom kommunen, för de 276 personer som väntas anvisas 2017, har ett stort behov av bostäder och många av de som anvisas kommer till Haninge under hösten 2017.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-05-30 – Inhyrning av bostäder vid Hammarbovägen/Allévägen på fastigheten Hammar 1:19 i Tungelsta
- Hyresavtal med bilagor
- Karta

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Bilagda hyresavtal godkänns.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Marie Litholm (KD) och Tobias Hammarberg (L) hemställer om att lämna ett gemensamt särskilt yttrande (bilaga), vilket kommunstyrelsen medger.

Alexandra Anstrell (M) yrkar med instämmande av Kennerth Valtersson (SD) avslag till kommunalrådsberedningens förslag.

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag till beslut; kommunalrådsberedningens förslag och avslagsyrkandet från Moderaterna och Sverigedemokraterna. Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med kommunalrådsberedningens förslag.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Bilagda hyresavtal godkänns.

Reservationer

Alexandra Anstrell, Michael Fridebäck och Sedat Dogru - samtliga (M) reserverar sig mot beslutet (bilaga). Kennerth Valtersson (SD) reserverar sig mot beslutet (bilaga).

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen

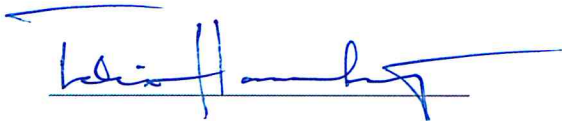
För kännedom: Socialnämnden

Särskilt yttrande

Till kommunstyrelsen 2017-06-14

§ 164 Inhyrning av bostäder vid Hammarbovägen/Allévägen på fastigheten Hammar 1:19 i Tungelsta

Liberalerna och Kristdemokraterna önskar se en jämnare fördelning mellan nyanlända och andra hyresgäster i de aktuella bostäderna än de föreslagna 70-75 % som nämns i ärendet.

Tobias Hammarberg (L)

Marie Litholm (KD)

Reservation

§ 164

Kommunstyrelsen

2017-06-14

Inhyrning av bostäder vid Hammarbovägen/Allévägen på fastigheten Hammar 1:19 i Tungelsta

Moderaterna har tidigare reserverat sig mot plan för anskaffning av boende till nyanlända 2016-12-19 (§ 369). Så länge detta övergripande och illa genomtänkta beslut kvarstår kommer vi att reservera oss mot alla tillfälliga boenden på de utpekade platserna. Vi anser att kommunen genom beslutet fråntar invånarna grundläggande rättigheter och kan, trots att det utlovats, konstatera att den rödgröna kommunledningen S, MP, C fortsatt vägrar informera och kommunicera med invånarna innan besluten fattas. Genom att använda regler om tidsbegränsat bygglov för byggandet av nästan 400 lägenheter försöker man kringgå de regler som annars tar tillvara på sakägares och andra invånares intressen.

Det aktuella ärendet är också av karaktären byggentreprenad och ska upphandlas enligt Lagen om offentlig upphandling. Då ingen upphandling har föregått den beslutade entreprenaden är den att anse som en otillåten direktupphandling.

Alexandra Anstrell (M)

Sverigedemokraterna

Reservation

§ 164 Kommunstyrelsen 2017-06-14

Inhyrning av bostäder vid Hammarbovägen/Allevägen på fastigheten Hammar 1:19 i Tungelsta

Sverigedemokraterna har tidigare reserverat sig mot plan för anskaffning av boende till nyanlända. Så länge detta övergripande dåliga beslut finns kvar kommer vi att reservera oss mot alla tillfälliga boenden på de utpekade platserna. Vi anser att kommunen genom beslutet hindrar invånarnas grundläggande rättigheter. Den politiska kommunledningen har utlovat fullständig information till boenden i områden som är tänkta att bebyggas. Detta har inte skett. Vi kan konstatera att den röd/gröna kommunledningen fortsatt vägrar att informera och kommunicera med invånarna innan beslut fattas. Genom att använda regler om tidsbegränsade bygglov för byggande av cirka 400 lägenheter försöker man kringgå de regler som annars tar tillvara sakägares och andra invånares intressen.

Det aktuella ärendet är också av karaktären byggentreprenad och ska upphandlas enligt lagen om offentlig upphandling. Då ingen upphandling har föregått den beslutade entreprenaden är den att anse som otillåten direktupphandling.

Kennerth Valtersson (SD)

Inhyrning av bostäder vid Hammarbovägen/Allévägen på fastigheten Hammar 1:19 i Tungalsta

Bakgrund

Sveriges kommuner har under lång tid tagit emot nyanlända som efter att de fått uppehållstillstånd bosätter sig och etablerar sig i Sverige, eller befinner sig i en kommun som asylsökande vuxen eller barn. Under 2015 har det skett en mycket stor ökning av antalet personer som kommer till Sverige och därmed även till Haninge kommun.

En av följderna av detta är att riksdagen har beslutat om en ny lag, lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Lagen innebär att sedan 2016-03-01 är kommunerna skyldiga att ge bostad till de flyktingar som får uppehållstillstånd och blir anvisade av Migrationsverket till respektive kommun. Lagen slår fast att vid fördelningen av anvisningar mellan kommuner skall hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn, samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen. Bostadssituationen beaktas inte vid fördelningen. Fler nyanlända kommer framöver att anvisas till kommuner där det finns goda etableringsförutsättningar. Samtidigt är bostadsbristen i storstadslänen ett stort hinder för både mottagande och en god etablering.

Detta betyder för Haninge kommun att kommunen är skyldig att tillhandahålla bostäder åt 276 personer som väntas anvisas under 2017. Vad anvisningen för 2018 blir vet vi inte förrän i slutet av 2017 men uppskattningen är att antalet kommer att minska.

Som en del i kommunens arbete med att få fram bostäder till att kunna ta emot nyanlända enligt den nya lagen har stadsbyggnadsförvaltningen tagit fram förslag på 10 tomter där det skulle vara möjligt att uppföra bostäder med tidsbegränsade bygglov. Detta beskrivs i en plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd som behandlades i kommunfullmäktige 5 december 2016.

Inhyrning av bostäder på Hammarbovägen/Allévägen i Tungalsta

Hammarbovägen/Allévägen på fastigheten Hammar 1:19 i Tungelsta är en av de tomter som stadsbyggnadsförvaltningen har tagit fram som är tänkbara att bygga bostäder på med tidsbegränsat bygglov.

Kommunstyrelseförvaltningen har i förhandlingar med Home by Home Fastigheter AB kommit fram till en överenskommelse. Den bygger på ett upplägg som innebär att Home by Home erbjuds arrendera ett markområde vid Hammarbovägen/Allévägen i Tungelsta till och med 2027-11-30 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet mot att de åtar sig att på området uppföra ca 30 stycken enrumslägenheter, ca 20 stycken tvårumslägenheter samt ca 10 stycken trerumslägenheter, uppförda i ca 10 stycken byggnader i två plan med ca 6 bostäder i varje byggnad, totalt ca 60 bostäder och upplåta dessa till kommunen i enlighet med bilagt hyresavtal. Antalet lägenheter i hyresavtalet är ett uppskattat antal då detta slutligen avgörs i samband med bygglovet.

Kommunens ekonomiska åtagande för hyreskontrakten är 5 088 tkr per år. Hyreskontraktets längd är fr.o.m. 2017-12-01 t.o.m. 2027-11-30 med möjlighet till förlängning i max fem år i enlighet med eventuell förlängning av det tillfälliga bygglovet. Den totala hyreskostnaden under hyrestiden beräknas till 76 320 tkr exklusive indexhöjningar de kommande åren.

Då det är en blockförhyrning så tar kommunen risken för eventuella tomma lägenheter under hela hyrestiden. Övriga risker är ifall det blir skadegörelse eller överslitage av ytskikt på golv, väggar och tak.

Hyresnivåer på lägenheterna är beräknade till 4 450 kr per månad för de 30 enrumslägenheterna, 8 300 kr per månad för de 20 tvårumslägenheterna samt 12 450 kr per månad för de 10 trerumslägenheterna.

Enligt tidigare beräkningar så kommer inte den nyanlände fullt ut att kunna klara av att betala denna hyra med etablerings- och bostadsersättningen samt eventuella tillägg och bidrag från försäkringskassan. De nyanländas samlade ersättning klarar en hyra på ca 5 000 kr per månad för ensamstående och ca 8 500 kr per månad för en familj. Ettorna samt tvåorna klarar sig inom gränsen men för treorna blir skillnaden ca 3 950 kr per månad. Skulle samtliga hyresgäster bli beroende av försörjningsstöd för mellanskillnaden kommer kommunens kostnader att bli ca 474 tkr per år.

Beslutet om att arrendera ut marken är ett delegationsbeslut som hanteras inom ramen för detta och är villkorat av att hyresavtalet godkänns.

Det är kommunstyrelseförvaltningen som kommer att stå för inhyrningen av bostäderna. Sedan är det socialförvaltningen som kommer att hyra ut lägenheterna till hyresgästerna.

Kommunstyrelseförvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen ser att behovet av dessa bostäder är stort och föreslår kommunstyrelsen att godkänna bilagda hyresavtal vilket innebär att kommunen hyr in ca 60 stycken bostadslägenheter från Home by Home Fastigheter AB. Kommunstyrelseförvaltningen gör bedömningen att bostäderna från Home by Home Fastigheter AB har en god standard.

I ärendet "Plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd" som behandlades på kommunfullmäktige den 5 december 2016 finns också beskrivet att en del av lägenheterna skall kunna hyras ut till andra än nyanlända, exempelvis som ungdomsbostäder. Beträffande bostäderna på Hammarbovägen/Allévägen är kommunstyrelseförvaltningens bedömning att ca 70-75 % av lägenheterna behövs till nyanlända, eftersom kommunen, för de 276 personer som väntas anvisas 2017, har ett stort behov av bostäder och många av de som anvisas kommer till Haninge under hösten 2017.

Underlag för beslut

- Hyreskontrakt med bilagor
- Karta

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Bilagda hyresavtal godkänns.

Bengt Svenander
kommundirektör

Jörn Karlsson
ekonomidirektör

HYRESKONTRAKT FÖR LOKAL

Sid 1 (4)

Nr 7905-0001

Undertecknade har denna dag träffat följande hyresavtal

Kryss i ruta innebär att den därefter följande texten gäller.

Hyresvärd	Home by Home Fastigheter AB				Personnr/orgnr 559107-3357	
Hyresgäst	Haninge kommun, lokalbanken				Personnr/orgnr 212000-0084	
Hyresgäst (2)					Personnr/orgnr	
Lokalens adress m m	Kommun Haninge		Fastighetsbeteckning Hammar 1:19			
	Gata Hammarbovägen, Tungelsta			Trappor/hus	Lägenhet nr	
	Aviseringsadress					
Lokalens skick och användning	Lokalen med tillhörande utrymmen uthyrs, om inte annat anges, i befintligt skick att användas till: Blockförhyrning av 60 st. lägenheter.					
Lokalens storlek och omfattning	Butiksarea i plan		Kontorsarea i plan		Lagerarea i plan	
	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	Övrig Area i Plan
						m ²
Angivna areor						
☐ har ☒ har inte inför avtalets tecknande gemensamt mätts upp.						
Om i avtalet angiven area avviker från uppmätt area medför avvikelserna inte rätt för hyresgästen till återbetalning respektive hyresvärden rätt till högre hyra.						
☐ Omfattningen av de förhyrda lokalerna har markerats å bifogade ritning(ar).						Bilaga
tillfart för bil för i- och		plats för skyltskåp/ automat	parkerings- plats(er) för	garage- plats(er) för		
☒ urlastning	☐ plats för skylt	☐ automat	☐ bil(ar)	☐ bil(ar)	☐	
Inredning m m	Lokalen uthyrs					Bilaga
	☐ Utan särskild för verksamheten avsedd inredning ☒ Med särskild för verksamheten avsedd inredning					4
Vid hyresförhållandets upphörande skall hyresgästen, om inte annan överenskommelse träffats, bortföra honom tillhörig egendom och återställa lokalerna i godtagbart skick.						
Parterna är eniga om att senast sista dagen av hyresförhållandet gemensamt genomföra besiktning av lokalerna.						
Om till följd av hyresgästens åtgärder – vidtagna med eller utan hyresvärdens medgivande – lokalen vid avflyttningen innehåller material, som inte särskilt överenskommit att hyresvärden svarar för, skall hyresgästen avlägsna materialet eller ersätta hyresvärden dennes kostnader för kvittblivning såsom förekommande avfallsskatt, transport och avgift för deponering eller motsvarande.						
Ledningar för telefoni	Hyresgästen bekostar erforderlig dragningsledning för telefoni från den anslutningspunkt som operatören anger					
	☐ till de ställen i lokalen som hyresgästen i samråd med hyresvärden väljer.					
Hyresvärden bekostar motsvarande ledningsdragningsledning fram till lokalen. Ledningsdragningsledning inom lokalen utförs och						
☐ bekostas av hyresgästen men skall ske i samråd med hyresvärden.						
Ledningar för datakommunikation	Hyresgästen bekostar erforderlig dragningsledning för datakommunikation från den anslutningspunkt som					
	☐ operatören anger till de ställen i lokalen som hyresgästen i samråd med hyresvärden väljer.					
Hyresvärden bekostar motsvarande ledningsdragningsledning fram till lokalen. Ledningsdragningsledning inom lokalen utförs och						
☒ bekostas av hyresgästen men skall ske i samråd med hyresvärden.						Bilaga 1
Hyrestid	Från och med den			Till och med den		
	Bilaga 1			Bilaga 1		
Uppsägningstid/ Förlängningstid	Uppsägning av detta kontrakt skall ske skriftligen minst _____ månader före den avtalade hyrestidens utgång					
	I annat fall är kontraktet förlängt med _____ år för varje gång					
Värme och varmvatten	Erforderlig uppvärmning av lokalen ombesörjs av ☒ hyresvärden ☐ hyresgästen					
	Varmvatten tillhandahålls ☒ hela året ☐ inte alls ☐					

Upplysning

Observera att det i vissa fall förutom kryss i ruta också erfordras att bilaga fogas till avtalet för att överenskommelsen i bilagan skall bli tillämplig. Det gäller exempelvis indexklausul, klausul om fastighetsskatt och om hyresgästens rätt till nedsättning av hyra vid sedvanligt underhåll.

Sign	Sign
	

HYRESKONTRAKT FÖR LOKAL

Sid 2 (4)

Nr 7905-0001

Undertecknade har denna dag träffat följande hyresavtal

Kryss i ruta innebär att den därefter följande texten gäller.

Hyra	Kronor	5 088 000 <i>1000</i>	utgörande	☐ total hyra	☒ hyra exkl nedan markerade tillägg															
Indexklausul	☒ Ändring av ovan angiven hyra sker i enlighet med bilaga				Bilaga 2															
Kostnad för värme och varmvatten	☐ Bränsle/Värmetillägg utgår i enlighet med bifogade klausul				Bilaga															
VA-kostnad	☐ VA-tillägg utgår i enlighet med bifogade klausul				Bilaga															
Kyla Ventilation	☐ Kostnader för drift av särskild kyl- och ventilationsanläggning ersätts i enlighet med bifogade klausul				Bilaga															
Ei	☐ ingår i hyran				☒ hyresgästen har eget abonnemang (för hushållsel). Bilaga 1															
Städning	☐ ingår i hyran i enlighet med överenskommelse med Tornberget																			
	☒ ombesörjs och bekostas av hyresgästen																			
Emballage- och sophämtning	<p>I den omfattning det åligger hyresvärden att dels tillhandahålla utrymme för lagring av sopor/emballage dels ordna borttransport av sådant avfall, åligger det hyresgästen att sortera och placera avfall i avsett kärl på avsedd plats liksom att utan kompensation medverka till den ytterligare källsortering som hyresvärden kan komma att besluta.</p> <p>Emballage- och sophämtning</p> <p>☐ ingår i hyran</p> <p>☐ ombesörjs och bekostas av hyresgästen (dock åligger det hyresvärden att tillhandahålla sopkärl och erforderligt soputrymme)</p> <p>☒ Ingår i hyran beträffande nedan markerade avfallsfraktioner. Det åligger hyresgästen att själv svara för och bekosta uppsamling, sortering, lagring och transport av hos hyresgästen förekommande avfallsfraktioner som inte markerats nedan.</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td>☒ hushållsavfall</td> <td>☐ lysrör</td> <td>☐ hårda plastförpackningar</td> </tr> <tr> <td>☐ grovsopor</td> <td>☐ metallförpackningar</td> <td>☐ farligt avfall enligt förordning (1996:971)</td> </tr> <tr> <td>☐ komposterbart avfall</td> <td>☐ ofärgade glasförpackningar</td> <td></td> </tr> <tr> <td>☐ tidningspapper</td> <td>☐ färgade glasförpackningar</td> <td></td> </tr> <tr> <td>☐ batterier</td> <td>☐ pappförpackningar</td> <td></td> </tr> </table>					☒ hushållsavfall	☐ lysrör	☐ hårda plastförpackningar	☐ grovsopor	☐ metallförpackningar	☐ farligt avfall enligt förordning (1996:971)	☐ komposterbart avfall	☐ ofärgade glasförpackningar		☐ tidningspapper	☐ färgade glasförpackningar		☐ batterier	☐ pappförpackningar	
☒ hushållsavfall	☐ lysrör	☐ hårda plastförpackningar																		
☐ grovsopor	☐ metallförpackningar	☐ farligt avfall enligt förordning (1996:971)																		
☐ komposterbart avfall	☐ ofärgade glasförpackningar																			
☐ tidningspapper	☐ färgade glasförpackningar																			
☐ batterier	☐ pappförpackningar																			
Snöröjning och sandning	☒ ingår i hyran				Bilaga 1															
	☐ ombesörjs och bekostas av hyresgästen				☒ enl. bil															
Fastighets-skatt	☒ ingår i hyran				Bilaga															
	☐ ersättning härför erläggs enligt särskild överenskommelse																			
Oförutsedda kostnader	<p>Skulle efter avtalets tecknande oförutsedda kostnadsökningar uppkomma för fastigheten på grund av</p> <p>a) införande eller höjning av särskild för fastigheten utgående skatt, avgift eller påлага varom riksdag, regering, kommun eller myndighet kan komma att besluta</p> <p>b) generella ombyggnadsåtgärder eller liknande på fastigheten som ej enbart avser lokalen och som hyresvärden åläggs att utföra till följd av beslut av riksdag, regering, kommun eller myndighet</p> <p>skall hyresgästen med verkan från inträdd kostnadsökning erlägga ersättning till hyresvärden för på lokalen belöpande andel av den totala årliga kostnadsökningen för fastigheten.</p> <p>Lokalens andel är <u>100</u> procent. Har andelen ej angivits utgörs denna av hyresgästens hyra (exklusive eventuell moms) i förhållande till i fastigheten utgående lokalhyror (exklusive eventuell moms) vid tiden för kostnadsökningen. För ej uthyrd lokal görs därvid en uppskattning av marknadshyran för lokalen.</p> <p>Med skatt enligt a) ovan avses ej moms och fastighetsskatt i den mån ersättning härför erläggs i enlighet med överenskommelse. Med oförutsedda kostnader menas sådana kostnader som vid avtalets ingående inte beslutats av de under a) och b) angivna instanserna. Ersättningen erläggs enligt nedanstående regler om hyrans betalning.</p>																			

Upplysning

Observera att det i vissa fall förutom kryss i ruta också erfordras att bilaga fogas till avtalet för att överenskommelsen i bilagan skall bli tillämplig. Det gäller exempelvis indexklausul, klausul om fastighetsskatt och om hyresgästens rätt till nedsättning av hyra vid sedvanligt underhåll.

Sign	Sign
	

HYRESKONTRAKT FÖR LOKAL

Sid 3 (4)

Nr 7905-0001

Undertecknade har denna dag träffat följande hyresavtal

Kryss i ruta innebär att den därefter följande texten gäller.

Mervärdesskatt (moms)	☐ Fastighetsägaren/hyresvärden är skattskyldig till moms för uthyrning av lokalen. Hyresgästen skall utöver hyran erlägga vid varje tillfälle gällande moms. ☐ Om fastighetsägaren/hyresvärden efter beslut av skattemyndigheten blir skattskyldig till moms för uthyrning av lokalen skall hyresgästen utöver hyran erlägga vid varje tillfälle gällande moms. Momsen som erläggs samtidigt med hyran beräknas på angivet hyresbelopp jämte, enligt vid varje tidpunkt gällande regler för moms på hyra, på i förekommande fall enligt hyreskontraktet utgående tillägg och andra ersättningar. Om hyresvärden till följd av hyresgästens självständiga agerande – såsom upplåtelse av lokalen i andra hand (även upplåtelse till eget bolag), eller överlåtelse – blir återbetalningsskyldig för moms enligt bestämmelserna i mervärdesskattelagen skall hyresgästen fullt ut ersätta hyresvärden med det återbetalda beloppet. Hyresgästen skall vidare utge ersättning för den kostnadsökning som följer av hyresvärdens förlorade avdragsrätt för ingående moms på driftskostnaderna som uppstår genom hyresgästens agerande.		
Hyrans betalning	Hyran erläggs utan anfordran i förskott senast sista vardagen före varje ☐ kalendermånads början ☒ kalenderkvartals början		
Ränta, betalnings-påminnelse	Vid försenad hyresbetalning skall hyresgästen erlägga dels ränta enligt räntelagen, dels ersättning för skriftlig betalningspåminnelse enligt lagen om ersättning för inkassokostnader m m. Ersättning för påminnelse utgår med belopp som vid varje tillfälle gäller enligt förordningen om ersättning för inkassokostnader m m.		
Underhåll m m	☒ Hyresvärden skall utföra och bekosta erforderligt underhåll av lokalerna och av honom tillhandahållen inredning	Dock att hyresgästen svarar för överslitage	Bilaga 1
	☐ Hyresgästen skall utföra och bekosta erforderligt underhåll av ytskikt på golv, väggar och tak jämte av inredning tillhandahållen av hyresvärden. Om hyresgästen åsidosätter sin underhållsskyldighet och ej inom skälig tid vidtar rättelse efter skriftlig anmodan äger hyresvärden rätt att fullgöra skyldigheten på hyresgästens bekostnad.	Hyresgästens underhållsskyldighet omfattar därutöver	Bilaga
	☐ Fördelningen av underhållsansvaret framgår av särskild bilaga		Bilaga
Skötsel och drift	Hyresgästen äger ej rätt att utan hyresvärdens skriftliga godkännande, i lokalen eller eljest inom fastigheten, utföra inrednings- och/eller installations- eller ändringsarbeten som direkt berör bärande byggnadsdelar eller för fastighetens funktion viktiga installationer såsom VA-, el, ventilationssystem etc, tillhöriga hyresvärden. Anordningar för ventilation får inte av hyresgästen byggas in i inredning så att effekten av sådana anordningar försämrats. Det åligger hyresgästen att vid utförande av inredningsarbeten se till att funktionen hos radiatorer och andra uppvärmningsanordningar i allt väsentligt behålls.		
Bygg varudeklarationer	Om hyresgästen i enlighet med bestämmelser i detta avtal eller eljest utför underhålls-, förbättrings- eller ändringsarbeten avseende lokalen skall han för hyresvärden i god tid före arbetets utförande förete byggvarudeklarationer – i den mån sådana finns utarbetade – för de produkter och material som skall tillföras lokalen.		
PBL-avgifter	Om hyresgästen utan erforderligt bygglov vidtar ändringar i lokalerna och hyresvärden till följd härav enligt reglerna i PBL tvingas utge byggnadsavgift eller tilläggsavgift skall hyresgästen till hyresvärden utge motsvarande belopp.		
Nedsättning av hyra	☒ Hyresgästen har inte rätt till nedsättning i hyran för tid då hyresvärden låter utföra arbete för att sätta lägenheten i avtalat skick eller annat arbete som särskilt anges i avtalet.		
	☐ Hyresgästens rätt till nedsättning av hyran när hyresvärden utför sedvanligt underhåll av de förhyrda lokalerna eller fastigheten i övrigt regleras i bilaga	Bilaga	
Myndighetskrav m m	Det åligger		
	☒ hyresvärden ☐ hyresgästen	att på eget ansvar och egen bekostnad svara för de åtgärder, som av försäkringsbolag eller byggnadsnämnd, miljö- och hälsoskyddsmyndighet, brandmyndighet eller annan myndighet efter tillträdesdagen kan komma att krävas för lokalens nyttjande för avsedd användning. Hyresgästen skall samråda med hyresvärden innan åtgärder vidtas.	

Upplysning

Observera att det i vissa fall förutom kryss i ruta också erfordras att bilaga fogas till avtalet för att överenskommelsen i bilagan skall bli tillämplig. Det gäller exempelvis indexklausul, klausul om fastighetsskatt och om hyresgästens rätt till nedsättning av hyra vid sedvanligt underhåll.

Sign	Sign
	

Särskilda bestämmelser

Bostadslägenheterna är till antalet 60 st. innehållande ca 2 550 kvm (30 st. 1:or à 25,5 kvm, 20 at. 2:or à 51 kvm och 10 st. 3:or à 76,5 kvm). Antal bostadshus är totalt 10 stycken.

Kommunen hyr dessa i enlighet med upprättat hyresavtal.

Hyran uppgår till 5 088 000 kronor per år från och med tillträdesdagen. Hyran är beräknad enligt följande:

4 450 kr/månad*30 st. ettor, 8 300 kr/månad*20 st. tvåor och
12 450 kr/månad*10 st. treor = 424 000 kr totalt per månad.

Hyresvärden bekostar all fastighetsel, dvs. all el som används för fastighetens gemensamma ytor och funktioner. Hushållsel (elförbrukning inom lägenheterna) betalas av hyresgästerna.

Tillträde beräknas börja 2017-12-01. Hyran betalas från tillträdesdagen för de lägenheter som är färdigställda. Ändring av tillträde skall meddelas hyresgästen minst två månader innan tillträdesdagen.

Hyresavtalet gäller för en tid av tio (10) år, till och med 2027-11-30. Om bygglov efter den första perioden på tio (10) år förlängs, förlängs hyresavtalet med motsvarande tid dock som längst fem (5) år till och med 2032-11-30. Det är hyresvärdens ansvar att lämna in en komplett bygglovsansökan. Om detta ej sker och det medför att bygglov inte förlängs efter tio år, så svarar hyresvärden för alla ev. krav och förpliktelser som kan uppkomma mot bostadshyresgästerna och ev. andra inblandade parter.

Hyresavtalet avser inhyrning av 60 st. lägenheter. Om det vid vidare projektering och hantering av bygglov visar sig att det totala antalet lägenheter eller ytan per lägenhet minskar i förhållande till detta avtal skall den angivna bashyran i avtalet justeras ned i motsvarande omfattning.

I hyresavtalet ingår anläggning av markarbeten såsom avgrusning, gräsytor, förråd samt parkeringsplatser.

Slutlig utformning av lägenheter och markarbeten skall godkännas och undertecknas av Haninge kommuns lokalförsörjningschef och behörig firmatecknare för hyresvärden senast 2017-09-30. Dokumenten skall biläggas detta avtal. En planerad utformning finns i Bilaga 5.

Detta avtal är för sin giltighet villkorat med att kommunstyrelsen godkänner avtalet 2017-06-14 samt att hyresvärden erhåller bygglov för uppförandet av byggnaderna. Har inte bygglov erhållits senast 2017-11-30 är detta avtal förfallet utan rätt till ersättning för någondera part.

Vid händelse av hyresvärdens konkurs fortsätter detta avtal att gälla gentemot konkursboet. Konkursboet äger i sådana fall rätt att överlåta detta avtal till annan part i samband med försäljning av husen.

Hyresvärden skall bekosta kabeldragning inom fastigheten samt anslutning till huset och uttag till respektive lägenhet avseende tv och datakommunikation. Hyresgästen bekostar och svarar för samtliga abonnemangs hänförliga installationer.

I hyresavtalet ingår förvaltning, drift och skötsel av byggnader och markytor. (Se gränsdragningslista) Bilaga 3.

Hyresvärden skall hålla fastigheten försäkrad till fullvärde. Hyresgästen svarar för hyresvärdens självrisk för det fall skada vållats av hyresgästen. Hyresgästen tecknar hemförsäkring.

Hyresvärden är ansvarig för underhåll av ytskikt och inredning för att upprätthålla lägenheternas funktioner. Dock är hyresgästen skyldig att bekosta allt underhåll som sker på grund av överslitage eller skadegörelse. Hyresvärd och hyresgäst utför årlig besiktning av fastigheten.

INDEXKLAUSUL
för lokal

Sid 1 (2)

Bilaga nr 2

Avser	Hyreskontrakt nr 7905-0001 i fastigheten Hammar 1:19	
Hyresvärd	Home by Home Fastigheter AB	
Hyresgäst	Haninge Kommun	
Klausul	<p>Av det i kontraktet angivna hyresbeloppet – kronor <u>5 088 000</u> skall <u>100</u> % eller <u>5 088 000</u> kronor utgöra bashyra. Under hyrestiden skall med hänsyn till förändringarna i konsumentprisindex (totalindex med 1980 som basår) tillägg till hyresbeloppet utgå med en viss procent å bashyran enligt nedanstående grunder.</p> <p style="margin-left: 40px;">- Bashyran enligt detta avtal är anpassad till indextalet för oktober månad <u>2017</u>. Indextalet för denna månad är <u>Okänt.</u></p> <p>Skulle indextalet någon påföljande oktobermånad ha stigit i förhållande till bastalet, skall tillägg utgå med det procenttal varmed indextalet ändrats i förhållande till bastalet. I fortsättningen skall tillägg utgå i förhållande till indextändringarna, varvid hyresförändringen beräknas på basis av den procentuella förändringen mellan bastalet och indextalet för respektive oktobermånad.</p> <p>Utgående hyra skall dock aldrig sättas lägre än det i kontraktet angivna hyresbeloppet. Hyresändringen sker alltid fr o m 1 januari efter det att oktoberindex föranlett omräkning.</p> <p>På sidan 2 intagna anvisningar gäller för avtalet.</p>	
Underskrift	Ort/datum	Ort/datum
	Haninge, 2017-05-30	Haninge, 2017-
	Hyresvärd	Hyresgäst
	Home by Home Fastigheter AB	Haninge Kommun
	Namnförtydligande	
		Hyresgäst
	Namnförtydligande	Namnförtydligande
		
	<u>Claudio Carucci</u>	

Anvisningar till Indexklausul för lokal

Bashyran

Om hela eller viss andel av det i avtalet angivna hyresbeloppet skall utgöra bashyra är en förhandlingsfråga och kan bero på hyresvillkoren i övrigt (såsom exempelvis hyrans storlek i kr/m^2 och år samt vilka övriga förpliktelser som åvilar hyresgästen m m).

Bastalet

Indextalet för den oktobermånad till vilken bashyran anses anpassad utgör bastalet såvida inte annat anges genom angivande av år (se bestämmelserna på sidan 1).

Jämförelse mellan indextalen sker så snart årets oktoberindex blir känt. De senaste åren har oktoberindex blivit känt i mitten av november.

Beräkning av tillägget

- 1) Beräkna skillnaden mellan aktuellt oktoberindex och bastalet.
- 2) Om skillnaden är positiv, divideras den framräknade skillnaden med bastalet.
- 3) Tilläggets storlek beräknas genom att denna kvot multipliceras med bashyran.

Exempel

Beräkning av hyrestillägg för år 2002

Bashyran antas vara 100 000 kr/år och anpassad till konsumentprisindex (KPI) för oktober 1999, som är 259,7 (bastalet).

1. Beräkna skillnaden mellan indextalet 269,1 och 259,7. Skillnaden är positiv och uppgår till 9,4.
2. Dividera 9,4 med 259,7, multiplicera kvoten (utan avrundning) med bashyran 100 000 kr. Resultatet blir 3 619,56 kr och utgör hyrestillägget för år 2002 enligt klausulen.

Alternativ A: Om KPI för oktober 2001 i stället skulle ha blivit lägre än året innan t ex 262,0 (oktoberindex år 2000 var 262,6).

Skillnaden mellan antagna 262,0 och bastalet 259,7 hade fortfarande blivit positiv och uppgått till 2,3. Kvoten mellan 2,3 och bastalet 259,7 multiplicerat med bashyran 100 000 kr hade resulterat i ett hyrestillägg på 885,63 kr. Den sammanlagda hyran hade dock blivit lägre än för år 2001.

Alternativ B. Om KPI för oktober 2001 i stället skulle ha blivit lägre än bastalet 259,7 t ex 259,5.

Skillnaden mellan 259,5 och bastalet 259,7 hade då varit negativ. Inget hyrestillägg skulle då utgå. Det i avtalet angivna hyresbeloppet skulle gälla.

Gränsdragningslista

Avser hyresavtal nr: 7905-0001

Fastigheten: Hammar 1:19

Hyresvärd (HV): Home by Home Fastigheter AB

Hyresgäst (HG): Haninge kommun

Gränsdragningslista för ägande, tillsyn, skötsel, felavhjälpande samt planerat underhåll under hyrestiden.

Allmänt

Gränsdragningslistan avser ägande samt arbets- och kostnadsfördelning för tillsyn, skötsel, felavhjälpande samt planerat underhåll under hyrestiden. Syftet med gränsdragningslistan är att under hyrestiden klarlägga om Hyresvärd eller Hyresgäst ansvarar för drift, underhåll och utbyte samt att klarlägga vilka arbetsuppgifter som ingår i hyran och vilka som skall ersättas därutöver. Av listan framgår vad respektive part är ansvarig för.

Ansvar

Konstaterade brister och fel skall åtgärdas snarast. Brister och fel som hänförs till underlåtenhet i parts normala åtagande svarar denna för utan begränsningar.

Brister någon av parterna i sina åtagande, trots upprepade påpekande, har den ena parten rätt att på den andra partens bekostnad vidta nödvändiga åtgärder som krävs av omständigheterna i övrigt.

Förutsättningen för att använda sig av denna möjlighet är att aviseringar har skett skriftligen.

Uppfylls ej detta krav riskerar den part som vidtager åtgärd att också få svara för uppkomna kostnader.

Samtliga åtgärder som vidtages inom fastigheten skall vara fackmässigt utförda och minst uppfylla gällande normer och myndighetsregler.

Aff-definitioner 04

Tillsyn:

Driftåtgärder som omfattar observation av funktion hos ett förvaltningsobjekt, en inredning eller utrustning och rapportering av eventuella avvikelser, dock ej juridiskt ansvar.

Skötsel:

Driftåtgärder som omfattar en eller flera av åtgärderna justering eller vård av förvaltningsobjekt, inredning, utrustning, byte eller tillförsel av förbrukningsmaterial.

Felavhjälpande underhåll:

Underhåll som syftar till att återställa en funktion som oförutsett nått en oacceptabel nivå.

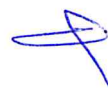
Planerat underhåll:

Underhåll som är planerat till tid, art och omfattning.

Skador och skadegörelse på fastigheten bekostas av hyresgästen.

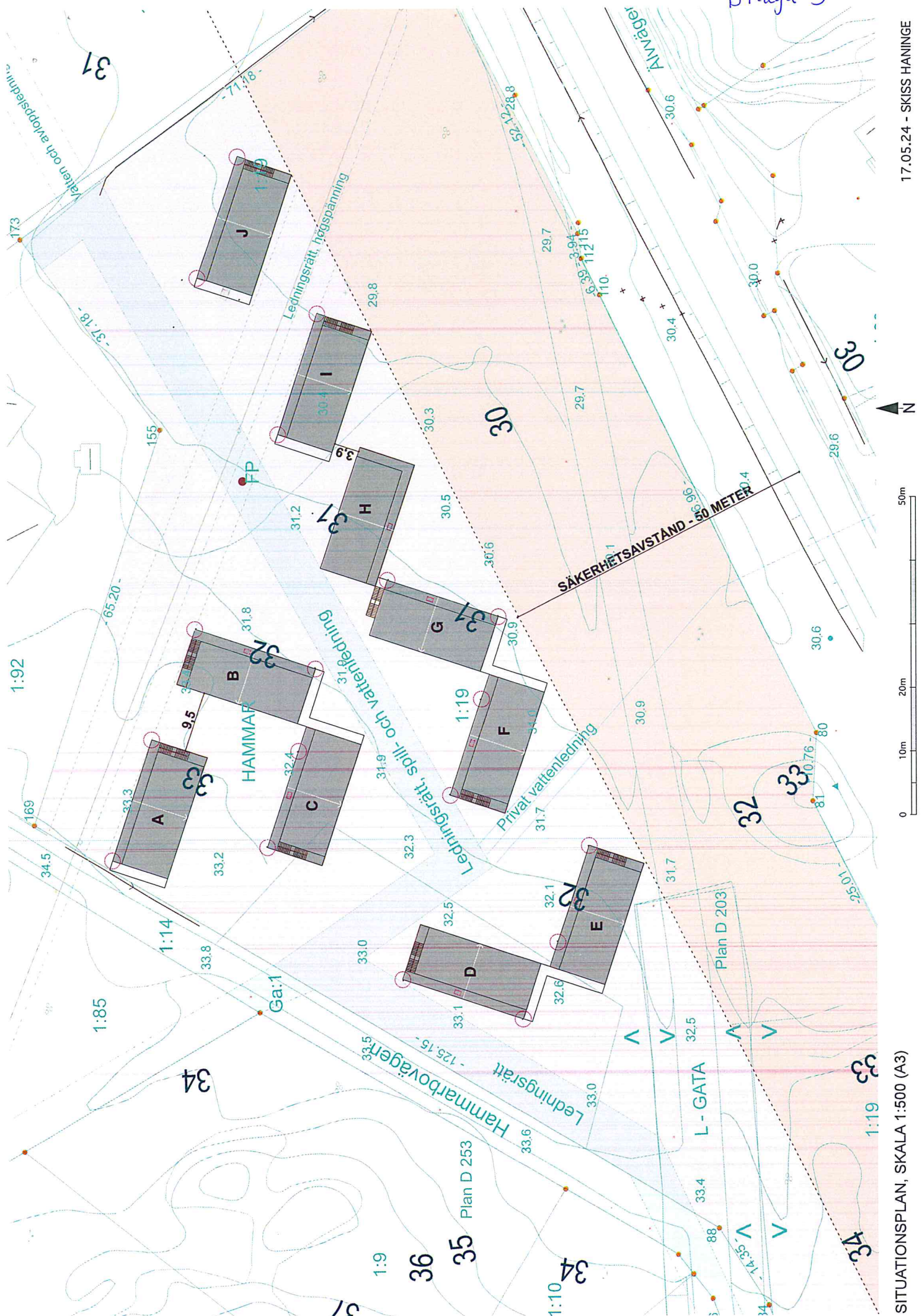
För denna gränsdragningslista gäller **Aff-definitioner 04** (bifogas ej)

		Ägare Ansvar för tillsyn Ansvarar för skötsel Ansvarar för felavhjälpandeunderhåll Ansvarar för planerat underhåll					
T3.3	Enskilda utrymmen						
	Köksutrustning se bilaga 4	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse, HG ansvarar
	Kyl/frys	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse, HG ansvarar
	Diskmaskin	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse, HG ansvarar
	Microvågsugn	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse, HG ansvarar
	Installationer för köksutrustning	HV	HV	HG	HV	HV	
	Förråd,soprum	HV	HG	HV	HV	HV	Vid skadegörelse, HG ansvarar
T4	VA- VVS- Kyl- och process- mediesystem						
T4.1	Värme						
	Elledning radiatorer	HV	HG	HV	HV	HV	
	Varmvattenberedare	HV	HG	HV	HV	HV	
T4.2							
T4.3	Ventilation						
	Centralanläggning ventiltionsaggregat, kanaler	HV	HV	HV	HV	HV	Teknikrum HG ej tillträde
	Fläktar	HV	HV	HV	HV	HV	Teknikrum HG ej tillträde
T4.4	Vatten och Avlopp						
	Avloppsledningar	HV	HV	HV	HV	HV	
	Kall- och varmvattenledningar	HV	HG	HV	HV	HV	
	Armaturer	HV	HG	HV	HV	HV	
	Sanitetsutrustning, brunnar	HV	HG	HG	HV	HV	Golvbrunnar i lägenhet
T5	ELSYSTEM						
	Centraler	HV	HG	HV	HV	HV	I teknikrum
	Armaturer, allmänbelysning fast installerade	HV	HG	HG	HV	HV	Vid skadegörelse, HG ansvarar
	Ljuskällor, glödlampor, lysrör	HV	HG	HG	HG	HG	
	Mätutrustning för fastigheten	HV	HV	HV	HV	HV	Teknikrum

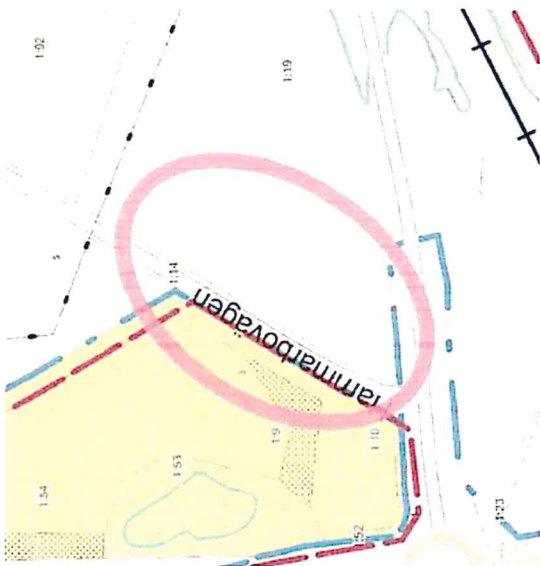
Utrustningslista för varje lägenhet.

- TVÄTTMASKIN
- TORKTUMLARE
- DISKMASKIN
- MIKROVÅGSUGN
- UGN
- SPISHÄLL
- KYL/FRYS
- FIBER
- GARDEROBER
- HATTHYLLA

TUNGELSTA

HAMMARBOVÄGEN, Hammar 1:19

- Inte detaljplanlagt
- Idag är det en grusplan här

Storlek

- ca 2800 kvm

Dnr KS 2017/231

§ 165 Granskning av intern kontroll – svar på revisionskrivelse

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en granskning av de administrativa interna kontrollerna inom Haninge kommun. Syftet med kontrollen är att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisorernas övergripande bedömning är att kommunen har förutsättningar att inom de flesta områden uppnå tillräcklig kvalitet avseende administrativa interna kontroller. Det föreligger dock ett fortsatt behov av att intensifiera arbetet ytterligare till följd av de noteringar som uppkommit i årets granskning. Det noteras särskilt att vissa av rekommendationerna har lämnats redan i samband med tidigare års granskningar. Revisionens bedömning är att dessa är av fortsatt relevans för kommunen.

Kommunstyrelseförvaltningen har fått flera av rekommendationerna från revisionen tidigare och arbetar för att förbättra rutiner och processer avseende den interna kontrollen. De arbeten som pågår redovisas under kommunstyrelseförvaltningens svar under respektive rekommendation.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-05-18 - Granskning av intern kontroll med avseende på finansiell rapportering 2016
- Revisionskrivelse 2017-04-03 – Granskning av internkontroll kopplat till administrativa rutiner, inklusive bilaga 1
- Revisionsrapport – Granskning av intern kontroll med avseende på finansiell rapportering 2016

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse skall utgöra kommunstyrelsens svar på revisionskrivelsen.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse skall utgöra kommunstyrelsens svar på revisionskrivelsen.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen

För kännedom: Revisionen

Granskning av intern kontroll med avseende på finansiell rapportering 2016

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en granskning av de administrativa interna kontrollerna inom Haninge kommun. Syftet med kontrollen är att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisorernas övergripande bedömning är att kommunen har förutsättningar att inom de flesta områden uppnå tillräcklig kvalitet avseende administrativa interna kontroller. Det föreligger dock ett fortsatt behov av att intensifiera arbetet ytterligare till följd av de noteringar som uppkommit i årets granskning. Det noteras särskilt att vissa av rekommendationerna har lämnats redan i samband med tidigare års granskningar. Revisionens bedömning är att dessa är av fortsatt relevans för kommunen.

Kommunstyrelseförvaltningen har fått flera av rekommendationerna från revisionen tidigare och arbetar för att förbättra rutiner och processer avseende den interna kontrollen. De arbeten som pågår redovisas under kommunstyrelseförvaltningens svar under varje respektive rekommendation.

1. Kommunens övergripande arbete inom intern kontroll (punkt 4)

Kommunens reglemente för intern kontroll antogs 2003 och reviderades under 2013. År 2015 antogs riktlinjer för reglementet för intern kontroll. Både reglemente och riktlinjer finns publicerade på webben. Enligt riktlinjerna ska beslut om internkontrollplanerna ske senast under januari månad. Granskningen från EY har visat att för flertalet av nämnderna har beslut inte tagits förrän i februari eller mars. Vidare ska riskbedömning i arbetet med framtagande av intern kontrollplan göras av samtliga

nämnder. För två av nämnder finns ingen risk- och väsentlighetsanalys dokumenterad.

EY rekommenderar

att kommunen säkerställer att kontrollplanerna beslutas inom fastställd tidplan, att samtliga nämnder dokumenterar sina riskanalyser på ett tydligt sätt och att kommunen fortsätter att prioritera det arbete som pågår i den kommungemensamma arbetsgruppen för intern kontroll.

Kommunstyrelseförvaltningens svar:

För att ett ärende ska vara klart för beslut i nämnd i januari behöver det vara framskrivet och klart i december. Nämnderna har ofta velat vänta in resultaten från uppföljningarna av innevarande års internkontrolluppföljningar innan ny internkontrollplan föreslagits. Det har inneburit att nya internkontrollplaner inte hunnit tas i januari. Kommunstyrelseförvaltningen har uppmärksammat detta problem och vidtagit åtgärder.

Från och med 2017 kommer riskanalyserna för de kommungemensamma internkontrollmomenten att göras tidigare, och ingen inväntan av resultat från innevarande års internkontrollmoment ska göras. Den kommungemensamma internkontrollplanen blir färdig tidigare och kan skickas till nämnderna tidigt under hösten. Utifrån detta kan nämnderna göra klart sina egna riskanalyser avsevärt tidigare och på så sätt få sina respektive internkontrollplaner för kommande år klara i ett tidigare skede.

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för att ta fram anvisningar och mallar för internkontrollplan och risk- och konsekvensanalys. En gemensam mall för internkontrollplan finns etablerad. Riskanalys har de senaste åren gjorts genom att använda SKLs mall för sannolikhet och väsentlighet. Detta är kommunicerat med alla nämnder genom den gemensamma gruppen för styrning, intern kontroll och kvalitet som består av verksamhetscontrollers eller kanslichefer från samtliga nämnder samt Tornberget. Under 2017 kommer vikten av att alla nämnder ska dokumentera risk- och väsentlighetsanalyserna att poängteras ytterligare i nämnda grupp.

2. Ledningsnära kostnader (punkt 5.2)

EY har stickprovsvis granskat kostnader inom utvalda kostnadstyper som har samband med resor, konferenser, kurser, representation, uppvaktningar etc. Brister har visat sig i att dokumentation och/eller underlag så som deltagarlistor, syftesbeskrivning, program och agendor saknas.

EY rekommenderar

att kommunen säkerställer att erforderliga och verifierade underlag biläggs i fakturasystemet.

Kommunstyrelseförvaltningens svar:

Åtgärder för att förbättra detta har vidtagits. Via fakturahanteringssystemet Proceedo kan ekonomiavdelningen nå alla användare. Genom en meddelandefunktion (pop up fönster) som kan kopplas till särskilda konton, ska påminnelse om att lägga in underlag så som deltagarförteckning, agenda och syfte meddelas i samband med att fakturorna ska granskas och attesteras. En manual för hur användarna ska göra för att bifoga underlagen till fakturorna har skickats ut.

Ett informationsbrev skickas regelbundet ut till alla inköpare. I detta kommer påminnelser och information om vikten av att lägga in underlag. Ekonomiavdelningen kan också lägga in ytterligare information på Proceedos startsida.

3. Leverantörsfakturor och utbetalningsrutiner (punkt 5.3).

Under 2016 implementerades Visma Proceedo som inköps- och fakturahanteringssystem. Majoriteten av fakturorna hanteras där. Manuella fakturor förekommer, främst beroende på den sekretessbelagda information som finns. Alla som arbetar i Proceedo har gått utbildning.

EY rekommenderar

att kommunen implementerar en regelbunden uppföljande kontroll av förändringar i leverantörsregistret och att antal anställda med behörighet att lägga till nya leverantörer begränsas ytterligare.

Kommunstyrelseförvaltningens svar:

Ett av syftena med inköpssystemet och e-handel är att minska kostnaderna genom billigare köp hos färre leverantörer. Fortfarande sker dock inköp hos andra leverantörer. Dessa läggs in i ekonomisystemet av ekonomiavdelningens inköpsgrupp som administrerar systemet centralt, men kan även läggas in av ett begränsat antal användare i verksamheterna. Inköpen via inköpssystemet kommer att öka genom fler uppkopplade leverantörer i e-handeln och därigenom minska incitamenten för användning av andra leverantörer.

Antalet användare är redan begränsat men kommer att minskas ytterligare i samband med uppgradering av ekonomisystemet under 2017, då samtliga behörigheter kommer att gås igenom och kontrolleras. En enkät om hur användare brukar ekonomisystemet är utskickad till alla befintliga användare i systemet.

Genom den logglista som finns och uppdateras varje gång någon lägger in en ny leverantör eller gör en förändring i leverantörsregistret, kan alla förändringar som användare gjort, spåras. Detaljer om vad som gjorts noteras inte i logglistan, dock vem som gjort ändringen och när.

4. Redovisning av intäkter, Bygglov (punkt 5.4).

Kommunen fakturerar kunderna löpande allt eftersom beslut om bygglov tas. En avgift tas vanligtvis ut vid tre tillfällen under processens gång. Underlag för fakturering görs i programmet Castor. Vid enstaka tillfällen har fakturor inte blivit utställda till kund och det har förekommit tillfällen då kunder fakturerats två gånger för samma tjänst.

EY rekommenderar

att kommunen inför en tydligare rutin kring fakturering av avgifter för bygglov.

Kommunstyrelseförvaltningens svar:

Förberedelser har skett för integration från programmet Castor till ekonomisystemet. Det kommer att genomföras inom kort. Resultatet blir avsevärt förbättrade rutiner. Genom regelbundna filöverföringar direkt från bygglovsprogrammet Castor till ekonomisystemet, kommer risken för felaktigheter att minimeras.

5. Inköp av inventarier (punkt 5.6)

Kommunens rutiner vid inköp av inventarier har granskats. EY har noterat att det inte finns några specifika riktlinjer för märkning av inventarier. Detta har även påpekats vid tidigare tillfälle.

EY rekommenderar

att kommunen tar fram tydliga riktlinjer för märkning av inventarier, överväger att införa krav på märkning av nya inventarier och att tydliga instruktioner och riktlinjer för årliga inventeringar upprättas.

Kommunstyrelseförvaltningens svar:

Utifrån tidigare års rekommendationer från EY har ett arbete om inventeringar påbörjats. Samtidigt har en metod för stöldmärkning genom DNA- märkning upphandlats. Arbetet med riktlinjer för märkning av inventarier inväntar resultatet av upphandlingen. Arbetet med rutiner för stöldmärkning av inventarier kommer att slutföras under 2017.

6. Löneprocessen (punkt 5.8)

Kommunen har en månatlig kontroll för ändringar i fasta data för tio slumpmässigt utvalda anställda. Systemet genererar slumpmässigt tio anställda med förändringar i fast data under innevarande månad.

Löneenheten skickar därefter ut detta till respektive anställds överordnade chef som ombeds att kontrollera och bekräfta lön, frånvaro samt eventuella ytterligare förändringar i anställningsförhållanden. Kontrollen dokumenteras genom att erhållen återkoppling från berörda chefer arkiveras på en av kommunens servrar. Revisionen har utfört stickprovsvis

granskning av denna kontroll och noterat att det föreligger brister i att löneenheten inte erhåller återkoppling från berörda chefer inom rimlig tid.

Respektive enhetschef är, sedan 2010, ansvarig för att månatligen attestera utanordningslistor för verksamhetens anställda inför utbetalning av löner. Attest sker elektroniskt i systemet. Även vid detta års granskning har revisionen noterat att det föreligger en problematik att utanordningslistor inte attesteras enligt rutin.

EY rekommenderar

att kommunen förtydligar rutinbeskrivningen för den månatliga kontroll som görs av förändringar i logglistor med avseende på hur eventuella avvikelser ska hanteras och följas upp. Kravet behöver förstärkas för att samtliga utanordningslistor ska kontrolleras på ett tillfredsställande sätt och attesteras i tid av respektive enhetschef inför utbetalning av löner. Vidare uppmanas kommunen att säkra en rutin avseende uppföljning av utanordningslistor som ej attesteras i tid och vidta åtgärder vid de enheter där detta inte sköts korrekt.

Kommunstyrelseförvaltningens svar:

Kommunen har under en följd av år arbetat med att förbättra rutinerna avseende utbetalning av löner. Bevakning görs av att utanordningslistor signeras av varje personalansvarig chef. Påminnelser skickas ut om detta inte görs. Tre erfarna systemförvaltare ansvarar månatligen för genomförande och kontroll av stickproven och svarsfrekvensen har förbättrats.

Felaktiga löneutbetalningar förekommer ändå varje månad, vilket kan resultera i löneskulder för individer. Löneenheten kan ej kontrollera att chefer faktiskt har gått igenom sina respektive utanordningslistor. Det finns inga konsekvenser för chef i de fall chef indirekt orsakar felaktiga utbetalningar genom underlåtande av kontroll.

Löneenheten arbetar med förbättrad och fördjupad information till verksamheterna genom uppsökande verksamhet. I kommunens nya chefsintroduktion kommer löneenheten att delta med ett utbildningsmoment.

För att minska antal felaktiga utbetalningar av löner har åtgärder vidtagits, så som att slutdatum måste anges på intermittenta (kortare tillfälliga anställningar som ej behöver vara sammanhängande) och vikariat. Lönen upphör då automatiskt efter varje slutdatum.

Revisonsskrivelse

2017-04-03

Till Kommunstyrelsen

För kännedom: Fullmäktiges presidium

Granskning av internkontroll kopplat till administrativa rutiner

På uppdrag av revisorerna i Haninge kommun har EY genomfört en uppföljande granskning av administrativa interna kontroller med avseende på den finansiella rapporteringen. Syftet med granskningen har varit att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig.

Under senare år har kommunen vidtagit ett flertal åtgärder i syfte att stärka den interna kontrollen, vilket är positivt. Bland annat arbetar en kommunövergripande styrgrupp med att stärka rutiner med styrning, uppföljning av intern kontroll.

Ett antal rekommendationer kvarstår dock sedan flera år utan åtgärd, trots att de tidigare påtalats av revisionen (se bilaga 1).

Kommunrevisionen önskar kommunstyrelsens kommentarer till de iakttagelser och rekommendationer som lämnas i granskningsrapporten samt bilaga 1 senast den 1 juni 2017. Vidare önskar revisionen redovisning av vilka åtgärder kommunstyrelsen avser att vidta samt en tidplan för detta. Svaren redovisas i bilaga 1.

För Haninge kommuns revisorer

Rolf Brehmer
Ordförande

Kenneth Strömberg
Vice ordförande

Bilaga 1 till revisionskrivelse rörande granskning av administrativa interna kontroller 2016

Rekommendationsbilaga

Område	Rekommendation	Åtgärdad?			Status vid granskningstillfället 2016	Kommunens kommentarer om planerade åtgärder	Tidpunkt för åtgärd
		Ja	Del-vis	Nej			
Övergripande intern kontroll	Kommunen rekommenderas att säkerställa att kontrollplanerna beslutas inom fastställd tidsplan. (2013)		X		Insatser har gjorts från kommunledning, men vissa brister kvarstår.		
Övergripande intern kontroll	Kommunen rekommenderas att den risk- och väsentlighetsanalys som ska upprättas dokumenteras för samtliga nämnder årligen. (2015)		X		Tydliga risk- och väsentlighetsanalyser finns inte dokumenterade i samtliga fall. Ett arbete pågår inom kommunen.		
Ledningsnära kostnader	Kommunen uppmanas säkerställa att erforderliga och verifierande underlag biläggs i fakturasystemet. Detta gäller särskilt i samband med kostnader hänförliga till representation, resor samt kurser och konferenser. (2013)		X		Vid revisionens påpekanden har kommunen gått ut med förtydliganden av gällande regelverk. Dock kvarstår vissa brister, vilket vår stickprovsvisa granskning har visat.		

Haninge kommun – revisorerna

Hantering av leverantörsfakturor	Kommunen rekommenderas att implementera en regelbunden uppföljande och spårbar kontroll av förändringar i leverantörsregistret. (2013)			X	Vid vår granskning har vi ej identifierat att det finns kontroller som är verifierbara i efterhand.		
Hantering av inventarier	Kommunen rekommenderas att ta fram tydliga riktlinjer när det gäller märkning av inventarier. Detta gäller särskilt sådana inventarier som är att betrakta som stöldbegärliga samt av högre värde. (2013)		X		Kommunen har förstärkt rutinen i vissa avseende under senare år. Dock har vår granskning visat att det kvarstår brister.		
Löneprocessen	Kommunen uppmanas att förstärka kravet på att samtliga utanordningslistor kontrolleras på ett tillfredsställande sätt och attesteras i tid av respektive enhetschef inför utbetalning av löner. (2011)			X	Vid vår granskning har vi noterat att inte samtliga kontroller av utanordningslistor inte finns dokumenterade i tillfredsställande omfattning, varför vår rekommendation kvarstår.		

Haninge kommun

Granskning av intern kontroll med avseende
på finansiell rapportering 2016

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Inledning och bakgrund.....	3
3. Syfte och inriktning	4
4. Kommunens övergripande arbete med intern kontroll.....	4
5. Löpande redovisning	6
5.1. Kommunens övergripande bokslutsprocess	6
5.2. Ledningsnära kostnader	7
5.3. Leverantörsfakturor och utbetalningsrutiner.....	7
5.4. Redovisning av intäkter, Bygglov.....	9
5.5. Inbetalningar och kravrutiner	9
5.6. Inköp av inventarier.....	10
5.7. Pågående projekt	11
5.8. Löneprocessen.....	12

1. Sammanfattning

EY har, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna, genomfört en granskning av de administrativa interna kontrollerna inom Haninge kommun. Vår granskning har genomförts i enlighet med den fastställda revisionsplanen för år 2016.

Vår övergripande bedömning är att kommunen har förutsättningar att, inom de flesta områden, uppnå tillräcklig kvalitet avseende administrativa interna kontroller. Vår granskning har dock påvisat att det föreligger ett fortsatt behov av att intensifiera arbetet ytterligare, detta till följd av de noteringar som uppkommit i anslutning till årets granskning. Vidare bör det även framhåvas att vissa av våra rekommendationer även har lämnats i samband med tidigare års granskningar men kvarstår då vår bedömning är att dessa är av fortsatt relevans för kommunen. Våra rekommendationer presenteras i berörda avsnitt i denna rapport.

2. Inledning och bakgrund

Av kommunallagen framgår att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning, samt att dess medel och resurser ska förvaltas på ett sådant sätt att kraven på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Vidare är kommunerna även, enligt lag, skyldiga att upprätta delårsrapporter och årsredovisningar i enlighet med god redovisningssed. För att kunna leva upp till sådana lagstadgade krav krävs det väl utvecklade strukturer och system implementerade med avseende på de administrativa interna kontrollerna.

EY har, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna, granskat Haninge kommuns administrativa interna kontroller med avseende på år 2016. De processer som har varit föremål för granskningen är dels av väsentlighet för den finansiella rapporteringen men även i viss utsträckning, för verksamhetsstyrning. Vi vill understryka att den interna kontrollen som berör verksamhetsstyrning, uppföljning och åtgärder, även berörs i andra fördjupningsgranskningar som revisionen löpande genomför.

Med ovan nämnda "strukturer och system" avses de riktlinjer och rutiner som Haninge kommun, via fullmäktige, styrelse och nämnder har infört för att, uppnå målet att säkra att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Detta omfattar bland annat rutiner, vilka implementerats i syfte att säkerställa att de riktlinjer som beslutats efterföljs, att beslut som fattats av fullmäktige genomförs, att tillgångar skyddas, att oegentligheter och fel förhindras samt upptäcks, att redovisningen är riktig och fullständig samt att tillförlitlig och ekonomisk information upprättas i tid.

Vidare framgår av kommunallagen att nämnderna ska, var och en inom sitt område, tillse att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som beslutats av fullmäktige samt vad som i övrigt följer av lagar och föreskrifter. Vidare ska nämnderna även se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten i övrigt bedrivs på ett tillfredsställande sätt. Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för den interna kontrollen. Revisorernas uppgift är enligt kommunallagen att granska om den interna kontroll som utförs inom nämnderna är tillräcklig och ändamålsenlig.

Kommunens interna kontroll ska vara utformad och organiserad på ett sådant sätt att den bidrar till en ökad effektivitet för verksamheten. Vidare ska den interna kontrollen även tillse att

kommunens tillgångar är säkrade på ett tillfredsställande sätt, samt säkerställa en korrekt och ändamålsenlig redovisning och hantering. En god intern kontroll syftar även till att minimera risken för att kommunen ska drabbas av förluster till följd av att avsiktliga eller oavsiktliga fel begåtts.

Av Haninge kommuns interna riktlinjer framgår att nämnderna ansvarar för att genomföra riskanalyser med utgångspunkt i de riskområden som framgår av särskilt reglemente, samt fastställa en plan avseende uppföljning av den interna kontrollen. Kommundirektören ska besluta om gemensamma riktlinjer vilka är kopplade till reglementet. Kommunens förvaltningschefer ansvarar för att konkreta regler och anvisningar utformas för att upprätthålla en god intern kontroll.

3. Syfte och inriktning

Vår granskning av den administrativa interna kontrollen inom Haninge kommun syftar till att bedöma processerna för väsentliga transaktionsflöden, vilka påverkar den finansiella rapporteringen. Genom att identifiera och testa väsentliga kontroller inom transaktionsflödena kan en bedömning göras avseende huruvida verksamhetens olika processer anses utgöra en signifikant risk eller ej.

Granskningen har genomförts med utgångspunkt i revisionens risk- och väsentlighetsanalys samt den fastställda revisionsplanen för revisionsåret 2016. Granskningen har begränsats till att endast omfatta väsentliga områden och aspekter för revisionen och är således ej av sådan omfattning att den täcker in alla eventuella svagheter i kommunens rutiner och interna kontroll.

Granskningen av kommunens administrativa interna kontroller har huvudsakligen omfattat de processer som ligger till grund för kommunens finansiella rapportering. Utifrån genomförd risk- och väsentlighetsanalys har vi identifierat sådana processer inom kommunen vilka kan anses ha en direkt påverkan på dels kommunens finansiella rapportering samt kostnader där risk föreligger för förtroendeskada, dels ur ett förtroendeskadligt perspektiv. Granskningen har omfattat nedanstående processer inom Haninge kommun:

- Ü Kommunens övergripande arbete med intern kontroll
- Ü Bokslutsprocessen
- Ü Löneprocessen
- Ü Intäktsprocessen – Bygglov
- Ü Hantering av leverantörsfakturor och utbetalningsrutiner
- Ü Hantering och rutiner vid inköp av inventarier
- Ü Hantering och rutiner vid inbetalningar och kravrutiner
- Ü Ledningsnära kostnader

4. Kommunens övergripande arbete med intern kontroll

Kommunfullmäktige antog år 2003 ett reglemente för intern kontroll. Reglementet reviderades och antogs av kommunfullmäktige den 9 september 2013 och syftar bl. a. till att nämnder ska upprätthålla en tillfredsställande intern kontroll som innebär att följande mål uppnås:

- Ü *ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet*

- Ü *tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten*
- Ü *efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer*

Av reglementet framgår att nämnderna varje år ska anta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen. Varje nämnd har ansvar för att upprätta planer för intern kontroll. Planerna för intern kontroll ska upprättas i samband med en risk- och väsentlighetsanalys. Dessa ska överlämnas till kommunstyrelsen samt till revisionen.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att tillse att en god intern kontroll upprätthålls i den kommunala verksamheten. I ansvaret ingår också att informera sig om hur den interna kontrollen fungerar i de kommunala bolagen. Kommunstyrelsen ansvarar vidare för att en organisation kring intern kontroll upprättas i kommunen samt att förvaltningsövergripande riktlinjer och regler upprättas. Kommunstyrelsen ansvarar för att en samlad bedömning av den interna kontrollen görs årligen.

1 december 2015 implementerades riktlinjerna till reglementet i kommunen vilket är ett led i att ytterligare utveckla uppföljningen och kvalitetssäkringen av kommunens olika verksamheter.

I vår granskning har vi tagit del av nämndernas dokumenterade planer för intern kontroll avseende verksamhetsåret 2016. Av planerna framgår vilka rutiner/processer samt vilka kontrollmoment som ska utföras, hur uppföljningen ska utföras, vem som har kontrollansvar, en övergripande risk- och väsentlighetsbedömning samt när rapportering ska ske. Varje år ska planerna för intern kontroll utvärderas och följas upp av respektive nämnd.

Vid vår genomgång av interna kontrollplanerna har vi hittills noterat följande:

- Ü Enligt riktlinjer till reglementet ska beslut av kontrollplanerna ske senast under januari månad. Vår granskning visade att beslut om intern kontrollplan för majoriteten av nämnderna fortfarande inte skett förrän i februari alt mars. I vissa fall beror det på att årets första styrelsemöte inte hålls förrän i februari. För en nämnd (SN) har styrelsen inte beslutat om förslaget till den interna kontrollplanen för 2016.
- Ü För två nämnder (SUN och ÄN) finns ingen dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys dokumenterats för 2016.

Vi har för avsikt att följa upp nämndernas egna uppföljningar i samband med vår granskning av kommunens årsbokslut 2016.

Vår bedömning är att det är positivt att kommunen initierat och genomfört ett antal olika insatser för att stärka den interna kontrollen inom organisationen samt att verka för en jämnare kvalitet på genomförda riskbedömningar och kontrollmoment. Den kommunövergripande arbetsgruppen som funnits under de senaste åren, och vars uppgift är att vidareutveckla modeller och metoder för intern kontroll samt därefter sprida kunskapen är ett positivt exempel på detta arbete.

Revisionen har för avsikt att nogsamt följa det fortsatta arbetet. Dock är det av väsentlighet att samtliga nämnder upprättar dokumenterade risk- och väsentlighetsanalyser rörande sin verksamhet. Utan detta är en ändamålsenlig intern kontroll (inkl verksamhetsstyrning) svår att uppnå.

Rekommendationer:

- Kommunen rekommenderas att säkerställa att kontrollplanerna beslutas inom fastställd tidsplan, för samtliga nämnder.
- Kommunen rekommenderas att den risk- och väsentlighetsanalys som ska upprättas dokumenteras för samtliga nämnder årligen på ett tydligt sätt.
- Kommunen rekommenderas att fortsatt prioritera det arbete som pågår i den kommundemensamma arbetsgruppen för intern kontroll. Detta är viktigt för att säkerställa en jämn kvalitet på risk- och väsentlighetsbedömningar samt kontrollmoment i enlighet med respektive nämnds plan för internkontroll. .

5. Löpande redovisning

5.1. Kommunens övergripande bokslutsprocess

Haninge kommun har en centraliserad ekonomiavdelning vilken omfattar funktioner för hantering av kund- och leverantörsfakturor, bokföring, redovisning samt enhet med controllers. I samband med vår granskning har vi tagit del av de dokumenterade rutiner och riktlinjer som finns inom kommunen avseende upprättande av finansiell rapportering. Detta omfattar bland annat rutiner gällande periodbokslut, prognoser, delårsbokslut, årsbokslut samt årsredovisningen. Likt tidigare finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning framtagen, vilken används i samband med upprättande av bokslutsunderlag och övriga moment inom bokslutsprocessen så som finansiell rapportering. Därtill finns även rutiner gällande finansiell återrapportering till kommunstyrelsen. Vår bedömning är att det finns en tillräcklig dokumentation gällande ekonomiavdelningens olika ansvarsområden vid upprättande av bokslut.

I samband med tidigare granskningar av delårsbokslut och årsbokslut har revisionen noterat avvikelser när det gäller prognossäkerhet. I samband med vår granskning av bokslutsprocessen har vi inte gjort någon bedömning av rutiner och processer gällande kommunens budgetprocess samt prognossäkerhet. Avrapportering kring dessa områden har skett separat.

Vi har tidigare år rekommenderat kommunen prioritera arbetet med implementering av komponentredovisning av materiella anläggningstillgångar vilket till största del utfördes under föregående år. I år har arbete fortgått och nu har samtliga (över 2 mkr) materiella anläggningstillgångar komponentindelats. I samband med revisionen av årsbokslutet 2016 kommer kommunens tillämpning av komponentavskrivning granskas ytterligare.

Vår preliminära bedömning är att kommunens rutiner och processer för upprättande av delårs- och årsbokslut håller en tillräcklig kvalitet. I samband med granskning av årsbokslut och årsredovisning för 2016 kommer en slutlig bedömning avseende bokslutsprocessen att göras.

5.2. Ledningsnära kostnader

I samband med vår granskning av kommunens administrativa interna kontroller har vi genomfört en stickprovsvis kontroll av kostnader bokförda under perioden januari till och med augusti 2016. Vår granskning har omfattat kostnader inom följande kostnadstyper:

- Ü Extern och intern representation
- Ü Resekostnader
- Ü Logikostnader
- Ü Kurser och konferenser
- Ü Övriga personalkostnader
- Ü Uppvaktningar och presenter
- Ü Konsulttjänster

I samband med denna årligen återkommande granskning har revisionen noterat, i likhet med tidigare år, brister i form av avsaknad av dokumentation och/eller underlag så som deltagarlistor, syftesbeskrivning, program/agenda. Tidigare år har vi även noterat förekomst av kostnader vilka har attesterats av person som själv deltagit i aktiviteten men detta har inte noterats vid årets stickprovgranskning, vilket är positivt.

Vidare har vi noterat vid ett stickprov att av kommunen upphandlad resebyrå ej hade använts samt att kommunen satt in pengar på privat konto istället för att fakturan betalades av kommunen direkt. Fakturaunderlaget fanns inte bifogat verifikationen utan erhöles i efterhand vid förfrågan. Revisionens uppfattning är att kommunen bör tydliggöra att en sådan hantering endast är tillåten i undantagsfall.

Kommunen har som ambition att börja granska all extern- och intern representation för att säkerställa att syfte och deltagare finns specificerat. Förhoppningen är att detta kommer att utökas till att även granska andra förtroendekänsliga kostnader så som konferenser och resekostnader etc.

Rekommendation:

- Kommunen uppmanas säkerställa att erforderliga och verifierande underlag biläggs i fakturasystemet. Detta gäller särskilt i samband med kostnader hänförliga till representation, resor samt kurser och konferenser.

5.3. Leverantörsfakturor och utbetalningsrutiner

Kommunens rutiner avseende hanteringen av leverantörsfakturor och utbetalningar har granskats genom intervjuer samt genomförande av stickprovgranskning av leverantörsfakturor. Kommunen har under 2016 implementerat ett nytt inköps- och fakturahanteringssystem; Visma Proceedo.

Merparten av kommunens leverantörsfakturor hanteras via det nya fakturasystemet, Visma Proceedo, vilket innebär att fakturorna administreras, kontrolleras och atteras i detta system. Utöver de fakturor som går via det elektroniska flödet förekommer även manuellt

hanterade fakturor, men endast i begränsad omfattning. Manuella fakturor avser huvudsakligen fakturor som omfattas av sekretessbelagd information.

Behöriga inom kommunen att göra inköp är de personer som genomgått en särskild utbildning i Visma Proceedo. I samband med att ett inköp genomförs anges ett referens-ID, vilket är hänförligt till den nämnd eller förvaltning som beställaren arbetar vid. I samband med att beställning sker konteras även den kostnad som inköpet föranleder, beställningen skickas därefter vidare i attestflödet för att attesteras av överordnad. I samband med att leverantörsfaktura ankommer måste beställaren leveranskvittera beställningen i systemet, i samband med detta matchas fakturan direkt mot den beställning som tidigare gjorts och fakturan är därigenom klar för betalning. Vid eventuell avvikelse, till exempel om samtliga varor ej leveranskvitteras eller om faktura inte överensstämmer med beställning, går fakturan vidare för attest enligt gällande attestordning. Först då fakturan attesterats korrekt och kontrollerats är även denna klar för betalning.

I samband med utbetalning från banken krävs att två personer med gällande fullmakt godkänner utbetalningsfilen. Vi har genom stickprovvis granskning testat denna tvåhandsprincip utan någon anmärkning.

Attestbehörigheter i Visma Proceedo hanteras endast av administratörer som arbetar inom leverantörsgruppen. Enligt uppgift från kommunen är det idag endast systemförvaltaren som administrerar detta. Upplägg av ny attestbehörighet ska föregås av en skriftlig blankett vilken attesterats av överordnad chef. I samband med tidigare revisioner har vi noterat att det inte varit tekniskt möjligt att ta fram logglistor vilka visar eventuella förändringar av attestbehörigheter i berörda system. Sådan funktion saknas även i det, under året, implementerade inköps- och fakturahanteringssystemet varför denna notering kvarstår. I det system som implementerats under året är det möjligt att gå in på varje enskild attestant för att se när denne blivit upplagd samt tidpunkt för senaste ändring, det går dock inte att se vilken ändring som har gjorts.

Revisionen har i samband med tidigare granskningar noterat att behörighet för justering av data hänförliga till befintliga leverantörer och/eller upplägg av nya leverantörer inte har begränsats till personalen inom leverantörsgruppen. Inom kommunen finns ytterligare personer med behörighet att genomföra förändringar i leverantörsregistrets fasta data. Vidare har revisionen tidigare år även noterat att det inte förekommer någon särskild uppföljande kontroll av eventuella förändringar i leverantörsregistret vilken dokumenteras och således medför spårbarhet. I samband med vår granskning har vi noterat att dessa iakttagelser från tidigare år är oförändrade varför revisionen anser att det fortsatt föreligger vissa brister. Med anledning av detta kvarstår våra tidigare lämnade rekommendationer.

Rekommendationer:

- Kommunen rekommenderas att implementera en regelbunden uppföljande kontroll av förändringar i leverantörsregistret. Kontrollen bör utformas på ett sådant sätt den möjliggör en spårbarhet i efterhand.
- Kommunen bör överväga att ytterligare begränsa antalet anställda med behörighet att lägga till nya leverantörer samt ändra i fast data för leverantörer i ekonomisystemet.

5.4. Redovisning av intäkter, Bygglov

Revisionen väljer årligen ut ett av kommunens intäktsflöden för en fördjupad granskning och för räkenskapsåret 2016 har granskningen inriktats mot avgifter för handläggning och administrering av bygglov.

Haninge kommuns enhet för bygglov utgörs av ca 24 personer och omfattar bygglovshandläggare, samordnare, inspektörer, tillsynshandläggare, controller samt enhetschefer.

Bygglovshandläggarna ansvarar för att fatta beslut om bygglov. Från det att kompletta ansökningshandlingar kommit in till bygglovsenheten har kommunen 10 veckor på sig att handlägga ärenden som rör bygglov och 4 veckor för att handlägga anmälningsärenden, vilka innefattar lättare ärenden så som installation av eldstad etc.

Kommunen fakturerar kunden löpande allt eftersom beslut om bygglov fattats. En avgift tas vanligtvis ut vid tre tillfällen under processens gång. Dessa utgörs av:

- Beslut om bygglov
- Startbesked
- Slutbesked

Fakturering sker i programmet Castor. I samband med vår granskning noterades att någon fakturakopia inte sparas i Castor, det görs inte heller någon markering i ärendet, av vilken det framgår att kommunen har fakturerat för utförd tjänst. Detta har resulterat i enskilda tillfällen då fakturor inte har blivit utställda till kund. Det har då hänt att kunden har efterfrågat fakturor. Vidare har det förekommit tillfällen då kunder fakturerats två gånger för samma tjänst. Vanligtvis upptäcker ekonomiavdelningen sådana dubbla fakturor och återkopplar vid dessa tillfällen till enheten för bygglov.

Rekommendationer:

- Kommunen rekommenderas att införa en tydligare rutin kring fakturering av avgifter för bygglov för att säkerställa att kommunen erhåller samtliga intäkter och undviker risken att kunder faktureras dubbelt.

5.5. Inbetalningar och kravrutiner

Inbetalningar externfakturering:

Vid externfakturering hanteras inbetalning främst via "OCR-sträng" och ankommer kommunen via betalningsfil som hämtas från banken. Transaktionerna matchas mot referensnummer och transaktionskoder av olika slag. Eventuella inbetalningar som inte kan matchas följs upp och utreds manuellt. Inbetalningar konteras sedan av ansvarig ekonom, eller av annan kontaktperson med erforderlig kunskap om verksamheten.

Internfakturering:

Inbetalning sker via filöverföring mellan Vitec till Agresso genom automatiska bokningar mellan interna mellanhavanden. Således upprättas ingen fysisk faktura utan bokningen görs direkt mellan kommunens interna kostnadsställen.

Kravhantering:

Hanteringen är baserad på inkassolagen där påminnelser skickas i början på varje månad. För ej betalda fakturor skickas en fil till inkassobolaget som administrerar kommunens ärenden. Löpande reserveringar genomförs efter att kommunen erhållit underlag från inkassobolaget. Kommunen har sedan tidigare en implementerad rutin där reservering sker av osäkra kundfordringar, som förfallit till betalning, vilket vi bedömer vara positivt.

Vår granskning av rutiner för inbetalningar samt kravrutiner har inte föranlett några väsentliga noteringar.

5.6. Inköp av inventarier

Kommunens rutiner vid inköp av inventarier har granskats genom intervjuer samt genomgång av rutin- och styrdokument. Granskningen har även omfattat genomgång av redovisningsprinciper, framför allt med avseende på gränsdragningen mellan aktivering som tillgång respektive redovisning som driftskostnad i bokföringen.

Av Rådet för kommunal redovisnings riktlinjer rörande materiella anläggningstillgångar framgår vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att inköp ska anses vara aktiverbara som tillgång. Förutsättningar som ska vara uppfyllda är att:

- inköpen ska vara i kommunens kontroll,
- bidra till servicepotential,
- vara varaktig samt till ett väsentligt värde

Med varaktighet hänvisas till praxis där en ekonomisk livslängd om minst 3 år krävs. Vad gäller väsentlighet till belopp hänvisas det till ett halvt prisbasbelopp som riktlinje. I RKR:s riktlinjer för materiella anläggningstillgångar framgår även princip om att aktivering ska ske "post per post". Finns ett naturligt samband mellan inventarier ska dessa dock värderas tillsammans vid bedömning om väsentlighet.

I samband med årets granskning har revisionen tagit del av kommunens gällande anvisningar avseende redovisning av materiella anläggningstillgångar. Av anvisningarna framgår vilka kriterier som krävs för att ett inköp ska betraktas som en investering, alternativt belasta kommunens driftskostnader. Kommunens kriterier bedöms vara i linje med ovan nämnda riktlinjer. Vidare framgår det av kommunens anvisningar att för inköp, som uppfyller kriterierna för att redovisningsmässigt klassas som en investering, ska en investeringsbudget upprättas.

Revisionen har tidigare anmärkt på att de, i balansräkningen, redovisade anläggningstillgångarna inte har kunnat stämmas av mot register där parametrar så som anskaffningsvärde, utrangeringar samt anläggningstillgångarnas restvärde framgår. I samband med årets granskning har vi noterat att denna problematik inte längre kvarstår vilket

vi bedömer vara positivt.

Dock har vi tidigare år även noterat att anskaffade anläggningstillgångar inte märks upp på ett tydligt sätt vis. I anläggningsregistret finns ett löpnummer vilket är hänförligt till den anläggningsklass tillgången faller inom; det finns dock ingen direkt koppling mellan löpnumret och redovisad materiell anläggningstillgång vilket medför en viss svårighet i spårbarheten mellan fysisk anläggningstillgång och anläggningsregister.

Likt tidigare finns det inom kommunen inte någon upprättad rutinbeskrivning eller särskilt styrdokument av vilket det framgår hur märkning eller registerföring av materiella anläggningstillgångar som kan vara stöldbegärliga ska göras.

Kommunen har under 2016 genomfört inventeringar ute på verksamheterna i syfte att fånga upp eventuella inventarier som inte längre har något ekonomiskt värde kvar, eller som av annan anledning bör utrangeras. Rutinen från tidigare år är oförändrad, vilken innebär att respektive verksamhetscontroller har ansvaret för att följa upp vilka tillgångar som finns kvar ute på verksamheterna, samt bedöma huruvida det finns något ekonomiskt värde kvar i dem och därefter återkoppla resultatet till den centrala ekonomifunktionen. Kommunen har, i likhet med tidigare år, inte haft några specifika riktlinjer för inventeringens praktiska genomförande.

Rekommendationer:

- Kommunen rekommenderas att ta fram tydliga riktlinjer när det gäller märkning av inventarier, inte endast de som redovisas som anläggningstillgångar. Detta gäller särskilt sådana inventarier som är att betrakta som stöldbegärliga samt av högre värde.
- Kommunen rekommenderas överväga att införa ett krav på märkning av nya inventarier, förutsatt att det finns en systemteknisk möjlighet för detta.
- Kommunen rekommenderas att upprätta tydliga instruktioner och riktlinjer för hur årliga inventeringar ska utföras och dokumenteras samt återrapporteras till den centrala ekonomifunktionen.

5.7. Pågående projekt

Granskningen av pågående projekt inom Haninge kommun har omfattats av intervjuer samt stickprovvis kontroll av diverse projektkostnader. Då Stadsbyggnadsnämnden svarar för den större delen av Haninge kommuns investeringar har vår granskning till stor del fokuserats på denna nämnd.

Stadsbyggnadsnämndens investeringsbudget för räkenskapsåret 2016 uppgår till cirka 149,6 mnkr. Investeringar under perioden januari till augusti uppgår till 58,7 mnkr vilket motsvarar cirka 39 % av årets totala investeringsbudget. Årsprognosen för räkenskapsåret indikerar en förbrukning om 76 % av total budget.

I samband med vår granskning har det framkommit att det vanligtvis åligger ansvarig projektledare att tillse att kostnader redovisas korrekt inom projekten. Attestering av fakturor följer däremot kommunens gällande attestordning. Vid granskningstillfället har vi noterat att kontrollerade leverantörsfakturor avsett projektets löpande verksamhet, samt att dessa har redovisats som en del av det pågående projektet och har därigenom blivit en del av tillgången.

Vår stickprovskontroll av kostnader inom projekten har ej föranlett någon anmärkning; kostnader synes vara rörelsegilla och har redovisats på rätt projekt.

Vidare förs löpande dialog mellan projektledare och avdelnings-/förvaltningschef samt ansvarig verksamhetscontroller gällande uppföljning gentemot budget men också med avseende på upparbetade värden i projekten och status gällande aktivering. Någon formaliserad rutinbeskrivning för detta arbete finns dock inte.

5.8. Löneprocessen

Granskningen av Haninge kommuns löneprocess har omfattat rutiner avseende godkännande av anställningar, registrering av lönerrevisioner, löpande tidsredovisning, kontroller och attesteringar inför utbetalningar av löner, arvoden och övriga ersättningar. Granskningen har utförts genom intervjuer tillsammans med berörd personal vid kommunens löneenhet.

Ur ett organisatoriskt perspektiv har det inte gjorts några väsentliga förändringar av kommunens löneenhet. Denna utgörs i dagsläget av en tillförordnad lönechef, fem systemförvaltare samt en grupp lönekonsulter om åtta personer. Därtill finns även en pensions- och försäkringsadministratör.

Tillförordnad lönechef och systemförvaltarna har, likt tidigare år, så kallad full behörighet till samtliga lönerelaterade system. Full behörighet innebär en möjlighet att ändra behörigheter, lönearter, grunduppgifter för anställda etc. Utöver ovan nämnda personer har även leverantören, CGI, av lönesystemet så kallad full behörighet.

Den centrala löneenheten ansvarar för registrering av nyanställdas grunduppgifter och fasta lönedata i berörda system. Upplägg av nyanställd föregås dock alltid av godkännande av enhetschef för den verksamhet som personen anställts vid. Revisionen har tidigare noterat att enhetschefer inom kommunen har haft möjlighet att ändra i fasta data för sina anställda. Denna behörighet finns inte längre kvar vilket vi ser positivt på. Numera administrerar löneavdelningen samtliga ändringar i fasta data.

Samtliga förändringar i fast lönedata registreras automatiskt av systemet. Kommunen har sedan tidigare implementerat en månatlig kontroll där ändringar i fasta data, för 10 slumpmässigt utvalda anställda, kontrolleras. Det finns en upprättad rutinbeskrivning för denna kontroll, vilken är oförändrad sedan föregående år och omfattar således inte några riktlinjer för hur eventuella avvikelser ska hanteras och följas upp. Kontrollen är utformad på så vis att systemet slumpmässigt genererar tio anställda inom kommunen med förändringar i fast data under innevarande månad. Löneenheten skickar därefter ut till respektive anställds överordnade chef som ombeds att kontrollera och bekräfta lön, frånvaro samt eventuella ytterligare förändringar i anställningsförhållande. Kontrollen dokumenteras genom att erhållen återkoppling från berörda chefer arkiveras på en av kommunens servrar. Revisionen har utfört stickprovsvis granskning av denna kontroll och noterat att det föreligger brister i att löneenheten inte erhåller återkoppling från berörda chefer inom rimlig tid varför denna kontroll inte är ett prioriterat arbetsmoment för löneavdelningen.

Lönerrevision sker på årsbasis efter att personalavdelningen (enheten för arbetsgivarfrågor) har genomfört förhandlingar med respektive fackförbund. Nya löner för de anställda måste aktivt godkännas i personalsystemet av överordnad chef för att de ska träda i kraft. Någon

särskild efterkontroll av att lönerna registrerats korrekt i systemet görs ej, varken för anställda med månadslön eller timlön. Enda kontroll som görs med avseende på att korrekta löner utbetalas är chefernas månatliga attest av löneutbetalningarna.

Respektive enhetschef är, sedan 2010, ansvarig för att månatligen attestera utanordningslistor för verksamhetens anställda inför utbetalning av löner. Attest sker elektroniskt i systemet. Vid årets granskning har revisionen, likt tidigare år, noterat att det fortfarande föreligger en problematik att utanordningslistor inte attesteras enligt rutin. I samband med denna granskning har vi inte erhållit fullständig statistik rörande den exakta omfattningen på lönelistor som inte är dokumenterat kontrollerade samt signerade i samband med löneutbetalningar. Dock kan vi notera att denna rutin inte fungerar på ett tillfredsställande sätt. Vi har för avsikt att följa upp detta i samband med granskningen av kommunens årsbokslut.

Vidare noterades det i samband med granskningen att det ännu förekommer vissa brister i att underlag i samband med avslut av anställning inte ankommer den centrala löneenheten i tid, vilket medför att löner har utbetalats på ett felaktigt sätt.

Med utgångspunkt i ovan är vår övergripande bedömning att det fortsatt föreligger tydliga brister inom kommunens administrativa interna kontroller avseende utbetalning av löner. Revisionen vill således uppmärksamma vikten av att dessa brister beaktas och åtgärdas framöver.

Rekommendationer:

- Kommunen rekommenderas att förtydliga rutinbeskrivningen för den månatliga kontroll som görs av förändringar i logglistor med avseende på hur eventuella avvikelser ska hanteras och följas upp.
- Kommunen uppmanas att förstärka kravet på att samtliga utanordningslistor kontrolleras på ett tillfredsställande sätt och attesteras i tid av respektive enhetschef inför utbetalning av löner. Vidare uppmanas kommunen att säkra en rutin avseende uppföljning av utanordningslistor som ej attesteras i tid och vidta åtgärder vid de enheter där detta inte sköts korrekt. Kontroll och attest av lönelistor utgör en nyckelkontroll i processen för korrekta löneutbetalningar.

Stockholm den 30 mars 2017

Johan Perols
Certifierad kommunal revisor

Linda Strauss
Auktoriserad revisor

Dnr KS 2017/188

§ 166 Granskning av kommunens miljöarbete, mål och åtgärder – svar på revisionskrivelse

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en granskning av kommunens miljöarbete. Syftet med granskningen är att bedöma om kommunen har ändamålsenliga och effektiva processer för att kunna följa upp fullmäktiges miljömål.

Revisorernas övergripande bedömning är kommunen arbetar på ett ändamålsenligt sätt med miljöfrågor och har effektiva processer för att bedöma miljörisker, mätning och uppföljning. Fullmäktiges miljömål är tydligt kommunicerade. Däremot finns det otydligheter i processen när miljömål ska tas fram och vilka åtgärder som ska göras.

De helägda bolagen Tornbergets Fastighetsförvaltnings AB och Haninge Bostäder AB arbetar systematiskt och ändamålsenligt med miljöfrågor. Tornberget har integrerat miljöfrågor i sin övergripande risk- och väsentlighetsanalys. Haninge Bostäder saknar en formaliserad process att inkludera miljörisker i bolagets risk- och väsentlighetsanalys.

Revisionen lämnar tre rekommenderar till kommunstyrelsen. Det är att förbättra och effektivisera dialogen om miljömål och miljörelaterade åtgärder med nämnder och bolag, att årsredovisningen inkluderar styrdokument utöver fullmäktiges mål och indikatorer samt att Haninge Bostäder ska ta med relevanta miljörisker i sin process för riskbedömning och internkontrollplan. Kommunstyrelseförvaltningen anser att det nya klimat- och miljöpolitiska programmet blir en viktig grund för en tydligare process kring uppföljning av mål och indikatorer inom miljöområdet.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2017-05-22 - Granskning av kommunens miljöarbete, mål och åtgärder
- Revisionskrivelse 2017-03-22 – Granskning av kommunens

miljöarbete, mål och åtgärder

- Revisionsrapport – Granskning av kommunens miljöarbete, mål och åtgärder, Haninge kommun

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse skall utgöra kommunstyrelsens svar på revisionskrivelsen.

Överläggningar i kommunstyrelsen

Alexandra Anstrell (M), Marie Litholm (KD), och Tobias Hammarberg (L) hemställer om att lämna ett gemensamt särskilt yttrande (bilaga), vilket kommunstyrelsen medger.

Ordföranden konstaterar att det endast finns ett förslag till beslut; kommunalrådsberedningens, och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med förslaget.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse skall utgöra kommunstyrelsens svar på revisionskrivelsen.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Ekonomiavdelningen

För kännedom: Revisionen

Särskilt yttrande

§ 166

Kommunstyrelsen

2017-06-14

Granskning av kommunens miljöarbete, mål och åtgärder – svar på revisionskrivelse

I granskningen av Haninges miljöarbete framkommer kritik för att det finns otydligheter i dialogen och processen gällande framtagning av miljörelaterade mål och åtgärder. Det kan också tolkas som att det blir problem för Samarbetskoalitionen när ord ska bli handling.

Från Trepartialliansen kan vi konstatera att ambitionerna vad gäller miljö och hållbarhet har varit höga men leveransen har inte varit av samma kaliber. I ärendet hänvisas mycket till det kommande Klimat och miljöpolitiska programmet men även där behövs det göras ett större arbete. Klimat och miljöpolitiska programmet behöver synkronisera programmets mål och indikatorer med Kommunfullmäktiges mål, men också med andra planer såsom ÖP, skogsbruksplaner och kostpolicy. Det behöver också utredas vidare vilka indikatorer som ska föreslås inarbetas i Mål och budget då vi anser att det arbetet lämnar en del att önska.

Alexandra Anstrell (M)

Tobias Hammarberg (L)

Marie Litholm (KD)

Granskning av kommunens miljöarbete, mål och åtgärder

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomfört en granskning av kommunens miljöarbete. Syftet med granskningen är att bedöma om kommunen har ändamålsenliga och effektiva processer för att kunna följa upp fullmäktiges miljömål.

Revisorernas övergripande bedömning är kommunen arbetar på ett ändamålsenligt sätt med miljöfrågor och har effektiva processer för att bedöma miljörisker, mätning och uppföljning. Fullmäktiges miljömål är tydligt kommunicerade. Däremot finns det otydligheter i processen när miljömål ska tas fram och vilka åtgärder som ska göras.

De helägda bolagen Tornbergets Fastighetsförvaltnings AB och Haninge Bostäder AB arbetar systematiskt och ändamålsenligt med miljöfrågor. Tornberget har integrerat miljöfrågor i sin övergripande risk- och väsentlighetsanalys. Haninge Bostäder saknar en formaliserad process att inkludera miljörisker i bolagets risk- och väsentlighetsanalys.

Revisionen lämnar tre rekommenderar till kommunstyrelsen. Det är att förbättra och effektivisera dialogen om miljömål och miljörelaterade åtgärder med nämnder och bolag, att årsredovisningen inkluderar styrdokument utöver fullmäktiges mål och indikatorer samt att Haninge Bostäder ska ta med relevanta miljörisker i sin process för riskbedömning och internkontrollplan. Kommunstyrelseförvaltningen anser att det nya klimat- och miljöpolitiska programmet blir en viktig grund för en tydligare process kring uppföljning av mål och indikatorer inom miljöområdet.

Effektiv och tydlig dialog om miljömål och miljörelaterade åtgärder (punkt 1)

Kommunfullmäktiges mål "god livsmiljö för nuvarande och kommande generationer" mäts bland annat med indikatorn energieffektivisering i kommunal verksamhet (kWh per kvm). Målvärdet för indikator förändrades från 194 kWh/kvm (mål och budget 2016) till 160 kWh/kvm (mål och

budget 2017). Företrädare för Tornberget uppger att ändringen inte kommunicerats till dem.

Kommunfullmäktiges hållbarhetsberedning har gjort en extern utvärdering av relationen mellan kommunens styrdokument och miljömålen. Revisionen har tagit del av rapporten. Utvärderingen visade att styrningen är relativt svag med vagt formulerade miljömål, få indikatorer i styrdokument och otydligt hur dokumenten ska användas.

EY rekommenderar:

Att kommunstyrelsen säkerställer en effektiv och tydlig dialog med de nämnder och bolag som berörs av kommunens miljömål och miljörelaterade för att säkerställa effektivitet och långsiktighet i verksamhetsplanering och investeringar.

Kommunstyrelseförvaltningens svar:

Fullmäktiges mål och budgetbeslut delges samtliga nämnder och kommunens helägda bolag. I dokumentet framgår vilka mål, indikatorer och målvärden som gäller.

Förvaltningen samarbetar i hög utsträckning med berörda verksamheter med att följa upp indikatorer och mål, samt föreslå förändringar vid behov. Förvaltningen ser över hur processen kan förbättras.

Förslaget till nytt klimat- och miljöpolitiskt program motsvarar på flera punkter de synpunkter som revisionen har lämnat. Samtliga förvaltningar, kommunens fastighetsbolag och Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund har bidragit till nytt klimat- och miljöpolitiskt program. Förslaget har varit ute på remiss och inkomna synpunkter har beaktats. Det finns förutsättningar för långsiktighet och effektivitet när det fastställda programmet integreras i kommunens styrmodell och styrprocess.

Utökad uppföljning av miljöområdet i årsredovisningen (punkt 2).

Hållbarhetsberedningens externa utvärdering redovisade att det finns behov av att samla miljöarbetet och förtydliga ansvaret för olika fokusområden. För att få bättre styrning av miljöfrågor behöver uppföljningsprocessen förtydligas med (fler) indikatorer och tydligare koppling mellan styrdokument och budgetfördelning behövs.

EY rekommenderar:

Att denna uppföljning (i kommunens årsredovisning) inte enbart omfattar huvudmålen indikatorer som är kopplade till dessa men även etappmålen med indikatorer.

Kommunstyrelseförvaltningens svar:

När kommunfullmäktige fastställt det nya klimat- och miljöpolitiska programmet kommer förvaltningen att planera för när och hur programmet

ska integreras i verksamhetsplanering och uppföljning. Grunden för uppföljning är de tidsangivelser för etappmål och indikatorer som finns i programmet. Uppföljning ska inte göras för kort tid efter att programmet har införts.

Exempel: Om programmet fastställs i början av hösten kan det användas i planeringen av 2018 års verksamhet. Den första åiterrapporteringen blir i årsredovisning 2018.

Haninges Bostäders process för riskbedömning och väsentlighetsanalys (punkt 3)

EY konstaterar att Haninge Bostäder arbetar systematisk och ändamålsenligt med väsentliga miljöfrågor. Dock saknar bolaget en formaliserad process för att bedöma miljörisker inom ramen för bolagets väsentlighetsanalys eller arbete med intern kontrollplanen.

EY rekommenderar

Att Haninge Bostäder systematiserar sitt arbete med miljörelaterade risker och inkluderar dessa i sin verksamhetsövergripande process för riskbedömning och väsentlighetsanalys.

Kommunstyrelseförvaltningens svar:

Enligt Haninge Bostäders ägardirektiv står bolaget under kommunstyrelsens uppsiktsplikt via Haninge Kommun Holding AB. Kommunens reglemente för intern kontroll med tillhörande riktlinjer gäller för nämnder och kommunens bolag.

I kommunen finns en gemensam arbetsgrupp inom intern kontroll och styrning, med representanter från förvaltningarna och Tornberget, som bland annat förbättrar och informerar om metoder för riskbedömning och intern kontroll. Arbetsgruppen leds av kommunstyrelseförvaltningen, men Haninge Bostäder har inte varit representerad i gruppen. Kommunstyrelseförvaltningen kommer att bjuda in Haninge Bostäder till kommande möten.

Förvaltningen ska också erbjuda utbildning i risk- och väsentlighetsanalys och arbetet med att ta fram en internkontrollplan.

Bengt Svenander
Kommundirektör

Jörn Karlsson
Ekonomidirektör

Till Kommunstyrelsen

Granskning av kommunens miljöarbete, mål och åtgärder

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Haninge kommun genomfört en granskning med syfte att bedöma huruvida kommunen har ändamålsenliga och effektiva processer för att underbygga och möjliggöra uppfyllnad av fullmäktiges miljörelaterade mål.

Den övergripande bedömningen är att kommunen arbetar på ett ändamålsenligt sätt med miljöfrågorna med effektiva processer för bl.a. bedömning och hantering av miljörelaterade risker samt mätning och uppföljning av kommunens miljömål. Kommunfullmäktiges miljörelaterade mål är tydligt kommunicerade och det pågår för närvarande ett arbete med att ta fram ett nytt klimat- och miljöpolitiskt program som ska fungera som ett paraply för kommunens befintliga program och arbete samt tydliggöra vilka styrdokument och mål som kopplas till vilket fokusområde. Programmet ska integreras i kommunens styrmodell med uppföljning i delårsrapporter och årsredovisning.

Det finns däremot otydligheter i dialogen och processen gällande framtagning av miljörelaterade mål och åtgärder. Enligt kommunfullmäktiges mål och budget 2016-2017 (fastställd 7 dec 2015) var 2018 målvärdet för indikatorn Energieffektivisering i kommunal verksamhet (kWh/kvm) 194. Enligt kommunstyrelsens strategi och budget 2016-2017 var 2018 målvärdet för samma indikator 160. Likaså enligt kommunfullmäktiges mål och budget 2017-2018 (fastställd 20 jun 2016) var 2018 målvärdet för denna indikator 160. Denna ändring av målvärdet var enligt de intervjuade vid Tornberget Fastighetsförvaltning AB inte kommunicerat till bolaget. Som resultat motsvarar inte de av bolaget åskade medlen de åtgärder som krävs för att uppnå det nya målvärdet vilket försvårar måluppfyllnaden.

De helägda bolagen Tornberget Fastighetsförvaltnings AB och Haninge Bostäder AB arbetar på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt med de väsentliga miljöfrågorna för respektive verksamhet. Bolagen har god förståelse för miljörelaterade risker och de kan anses ha ändamålsenliga kontroller och processer på plats för att bevaka och hantera väsentliga miljörelaterade risker. Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har integrerat miljörelaterade risker i sin verksamhetsövergripande process för riskbedömning och väsentlighetsanalys. Haninge Bostäder AB saknar en formaliserad process för att bedöma miljörisker inom ramen för bolagets väsentlighetsanalys eller arbete med internkontrollplanen.

Vi har i vår granskning kommit fram till följande rekommendationer:

- ▶ Vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer en effektiv och tydlig dialog med de nämnder och bolag som berörs av kommunens miljömål och miljörelaterade åtgärder för att säkerställa en effektivitet och långsiktighet i verksamhetsplanering och investeringar.
- ▶ Mot bakgrund av den externa utvärderingen om kommunens styrdokument rekommenderar vi att det årligen görs en samlad bedömning av måluppfyllnaden av det klimat- och miljöpolitiska programmet, exempelvis inom ramen för årsredovisningen. Vi rekommenderar att denna uppföljning inte enbart omfattar huvudmålen och de indikatorer som är kopplade till dessa men även etappmålen med indikatorer. Ur ett medborgarperspektiv är det viktigt med transparent och lättillgänglig kommunikation om prioriteringar i kommunens miljöarbete samt hur de genomförda åtgärderna bidrar mot måluppfyllelse.
- ▶ Vi rekommenderar att Haninge Bostäder AB systematiserar sitt arbete med miljörelaterade risker och inkluderar dessa i sin verksamhetsövergripande process för riskbedömning och väsentlighetsanalys.

Granskningsrapporten överlämnas härmed till kommunstyrelsen. Revisionen önskar få svar angående vilka åtgärder som kommer att vidtas senast den 15 juni 2017.

För Haninge kommuns revisorer

Rolf Brehmer
Ordförande

Kenneth Strömberg
Vice ordförande

För kännedom: Kommunfullmäktiges presidium

Granskning av kommunens miljöarbete, mål och åtgärder

Haninge kommun

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
1 Inledning	2
1.1 Bakgrund.....	2
1.2 Syfte.....	2
1.3 Revisionsfrågor	2
1.4 Revisionskriterier.....	2
1.5 Metod och genomförande	3
1.6 Ansvarig nämnd	3
1.7 Kvalitetssäkring	3
2 Uppföljning och rapportering av miljömål.....	4
2.1 Organisering av miljöarbetet i Haninge kommun	4
2.1.1 Hållbarhetsberedning	4
2.1.2 Enheten för strategisk planering – kommunstyrelseförvaltningen	4
2.1.3 Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund.....	4
2.2 Miljömål och viktiga styrdokument.....	5
2.2.1 Kommunfullmäktiges mål och budget 2016-2017	5
2.2.2 Kommunstyrelsens strategi och budget 2016-2017	5
2.2.3 Klimat- och energistrategi.....	6
2.2.4 Strategi för ekologisk hållbarhet	6
2.2.5 Klimat- och miljöpolitiskt program	7
2.2.6 Vattenplan.....	8
2.2.7 Naturvårdsplan.....	8
2.3 Uppföljning och rapportering	8
2.3.1 Årsredovisning 2015	8
2.3.2 Kommunstyrelsens delårsrapport 2 2016	9
2.3.3 Klimat- och energistrategi.....	9
2.3.4 Strategi för ekologisk hållbarhet	9
2.3.5 Utvärdering av kommunens styrdokument i relation till miljömålen	10
3 Miljöarbete i Haninges kommunala bolag	10
3.1 Haninge Bostäder AB.....	10
3.2 Tornberget Fastighetsförvaltnings AB	12
4 Bedömning.....	15
4.1 Svar på revisionsfrågorna	15
4.2 Bedömning och rekommendationer.....	17
Källförteckning.....	19

Sammanfattning

EY har på uppdrag av lekmanarevisorerna i Haninge kommun genomfört en granskning med syfte att bedöma huruvida kommunen har ändamålsenliga och effektiva processer för att underbygga och möjliggöra uppfyllnad av fullmäktiges miljörelaterade mål.

Vår övergripande bedömning är att kommunen arbetar på ett ändamålsenligt sätt med miljöfrågorna med effektiva processer för bl.a. bedömning och hantering av miljörelaterade risker samt mätning och uppföljning av kommunens miljömål. Kommunfullmäktiges miljörelaterade mål är tydligt kommunicerade och det pågår för närvarande arbete att ta fram ett nytt klimat- och miljöpolitiska program som ska fungera som ett paraply för kommunens befintliga program och arbete samt tydliggöra vilka styrdokument och mål som kopplas till vilket fokusområde. Programmet ska integreras i kommunens styrmodell med uppföljning i delårsrapporter och årsredovisning.

Revisionen betonar vikten av att kommunen fortsätter vara en aktiv påverkanspart mot berörda nationella och regionala aktörer för att förbättra vattenkvaliteten i Östersjön.

Det finns däremot otydligheter i dialogen och processen gällande framtagning av miljörelaterade mål och åtgärder. Enligt kommunfullmäktiges mål och budget 2016-2017 (fastställd 7 dec 2015) var 2018 målvärdet för indikatorn Energieffektivisering i kommunal verksamhet (kWh/kvm) 194. Enligt kommunstyrelsens strategi och budget 2016-2017 är 2018 målvärdet för samma indikator 160. Likaså enligt kommunfullmäktiges mål och budget 2017-2018 (fastställd 20 jun 2016) är 2018 målvärdet för denna indikator 160. Denna ändring av målvärdet var enligt de intervjuade vid Tornberget Fastighetsförvaltning AB inte kommunicerat till bolaget. Som resultat motsvarar inte de av bolaget äskade medlen de åtgärder som krävs för att uppnå det nya målvärdet vilket försvårar måluppfyllnaden.

De helägda bolagen Tornberget Fastighetsförvaltnings AB och Haninge Bostäder AB arbetar på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt med de väsentliga miljöfrågorna för respektive verksamhet. Bolagen har god förståelse för miljörelaterade risker och de kan anses ha ändamålsenliga kontroller och processer på plats för att bevaka och hantera väsentliga miljörelaterade risker. Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har integrerat miljörelaterade risker in sin verksamhetsövergripande process för riskbedömning och väsentlighetsanalys. Haninge Bostäder AB saknar en formaliserad process för att bedöma miljörisker inom ramen för bolagets väsentlighetsanalys eller arbete med internkontrollplanen.

Vi har i vår granskning kommit fram till följande rekommendationer:

- ▶ Vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer en effektiv och tydlig dialog med de nämnder och bolag som berörs av kommunens miljömål och miljörelaterade åtgärder för att säkerställa en effektivitet och långsiktighet i verksamhetsplanering och investeringar.
- ▶ Mot bakgrund av den externa utvärderingen om kommunens styrdokument rekommenderar vi att det årligen görs en samlad bedömning av måluppfyllelsen av det klimat- och miljöpolitiska programmet, exempelvis inom ramen för årsredovisningen. Vi rekommenderar att denna uppföljning inte enbart omfattar huvudmålen och de indikatorer som är kopplade till dessa men även etappmålen med indikatorer. Ur ett medborgarperspektiv är det viktigt med transparent och lättillgänglig kommunikation om prioriteringar i kommunens miljöarbete samt hur de genomförda åtgärderna bidrar mot måluppfyllelse.

- ▶ Vi rekommenderar att Haninge Bostäder AB systematiserar sitt arbete med miljörelaterade risker och inkluderar dessa i sin verksamhetsövergripande process för riskbedömning och väsentlighetsanalys.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Av kommunens Mål och budget 2016-2017 framgår att "bygga ett långsiktigt hållbart samhälle och värna miljön ger kommande generationer en trygg framtid och ökar kommunens attraktionskraft för ökad tillväxt och utveckling". En övergripande prioritering för mandatperioden 2015-2018 är att miljö- och hållbarhetsarbetet ska vara i framkant.

Kommunfullmäktige antog 2012 strategi för ekologisk hållbarhet. Efter antagandet har tre andra styrdokument inom miljöområdet antagits, Vattenplan för Haninge kommun antogs 2012, Klimat- och energistrategi antogs 2014 och Naturvårdsplanen antogs 2016. Även en kemikalieplan avsedd för kommunens egen verksamhet är under framtagande och för närvarande ute på samråd. Det finns även andra styrdokument som är av stor betydelse i miljömålsarbetet t ex. översiktsplanen, avfallsplanen och cykelplanen. Med utgångspunkt i aktuella styrdokument har fullmäktige beslutat att ett klimat- och miljöpolitiskt program för Haninge kommun ska tas fram.

Miljörelaterade faktorer spelar en allt större och mer väsentlig roll inom den kommunala sektors olika verksamhetsområden. Med utgångspunkt från kommunens övergripande målformuleringar har revisorerna identifierat miljöarbetet som ett angeläget område att granska.

1.2 Syfte

Granskningen syftar till att bedöma huruvida kommunen har ändamålsenliga och effektiva processer för att underbygga och möjliggöra uppfyllnad av fullmäktiges miljörelaterade mål.

1.3 Revisionsfrågor

Granskningen omfattar följande revisionsfrågor.

- ▶ Bedöms kommunens miljömål vara kommunicerade och integrerade inom kommunens olika verksamheter?
- ▶ Vilken roll- och ansvarsfördelning finns med avseende på kommunens miljöarbete?
- ▶ Motsvarar tilldelade resurser behoven för att uppnå fullmäktiges miljömål, på kort och lång sikt?
- ▶ Hur bedömer kommunen risken för förekomst av ännu ej kartlagda/upptäckta föroreningar, och andra miljörelaterade problem?
- ▶ Vilka åtgärder har vidtagits eller planeras, för att minska risken för framtida miljörelaterade överraskningar, exempelvis vid exploateringsprojekt?
- ▶ Vilka specifika miljörisker finns identifierade av kommunen och hur hanteras dessa i förekommande fall?
- ▶ Har kommunen implementerat någon form av certifierat miljöledningssystem? På vilket sätt mäts kommunens energiförbrukning? Används andra miljörelaterade nyckeltal inom kommunens olika verksamheter?

1.4 Revisionskriterier

Granskningen utgår i huvudsak från följande revisionskriterier:

- ▶ Kommunallagen

- ▶ Tillämplig lagstiftning inom miljöområdet
- ▶ Kommunens styrande dokument, direktiv, policys och riktlinjer

1.5 Metod och genomförande

Granskningen genomförts med stöd av intervjuer och dokumentstudier. Intervjuer har genomförts med:

- ▶ Planeringschef, kommunstyrelseförvaltningen
- ▶ VD, Tornberget Fastighetsförvaltnings AB
- ▶ Driftchef, Tornberget Fastighetsförvaltnings AB
- ▶ VD, Haninge Bostäder AB
- ▶ Förvaltningschef, Haninge Bostäder AB
- ▶ Projektchef, Haninge Bostäder AB

1.6 Ansvarig nämnd

Granskningen omfattar kommunstyrelsen.

1.7 Kvalitetssäkring

Samtliga intervjuade har fått möjlighet att komma med synpunkter på rapportutkastet för att säkerställa att revisionsrapporten bygger på korrekta fakta och uttalanden.

2 Uppföljning och rapportering av miljömål

2.1 Organisering av miljöarbetet i Haninge kommun

Miljönämnden i Haninge kommun upphörde vid utgången av år 2014 och ansvaret för de frågor miljönämnden ansvarade för övergick till kommunstyrelsen. Enligt intervjuad skedde detta till följd av att miljönämnden inte längre hade myndighetsbeslut på sitt bord efter att Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF) bildades 2008. Kvar i miljönämnden fanns då endast strategiska miljöfrågor. Enskilda handläggare hade också att handlägga ärenden åt både miljönämnden och kommunstyrelsen vilket upplevdes komplicerat, enligt intervjuad.

2.1.1 Hållbarhetsberedning

I februari 2016 inrättade kommunfullmäktige en hållbarhetsberedning under fullmäktige. En fullmäktigeberedning kan ha vissa funktioner för uppföljning av nämndverksamheten. Detta innebär dock inte att beredningen kan förvandlas till en nämnd. Införande av fullmäktigeberedningar medför i praktiken en form av ”dubbel beredning”, genom att kommunstyrelsen och berörd facknämnd inte kan förbigås före ett fullmäktigebeslut.

Fullmäktige har beslutat att hållbarhetsberedningen ska ha följande uppgifter:

1. Ta fram ett samlande och övergripande program för de styrdokument som är av betydelse för miljömål. Programmet ska utgöra underlag i verksamhetsplanering, budget- och investeringsprojekt och ska gälla för alla kommunens verksamheter och bolag. Programmet ersätter nuvarande Strategi för ekologisk hållbarhet.
2. Under mandatperioden göra en genomlysning av folkhälsoarbetet i kommunen.
Formuleringen i gruppleddaröverenskommelsen indikerar att uppgiften under punkt 1 ovan är prioriterad.
3. I övrigt fullgöra de uppgifter som kommunfullmäktige tilldelar beredningen.

2.1.2 Enheten för strategisk planering – kommunstyrelseförvaltningen

Enheten för strategisk planering på avdelningen för samhällsutveckling inom kommunstyrelseförvaltningen har som huvuduppgifter översiktlig fysisk planering och trafikplanering, ekologisk och social hållbarhet. Inom enheten finns klimat- och miljöstrategi, kommunekolog och vattenstrategi som arbetar med miljö- och hållbarhetsfrågor.

På enheten sker inget systematiskt arbete med miljörisker och riskbedömningar, detta arbete sker regionalt i SMOHF. Enligt intervjuad arbetar inte kommunen med egna bedömningar av miljörisker utöver det arbete som bedrivs inom ramen för SMOHF då det är mycket regelställt och bygger på en tydlig lagstiftning. Kommunens översiktsplan innehåller riktlinjer för hantering av miljö- och riskfaktorer (t.ex. översvämningar, ras, luftföroreningar, förorenade områden). Kommunen utför arbete med riskbedömningar i enskilda projekt och i övergripande planering.

Enligt intervjuad är betydelsefulla miljöfrågor i en växande kommun som Haninge klimat och energi, vatten med fokus på dagvatten samt natur och gröna samband. Även kemikaliefrågor är av betydelse för kommunens egna verksamheter vilket visar sig i att en kemikalieplan är på samråd.

2.1.3 Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

Haninge kommun är tillsammans med Nynäshamns kommun och Tyresö kommun medlem i kommunalförbundet Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund. Förbundets uppdrag är att bedriva den prövning och tillsyn som kommunerna är skyldiga att utföra enligt miljöbalken, livsmedelslagen och angränsande lagar, förordningar och föreskrifter. Detta uppdrag omfattar bl.a. tillsyn avseende miljöfarlig verksamhet samt vatten och avlopp.

2.2 Miljömål och viktiga styrdokument

2.2.1 Kommunfullmäktiges mål och budget 2016-2017

Av kommunens Mål och budget 2016-2017 framgår att "bygga ett långsiktigt hållbart samhälle och värna miljön ger kommande generationer en trygg framtid och ökar kommunens attraktionskraft för ökad tillväxt och utveckling". En övergripande prioritering för mandatperioden 2015-2018 är att "miljö- och hållbarhetsarbetet ska vara i framkant".

Av avsnittet "vår politik - för ett växande hållbart Haninge" framgår att "satsningar på att få bort gifter ur närmiljön, byggande av miljö- och klimatsmarta bostäder samt att finna strategiska lösningar för hantering av olika vattenfrågor är viktigt. Att minska klimatpåverkan är den viktigaste miljöfrågan för oss. För att nå framgång behövs alla goda insatser. Kommun, invånare, företag, organisationer och myndigheter ska i högre grad ges möjlighet att tillsammans ta ansvar för hållbarhetsarbetet med reella politiska styrmedel och uppföljning som påvisar konkreta resultat. Därför tas ett nytt klimat- och miljöpolitiskt program fram. Programmet ska ge en sammanhållen bild av kommunens viktigaste utmaningar och insatser och driva klimat- och miljöarbetet starkt framåt de kommande fyra åren".

Ett av fullmäktiges målområden är "En attraktiv närmiljö". Ett av målen under detta målområde är "God livsmiljö för nuvarande och kommande generationer". Av målet framgår att "klimat- och miljöutmaningarna är inte begränsade till kommunens geografiska område, men de åtgärder som bidrar till att miljön i kommunen förbättras ska ha hög prioritet. I det större perspektivet ska kommunen genom samarbete med främst närkommunerna uppnå samarbeten som kan bidra till minskade utsläpp och förbättrad miljö. Kommunens egen verksamhet ska inspirera invånarna till att ta ett större ansvar för sin närmiljö."

Tabell: Indikatorer för kommunfullmäktiges mål 7 "god livsmiljö för nuvarande och kommande generationer" Indikator	2014	2015	2016	2017	2018 Målvärde
Fosforhalt i Drevviken (µg/l)	36				30
Koldioxidutsläpp i kommunens verksamheter (ton)	5820				4900
Andel ekologiska inköp (%)	30	33			50
Energieffektivisering i kommunal verksamhet (kWh/kvm)	204				194
Nöjd medborgarindex (NMI), miljöarbete	52	54			60
Andel miljöbilar i kommunorganisationen (%)	28	27			60

2.2.2 Kommunstyrelsens strategi och budget 2016-2017

Av kommunstyrelsens strategi och budget 2016-2017 framgår att "kommunstyrelseförvaltningen (ksf) har åtaganden inom både ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Samordnad varudistribution startade i april med leveranser av livsmedel. Nästan samtliga livsmedelsavtal är nya från april. Ekologiska inköp har underlättats genom att varor som är ekologiska tydligt framgår av prislister. Andelen ekologiska inköp är nu 33 procent. Elva organiserade naturguidningar är genomförda. En miljöapplikation är i stor sett klar för lansering. Inom ramen för avtal om energi- och klimatrådgivning mellan kommunerna Huddinge, Salem, Tyresö och Haninge har en solenergidag hållits med information om solceller och solfångare."

Under kapitlet "Fullmäktiges mål: Strategier, indikatorer och uppföljning" finns en tabell som synliggör kommunstyrelsens arbete med fullmäktigemålet "God livsmiljö för nuvarande och kommande generationer".

KS strategi	Indikator	Målvärde 2018	Följs upp
7.1 Prioritera och samordna åtgärder som bidrar till att klimat- och energistrategins mål uppnås	(KF) Andel ekologiska inköp (%)	50	Delår 2, ÅR
	(KF) Energieffektivisering i kommunal verksamhet (kWh/kvm)	160	ÅR
	(KF) NMI miljöarbete	60	ÅR
	(KF) Andel miljöbilar i kommunorganisationen (%)	50	ÅR
7.2 Prioritera och samordna åtgärder som bidrar till att vattenplanens mål uppnås	(KF) Fosforhalten i Drevviken (µg/l)	30	ÅR
	Genomförda aktiviteter enligt vattenplanen	Verbal uppföljning	Delår 2, ÅR

2.2.3 Klimat- och energistrategi

Haninge kommuns Klimat- och energistrategi antogs av fullmäktige 2014 och syftar till att ”ge en samlad bild av kommunens arbete för att minska utsläppen av växthusgaser genom att minska energianvändningen och öka andelen förnybar energi.”

Strategin har tre mål; ”övergripande mål för minskade utsläpp av växthusgaser”, ”mål för energianvändning i kommunens byggnader” samt ”mål för energianvändning för kommunens transporter”.

Klimat- och energistrategin anger sex fokusområden.

- ▶ Transporter och hållbart resande
- ▶ Energianvändning i bebyggelsen
- ▶ Energiproduktion
- ▶ Samhällsplanering, regional struktur och markanvändning
- ▶ Kunskapsbyggande och utvecklingsarbete
- ▶ Långsiktigt bärkraftig konsumtion av varor och tjänster

Strategisk inriktning samt en nulägesanalys kopplade till respektive fokusområde beskrivs i strategin. Områdena motsvarar dem som pekats ut i Stockholms läns Klimat- och energistrategi.

Åtgärdsplan

Som bilaga till Klimat- och energistrategin finns en åtgärdsplan som inte är antagen av fullmäktige. I åtgärdsplanen redovisas de åtgärder som kommunen avser att genomföra inom de närmaste åren. De åtgärder som tagits fram inom respektive åtgärdsområde är de som bedöms ha bäst förutsättningar för att bidra till kommunens klimat- och energimål. Därutöver ansvarar varje nämnd och bolag för att verksamheten bedrivs i enlighet med strategin.

Arbetet med att ta fram kommunens klimat- och energistrategi har letts av klimat- och miljöstrategen. Förslag på åtgärder för genomförande av strategin har tagits fram i dialog- och workshopform med deltagare från kommunens förvaltningar och bostads- och fastighetsbolag. Deltagarna har utsetts av respektive förvaltningschef eller VD.

Åtgärdsplanen ska uppdateras regelbundet, minst en gång per mandatperiod.

2.2.4 Strategi för ekologisk hållbarhet

Strategin för ekologisk hållbarhet antogs av fullmäktige 2012 och utgör ett hjälpmedel och en inspirationskälla till kommunens nämnder och Tornberget Fastighetsförvaltnings AB i deras årliga arbete med att identifiera kostnadseffektiva strategier, åtaganden och aktiviteter inom miljöområdet.

Fokusområdena i strategin är biologisk mångfald, vatten, klimat, livsmedel samt konsumtion och återvinning. Strategier och åtgärder kopplade till respektive fokusområde beskrivs i strategin. Avsikten är att Strategin för ekologisk hållbarhet inom kort kommer att ersättas av det klimat- och miljöpolitiska programmet.

2.2.5 Klimat- och miljöpolitiskt program

I skrivande stund leder hållbarhetsberedningen ett arbete med att ta fram ett klimat- och miljöpolitiskt program för Haninge kommun. Projektledning och arbetsgrupp för framtagande av programmet är placerad på kommunstyrelseförvaltningen. Det saknas en samlad beskrivning av kommunens ambition och viljeriktning i arbetet med miljömålen (nationella och lokala), samt en tydlig koppling mellan miljömål och aktuella styrdokument. Uppdraget att ta fram ett klimat- och miljöpolitiskt program består i att:

- ▶ beskriva ambition och viljeriktning i kommunens miljöarbete
- ▶ samla kommunens miljömål och prioriteringar och koppla till aktuella styrdokument
- ▶ identifiera och prioritera målgrupper för miljömålsarbetet
- ▶ tydliggöra ansvaret för kommunens miljömål
- ▶ föreslå en modell för redovisning av utveckling av miljömålen

Det klimat- och miljöpolitiska programmet tas fram med utgångspunkt i aktuella styrdokument och avses ersätta Strategi för ekologisk hållbarhet.

Enligt uppdragsmålen för det klimat- och miljöpolitiska programmet ska uppdraget resultera i ett miljöprogram som:

- ▶ är framtaget genom aktivt deltagande av alla verksamhet och fastighetsbolag samt Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund och SRV Återvinning¹
- ▶ klargör områden där kommunen tillsammans med andra aktörer ska samverka för att nå miljömålen
- ▶ redovisar hur uppföljningen av miljömålen ska ske

Det klimat- och miljöpolitiska programmet har den egna kommunorganisationen, fastighetsbolagen, Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund och SRV Återvinning som primär målgrupp. Uppdraget inkluderar även medborgare, organisationer och näringsliv.

Enligt intervjuad kommer det klimat- och miljöpolitiska programmet att fungera som ett paraply för de program och det arbete som redan finns med förtydligande av vissa mål samt etappmål. Programmet innehåller ett huvudmål och ett fåtal indikatorer uppdelade i fyra fokusområden:

- ▶ Fossilfria resor och transporter
- ▶ Hållbar stadsutveckling
- ▶ Rent vatten och naturens mångfald
- ▶ Hållbar konsumtion och resurseffektiva kretslopp

Utöver dessa huvudmål och indikatorer finns etappmål med som bryter ned och konkretiserar huvudmålen. Etappmålen berör bl.a. energianvändning i kommunala lokaler och bostäder, dagvattenhantering, status för alla vattenförekomster och övriga vatten samt minskad belastning från enskilda avlopp. Programmet kommer att integreras i kommunens styrmodell och uppföljningen ska ske i delårsrapporter och i årsredovisningen.

Av programmets projektplan framgår att samverkan kommer att ske internt med förvaltningar och kommunägda bolag. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund och SRV Återvinning kommer att bjudas att delta i arbetet. Former för framtida samverkan med näringsliv kommer att utredas inom ramen för uppdraget.

Det klimat- och miljöpolitiska programmet ska gå ut på brett samråd² i december. Kommunstyrelsens förvaltning kommer då begära in uppgifter på större åtgärder som behöver utföras för att programmet ska kunna genomföras. Enligt den processplan som finns för det klimat-

¹ SRV Återvinning är ett aktiebolag ägt av fem kommuner på Södertörn: Huddinge, Haninge, Botkyrka, Salem och Nynäshamn.

² Samråd hos exempelvis nämnder, bolag, föreningar, grannkommuner och myndigheter.

och miljöpolitiska programmet ska fullmäktige fatta beslut om antagande av programmet i juni 2017.

Haninge Bostäder har hittills varit involverade i arbetet med programmet genom att besvara frågor på mail samt genom deltagande på ett möte i en fokusgrupp.

Tornberget har medverkat vid programmets startmöte samt i tre olika fokusgrupper där information och diskussion har kretsat kring befintliga mål. Bolaget har inte varit involverat i något arbete med att ta fram underlag för formulering av mål/indikatorer eller diskussioner kring programmets upplägg och innehåll. Enligt klimat- och miljöstrateg har inte uppdraget varit att formulera nya mål inom ramen för det klimat- och miljöpolitiska programmet.

2.2.6 Vattenplan

Vattenplanen syftar till att ge en överblick över vattensituationen för att skapa samsyn kring värdet av att vårda naturresursen. Vattenplanen är Haninge kommuns strategiska styrdokument för vattenområdet och ska som sådant utgöra underlaget för kommunens planering. Planen ska också kunna läsas av myndigheter, företag, organisationer och enskilda så att också dessa aktörer kan finna inspiration till sätt att bidra till att förbättra vattenkvaliteten i Haninge långsiktigt.

Enligt planen utgörs ca 80% av Haninge kommuns totala areal av vatten samt att ytvattnen i sjöar, vattendrag och skärgården har i många fall höga halter av näringsämnen och det nämns särskilt att tillståndet för skärgårdsvattnet är oroande. På grund av utspridd bebyggelse inom kommunen är tillgång till kommunalt vatten och avlopp en utmaning som belastar vattendragen. SMOHF inventerade under perioden 2010-2013 kommunens enskilda avlopp. Förbättringsåtgärder som syftar till att åtgärda brister i avloppen hoppas även bidra positivt till vattentillståndet i skärgården.

Kommunen har en särskild strategi för dagvattnet som antogs av kommunfullmäktige i 2016.

2.2.7 Naturvårdsplan

Enligt Haninge kommuns naturvårdsplan är dess övergripande syfte att bevara och utveckla kommunens naturvärden och därmed skapa förutsättningar för välfungerande ekosystem och en rik biologisk mångfald. Naturvårdsplanen utgår från de nationella och regionala miljömålen om biologisk mångfald.

Planen ska utgöra kunskapsunderlag samt fungera som vägledning och underlagsmaterial för naturvårdsarbetet liksom för all samhällsplanering och myndighetsutövning i kommunen. En naturvårdsplan gör det möjligt att i ett tidigt skede av samhällsplaneringen ta hänsyn till områden med höga naturvärden liksom till viktiga ekologiska samband och strukturer. Ett av naturvårdsplanens syften är vidare att skapa samsyn om kommunens naturvärden och deras betydelse, inte bara för den biologiska mångfalden, utan även för deras viktiga rekreations- och friluftsvärden.

2.3 Uppföljning och rapportering

2.3.1 Årsredovisning 2015

Kommunfullmäktige beslutade inför 2016 att införa nya målområden och mål på miljöområdet. I årsredovisningen för 2015 följs därför andra målområden och mål upp än de som redovisades under Kommunfullmäktiges mål och budget 2016-2017.

Under målområdet "ekologisk hållbarhet" framgår att två av fem mål är uppfyllda. "Sjöar och vattendrag ska bli renare" vilket de uppges ha blivit och "energianvändningen ska minska" vilket uppfyllts genom att mängden köpt energi per yta minskade från 194 kWh/m² till 178

kWh/m². Målet ”utsläpp av växthusgaser” har inte kunnat utvärderas. Målen ”inköp av ekologiska livsmedel” respektive ”biologisk mångfald” har inte uppfyllts.

2.3.2 Kommunstyrelsens delårsrapport 2 2016

I kommunstyrelsens delårsrapport för andra tertialen 2016 följs målområdet ”en attraktiv närmiljö” och målet ”god livsmiljö för nuvarande och kommande generationer” upp.

Av uppföljningen av kommunstyrelsens strategi ”prioritera och samordna åtgärder som bidrar till att klimat- och energistrategins mål uppnås” framgår: ”Hållbarhetsberedningen har sammanträtt fyra gånger och bland annat diskuterat ambition, viljeriktning, mål och samverkan med näringslivet. Arbeta med att ta fram ett klimat- och miljöpolitiskt program pågår. Ett första möte med representanter från kommunens alla förvaltningar, Södertörns miljö och hälsoskyddsförbund (SMOHF), Haninge bostäder, Tornberget och SRV Återvinning har hållits. En fokusgrupp med syfte att identifiera områden inom bebyggelse där ansvarsfrågan uppfattas som otydlig har genomförts.”

Nämndens indikatorer säger att ”andel ekologiska inköp har ökat med två procentenheter sedan förra mätningen och är nu 35 procent. Samtliga nämnder har ökat sina ekologiska inköp utom gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Nöjd-medborgar-index i medborgarundersökningen avseende kommunens miljöarbete har ökat sedan år 2014 (52). Nuvarande bedömning är att målet kan komma att nås.” Status för målet är ”Uppfyllt”.

Indikator	Utfall 2015	Utfall augusti 2016	Mål 2018
KF Andel ekologiska inköp (kommunen)	33 %	35 %	50 %
KF Nöjd medborgarindex miljöarbete	54	57	60

Av uppföljningen av kommunstyrelsens strategi ”prioritera och samordna åtgärder som bidrar till att vattenplanens mål uppnås” framgår: ”ett första möte har hållits med Stockholms stad för eventuellt samarbete kring Drevviken. Som ett led i att utreda vad Haninge kan göra för att förbättra vattenkvaliteten i Drevviken genomför kommunen en modell som är kopplad till föroreningshalter i avrinningsområdet som mynnar ut i ravinen norr om Norrby gårde. Modelleringen ska ge svar på hur förorenat dagvattnet är och vilka åtgärder som krävs för att minska belastningen på Drevviken både vad gäller flöden och föroreningar.”

2.3.3 Klimat- och energistrategi

Av klimat och energistrategin framgår att den följs upp genom årlig uppföljning i årsredovisningen. Respektive nämnd/bolag arbetar in åtgärder i sin mål- och budgetprocess för att uppnå målen. Till stöd i detta arbete är åtgärdsplanen hos respektive nämnd/bolag. Uppföljning görs utifrån målen i klimat och energistrategin med underlag från Miljöredovisningen som ekonomiavdelningen sammanställer³. Kommunstyrelseförvaltningen begär in redovisning av vilka åtgärder som respektive förvaltning och bolag vidtagit, hur arbetet bedrivits och vad det har resulterat i.

Uppföljningen av målen med en analys av resultatet av vidtagna åtgärder utgör sammantaget den samlade, årliga redovisningen till kommunstyrelsen.

2.3.4 Strategi för ekologisk hållbarhet

Uppföljning av Strategin för ekologisk hållbarhet ska ske tertialvis av dels respektive nämnd/Tornberget Fastighetsförvaltnings AB och dels av kommunfullmäktige inom ramen för verksamhetsuppföljningen rörande de av kommunfullmäktige antagna målen.

³ Enligt intervjuad vid kommunstyrelsens förvaltning sammanställer ekonomifunktionen inte längre något underlag. Klimat- och miljöstrategen tar fram uppgifter på andel inköpt fossilfritt bränsle.

2.3.5 Utvärdering av kommunens styrdokument i relation till miljömålen

Kommunfullmäktiges hållbarhetsberedning har, med hjälp av ett konsultbolag, tagit fram en utvärdering av kommunens styrdokument i relation till miljömålen. Utvärderingen innehåller både slutsatser per miljömål och generella slutsatser för kommunens miljöarbete.

Gällande "mål och uppföljning av styrdokumentens riktlinjer" framgår av utvärderingen att kommunens miljömål är vagt formulerade, att uppföljningen skulle kunna kopplas till befintliga processer, att få dokument har indikatorer vilket försvårar uppföljning och att det är oklart vem som ansvarar för uppföljning.

Av "riktlinjer och styrförmåga" framgår att styrningen är relativt svag, att det är en utmaning att åtgärdsplanen inte är politiskt beslutad, att det finns risk att kärnverksamhet prioriteras då prioritering sker på enskild förvaltning, att fokusområden hjälper prioriteringen och att det finns en otydlighet i hur dokumenten ska användas – av vem, i vilka processer etc.

Av avsnittet "prioritering, process och ansvar" framgår att en dokumenthierarki saknas vilket kan ge svårigheter att prioritera samt att ett stort ansvar läggs på enskilda handläggare att tolka dokument och prioriteringar.

Utvärderingen ger inspel till det klimat- och miljöpolitiska programmet att samla miljöarbetet och presentera en resilient organisation, att tydliggöra vilka styrdokument och mål som kopplas till vilket fokusområde – i vilka processer och för vem är det centralt, att formulera det sektorsövergripande arbetet för respektive fokusområde, att utarbeta en tydlig uppföljningsprocess med indikatorer – kopplat till befintliga rutiner, att tydliggöra vilka resurser som krävs för uppföljning samt stödfunktioner, att tydliggöra kopplingen mellan styrdokument och budget samt att föreslå budgetramar för fokusområdenas genomförande.

3 Miljöarbete i Haninges kommunala bolag

3.1 Haninge Bostäder AB

Haninge Bostäder AB är Haninges kommunala bostadsföretag och är helägt av Haninge kommun. Bolaget har sitt ursprung i Österhaningebostäder som grundades 1948. Haninge Bostäders uppgift är "att bygga och erbjuda trivsamma lägenheter i fina boendemiljöer". Per den 31 december 2015 hade bolaget 22 anställda och 2135 lägenheter.

Miljöarbete i ägardirektiv

Av ägardirektivet för Haninge Bostäder AB framgår att kommunfullmäktige har det yttersta ägaransvaret för bolaget samt att bolaget i sin verksamhet står under kommunstyrelsens uppsikt och har att följa av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen med stöd av delegation utfärdade direktiv.

Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet är viktiga delar för verksamheten. I ägardirektivet finns stycket "ekologiska utgångspunkter" under vilket det framgår att "bolaget ska bidra till en hållbar utveckling genom att i möjligaste mån utveckla bostadsbeståndet till mer energieffektiva och långsiktigt klimatsmarta bostäder. Bolaget ska vid underhåll och renoveringar sträva efter att energieffektivisera fastighetsbeståndet. Vid upprustning av befintligt bestånd eller nyinvesteringar ska energisnålare hus skapas och miljövänlig teknisk försörjning och material användas".

Väsentliga miljöfrågor

Intervjuade vid Haninge Bostäder AB uppger att de mest väsentliga miljöfrågorna i bolaget är byggmaterial och energi.

När det gäller miljörisker förknippande till nybyggnation och byggmaterial ställs vid upphandlingar krav på byggvarudeklarationer och sunt miljöarbete hos entreprenörer. Haninge Bostäder AB ställer krav på att entreprenörer använder sig av avfallstrappan och att samtliga byggnadsvaror ska registreras i byggvarubedömningen. Krav ställs också på att kommunens miljömål ska uppfyllas.

Innan rivning av fastigheter tas en extern sakkunnig in för att göra en inventering av eventuella miljö/hälsoskadliga ämnen. Bedömningen ligger till grund för entreprenörens prissättning av sanering. Markprov kommer tas för att kunna säkerställa att ingenting byggs på förorenad mark. Miljörelaterade risker har inte integrerats i bolagets arbete med risk- och väsentlighetsbedömning och internkontrollplanen.

Arbete med energioptimering pågår på flera olika sätt inom Haninge Bostäder AB utifrån målet att minska energianvändning. Alla fastigheter ska ses över för att optimera energiförbrukningen. Ett LED-projekt har funnits i hela fastighetsbeståndet och fläktar i fastighetsbeståndet har bytts mot energisnåla fläktar. Bolaget mäter åtgång av varmvatten samt energianvändning. Utifrån detta tar Haninge Bostäder AB nu betalt för varmvatten i två hus. Enligt intervjuade är detta det enda sättet att få hyresgästerna att minska sin egen förbrukning.

I övrigt har Haninge Bostäder AB satt upp laddstationer för elbilar på sina parkeringsplatser, bolaget har dock ännu inga elbilar i sin bilflotta. Bolaget planerar dock att köpa en elbil som poolbil.

Haninge Bostäder AB har bytt ut alla sina oljepannor och samarbetar med Vattenfall gällande fjärrvärme från Jordbro värmeverk. Bolaget har även gjort PCB-saneringar på gummifogar i alla hus. Asbest fanns tidigare i kakelfixet i badrummen men detta är sanerat. Asbest finns dock med all sannolikhet kvar i rörisolering i källare på fastigheterna från miljonprogrammet, enligt intervjuade. Det uppges dock vara minimal risk att personer skadas vid rörarbeten. Problematik med radon finns i flera hus och radonmätningar görs årligen.

Haninge Bostäder AB har fastigheter i socialt utsatta områden där soprummen är nedskräpade och respekten för sopsortering är låg. Det finns enligt intervjuade hyresgäster som slänger sina sopor rakt ut genom dörren. Vid sådana händelser görs en genomgång av soppåsen för att kunna identifiera skyldig person. Om förseelsen uppdragas utgår böter på 500 kr. Bolaget har tagit hjälp av en organisation som jobbar med utsatta ungdomar som sorterar och städar i soprummen.

Haninge Bostäder AB har sökt bidrag från kommunens klimatområde för installation av inomhusgivare. Inomhusgivare sparar energi - uppskattningsvis mellan 5-15 % - och ska installeras i bolagets alla fastigheter. Två graders sänkning av innetemperaturen motsvarar ungefär tio procents energibesparing, enligt intervjuade.

Bolaget är inte certifierade enligt något kvalitets- eller miljöledningssystem. Haninge Bostäder AB har en projektchef och en förvaltningschef som arbetar med miljöfrågor och energieffektivisering i nyproduktion och befintligt bostadsbestånd.

Miljömål i verksamheten

I bolagets affärsplan finns miljömål för bolagets verksamhet. Bolagets huvudmål för miljö är att "minska bolagets klimatpåverkan". Av målet framgår att "Haninge Bostäder vill bidra med vad som är möjligt, ur ett långsiktigt miljömässigt hållbart, mänskligt, och ekonomiskt perspektiv för att minska bolagets miljöpåverkan. Vår målsättning över tiden är att minst uppnå kommunens klimatområde".

Huvudmålet är nedbrutet i två delmål, "minska energianvändning med ytterligare 5 % fram till 2022" samt "varmvattenförbrukning m³/m²/år ska minskas".

Miljömålen kommer dock att behöva revideras, enligt vd, då det är fel att ha mål som kan påverkas av brukare eller boenden.

Mätning och återrapportering av miljörelaterade nyckeltal

Enligt intervjuade har det till kommunen endast lämnats in data på bränsleförbrukning i kommunens bilar. Ingen annan rapportering har skett gällande energiförbrukning.

Haninge Bostäder AB rapporterar miljömål och nyckeltal till styrelsen. Detta sker inte i årsredovisningen, där står bara att företaget minst följer kommunens mål.

Haninge Bostäder AB ingår i BeBo (Energimyndighetens beställargrupp för energieffektiva flerbostadshus) och gör utredningar och uppföljningar inom ramen för beställargruppen.

Bolaget är också medlem i SABO och SABO-företagens Skåneinitiativ som har som mål att minska medlemmarnas energianvändning med 20 % fram till 2016 från 2008 nivåer. Haninge Bostäder rapporterar data om sin energianvändning inom ramen för detta till Skåneinitiativet. Enligt intervjuade har dock uppföljning och återrapportering till Skåneinitiativet under senare tid avstannat. Haninge Bostäder AB har ingen tydlig startpunkt med korrekta värden i sin energimätning vilket gör att bolaget inte kan jämföra sig med andra bolag.

Avseende byggmaterial kommer bolaget enligt intervjuad under produktionen av nya byggnader att följa upp med bland annat stickprov att varorna som finns på byggnadsplatsen är samma som är rapporterade till byggvarubedömningen.

3.2 Tornberget Fastighetsförvaltnings AB

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB är ett av Haninge kommun helägt fastighetsförvaltningsbolag med huvuduppdrag att äga och förvalta kommunala verksamhetsfastigheter såsom skolor, förskolor, fritidsgårdar, bibliotek samt äldre- och omsorgslokaler. Totalt äger Tornberget ca 300 000 kvadratmeter och har ca 80 anställda.

Miljöarbete i ägardirektiv

Av ägardirektivet för Tornberget Fastighetsförvaltnings AB framgår att bolaget är organ för kommunens verksamhet och således underordnat Haninge kommun. Bolaget står i sin verksamhet under kommunstyrelsens uppsikt och har att följa av kommunfullmäktige och av kommunstyrelsen med stöd av delegation utformade direktiv.

Ägardirektivet slår fast att bolaget ska tillämpa de övergripande styrdokument som fullmäktige årligen lägger fast och som finns angivna i Mål och budget. I övrigt ska bolaget följa kommunens upprättade styrdokument, däribland det miljöpolitiska programmet.

Väsentliga miljöfrågor

För Tornberget Fastighetsförvaltnings AB är energieffektiviseringar och byggmaterial de mest väsentliga miljöfrågorna, enligt intervjuade.

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har äskat och mottagit 25 miljoner kronor per år från kommunen för energieffektiviseringar. Högre krav har dock ställts på Tornberget än vad bolaget hade kännedom om när de äskade medel vilket försvårar måluppfyllnaden, enligt intervjuade. Enligt kommunfullmäktiges mål och budget 2016-2017 (fastställd 7 dec 2015) är 2018 målvärdet för indikatorn *Energieffektivisering i kommunal verksamhet (kWh/kvm)* 194. Enligt kommunstyrelsens strategi och budget 2016-2017 är 2018 målvärdet för samma indikator 160. Likaså enligt kommunfullmäktiges mål och budget 2017-2018 (fastställd 20 jun 2016) är 2018 målvärdet för denna indikator 160. Bolaget arbetar med en handlingsplan för att uppnå det justerade målvärdet. Tornberget har tidigare arbetat mot målet 20% i energibesparing till 2020 (basår 2009) och uppnått målet delmålet 1,8% årlig besparing mätt på total mängd köpt energi (värme och el). Arbetet måste bedrivas långsiktigt för att kunna planera utifrån pengar och resurser, enligt intervjuade.

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har sedan tre år tillbaka en bolagsövergripande grupp för energieffektivisering som har kartlagt de projekt som varit mest effektiva att genomföra för att minska energiförbrukningen. Enligt intervjuade är de viktigaste åtgärderna för att energieffektivisera att installera rörelsedeckare för styrning av ventilation och belysning, ta bort alla oljeeldade pannor och ersätta med bergvärme eller fjärrvärme, byta ut direktverkande elpannecentraler i de byggnader som kvarstår och slutligen att byta ut motorer med remdrift i ventilations-system för energieffektivisering. En effektiv värmeåtervinning i ventilationssystemet är mycket viktig för att uppnå en god energibesparing.

En annan viktig miljöfråga enligt intervjuade är att inte bygga in miljöfarliga ämnen i byggnader, i detta arbete jobbar bolaget mot entreprenörerna. Miljö- och kvalitetsansvarig kommer att följa byggprojekt från övergripande nivå utifrån Sunda Hus Miljödatas. Målsättningen är att miljö- och hälsoskadliga ämnen ska fasas ut. Bolagets teknik- och projektenhet ansvarar för kemikaliestrategin som innebär att material som ska användas i Tornbergets verksamheter genomgår en bedömning i Sunda Hus.

Andra väsentliga miljöfrågor som nämns av intervjuade är PCB (miljö- och hälsofarliga kemikalier), asbest och radon. Bolaget har gjort åtgärder utifrån vad lagstiftningen kräver på dessa områden.

Avloppstammar nämns också som en möjlig miljörisk och är ett av de viktigaste områdena vid reinvesteringar, särskilt på fastigheter från 1960-talet. Bolaget gör inventeringar av alla fastigheter och kontrollerar korrosion på rör så att det inte är eller blir en miljörisk. Utfallet av kontrollerna förs sedan in i underhållssystemet. Detta är ett arbete som inte utförs i andra kommuner, enligt intervjuade.

Underjordisk värmelagring är ett annat exempel på ett miljöinitiativ som bolaget har implementerat, kopplat till solcellers överkapacitet sommartid.

Enligt intervjuade på Tornberget Fastighetsförvaltnings AB var tidiga med att arbeta med miljöfrågor i kommunen. Bolagets personal har utbildats enligt "det naturliga steget" sedan drygt tio år tillbaka.

Bolaget använder sig av kvalitets- och miljöledningssystemet FR 2000 sedan ungefär 12-14 år tillbaka. Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har haft en anställd kvalitets- och miljöansvarig ungefär sedan millennieskiftet. Den kvalitets- och miljöansvarige slutade i somras och bolaget är nu i en anställningsprocess. Samtidigt görs en översyn för miljöarbetet där tjänsten eventuellt kommer att placeras i staben, nära vd, för att lägga en större tonvikt på energifrågor och energioptimering, enligt intervjuade.

Miljömål i verksamheten

Kommunens mål har brutits ned till övergripande målsättningar för bolaget beslutade av styrelsen. En av Tornberget Fastighetsförvaltnings ABs övergripande målsättningar är att verka för ett långsiktigt hållbart samhälle.

Exempel på Tornbergets strategier:

- ▶ minska vår miljöpåverkan genom att hushålla med transporter, energi, vatten och andra råvaror.
- ▶ utbilda, engagera och informera alla anställda och våra kunder om vår miljöpåverkan för att ständigt kunna prioritera teknik och beslut som leder till ökad resurshushållning och minskad miljöpåverkan.
- ▶ minska utsläppen till vatten, luft och deponering.
- ▶ minska förbrukningen av råvaror genom att återanvända och återvinna.
- ▶ ställa miljökrav på entreprenörer, konsulter och varuleverantörer.
- ▶ välja miljömässigt bästa alternativ vid byggande, förvaltning och städning när så är möjligt.

I bolagets verksamhetsplaner finns miljömål inskrivna per avdelning.

Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har en egen miljöpolicy som fastslår att bolaget "ska verka för ekologisk uthållighet genom att tillhandahålla miljöanpassat byggande, fastighetsförvaltning och städning". Enligt policyn ska bolaget även "erbjuda våra kunder inomhusmiljöer som människor mår bra i genom att använda sunda material och resurssnål teknik vid byggande fastighetsförvaltning och städning".

Mätning och återrapportering av miljörelaterade nyckeltal

Bolaget mäter upp och redovisar energianvändning per kvadratmeter och inventerar kemikalier vilket utvärderas och redovisas i samband med årsredovisning

Tornbergets arbete med den interna kontrollen ska ske i enlighet med en årlig intern kontrollplan som baseras på en årlig in-, omvärlds- jämte risk- och väsentlighetsanalys. Denna analys tar upp om-/invärldsfaktorer som kan påverka bolagets möjligheter att nå målet "verka för ett långsiktigt hållbart samhälle".

Uppföljning av föregående års interkontrollplan samt beslut om innevarande års internkontrollplan ska årligen ske vid årets första styrelsemöte.

Bolaget har ett nytt system för energiövervakningssystem där förbrukning av el, fjärrvärme och vatten kan följas upp per byggnad. Det finns en driftcentral som övervakar förbrukning. Energianvändning kan med det nya systemet kontrolleras ned på komponentnivå, exempelvis per klassrum, vilket ger större möjligheter till analys.

Intervjuade vid Tornberget Fastighetsförvaltnings AB anser att de är väl informerade om kommunens miljöarbete via dokument och beslut men skulle vilja vara mer involverade i själva arbetet. Hittills har Tornbergets bidrag begränsats till att vara remissinstans. Bolaget upplever att processen för framtagning av åtgärdsplan för klimat- och energistrategin varit otydlig eftersom det ålagts åt bolaget ett uppdrag att installera solceller som inte fanns med i remissutgåvan och inte heller kommunicerats på annat vis. Tornberget upplever på samma sätt att sänkningen av 2018 målvärdet för energieffektivisering i kommunal verksamhet som fastslagits i kommunstyrelsens strategi och budget 2016-2017 samt kommunfullmäktiges mål och budget 2017-2018 inte kommunicerats till bolaget.

Intervjuade vid Tornberget Fastighetsförvaltnings AB anser att det inte är helt klart vad miljöarbetet får kosta. En avvägning måste göras mellan kommunens och Tornbergets ekonomi gentemot miljöarbete. Intervjuade är också osäkra på hur prioriteringar görs då exempelvis en satsning på solceller tar pengar från andra projekt som potentiellt kan ge en större miljömässig effekt.

Intervjuade vid Tornberget anser det önskvärt med ett större satsningar på klimat och miljö från kommunledningen med exempelvis en klimat- och miljöinspiratör.

4 Bedömning

4.1 Svar på revisionsfrågorna

Revisionsfråga	Svar
Bedöms kommunens miljömål vara kommunicerade och integrerade inom kommunens olika verksamheter?	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Vi bedömer att kommunens miljömål är kommunicerade. ▶ Tornberget Fastighetsförvaltnings AB och Haninge Bostäder AB har egna övergripande miljömål som bidrar mot uppfyllelse av kommunfullmäktiges miljörelaterade mål. Bolagens övergripande miljömål har specificerats i avdelningsmål och delmål för verksamheten.
Vilken roll- och ansvarsfördelning finns med avseende på kommunens miljöarbete?	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Under kommunfullmäktige finns en hållbarhetsberedning med uppdrag att bl.a. ta fram ett övergripande program för miljörelaterade styrdokument. ▶ Kommunstyrelseförvaltningens enhet för strategisk planering har ansvar för frågor kopplade till hållbar utveckling, ekologi och strategiskt näringslivsutveckling. ▶ Haninge Bostäder AB och Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har anställda (fastighetschef, projektchef, driftchef) som arbetar aktivt med miljöfrågorna.
Motsvarar tilldelade resurser behoven för att uppnå fullmäktiges miljömål, på kort och lång sikt?	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Delvis ▶ Enligt kommunfullmäktiges mål och budget 2016-2017 har medel avsatts för bl.a. skärpta insatser för Drevviken i ett extra tillskott. Årligen avsätts 2,5 mkr för investeringar i åtgärder för Drevviken. ▶ Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har äskat 25 mkr årligen för energieffektiviseringsåtgärder. I och med det skärpta energieffektiviseringsmålet är det i nuläget oklart om de tilldelade resurserna är tillräckliga för att uppnå målet. ▶ Haninge Bostäder AB har ansökt om bidrag från kommunens klimatmiljon för att installera inomhusgivare.
Hur bedömer kommunen risken för förekomst av ännu ej kartlagda/upptäckta föroreningar, och andra miljörelaterade problem?	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Arbete med miljörisker och riskbedömning sker regionalt i Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF). ▶ Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har integrerat miljörelaterade risker i det årliga arbetet med internkontrollplanen och utvärderingen av bolagets möjligheter att uppnå sina mål. ▶ Haninge Bostäder AB har identifierat sina väsentliga miljörelaterade risker men dessa har inte integrerats i bolagets arbete med riskbedömning, väsentlighetsanalys och intern kontroll.

Vilka specifika miljörisker finns identifierade av kommunen och hur hanteras dessa i förekommande fall?

- ▶ Kommunövergripande väsentliga miljöfrågor är klimat och energi, vatten med fokus på dagvatten och Drevviken samt natur och gröna samband. Även kemikaliefrågor är av betydelse. Kommunfullmäktige avsätter årligen medel för investeringar i åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i Drevviken. För 2016 har ytterligare en miljon kronor avsatts för skärpta insatser för Drevviken.
- ▶ Väsentliga miljörisker i Tornberget Fastighetsförvaltnings AB verksamhet avser miljöfarliga ämnen i byggnader samt korrosion i avloppsstammar vid äldre fastigheter. Dessa risker hanteras genom arbete med entreprenörer och användning av Sunda Hus miljödatabas samt inventering av stammar i ett underhållssystem.
- ▶ Väsentliga miljörisker i Haninge Bostäder AB verksamhet avser materialval, miljö- och hälsoskadliga ämnen samt förorenad mark vid rivning och nyproduktion. Dessa risker hanteras genom registrering av byggnadsvaror, stickprovskontroll samt användning av extern kunskap för inventering av skadliga ämnen.

Vilka åtgärder har vidtagits eller planeras, för att minska risken för framtida miljörelaterade överraskningar, exempelvis vid exploateringsprojekt?

- ▶ Arbete med miljörisker och riskbedömning sker regionalt i Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF).
- ▶ Hos Tornberget Fastighetsförvaltnings AB och Haninge Bostäder AB avser relevanta åtgärder bl.a. samarbete med byggentreprenörer avseende miljö- och hälsoskadliga ämnen i byggvaror samt provtagning för att säkerställa att nyproduktion inte sker på förorenad mark.

Har kommunen implementerat någon form av certifierat miljöledningssystem? På vilket sätt mäts kommunens energiförbrukning? Används andra miljörelaterade nyckeltal inom kommunens olika verksamheter?

- ▶ Tornberget Fastighetsförvaltnings AB är certifierade enligt FR2000. Övrigt finns inga certifieringar inom kommunen.
- ▶ Kommunfullmäktiges mål God livsmiljö för nuvarande och kommande generationer omfattar flera miljörelaterade indikatorer som följs upp i årsredovisningen: energieffektivisering i kommunal verksamhet, andelen miljöbilar i kommunorganisationen, koldioxidutsläpp i kommunens verksamheter, fosforhalt i Drevviken, andel ekologiska inköp samt nöjd medborgarindex för miljöarbete.
- ▶ Tornberget Fastighetsförvaltning AB mäter energianvändning i fastigheter och håller på att implementera ett nytt system för detta. Bolaget rapporterar även data avseende kommunfullmäktiges mål om energieffektivisering och miljöbilar. Andra miljönyckeltal följs upp och redovisas i årsredovisningen och internkontrollplanen.
- ▶ Haninge Bostäder AB mäter och följer upp energianvändning i fastigheter och har börjat med att mäta användning av varmt vatten. Bolaget rapporterar data avseende kommunfullmäktiges mål om miljöbilar.

4.2 Bedömning och rekommendationer

Bedömning

Enligt vår bedömning är miljömålen när dessa har fastställts kommunicerade i olika delar av kommunens verksamhet men det finns otydligheter i dialogen och processen avseende framtagning av mål och åtgärder. Exempel på detta är Tornberget Fastighetsförvaltning ABs uppdrag att installera solceller som inte framgick av remissutgåvan för åtgärdsplanen för klimat- och energistrategin samt att sänkning av målvärdet för energieffektivisering i kommunal verksamhet, som fastslogs i kommunstyrelsens strategi och budget 2017-2018, inte hade kommunicerats till bolaget. Att genomföra och uppnå åtgärder och mål av denna karaktär kräver investeringar och långsiktighet i planeringen, särskilt med ett fastighetsbestånd som består till betydande del av äldre fastigheter. Likaså är det viktigt att beslut om investeringsintensiva åtgärder och mål baseras på en analys av miljönytta och ekonomisk påverkan.

En extern utvärdering av kommunens styrdokument i relation till miljömålen har i sina slutsatser uppmärksammat bl.a. att miljömål är vagt formulerade, att uppföljningen borde kopplas till befintliga processer, att det är en utmaning att åtgärdsplanen inte är politiskt beslutad samt att en dokumenthierarki saknas. Vi instämmer med denna bedömning.

Utvärderingen har gett inspel till det pågående arbetet med ett nytt klimat- och miljöpolitiska program som enligt intervjuad ska fungera som ett paraply för kommunens befintliga program och arbete samt tydliggöra vilka styrdokument och mål som kopplas till vilket fokusområde. Programmet ska integreras i kommunens styrmodell med uppföljning i delårsrapporter och årsredovisning.

Enligt vår bedömning har de kommunala bolagen Tornberget Fastighetsförvaltnings AB och Haninge Bostäder AB goda kunskaper om de väsentliga miljörelaterade riskerna i respektive verksamhet. Bolagen kan anses ha ändamålsenliga kontroller och processer på plats för att bevaka och hantera dessa risker. Tornberget Fastighetsförvaltnings AB har integrerat miljörelaterade risker in sin verksamhetsövergripande process för riskbedömning och väsentlighetsanalys. Haninge Bostäder AB saknar en process för att bedöma miljörisker inom ramen för bolagets väsentlighetsanalys eller arbete med internkontrollplanen.

Rekommendationer

Vi har i vår granskning kommit fram till följande rekommendationer:

- ▶ Vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer en effektiv och tydlig dialog med de nämnder och bolag som berörs av kommunens miljömål och miljörelaterade åtgärder för att säkerställa en effektivitet och långsiktighet i verksamhetsplanering och investeringar.
- ▶ Mot bakgrund av den externa utvärderingen om kommunens styrdokument rekommenderar vi att det årligen görs en samlad bedömning av måluppfyllelsen av det klimat- och miljöpolitiska programmet, exempelvis inom ramen för årsredovisningen. Vi rekommenderar att denna uppföljning inte enbart omfattar huvudmålen och de indikatorer som är kopplade till dessa men även etappmålen med indikatorer. Ur ett medborgarperspektiv är det viktigt med transparent och lättillgänglig kommunikation om prioriteringar i kommunens miljöarbete samt hur de genomförda åtgärderna bidrar mot måluppfyllelse.

- ▶ Vi rekommenderar att Haninge Bostäder AB systematiserar sitt arbete med miljörelaterade risker och inkluderar dessa i sin verksamhetsövergripande process för riskbedömning och väsentlighetsanalys.

Stockholm, den 7 december 2016

Outi Alestalo

Källförteckning

- ▶ Bolagsordning - Haninge Bostäder AB
- ▶ Bolagsordning - Tornberget Fastighetsförvaltnings AB
- ▶ Dnr KS 2015/404 Direktiv för nytt klimat- och miljöpolitiskt program
- ▶ Hållbarhetsberedningens minnesanteckningar, 2016-10-12
- ▶ Inrättande av en hållbarhetsberedning under kommunfullmäktige samt ändring av kommunstyrelsens reglemente – Kommunstyrelsen
- ▶ Kommunstyrelsen delårsrapport 2 för 2016
- ▶ Kommunstyrelsens strategi och budget 2016-2017
- ▶ Klimat och energistrategi, inklusive åtgärdsplan – Haninge kommun
- ▶ Mål- och budget 2016-2017 – Haninge kommun
- ▶ Projektplan för klimat- och miljöpolitiskt program
- ▶ Strategi för ekologisk hållbarhet – Haninge kommun
- ▶ Styrning mot miljömålen. Utvärdering av Haninge kommuns styrdokument i relation till miljömålen
- ▶ Tornbergets in-, omvärlds- jämte risk- och väsentlighetsanalys 2016
- ▶ Årsredovisning 2015 – Haninge kommun
- ▶ Årsredovisning 2015 – Haninge Bostäder AB
- ▶ Årsredovisning 2015 – Tornberget Fastighetsförvaltnings AB
- ▶ Ägardirektiv Haninge Bostäder AB
- ▶ Ägardirektiv Tornberget Fastighetsförvaltnings AB

Dnr KS 2017/187

§ 167 Granskning av kommunens strategiska arbete med att skapa säkra fysiska miljöer – svar på revisionskrivelse

Sammanfattning

Kommunens förtroendevalda revisorer har med hjälp av företaget Ernst & Young låtit genomföra en granskning av kommunens strategiska arbete med att skapa säkra fysiska miljöer.

Syftet har varit att bedöma om kommunstyrelsen och stadsbyggnadsnämnden har ett strategiskt arbete, som säkerställer säkra fysiska miljöer i kommunen, både för anställda och medborgare. Med säkra miljöer avses bl a besöksmål, promenadstråk, hållplatser, lekplatser, trafikmiljöer, gång-, cykel- och bilvägar, hamnmiljöer och andra allmänna och kommunägda platser. Vidare omfattas kommunens egna verksamhetslokaler av begreppet.

Mot bakgrund av vad som framkommit i granskningen ges kommunstyrelsen följande rekommendationer

- Säkerställ en ändamålsenlig underhållsplanering avseende kommunens fastigheter, för att framgent säkerställa säkra fysiska miljöer.
- Säkerställ en ändamålsenlig uppföljning av trygghets- och säkerhetsarbetet utifrån antagna styrdokument. Överväg en sammanställd uppföljning i större utsträckning.
- Utveckla den långsiktiga planeringen (längre än 4 års sikt) i det strategiska trygghets- och säkerhetsarbetet.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer rekommendationerna på följande sätt.

Haninge kommun bedriver ett systematiskt och ändamålsenligt trygghets- och säkerhetsarbete i en expansiv och föränderlig tid. Det styrks av länsstyrelsens tillsyner, att kommunen är prisad för arbetet (Security Awards pris för bästa riskmanagementarbete 2015), att åtgärder mot skadegörelse har haft stabila positiva resultat under

flera år. Kommunstyrelsen arbetar i nära samarbete med Tornberget kring underhållsplanering. I underhållsplaneringen ingår bl a tillsyn av brandskydd, miljö, VA, tillgänglighet och tekniskt skalskydd samt bevakning. Genom samarbetet säkerställs också kontinuitet i lokalförsörjning utifrån långsiktiga kända behov och om lokaler blir obrukbara eller otillgängliga i samband med oönskade händelser. Kommunfullmäktige har också 2016-09-12, § 252, beslutat om ett förändrat arbetssätt för ett mer effektivt trygghetsskapande uppdrag. Arbetssättet ska årligen utvärderas och rapporteras. Kommunens samtliga nämnder och Tornberget arbetar gemensamt med trygghets- och säkerhetsuppgifter. Det skapar i sin tur en kultur med enhetliga och igenkännande arbetssätt. Genom det arbetet utvecklas över tid förmågan till strategisk planering och uppföljning.

Underlag för beslut

Revisionsrapport 2016 – Granskning av kommunens strategiska arbete med att skapa säkra fysiska miljöer

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens synpunkter utgör kommunstyrelsens svar på revisionskrivelsen.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens synpunkter utgör kommunstyrelsens svar på revisionskrivelsen.

Expedieras: Akt

För verkställighet:

För kännedom: Revisorerna

Haninge kommun

Granskning av kommunens strategiska arbete med
att skapa säkra fysiska miljöer

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
1 Inledning	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Syfte.....	1
1.3 Avgränsning	1
1.4 Ansvariga styrelser/nämnder	Error! Bookmark not defined.
1.5 Revisionskriterier.....	2
1.6 Metod.....	2
2 Kommunens arbete med säkra fysiska miljöer	3
2.1 Styrning.....	3
2.1.1 Styrande lagstiftning.....	3
2.1.2 Mål och åtaganden.....	4
2.1.3 Organisation och ansvarsfördelning	8
2.2 Fysiska miljöer i Haninge kommun	12
2.2.1 Planering och prioritering	12
2.2.2 Riskbedömningar och konsekvensanalyser.....	15
2.2.3 Medborgarnas synpunkter.....	17
2.2.4 Statistik och uppföljning.....	18
3 Slutsatser.....	21
3.1 Svar på revisionsfrågor	21
3.2 Sammanfattande bedömning och rekommendationer	22
Källförteckning	24

Sammanfattning

EY har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av kommunens strategiska arbete med att skapa säkra fysiska miljöer. Syftet är att bedöma om kommunstyrelsen samt stadsbyggnadsnämnden har ett strategiskt arbete, som säkerställer säkra fysiska miljöer i kommunen, både för anställda och medborgare.

Vår övergripande bedömning är att kommunen i flera delar har ett strategiskt arbete för att säkerställa säkra fysiska miljöer. Vissa utvecklingsområden har dock noterats.

Det kommunövergripande säkerhets- och riskhanteringsarbetet organiseras utifrån säkerhetsenheten på kommunstyrelseförvaltningen där säkerhetsstrateg samt medarbetare koordinerar ett flertal forum för samverkan mellan förvaltningarna. Det framgår att det finns ett koncernperspektiv i planeringen, vilket bedöms positivt.

Riskidentifiering sker på kommunövergripande nivå utifrån lagstiftning samt i varierande grad i ordinarie verksamhetsplanering, beroende på område. Identifierade risker avseende fysiska miljöer i verksamheterna inkluderar krisberedskapen inom stadsbyggnadsförvaltningen, där en vattenläcka aktualiserade frågan under 2016. Vi ser positivt på att en krisledningsplan är under framtagande och bedömer att arbetet bör prioriteras. En identifierad risk utifrån genomförd analys av dricksvattenförsörjning är att det saknas en plan för nödvattenförsörjning. Även framtagandet av en sådan plan bör prioriteras.

Det finns ett flertal kanaler och verktyg för att hantera medborgares synpunkter och förslag. För incidentrapportering används främst kommunens synpunktshanteringssystem C2 samt journalnummer till respektive verksamhet för akuta ärenden.

Planeringen av fysiska miljöer sker till stor del på fyra-fem års sikt samt på årlig basis. Inom vissa områden förekommer längre tidshorisonter, men enligt intervjuade är en föränderlig riskbild en utmaning för den riktigt långsiktiga planeringen.

Av granskad dokumentation framkommer ingen samlad uppföljning av säkerhets- och trygghetsfrågorna utifrån beslutade styrdokument, vilket bör säkerställas. Då frågorna har bäring på ett flertal processer berörs de i olika utsträckning i ordinarie uppföljning.

Mot bakgrund av vad som framkommit i granskningen ges följande rekommendationer:

Kommunstyrelsen

- Säkerställ en ändamålsenlig underhållsplanering avseende kommunens fastigheter, för att framgent säkerställa säkra fysiska miljöer.
- Säkerställ en ändamålsenlig uppföljning av trygghets- och säkerhetsarbetet utifrån antagna styrdokument. Överväg en sammanställd uppföljning i större utsträckning.
- Utveckla den långsiktiga planeringen (längre än 4 års sikt) i det strategiska trygghets- och säkerhetsarbetet.

Stadsbyggnadsnämnden

- Säkerställ en ändamålsenlig riskanalys, planering samt uppföljning avseende krishantering. Detta bör inkludera framtagande av en plan för nödvattenförsörjning.
- Prioritera framtagandet av en krisledningsplan, i enlighet med den av fullmäktige beslutade krisledningsplanen.
- Säkerställ en ändamålsenlig uppföljning av trygghets- och säkerhetsfrågor.
- Vidta åtgärder för att säkerställa en säker arbetsmiljö för medarbetare vid genomförande av akuta åtgärder på kommunens vatten- och avloppsnät.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Att kommuners olika fysiska miljöer är säkra för medborgarna är av stor vikt, ur flera perspektiv. Genom en god planering av den fysiska miljön underlättar kommunen för dess medborgare att vistas i kommunen. Även som arbetsgivare är skapandet och säkerställandet av säkra fysiska miljöer viktigt, inte minst för att vara en attraktiv arbetsgivare. I planering och genomförande är det centralt att beakta såväl risker för skada i kommunens miljöer som tillgänglighet och användbarhet för så många medborgare som möjligt.

Med kommunala miljöer avses bland annat populära besöksmål, välbesökta promenadstråk, hållplatser, lekplatser, trafikmiljöer, gång-, cykel- och bilvägar, hamnmiljöer och andra allmänna och kommunägda platser. Vidare omfattas kommunens egna verksamhetslokaler av begreppet kommunala miljöer.

Mot bakgrund av revisorernas risk- och väsentlighetsanalys har revisorerna beslutat att genomföra en granskning med inriktning mot kommunens arbete med fysisk säkerhet.

1.2 Syfte

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen och stadsbyggnadsnämnden har ett strategiskt arbete, som säkerställer säkra fysiska miljöer i kommunen, både för anställda och medborgare.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- Vilka rutiner finns för att identifiera risker i kommunens olika fysiska miljöer?
- Upprättas särskilda riskanalyser och hur implementeras dessa i kommunens verksamhetsstyrning?
- Finns en kort- och långsiktig strategisk planering för att upprätthålla säkra fysiska miljöer? Finns ett tillgänglighetsperspektiv i denna planering dokumenterad på ett tydligt sätt?
- Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning med avseende på säkerhet kopplat till kommunens fysiska miljöer?
- Finns ett upprättat system för incidentrapportering samt möjligheter för medborgare att lämna synpunkter på kommunens fysiska miljöer?
- På vilket sätt sker återrapportering till ansvariga nämnder med avseende på risker kopplat till fysiska miljöer?

1.3 Avgränsning

Granskningen avgränsas till att omfatta kommunstyrelsen och stadsbyggnadsnämnden.

Det ska noteras att samtliga nämnder har ansvar med bäring på fysisk säkerhet inom sina respektive verksamheter, t.ex. avseende systematiskt arbetsmiljöarbete. Utifrån detta ansvar som tillfaller samtliga nämnder, kan våra rekommendationer i någon mån vara giltiga i ett bredare perspektiv än enbart för de verksamheter som omfattas av granskningen.

1.4 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen för analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- Kommunallagen 6 kap 1 § och 7 §
 - Av 1 § framgår att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens eller landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.
 - I 7§ framgår att nämnderna skall, var och en inom sitt område, se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.
- Lagstiftning med bäring på kommunens ansvar för fysiska miljöer¹
- Mål och budget 2016-2017²
- Allmänna jämförelser (SKL)³

1.5 Metod

Granskningen har genomförts i form av dokumentgranskning och intervjuer med tjänstemän inom berörda förvaltningar. Intervjuer har genomförts med:

- Säkerhetsstrateg, kommunstyrelseförvaltningen
- Avdelningschef, teknik, stadsbyggnadsförvaltningen
- Avdelningschef, park och natur, stadsbyggnadsförvaltningen
- Verksamhetscontroller (säkerhetssamordnare), stadsbyggnadsförvaltningen
- Avdelningschef, vatten och avlopp, stadsbyggnadsförvaltningen

Härutöver har kompletterande information om roll- och ansvarsfördelningen mellan Tornberget och respektive förvaltning avseende fastighetsunderhåll inhämtats.

¹ Denna lagstiftning presenteras i avsnitt 2.1.1.

² Mål och budget beskrivs i avsnitt 2.1.2

³ Redovisas i avsnitt 2.2.4

2 Kommunens arbete med säkra fysiska miljöer

Under denna rubrik redovisas de iakttagelser vi gjort i granskningen avseende hur kommunen arbetar för att säkerställa säkra fysiska miljöer.

2.1 Styrning

I detta avsnitt beskrivs översiktligt styrningen av kommunens arbete med säkra fysiska miljöer.

2.1.1 Styrande lagstiftning

Det finns lagstiftning som på olika sätt styr kommunens arbete med säkerhet i fysiska miljöer, inom dess ansvar.

Lagen om skydd mot olyckor (2003:778) (LSO) behandlar förebyggande åtgärder, räddningstjänst och efterföljande åtgärder. Den visar på vilket ansvar den enskilde, kommunen och staten har. Målen med lagen är att skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljö mot olyckor, skapa bättre förmåga i samhället att förebygga och hantera situationer som kan leda till räddningsinsatser, samt förbättra möjligheterna att minska antalet olyckor. Av lagen framgår att ett handlingsprogram för skydd mot olyckor ska upprättas i alla kommuner. Handlingsprogrammet ska redovisa hur kommunen tänker sig arbeta med åtgärder som kan förebygga olyckor.

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) syftar till att kommuner och landsting skall minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommunen ska bland annat analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet skall värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys.

I skollagen (2010:800) stadgas att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Arbetsmiljölagens (1977:1160) (AML) ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Lagen fastställer att arbetsförhållandena skall anpassas till människors olika förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende. Arbetet skall planläggas och anordnas så att det kan utföras i en sund och säker miljö. Arbetsgivaren skall vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall.

I Plan- och bygglagen (2010:900) (PBL) framgår kommunens ansvar avseende planläggning av mark och vatten samt byggande. Där inkluderas bland annat krav på byggnadsverk, byggprodukter, tomter och allmänna platser som har bäring för den fysiska säkerheten.

Ett byggnadsverk ska t.ex. ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om: bärförmåga, stadga och beständighet, säkerhet i händelse av brand, skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö, säkerhet vid användning, skydd mot buller, värmeisolering, lämplighet för det avsedda ändamålet, tillgänglighet samt användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

PBL reglerar även kommunens översiktsplanering och detaljplanering. Enligt 4 kap 12 § får kommunen i en detaljplan bestämma skyddsåtgärder för att motverka markförorening, olyckor, översvämning och erosion, skyddsåtgärder för att motverka störningar från

omgivningen, och om det finns särskilda skäl för det, högsta tillåtna värden för störningar genom luftförorening, buller, skakning, ljus eller andra olägenheter.

Av *väglagen (1971:948)* framgår ansvaret för byggande och drift av väg. Där fastställs att kommunen ska vara väghållare i kommunen om det främjar en god och rationell väghållning.⁴ Vid väghållning skall tillbörlig hänsyn tas till enskilda intressen och till allmänna intressen, såsom trafiksäkerhet. I begreppet drift inräknas underhåll, reparation och andra åtgärder. Underhåll är sådan verksamhet som krävs för att behålla en gatas eller vägs byggnadstekniska kvalitet. Enligt plan- och bygglagen ska kommunen svara för underhållet av gator och andra allmänna platser som kommunen är huvudman för.

Enligt *lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor* krävs tillstånd för att få hantera större mängder brandfarlig vara. Med brandfarlig vara menas brandfarliga gaser, vätskor och brandreaktiva varor. Södertörns brandförsvarsförbund har ansvaret för både tillstånd och tillsyn av brandfarlig vara i kommunen.

Anläggningar som hanterar stora mängder kemikalier vid ett och samma tillfälle kan klassas som Sevesoanläggningar enligt *lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor*. Där definieras vilka ämnen och vilka mängder som krävs för att klassas som en Sevesoanläggning, men också att de är skyldiga att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor för människor och miljö. Anläggningar som bedriver verksamhet som innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön omfattas av skyldigheterna i 2 kap. 4§. Skyldigheter vid farlig verksamhet i lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Det är länsstyrelsen i samråd med kommunen som beslutar vilka anläggningar som ska klassas som farlig verksamhet.

2.1.2 Kommunens mål och åtaganden

Mål och budget 2016-2017

I mål och budget 2016-2017 framgår kommunfullmäktiges vision; "Haninge - en plats där företag kan växa och dit nya medborgare kommer för att hitta bostad, arbete och livskvalitet". Fullmäktige har fem övergripande mål och prioriteringar under mandatperioden 2015-2018 som fastställer att:

- Den kommunala ekonomin ska vara i balans
- I det hållbara Haninge prioriteras skolan, jobben, bostäder och välfärden
- Miljö- och hållbarhetsarbetet ska vara i framkant
- Kommunens organisation ska vara resurseffektiv
- Medborgarnas synpunkter ska tas till vara för att utveckla all kommunal verksamhet

För att uppnå dessa finns fyra målområden med sammanlagt 12 mål, till vilka nämnderna knyter strategier. Mål med bäring på trygghet och säkerhet är bland annat:

- God folkhälsa
- Trygga invånare med inflytande och delaktighet
- God livsmiljö för nuvarande och kommande generationer
- Hög tillgänglighet
- Hög kvalitet i kommunens tjänster
- Attraktiv arbetsgivare

⁴ Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får besluta att en kommun skall vara väghållare inom kommunen. Beslutet kan begränsas till att avse vissa vägar eller vissa områden inom kommunen. (5§)

I mål och budget framgår att kommunen strävar efter att nå en god livsmiljö både för nuvarande och kommande generationer. Det stadgas även att Haninge ska utöka både kollektivtrafiken och gång- och cykelvägarna i kommunen för att öka förutsättningarna för att leva klimatsmart. Miljö- och klimatsmarta bostäder och satsningar på att få bort gifter ur närmiljön lyfts som viktigt. Inom samhällsplaneringen och genom aktiva insatser och uppsökande verksamhet ska den faktiska tryggheten i kommunen öka. Vidare betonas vikten av att öka tillgängligheten till olika målpunkter i Haninge och att utveckla gemensamma offentliga utrymmen. De åtgärder och investeringar som kommunen inte kan göra själv måste uppnås genom samarbete med de aktörer som är ansvariga.

Nämndernas strategi och budget 2016-2017

Av kommunstyrelsens strategi och budget 2016-2017 framgår ett antal mål med bäring på trygghets- och säkerhetsfrågor. För målet trygga invånare med inflytande och delaktighet ska kommunstyrelsen bland annat stödja och samordna arbetet utifrån trygghetsstrategin och handlingsplan. För att uppnå målet god livsmiljö för nuvarande och kommande generationer är strategin bl.a. att prioritera och samordna åtgärder som bidrar till att vattenplanens mål uppnås.

Utifrån målet om hög tillgänglighet, är prioriterade satsningar bl.a. att öka tillgängligheten till olika målpunkter och utveckla gemensamma offentliga utrymmen. För att uppnå god folkhälsa ska kommunstyrelsen stödja och samordna ett sammanhållet preventionsarbete enligt strategi för ungas hälsa, trygghet och utveckling. Avseende trygghetsfrågor betonas att 2014 års trygghetsmätning och trygghetsstrategin från 2012 ligger till grund för vilket arbete som skall utföras. Diskussioner pågår om bl.a. lokala BRÅs⁵ roll och hur samverkan med polisen ska utformas. För att uppnå målet att vara en attraktiv arbetsgivare ska kommunstyrelsen förbättra arbetsmiljön vid kommunstyrelseförvaltningen.

Vidare framgår att en revidering av översiktsplanen kommer att ge förutsättningar för den fortsatta utvecklingen i hela kommunen. Att utveckla ledning, styrning, stöd och uppföljning till förvaltningarna är också prioriterat under året. Av investeringsbudget för 2016-2017 framgår att en fortsatt utbyggnad av värmesensorer som indikerar risk för skadegörelse och aktiverar snabba åtgärder i form av väktarutryckning på kommunens skolor genomförs, då det finns en förhöjd hotbild om skadegörelse och risk för anlagd brand.

I stadsbyggnadsnämndens strategi och budget 2016-2017 framgår ett antal strategier och åtaganden för att uppnå fullmäktiges mål med bäring på fysisk säkerhet. I strategin beskrivs att hållbarhetsfrågorna breddas och att den sociala hållbarheten blir viktigare.

Ett ökat medborgarinflytande blir mer och mer självklart där människor vill och tillåts delta i planeringsprocessen. Nya kommunikationskanaler beskrivs bli självklarheter där sociala medier, spel som Minecraft och interaktiva mobilapplikationer lockar fler till en dialog med den offentliga verksamheten.

För att uppnå målet god folkhälsa ska förvaltningen verka för ett varierat och upplevelserikt Haninge med närhet till rekreations- och motionsytor samt attraktiva tydliga och trafiksäkra gång- och cykelstråk och inbjudande lekplatser. Avseende målet om trygga invånare med inflytande och delaktighet betonas att förvaltningen i samhällsplaneringen ska bidra med aktiva insatser och uppsökande verksamhet för att invånarna ska få ett större inflytande och större makt över sitt eget liv och en större upplevd ökad trygghet.

⁵ Brottsförebyggande rådet

För målet om hög tillgänglighet ska nämnden öka tillgängligheten till olika målpunkter och utveckla gemensamma offentliga utrymmen. För förvaltningen innebär detta ett åtagande om att planera för attraktiva och trygga gång- och cykelvägar samt attraktiva parker och utemiljöer för alla.

Styrdokument för trygghets- och säkerhetsarbete

Kommunen har ett antal upprättade styrdokument med bäring på den fysiska säkerheten i kommunens miljöer. De centrala beskrivs nedan. Det finns även ytterligare styrdokument som inkluderar trygghets- och säkerhetsfrågor.

Program för Haninge kommuns säkerhets- och riskhanteringsarbete

Programmet antogs av fullmäktige 2011 och syftar till att samla arbetet inom väsentliga delområden som krävs och redan bedrivs i stor utsträckning för att uppnå olika myndighetskrav och egen ambition. Härigenom ska samsyn, uppföljning och utveckling inom området säkerställas. Enligt intervjuade har dokumentet gått igenom sedan 2011, men det har inte bedömts finnas behov av revidering.

Programmet beskriver väsentliga delområden inom säkerhets- och riskhanteringsarbetet där arbete redan pågår, planeras för eller genom risk- och sårbarhetsanalyser utreds. Delområdena är krisberedskap, skydd mot olyckor, personsäkerhet, internt skydd, informationssäkerhet och säkerhetsskydd. Varje delområde inleds med en generell problemställning. Sedan följer en beskrivning av myndighetskrav i de fall det är tillämpligt och därefter kommunens inriktningsmål och åtaganden. För att uppnå resultat och beskriva prestationer krävs av nämnder att målen bryts ner i mer detaljerade mål, som kan återfinnas i riktlinjer och särskilda genomförandeplaner.

Det framgår att nämnder och bolag ska ha programmet som utgångspunkt i sitt säkerhets-, och riskhanteringsarbete och prioriterar efter egen verksamhets olika förutsättningar hur de uppnår skäliga nivåer inom beskrivna områden. I nämndernas årsredovisningar ska framgå hur programmet har följts. Programmet uppdateras inför varje mandatperiod.

Programmet har koppling till det handlingsprogram om skydd mot olyckor som antas av direktionen i Södertörns brandförsvarsförbund. Koppling finns också till inom kommunen antaget trafiksäkerhetsprogram, personalpolitiskt program och brottsförebyggande program.

Riktlinjer för systematiskt säkerhets- och riskhanteringsarbete 2014-2019

Utifrån kommunfullmäktiges fastslagna program för säkerhet- och riskhanteringsarbete har kommundirektören beslutat om riktlinjer för systematiskt säkerhets- och riskhanteringsarbete 2014-2019. Dessa gäller samtliga förvaltningar och ska skapa förutsättningar för genomförande, förståelse för omfång, organisatoriska strukturer, resursfördelning, delegering av mandat och befogenheter. Syftet är att skydda verksamheter genom att förebygga risker och minimera sannolikheten för att oönskade händelser och störningar uppstår.

Det framgår att då personella och ekonomiska resurser tilldelas för att hantera säkerhetsområdena ska genomfört arbete och effekter årligen följas upp och utvärderas för att kunna mäta om arbetet har lett till uppsatta mål relaterat till myndighetskrav och styrdokument.

Krisledningsplan för Haninge kommun

Krisledningsplanen är beslutad av fullmäktige 2016 och syftar till att klargöra hur kommunen ska organiseras och bedrivs vid en kris, extraordinär händelse samt vid höjd beredskap då ordinarie ledningsstrukturer behöver anpassas så att nödvändig krisledning kan uppnås. Planen ska också utgöra grund för nämnders och förvaltningars egen planering för verksamhet vid kriser och extraordinära händelser.

Den övergripande strategin för planering inför och genomförande av krisledning/krishantering utgår från principer enligt det nationella krishanteringssystemet: Ansvarsprincipen, närhetsprincipen samt likhetsprincipen. Krisledningsorganisationen består av krisledningsnämnden vars verksamhet lyder under lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) samt kommunallagen. Krisledningsgruppen utövar den strategiska ledningen vid en kris eller annan oönskad händelse. Som en sorts stab bereds underlag för nödvändiga, rimliga och taktiska beslut. Vid extraordinära händelser bereder krisledningsgruppen underlag för beslut till krisledningsnämnden och verkställer nämndens fattade beslut.

Förvaltningsledningarnas krisledningsplaner ska i sin utformning följa samma struktur som den centrala krisledningsplanen. Arbetsmetodikerna för krisledningsarbetet ska också baseras på samma metodik som anges i den centrala krisledningsplanen.

Handlingsplan Krisberedskap 2015-2018

Kommundirektörens ledningsgrupp beslutade 2015 om en handlingsplan för krisberedskap 2015-2018 som anger strategier och konkreta åtgärder för att möta krav enligt LEH och kommunens tillhörande fastställda mål. Handlingsplanen tar sikte på att säkerställa krisledningsförmåga och verksamheters funktionalitet och ska fungera som ett konkret komplement till hur verksamheter ska arbeta med krisberedskap i kommunen.

Centrala och samordnande roller i genomförandet av aktiviteter har de funktioner som ingår i kommunens säkerhetsforum; kommunstyrelseförvaltningens säkerhetsenhet och säkerhetssamordnare i förvaltningarna.

Handlingsplan för trygghetsskapande och förebyggande arbete

Handlingsplanen antogs av kommunstyrelsen 2012. Av beskriven målbild framgår att det inom det brottsförebyggande området under lång tid fokuserats på förövaren, både den potentiella och den faktiska. Vikten av den fysiska miljön för att öka den upplevda tryggheten och minska risken för brottsliga/kränkande handlingar har inte beaktats i samma utsträckning. Handlingsplanen ska fungera som inriktning för att skapa och stärka system som komplement till det brottsförebyggande arbetet. I handlingsplanen redovisas målbilder på kort och lång sikt. Det framgår inte hur arbetet ska följas upp.

Härutöver har kommunen ett flertal styrdokument och avtal med bäring på säkerhet i den fysiska miljön, nedan redovisade i den ordning de senast reviderades:

- Policy för psykiskt och socialt omhändertagande vid svåra olyckor och katastrofer (2008)
- Haninge kommuns beredskapsplan inför pandemisk influensa (2009)
- Haninge kommuns handlingsplan i händelse av oljeutsläpp till havs (2011)
- Trafiksäkerhetsprogram (2011)
- Strategi för ungas trygghet, hälsa och utveckling (2011)
- Brandskyddspolicy (2012)

- Riktlinjer för systematiskt brandskyddsarbete (2012)
- Vattenplan (2012)
- VA-plan (2015)
- Handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck (2015)
- Informationssäkerhetspolicy (2016)
- Samverkansavtal med polisen (2016)

2.1.3 Organisation och ansvarsfördelning

Ansvaret för att säkerställa säkra fysiska miljöer i kommunen finns inom ett antal verksamheter. I följande avsnitt ges en översiktlig bild av ansvarsfördelningen inom de verksamheter som omfattas av granskningen.

Av riktlinjer för säkerhetsarbetet framgår att ansvaret för säkerhets- och riskhanteringsarbetet ligger hos högsta beslutsnivå, där kommunfullmäktige fastställer övergripande beslut om omfattning och inriktning som kommunstyrelsen sedan har det övergripande lednings- och samordningsansvaret för. Respektive nämnd har sedan till uppgift att följa upp arbetet.

Förvaltningsledningens ansvar är att stödja och säkerställa att arbetet bedrivs enligt gällande lagstiftningar, policys och riktlinjer. Respektive verksamhetslednings ansvar är att se till att arbetet utförs enligt gällande policy och riktlinjer. All underställd personal har slutligen ansvar att tillämpa regler, undanröja och rapportera uppkomna risker och brister.

Det framgår av programmet för säkerhets- och riskhanteringsarbete att arbetet ska bedrivas av var och en som en naturlig del i sin verksamhet. I det dagliga arbetet är ansvaret fördelat från högsta ledning till enskilda medarbetare i linje med de befattningsbeskrivningar som finns upprättade och fördelade. I varje förvaltning finns en utsedd samordnande funktion vars uppgift är att se till att uppgifter enligt programmet hanteras utifrån förvaltningens behov och möjlighet till genomförande. Det varierar enligt intervjuade hur aktivt arbetet är på respektive förvaltning.

Kommunledningsförvaltningens samordnande roll

Av kommunstyrelsens reglemente framgår att kommunstyrelsen ska leda och samordna utformningen av övergripande mål, riktlinjer och ramar för styrning av hela den kommunala verksamheten, samt se till att dessa efterlevs i form av uppföljning från samtliga nämnder.

Kommunstyrelsen ansvarar för ett antal frågor som rör säkra fysiska miljöer, däribland ansvaret för att leda och samordna verksamheten inom översiktsplaneringen samt besluta om planuppdrag enligt plan- och bygglagen. De ansvarar för mark- och bostadspolitiken samt mark- och exploateringsverksamheten. De övergripande trafikpolitiska frågorna med tillhörande transportinfrastruktur är även ett ansvarsområde.

Kommunstyrelsen ansvarar även för skärgårdsfrågor, civilt försvar inklusive beredskapsfrågor, säkerhet och riskhantering, förvaltning av kommunens fasta och lösa egendom, i den mån det inte uppdragits åt Tornberget Förvaltning AB, samt lokalförsörjning. Kommunstyrelsen är utöver detta kommunens beredskapsnämnd och hemvärnsnämnd.

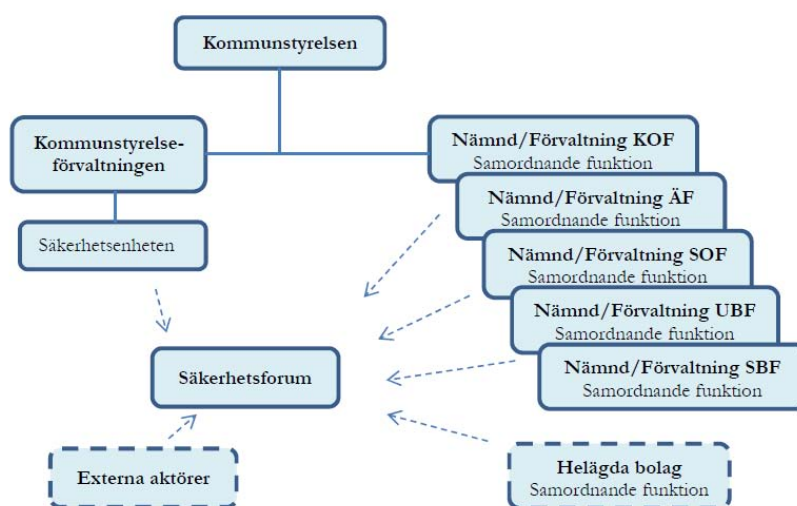
Kommunstyrelsen är ytterst ansvarig för att säkerhets- och riskhanteringsarbetet utvecklas och bedrivs effektivt i kommunen. Uppgiften verkställs av säkerhetsenheten på kommunstyrelseförvaltningen, vilken består av säkerhetsstrateg, säkerhetssamordnare/försäkringshandläggare och trygghetssamordnare. Härifrån leds kommunövergripande samordning och utveckling inom riskhantering, säkerhet, försäkring,

trygghet och höjd beredskap. Respektive förvaltningschef ansvarar sedan för att samordnande funktion finns i organisationen, även kallat säkerhetshandläggare.

Säkerhetsforum utgör en sakkunnig referensgrupp som säkerställer utförande av kommungemensamma uppgifter. Här sker också utbyte av information kring planerat och genomfört arbete samt inträffade händelser. Forumet har mandat och befogenhet att upprätta och införliva instruktioner och rutiner i det gemensamma säkerhetsarbetet. Forumet utgör också remissinstans för utarbetade förslag till överliggande styrdokument inom området.

Säkerhetsenheten är sammankallande och leder forumet. Till forumet knyts representanter från Tornberget, polis, brandförsvaret och försäkringsbolag. Ytterligare aktörer kan tillfälligt bjudas in beroende på sakfråga. Säkerhetsstrateg lyfter att säkerhetsenheten är koordinerande i många frågor och att kommunikationen fungerar väl mellan enheten och förvaltningarna i direkta situationer. I t.ex. plan- och byggprocessen beskrivs förfarandet mer styrt och där fungerar säkerhetsenheten som remissinstans.

Figur 1. Översikt över säkerhetsorganisationen

Den kommunövergripande planeringen avseende trygghetsfrågor har en ny organisation med start 2017, vilken beretts under 2016. Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet ska enligt uppgift hanteras mer tydligt i linjen, vilket innebär att kommunstyrelsen ersätter BRÅ (brottsförebyggande rådet) och att kommundirektörens ledningsgrupp är styrgrupp. Kommunstyrelsen beslutar om långsiktiga strategier och handlingsplaner som bygger på lokala lägesbilder och annan omvärldsbevakning. Kommundirektörens ledningsgrupp verkar inriktande och stödjande åt strategisk samordningsnivå i "driftläge".

En strategisk samordningsgrupp syftar till att uppnå gemensam lägesuppfattning och identifiera samverkansbehov. Representation finns från varje förvaltning och lokalpolisen. Representanterna från förvaltningarna kan vara samma person i säkerhetsforum samt den strategiska samordningsgruppen, men i flera fall är det olika personer.

Stadsbyggnadsförvaltningens ansvar för planering och underhåll

Av stadsbyggnadsnämndens reglemente framgår att nämnden är ansvarig för kommunens detaljplanläggning enligt plan- och bygglagen. De ska uppmärksamt följa den allmänna

utvecklingen ifråga om planläggning, byggande och fastighetsbildning och svara för upprättande, ändring och upphävande samt besluta om antagande av detaljplaner som inte är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt. Nämnden ska fullgöra kommunens uppgifter inom områdena bygglov, förhandsbesked, tillsyn och kontroll av byggnadsarbeten, den kommunala delen av fastighetsbildningsverksamheten samt MBK (mätning, beräkning, kartframställning). Nämnden har också att fullgöra de övriga uppgifter som enligt lag skall fullgöras av den kommunala nämnden inom byggnads- och mätningsväsendet.

Nämnden ska ansvara för kommunens vägnät, trafikaneläggningar, parker, hamnområden och övriga allmänna platser samt vatten- och avloppsanläggningar inom kommunen och svara för den myndighetsutövning som enligt lag eller annan författning ankommer på kommunens trafiknämnd samt kommunen som VA-myndighet. Detsamma gäller kommunens uppgift som väghållningsmyndighet enligt väglagen och kommunens uppgift som hamnmyndighet.

Stadsbyggnadsförvaltningen består av en förvaltningsledning samt fem avdelningar: lantmäteri, park och natur, plan och bygglov, teknik samt vatten och avlopp. Förvaltningens verksamhetscontroller är säkerhetssamordnare, och träffar säkerhetsforum månatligen för avstämning och information. Säkerhetssamordnaren deltar även i den strategiska samordningsgruppen för trygghetsfrågor.

Teknikavdelningen består av fyra olika verksamhetsområden: väghållning, trafik, anläggning samt fordon och verkstad. Avdelningen ansvarar för drift och underhåll av gator, vägar, industrispår, hamnar samt parkeringsövervakning och torghandel. Man har även en myndighetsfunktion i trafikärenden och hamnärenden. Anläggningssidan utför markarbeten åt VA-avdelningen och kommunstyrelseförvaltningens mark- och exploateringsenhet. Fordon och verkstad ansvarar för inköp av kommunens alla tunga fordon samt utför service och reparationer på kommunens samtliga fordon.

Vatten och avloppsavdelningen består av fyra enheter: kund och verksamhetsstöd, projekt och utredning, rörnät och VA-verk. Avdelningen är kommunens huvudman för vatten- och avloppstjänster inom fastställt VA-verksamhetsområde och ansvarar för drift och tillsyn av ca 80 mil ledningsnät med tillhörande pumpstationer, tryckstegringsstationer och vattentorn samt tre avloppsreningsverk och tre vattenverk.

Park och naturavdelningen ansvarar för skötseln av kommunens detaljplanelagda parkmark, omfattande parker, lekplatser och bostadsnära naturmark. Avdelningen sköter också utemiljön vid kommunens fastigheter, till exempel vid skolor, förskolor och äldreboenden.

Plan och bygglovsavdelningen ansvarar för upprättandet av detaljplaner samt medverkande i kommunstyrelsens arbete med översiktsplanen och annan strategisk planering. Lantmäteriafdelningen ansvarar för GIS⁶, kommunal lantmäterimyndighet respektive mät- och karttjänster.

Fastighetsansvaret inom Tornberget

⁶ Geografiska informationssystem

Tornberget är kommunens fastighetsförvaltningsbolag med huvuduppdrag att äga och förvalta kommunala verksamhetsfastigheter såsom skolor, förskolor, fritidsgårdar, bibliotek samt äldre- och omsorgslokaler. Totalt äger Tornberget ca 300 000 kvadratmeter. I avtalet med kommunen ingår att äga, förvalta, svara för drift och underhåll, samt ta initiativ till och genomföra fastighetsinvesteringar inom den ram som varje år fastställs.

Ansvarsfördelningen mellan Tornberget som hyresvärd och verksamheterna i lokalerna som hyresgäster regleras i en hyresavtalsbilaga, senast reviderad 2013. Denna ska klarlägga ansvaret för underhåll/skötsel/tillsyn i förhållandet hyresvärd/hyresgäst samt förtydliga och förenkla samt tjäna som en "handbok" vid de situationer och frågeställningar som uppstår runt underhåll/skötsel/tillsyn vid normalt och avsett bruk av fastigheter.

Enligt intervjuade finns ett gott samarbete både avseende långsiktiga frågor och när det krävs snabba åtgärder. Säkerhetsenheten har veckovis kontakt med fastighetschef samt förvaltare där lägesbild ges och skadeutveckling diskuteras. Säkerhetsstrategi och Tornbergets VD gör även avstämningar vid behov. Rutinerna för att hantera rapporterade incidenter och skador upplevs fungera väl.

Södertörns brandförsvarsförbund

Södertörns brandförsvarsförbund ansvarar för räddningstjänsten i Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö kommun. Kommunalförbundet ansvarar även för medlemskommunernas skyldigheter enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) samt för andra uppgifter som enligt lag åvilar räddningsnämnd.

Avseende förebyggande brandskyddsarbete ansvarar förbundet bland annat för olika utbildningar i brandsäkerhet samt tillsyn av fastigheter och verksamheter, besiktningar och byggnadslov. Vidare ansvarar förbundet för sotning och brandskyddskontroll enligt LSO, tillståndsgivning enligt lag om brandfarliga och explosiva varor samt plan för räddningsinsatser avseende verksamheter som omfattas av den högre kravnivån i Sevesolagstiftningen.⁷

Förbundet bistår medlemskommunerna avseende krishantering, brottsförebyggande verksamhet, riskhantering samt brand- och säkerhetsfrågor i plan- och byggprocessen. Förbundet är även remissinstans när kommunerna upprättar styrdokument inom dessa områden.

Direktionen i förbundet har beslutat om ett handlingsprogram 2016-2019 enligt lagen om skydd mot olyckor. Det innefattar både handlingsprogram för räddningstjänst samt medlemskommunernas handlingsprogram för olycksförebyggande arbete. Här tydliggörs även roll- och ansvarsfördelningen.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund är ett kommunalförbund med Haninge, Nynäshamn och Tyresö som medlemmar. Förbundets uppdrag är att bedriva den prövning

⁷ Lagen är uppdelad i två kravnivåer. Vilka krav som ställs på verksamheten beror på de risker som verksamheten medför. Verksamhetsutövaren är skyldig att förebygga risker och olyckor samt begränsa följderna av en olycka. Verksamheter i den högre kravnivån ska även presentera en säkerhetsrapport där bl a en riskanalys och intern plan för räddningsinsatser ska ingå. För verksamheter som omfattas av den högre kravnivån ska Södertörns brandförsvarsförbund ta fram en plan för räddningsinsatser och tillsammans med kommunen informera om riskerna.

och tillsyn som kommunerna är skyldig att utföra enligt miljöbalken, livsmedelslagen och angränsande lagar, förordningar och föreskrifter. Avseende säkra fysiska miljöer kan det gälla t.ex. förorenade områden, kemikalier eller miljögifter i byggnader.

2.2 Fysiska miljöer i Haninge kommun

Kommunens fysiska miljöer inbegriper besöksmål i kommunen, promenadstråk, hållplatser, trafikmiljöer, lekplatser, gång- och bilvägar, hamnmiljöer samt andra allmänna och kommunägda platser, utöver kommunens egna verksamhetslokaler. För att vara en attraktiv kommun och säkerställa trygga fysiska miljöer för invånare, anställda och besökare krävs en god planering, tydlig ansvarsfördelning och ändamålsenlig uppföljning. I följande avsnitt ges en översiktlig bild av kommunens arbete med att skapa säkra fysiska miljöer.

2.2.1 Planering och prioritering

I brandförsvärsförbundets riskanalys beskrivs kommunens riskmiljöer. Här framgår att Haninge kommun är en skärgårdskommun som ständigt växer och under sommarmånaderna ökar befolkningen i skärgården markant. I kommunen finns stora och viktiga naturområden där nationalparken Tyresta är den största. I den regionala planeringen för Stockholms län har Haninge pekats ut som en regional stadskärna. Detta medför en kraftig utbyggnad och förtätning av Haninge tätort med ökade kommunikationer både via väg och räls. Som exempel kan nämnas Vegastaden där cirka 3000 bostäder byggs och en ny avfart från väg 73 samt en pendeltågsstation ska byggas. I centrala Handen kommer Rudsjöterrassens busstorg byggas om och byggas över med flertalet bostäder, butiker och service för att bilda en ny mer välkomnande central del av Handen. Detta lyfts som något att ha i åtanke då andelen brand i byggnad (0,93) ligger relativt högt jämfört med södertörnssnittet (0,78), dock ligger det under rikssnittet (0,95).⁸

Infrastrukturen i Haninge är hårt belastad i form av flera riksvägar för vägtransporter, samt Nynäsbanan för rälstransporter och Östersjön för båttransporter. Ett exempel är riksväg 73, som länge var en av landets mest olycksdrabbade vägar. De senaste årens säkerhetshöjande åtgärder beskrivs ha förbättrat statistiken. Fortfarande ligger Haninge (1,44) över riks- och södertörnssnittet (1,32/1,38) när det gäller antalet insatser vid trafikolyckor.⁹

Riskobjekt som nämns är Muskö örlogshamn som hanterar kemikalier och explosiva ämnen i en underjordsanläggning med hög persontäthet. I Jordbro industriområde finns flera företag som hanterar brandfarliga och/eller giftiga vätskor och gaser i varierande omfattning, exempelvis Dagab, Svenska Statoil, Kemetyl och Schenker Coldsped AB. I expansionen av Haninge kommun återfinns en utbyggnad av Albybergs industriområde vilket kommer vara större än Jordbro när det är klart. I nuläget är det dock oklart vilka typer av verksamheter som kommer finnas där.

Kommunövergripande planering avseende trygghet och säkerhet

⁸ Avser antalet utvecklade bränder per 1000 invånare

⁹ Avser antalet trafikolyckor per 1000 invånare

Den övergripande strategiska planeringen och prioriteringen för kommunen avseende fysisk säkerhet sker till stor del via säkerhetsenheten samt säkerhetshandläggare på respektive förvaltning.

Nämnderna ansvarar för att programmet om säkerhets- och riskhanteringsarbete efterlevs inom sina respektive ansvarsområden. Förvaltningarna ansvarar för att specifika planer som krävs för de egna ansvarsområdena tas fram. Dessa ska i möjligaste mån harmonisera med det övergripande programmet och andra överliggande styrdokument.

I varje förvaltning finns en utsedd samordnande funktion vars uppgift är att se till att uppgifter enligt programmet hanteras utifrån förvaltningens behov och möjlighet till genomförande. Den kommunövergripande samordningen sker till stor del via säkerhetsforum.

För kommunens brandskyddsarbete finns en framtagen modell, som ska säkerställa att arbetet som ska utföras når upp till tillfredsställande nivåer samt att resultatet leder till färre incidenter och inträffade händelser. Samtliga verksamheter med Tornberget som fastighetsägare ska bedriva sitt brandskyddsarbete enligt kommunmodellen. Modellen utgörs av en verksamhetsspecifik pärm, där genomförda uppgifter samlas för redovisning och tillsyn.

Även planering av det systematiska arbetsmiljöarbetet sker i enlighet med en kommungemensam modell, som redovisas i ordinarie rapportering.

Enligt intervjuade sker övergripande planering avseende säkerhetsfrågor till stor del på fyraårsbasis, utifrån ett flertal övergripande styrdokument, samt i årlig planering. Det ännu längre perspektivet återfinns främst i hållbarhetsfrågorna, där trygghet och säkerhet berörs i vissa delar.

Översikts- och detaljplanering

En väsentlig del av den övergripande planeringen för säkra fysiska miljöer ses i översiktsplaneringen. Översiktsplanen ska vara vägledande vid beslut om mark- och vattenområden, gällande hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Genom att beskriva allmänna intressen, miljö- och riskfaktorer inom kommunen samt ta ställning till mark- och vattenanvändningen och bebyggelseutvecklingen underlättas kommunens beslut vid senare prövningar. I översiktsplaneringen sker en bedömning av miljö- och riskfaktorer, utifrån att den fysiska planeringen syftar till både en god hushållning med naturresurser och hänsyn till hälsa och säkerhet. Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) är den dokumentation som ska ge underlag för en bedömning av planers eller planerade projekts inverkan på människors hälsa och säkerhet, på miljön och på hushållningen med mark, vatten och andra resurser.

Målsättningen med riskhantering i MKB-processen är bland annat att redovisa vilka olycksrisker som förekommer och vilket utredningsalternativ som är fördelaktigast ur säkerhetssynpunkt. Exempel på risker att ta hänsyn till i planeringen är transporter av farligt gods, översvämningar och skred.

Säkerhetsenheten bevakar bland annat trygghets- och säkerhetsfrågor i detaljplaner som behandlas och deltar i översiktsplaneringsprocessen som remissinstans. I översiktsplaneringen lyfts även frågor om tillgänglighet.

Underhållsplanering

För att säkerställa fysisk säkerhet i kommunens miljöer krävs en ändamålsenlig planering av underhåll av kommunala lokaler och utemiljöer. Underhållsplaneringen avseende kommunens fastigheter sker i första hand på Tornberget och på stadsbyggnadsförvaltningen avseende underhåll av t.ex. parker, lekplatser och vägar.

Inomhusmiljöer

Tornberget arbetar med en treårsplanering för underhåll och reinvesteringar, i samverkan med lokalförsörjningsenheten på kommunstyrelseförvaltningen. Tornberget ingår även i kommunens lokalplaneringsgrupp (LPG) tillsammans med representanter från kommunens alla förvaltningar under ledning av kommunstyrelseförvaltningen. Lokalplaneringsgruppen ska driva och ansvara för kommunens lokalförsörjning samt analysera framtida lokalbehov inom ramen för den långsiktiga budgetprocessen.

Tornberget tecknar hyreskontrakt med kommunstyrelseförvaltningen, som i sin tur hyr ut lokalerna till förvaltningarna med omfördelad hyreskostnad, det s.k. "internhyressystemet".

För fastighetsinventering används systemstödet FAST2000, som enligt fastighetschef väl speglar bolagets behov för fastigheterna. Ekonomiuppföljningen sker i separat ekonomisystem.

Enligt fastighetschef finns framgent ett stort underhålls- och reinvesteringsbehov i kommunens fastigheter. Många av fastigheterna är från 60- och 70-talet (motsvarande 56 % av beståndet) vilket enligt uppgift kommer kräva ett omfattande arbete. Bolaget arbetar tillsammans med lokalförsörjningsenheten med planeringen för dessa åtgärder och eventuella evakueringar som detta medför.

Vid fel i en fastighet ska en utsedd kontaktperson i verksamheten vända sig till kundtjänst.¹⁰ Felanmälan resulterar sedan i en arbetsorder som prioriteras för antingen akut åtgärd, att åtgärdas inom 3-4 dagar eller enligt överenskommelse. För felanmälan används kundportalen Weblord.

Utomhusmiljöer

Underhållsplanering avseende kommunens utomhusmiljöer görs i stor utsträckning av tekniska avdelningen samt park och natur, som har stort ansvar avseende drift och underhåll. VA-avdelningen ansvarar för underhåll avseende rörnät och anläggningar. Regler för utformning av utemiljöer finns t.ex. i plan- och bygglagen, där anges krav på friytor för lek- och utevistelse samt krav på att lekplatser och fasta anordningar på lekplatser ska underhållas så att risken för olycksfall begränsas. Dessutom anges även tillgänglighetskrav för tomter och allmänna platser, om det är möjligt utifrån terrängen.

Park och natur genomför löpande besiktning samt tillsyn av lekplatser samt lekområden på skolor och förskolor. Besiktning sker årligen av certifierad besiktningsman, tillsyn sker oftare. Dokumentation görs manuellt. Vid besiktning delas brister in i A-fel, B-fel och C-fel beroende på allvarlighetsgrad, där A-fel innebär fel som normalt kräver omedelbar åtgärd. Avdelningschef beskriver att avdelningen tidigare sammanställde nyckeltal avseende A-fel, men då det inte efterfrågades i uppföljningen har det upphört. Park och natur bedömer även

¹⁰ Under året har kundservice tagit emot och hanterat 8656 felanmälningar.

trääd där det föreligger risk. Detta sker när någon gör en anmälan. Träd på skolor och förskolor besiktigas var tredje år.¹¹ Avdelningen har köpt in ProSmart (mobilt GIS) för ärendehantering inom verksamheten. Under 2016 låg stort fokus på en enhetlig användning inom avdelningen.

Underhålls- och besiktningsplaner upprättas även inom teknikavdelningen. Ett beläggningsprogram revideras på årlig basis efter genomförd besiktning. Under 2016 skedde en tilldelning på 800 tkr för att inventera underhållsbehovet för gator och vägar med hjälp av konsult, en process som försenats och där upphandling pågår. För underhållet av broar, som enligt uppgift är den största kostnadsposten, finns en strategisk 5-årsplanering efter genomförd inventering under 2014. Teknikavdelningen genomför även årsvis rondering avseende belysning, där byte av samtliga armaturer från gult till vitt ljus pågår och 75 procent av bytena är genomförda. För kommunens roll som infrastrukturförvaltare avseende järnvägsnätet i Jordbro och Håga industriområden finns även ett säkerhetsstyrningssystem som reglerar rutiner, verktyg och processer kring säkerhet, riskhantering, övervakning och styrning. Systemet revideras årligen.

Inom VA sker planering av investeringar och underhåll på både kort och längre sikt. För rörnät finns en påbörjad förnyelseplan för VA-rörnäten med tillhörande prioriteringslista samt en separat planering för anläggningar (pumpstationer, vattentorn och vattenverk). Besiktnings genomförs årligen efter ett schema. Större underhållsarbeten planeras per år. Till detta finns en investeringsplan för VA-utbyggnad som sträcker sig till 2024. Aktiviteter och drifhändelser sammanställs och följs upp månatligen. Enligt intervjuad VA-chef finns en förbättringspotential i hur planeringen läggs upp på längre sikt.

Prioritering

Prioritering av riskområden och aktiviteter för säkra fysiska miljöer görs på kommunövergripande nivå utifrån program för säkerhets- och riskhanteringsarbete samt i respektive verksamhet. Inom verksamheterna finns vissa dokumenterade prioriteringar avseende t.ex. underhåll, men det sker även löpande prioriteringar i förhållande till budget.

Tillgänglighet i planeringen

Tillgänglighet ryms inom lagstiftning såsom plan- och bygglagen samt inkluderas i den planering som sker av projekt avseende olika miljöer i kommunen, enligt intervjuade. I granskad dokumentation framkommer olika exempel på riskbedömningar och åtgärder med bäring på tillgänglighet.

Flera målformuleringar, åtgärder och resonemang i styrdokument, planeringsunderlag och uppföljning har bäring på tillgänglighet.

2.2.2 Riskbedömningar och konsekvensanalyser

Kommunövergripande riskanalyser genomförs utifrån lagen om extraordinära händelser samt lagen om skydd mot olyckor.

Under varje mandatperiods första år upprättas en kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys (RSA). De efterföljande tre åren uppdateras rapporten. Sammanställning av resultat utgör underlag för åtgärdsplaner i kommunen och för rapportering till

¹¹ Rövning av växtlighet vid t.ex. motionsspår ligger inom kultur- och fritidsförvaltningens ansvarsområde.

länsstyrelsen samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Risk- och sårbarhetsanalysen upprättades senast 2015.

Samtliga verksamheter har genomfört RSA-arbetet under 2015 samt första halvåret 2016. Målgrupp är varje verksamhets ledningsgrupp, som under ledning av säkerhetsenheten genomför uppgiften under hel- eller halvdagar i workshopformat. Haninge kommuns modell utgår från givna scenarier som sträcker sig från vardagshändelser till extraordinära händelser. Avslutningsvis i RSA-modellen finns en mall för bedömning om verksamhetens egna befintliga krisledningsplan behöver utvecklas/uppdateras med hänsyn till genomförd analys.

Övergripande riskbilder beskrivs i ett antal styrdokument. Säkerhetsstrateg lyfter att det är en utmaning med en föränderlig riskbild att hålla styrande dokument uppdaterade. Risk- och säkerhetsarbetet har en egen verksamhetsplanering, som till stor del utgör verkställighet utifrån lagstiftning. Inom trygghetsfrågor beskrivs arbetet handla mer om egen ambitionsnivå. Riskbedömningar sker även i ordinarie planering, samt t.ex. ur försäkringssynpunkt.

Stadsbyggnadsförvaltningen identifierar ett antal risker i sin verksamhetsplanering för 2016. Teknikavdelningen konstaterar att vinterns väderlek innebär risker för kommunen. Avdelningschef beskriver att en stor osäkerhetsfaktor är att få tag på entreprenörer för vinterväghållningen. Två tredjedelar av arbetet hyrs in och avdelningen arbetar nu med möjligheten till garantitimmor för leverantörerna i avtalen, för att säkerställa en god nivå.¹²

En utredning gällande brunderhåll togs fram under 2014, vilken identifierat behov av åtgärder. Framtida investeringar i fortsatt utbyggnad av cykelvägnätet, upprustning av broar, samt fortsatt arbete med trafiksäkerhetsåtgärder belastar avdelningens drift med kapitalkostnader. Erhålls inte kostnadsersättning för dessa påverkar det de resurser som finns för drift och underhåll. Både teknikavdelningen samt park och natur lyfter att personalutrymmena i Håga är i dåligt skick och måste rivs av arbetsmiljöskäl. Enligt intervjuade pågår revision av kommunens trafiksäkerhetsprogram samt cykelplan, vilket också kommer att belysa förbättringsområden. Tidigare har otydlighet förekommit i ansvarsfördelning mellan stadsbyggnadsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen avseende underhåll av vissa områden (där de legat på gränsen), men enligt intervjuade fungerar det idag överlag bra.

Inom park och natur beskrivs att upprustning av kommundelsparkerna aktualiserar behovet av att utveckla lekplatserna inom dessa. Frågorna kommer att belysas i arbetet med en lekplatsplan 2016. Det finns enligt intervjuade en viss underhållsskuld avseende lekplatser, men saknas en beräkning av dess omfattning. Då flera av lekplatserna är cirka 15 år gamla sammanfaller ett stort upprustningsbehov under kommande år. Intervjuade lyfter att riskanalyser inte efterfrågats i uppföljning av verksamheten.

VA-avdelningen betonar i sin riskanalys att vattenleveransen behöver säkerställas till Handen/Brandbergen med omnejd, vilket kräver en ny huvudledning mellan Nynäsledningen och Handens vattentorn, då det finns risk för kraftiga störningar i vattenförsörjningen vid längre avbrott på Nynäsledningen eller Haninges egen huvudvattenledning. Även en så kallad högzon är aktuell (område med högre vattentryck) för att klara leverans av erforderligt vattentryck till kommande bebyggelse i centrala Handen. Vidare beskrivs att inloppspumpstationen på Fors avloppsreningsverk är i akut behov av ombyggnad. Årsta Havsbad har stött på oförutsedda kostnader, bland annat med anledning av betydligt fler gamla ledningar i marken och återställning av vägar.

¹² Kostnaderna för detta går enligt teknisk chef jämnt upp med extrakostnader i de fall det inte finns avtal

Inom VA har en separat risk- och sårbarhetsanalys för dricksvattenförsörjningen tagits fram under 2016, där ett stort antal risker värderats avseende sannolikhet och konsekvens. I arbetet har 80 oönskade händelser identifierats för kommunens vattenförsörjningssystem, varav två som berör vattenverken och reservoarerna har identifierats som akuta. Dessa berör bland annat sårbarheter i styrsystem, möjligheter till reservvattenproduktion, mikrobiella risker vid arbete på vattenanläggningar samt skalskyddsfrågor knutet till t.ex. lås och larm. Ett antal förslag på åtgärder för att reducera identifierade risker har tagits fram.

I sin internkontrollplan 2016 har förvaltningen identifierat ansvaret för det systematiska arbetsmiljöarbetet som en risk. Intervjuad VA-chef lyfter en stor utmaning i att säkerställa en säker arbetsmiljö för medarbetare vid akuta åtgärder inom rörnät. Vid planerade åtgärder kan en planering göras avseende t.ex. trafikavstängning. Men vid akuta åtgärder, då platsen inte är känd på förhand, försvåras en adekvat planering. Det beskrivs finnas få rutiner för detta arbete.

Inför 2017 har krishantering tillkommit som risk i internkontrollplanen. Enligt intervjuade saknas ett aktivt krishanteringsarbete inom förvaltningen. Under 2016 orsakade ett byggnadsarbete att en vattenledning sprang läck och vattentornen nästan tömdes på vatten, vilket testade beredskapsorganisationen. Enligt intervjuade följdes rutinen för kommunens centrala krisledning, som var beredda. Åtgärder kunde dock vidtas enligt avdelningens egna rutiner. Enligt intervjuade aktualiserade händelsen hur beredskapen såg ut inom förvaltningen och ett antal brister identifierades. En krisledningsplan är under framtagande när granskningen genomförs.

Förvaltningen gjorde en risk- och sårbarhetsanalys för fastigheten under 2015 tillsammans med teknisk personal, säkerhetshandläggare och arbetsmiljöingenjör. En handlingsplan upprättades för upptäckta brister, som nu är genomförda.

Riskinventering sker även som ett led i det systematiska brandskyddsarbetet. Avseende det systematiska arbetsmiljöarbetet följs ett kommungemensamt årshjul med tillhörande rutiner. Skador och tillbud ska rapporteras i KIA. KIA är det tillbuds- och skaderapporteringssystem som kommunens verksamheter använder. Systemet är självinstruerande och möjliggör att resultat kan sammanställas och användas i utvärderingsmoment.

I den miljökonsekvensbeskrivning/konsekvensanalysen som upprättas inför antagande av översiktsplanen berörs trygghet och säkerhet.

2.2.3 Medborgarnas synpunkter

Kommunen har ett antal verktyg för att ta emot information och synpunkter från medborgare. Det kan avse felanmälan via webben och förslag till förbättringar av kommunens fysiska miljöer.

Utöver medborgarförslag kan e-förslag lämnas till kommunen. E-förslag lämnas via hemsidan och om minst 25 personer skriver under ett förslag så tar berörd nämnd upp det till diskussion. Härutöver kan unga medborgare lämna e-förslag eller synpunkter, samt ställa frågor till politiker via mobilapplikationen SpeakApp. En mobilapplikation finns även för medborgares deltagande i stadsplaneringen, benämnd Snacka Stad.

Via hemsidan kan även synpunkter lämnas i kommunens system för synpunktshantering, C2. Samma system används för att göra felanmälan som ej är akut. Felanmälan för lekplatser går t.ex. till park och natur via webb eller telefon. För omedelbar hantering inom t.ex. VA eller gator och vägar finns särskilda telefonnummer. När ett ärende läggs in avseende gator och vägar bedöms det av ansvarig arbetsledare samt förs över till MOWIC,

som är tekniska avdelningens systemstöd för arbetsorder avseende drift och underhåll. Härifrån kan åtgärd sättas in inom 30 minuter vid behov.

Det saknas enligt uppgift en koppling mellan C2 och kommunens ärendehanteringssystem W3D3. Intervjuad säkerhetssamordnare på stadsbyggnadsförvaltningen lyfter en förbättringspotential i hur ärenden från medborgare omhändertas. Exempelvis behöver medborgaren veta vart i organisation ärendet ska skickas för att åtgärd ska kunna vidtas i god tid.

2.2.4 Statistik och uppföljning

Statistik och undersökningar

Kommunen använder ett antal källor och system för uppföljning av trygghets- och säkerhetsfrågor.

Upplevd trygghet hos medborgare följs upp bland annat genom statistik från undersökningen Trygghet och säkerhet, som genomförs av SKL. SCB:s Nöjd-Medborgar-Index används för att mäta upplevd nöjdhet av kommunens verksamheter och senaste mätningen genomfördes under våren 2016. Jämfört med genomsnittresultatet är betygsindexet för trygghet lägre för Haninge kommun. Denna bedömning gäller även jämförelse med kommuner i samma storleksklass. Bedömningen av kommunens verksamheter visar högre nöjdhet avseende räddningstjänst och VA samt lägre inom gator och vägar. Resultaten från medborgarundersökningen används som indikator för flera av fullmäktiges mål. Ett fördjupat arbete kring hur verksamheterna ska arbeta med och förhålla sig till undersökningens resultat har pågått under 2016.

I SKL:s öppna jämförelser avseende trygghet och säkerhet 2015 kan utläsas att Haninge ligger bland kommuner med högst utfall på antalet anmälda våldsbrott per 1 000 invånare (inom sin kommungrupp). Haninge ligger också bland kommunerna med högre utfall på antalet anmälda stöld- och tillgreppsbrott per 1 000 invånare. Avseende larmbehandlingstid och responstid för räddningstjänsten har Haninge genomsnittliga tider i jämförelse med andra kommuner.

Kommunen genomförde under 2014 en trygghetsmätning per geografiskt område, som omfattar 33 variabler vilka tillsammans bildar ett trygghetsindex. Frågeområdena delas in i problem i bostadsområdet, problem med trafiksituationen, utsatthet för brott, allmän oro att utsättas för brott, trygghet samt polisens agerande. På en kommunövergripande nivå är trafik samt trygghet områden där större problematik noterats.

I handlingsprogrammet för skydd mot olyckor finns även larmstatistik för medlemskommunerna i Södertörns brandförsvarsförbund. Här framgår att Haninge ligger under rikssnittet, samt snitt för Södertörnskommunerna, avseende larmstatistik. Avseende typ av insats per 1000 invånare och år, framgår att Haninge 2011-2014 hade flest ärenden gällande brand utomhus, följt av trafikolyckor.

De åtgärder som vidtas avseende trafiksäkerhet ämnar revisionen följa upp vidare.

Uppföljning

I riktlinjer för systematiskt säkerhets- och riskhanteringsarbete framgår att genomfört arbete och lägesbild ska sammanställas och rapporteras till kommunstyrelsen och respektive

nämnd. Kommungemensam mall för sammanställning ska finnas. Denna sammanställning återfinns ej i granskad uppföljningsdokumentation.

Av kommunstyrelsens delårsrapport per augusti samt årsredovisning 2016 framgår att revidering pågår av strategi för ungas trygghet, hälsa och utveckling samt att en kemikalieplan, med det övergripande målet att minska förekomsten av skadliga ämnen i kommunens verksamheter, har varit på remiss hos berörda nämnder och bolag. Avseende trygghetsstrategi och tillhörande handlingsplan är systemet KIA som incident- och skaderapporteringsverktyg implementerat och används i samtliga förvaltningar. Det framgår att uppföljningar kommer att ske kontinuerligt kring omfattning av användning och statistik samt analys.

Vidare beskrivs den förändrade ledningen och samordningen av det brottsförebyggande arbetet, där kommunstyrelsen tagit över den roll som Brå tidigare haft, samt det nya samverkansavtalet med polisen. Det förändrade arbetssättet ska utvärderas och återrapporteras till kommunfullmäktige under 2017. Kommunen planerar tillsammans med polisen och andra aktörer insatser utifrån resultatet och gällande samverkansavtal. I Brandbergen har riktade insatser genomförts i samverkan mellan kommunens samtliga förvaltningar, polis och centrumägaren samt fastighetsbolaget Akelius i Brandbergen. Denna samverkan fortsätter under 2017.

I kommunstyrelsens årsredovisning 2016 beskrivs att en ny översiktsplan för Haninge antagits. Översiktsplanen beskriver inriktningen för hur den bebyggda och obebyggda miljön ska utvecklas i tätorterna, på landsbygden och i skärgården fram till år 2030, med en utblick mot år 2050.

I kommunstyrelsens protokoll 2016 behandlas ett flertal frågor som berör trygghet och säkerhet i kommunens fysiska miljöer, bland annat översiktsplanen, hantering av oförutsedda kostnadsökningar för vinterväghållning, förändrad ledning och samordning av Haninge kommuns brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete samt dagvattenstrategi.

Av stadsbyggnadsnämndens delårsrapport per augusti framgår ett antal åtgärder som vidtagits under året, bland annat att medborgardialog har hållits avseende Åbyparken. Planering pågår av upprustningen som kommer att ske 2017. Slätmosse naturpark har muddrats för att säkerställa funktionen i dagvattenanläggningen. Planeringen för om- och utbyggnaden av Fors reningsverk fortsätter. Vidare beskrivs att en ny dagvattenstrategi har tagits fram och en risk- och sårbarhetsanalys för dricksvatten har genomförts. Därefter har en handlingsplan tagits fram med aktiviteter och åtgärder.

Vidare framgår att utbyggnad av årets planerade gång- och cykelbanor, fler cykelgarage och byggnad av säkra skolväggspassager löper enligt plan. Ett utökat samarbete mellan kultur- och fritidsförvaltningen och parkavdelningen är påbörjat. Teknikavdelningen har fortsatt tillgänglighetsanpassa busshållplatser och arbetar med trafiksäkerhetsåtgärder. Parkavdelningen har utökat verksamheten med en markförvaltare för kommunens fastigheter i syfte att förbättra samordning och uppföljning.

Inom teknikavdelningen har sandupptagning skett så vinteraktiviteterna för våren är slutförda med bättre resultat än budget, men däremot återstår vinterperiodens sista månader oktober-december. Det framgår av minskade kostnader för trafikbelysning pga. energibesparingar och lägre elpris beräknas kunna användas till de ökade kostnaderna inom brounderhållet.

I stadsbyggnadsnämndens protokoll under 2016 behandlas bland annat förändrad ledning och samordning av Haninge kommuns brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete,

dagvattenstrategi, information om risk- och sårbarhetsanalys för dricksvattenförsörjning, samt information om snöröjning och halkbekämpning. Intervjuade inom förvaltningen lyfter att uppföljning avseende risker i fysiska miljöer efterfrågas i begränsad omfattning av nämnden.

Uppföljning avseende det interna säkerhetsarbetet i kommunen, med bäring på t.ex. de anställdas fysiska säkerhet i kommunens lokaler, sker enligt uppgift genom styrmodellen och det systematiska arbetsmiljöarbetet. Detta arbete ses även i kommunstyrelsens och stadsbyggnadsnämndens delårsuppföljningar.

Det sker ingen sammanhållen uppföljning utifrån trygghets- och säkerhetsfrågor i granskad dokumentation. Återrapportering med bäring på fysisk säkerhet knyter an till olika verksamhetsdelar och kan därför ses i olika ärenden som rapporteras till kommunstyrelsen respektive stadsbyggnadsnämnden. Det saknas dock till stor del en sammanhållen rapportering av trygghet- och säkerhetsarbetet till ansvarig styrelse/nämnd.

3 Slutsatser

Nedan beskrivs i komprimerad form svaren på revisionsfrågorna och de bedömningar som görs utifrån respektive revisionsfråga. Därefter redogörs för slutsatser och svar på den övergripande revisionsfrågan.

3.1 Svar på revisionsfrågor

Delfråga	Svar
1 Vilka rutiner finns för att identifiera risker i kommunens olika fysiska miljöer?	<p>Det finns ett antal rutiner för att identifiera risker i kommunens fysiska miljöer, både på kommunövergripande nivå och på verksamhetsnivå. Kommunens risk- och sårbarhetsanalys är central. Ett antal processer i kommunen, såsom t.ex. översiktsplanering och underhållsplanering innehåller riskidentifiering.</p> <p>Risker kan även identifieras av anställda och invånare i kommunen.</p>
2 Upprättas särskilda riskanalyser och hur implementeras dessa i kommunens verksamhetsstyrning?	<p>Till viss del. Riskanalyser genomförs i olika utsträckning och med olika frekvens beroende på vilket område som berörs. Övergripande riskanalyser sker utifrån lagen om skydd mot olyckor och lagen om extraordinära händelser.</p> <p>På verksamhetsnivå kan riskanalyser upprättas t.ex. på förvaltnings- och avdelningsnivå eller i samband med underhållsplanering för gator och vägar, VA-underhåll samt planering av parker och lekrområden. En specifik risk- och sårbarhetsanalys har upprättats för dricksvattenförsörjningen under 2016.</p>
3 Finns en kort- och långsiktig strategisk planering för att upprätthålla säkra fysiska miljöer? Finns ett tillgänglighetsperspektiv i denna planering dokumenterad på ett tydligt sätt?	<p>Delvis. Programmet för säkerhets- och riskhanteringsarbete gäller i fyra år och följs upp i varierande utsträckning under perioden. Dokumenterad planering avseende specifikt arbetet med den fysiska säkerheten i olika miljöer saknas på längre sikt än fyra år, men frågorna berörs i ett antal långsiktiga processer såsom t.ex. översiktsplanering och hållbarhetsarbete.</p> <p>På kort sikt planerar t.ex. respektive verksamhet för dessa frågor inom sitt ansvarsområde på ett, eller ett antal, års sikt. Underhållsplaneringens tidshorisont varierar.</p> <p>Tillgänglighetsperspektivet är synligt i lagstiftning såsom PBL, men även i riskanalyser i kommunen samt åtgärder.</p>
4 Finns en tydlig roll- och ansvarsfördelning för kommunens fysiska miljöer?	<p>Till stor del. Den kommunövergripande säkerhetsenheten koordinerar ett flertal koncernövergripande forum, där det finns samordningsfunktioner i respektive verksamhet. Samarbetet upplevs fungera väl, även om vissa frågor är under utveckling. Vissa gränsdragningar mellan förvaltningarna avseende underhållsansvar beskrivs tidigare ha varit delvis otydliga.</p> <p>En ny organisation har påbörjats under 2017 för att tydligare knyta trygghetsfrågorna till linjen, vilket bedöms positivt. Detta ger förutsättningar för ett helhetsperspektiv samt en strategisk planering.</p>

<p>5 Finns ett upprättat system för incidentrapportering samt möjligheter för medborgare att lämna synpunkter på kommunens fysiska miljöer?</p>	<p>Ja. Det finns ett antal kanaler för att hantera incidentrapportering samt synpunkter från medborgare. Framst används kommunens system C2 samt telefonnummer till respektive verksamhet.</p> <p>Ett antal undersökningar används för att fånga in invånarnas synpunkter på den fysiska miljön och sin upplevda trygghet.</p>
<p>6 På vilket sätt sker återrapportering till ansvariga nämnder med avseende på risker kopplat till fysiska miljöer?</p>	<p>Utöver ordinarie rapportering i delårs- och årsredovisning samt ärenden avseende översikts- och detaljplaner, behandlas t.ex. förändrad organisation avseende trygghetsfrågor, dagvattenstrategi, samt information från verksamheterna i kommunstyrelsen och stadsbyggnadsnämnden.</p> <p>Ett flertal områden som rör trygghets- och säkerhetsfrågor berörs i granskade protokoll, men det saknas en samlad uppföljning av säkerhets- och riskhanteringsarbetet i kommunen, utifrån antagna styrdokument.</p>

3.2 Sammanfattande bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen samt stadsbyggnadsnämnden har ett strategiskt arbete, som säkerställer säkra fysiska miljöer i kommunen, både för anställda och medborgare.

Vår övergripande bedömning är att kommunen i flera delar har ett strategiskt arbete för att säkerställa säkra fysiska miljöer. Vissa utvecklingsområden har dock noterats.

Det kommunövergripande säkerhets- och riskhanteringsarbetet organiseras utifrån säkerhetsenheten på kommunstyrelseförvaltningen där säkerhetsstrateg samt medarbetare koordinerar ett flertal forum för samverkan mellan förvaltningarna. Det framgår att det finns ett koncernperspektiv i planeringen, vilket bedöms positivt.

Riskidentifiering sker på kommunövergripande nivå utifrån lagstiftning samt i varierande grad i ordinarie verksamhetsplanering, beroende på område. En risk- och sårbarhetsanalys har upprättats för dricksvattenförsörjningen under 2016 samt en risk- och sårbarhetsanalys har genomförts för stadsbyggnadsförvaltningens fastighet under 2015, vilket vi ser positivt på. Härutöver sker löpande riskbedömningar inom granskade verksamheter.

Identifierade risker avseende fysiska miljöer i verksamheterna inkluderar krisberedskapen inom stadsbyggnadsförvaltningen, där en vattenläcka aktualiserade frågan under 2016. Vi ser positivt på att en krisledningsplan är under framtagande och bedömer att arbetet bör prioriteras. En identifierad risk utifrån genomförd analys av dricksvattenförsörjning är att det saknas en plan för nödvattenförsörjning. Även framtagandet av en sådan plan bör prioriteras. Inom VA-verksamheten lyfts svårigheter att säkerställa en säker arbetsmiljö vid akuta åtgärder på röret.

Det finns ett flertal kanaler och verktyg för att hantera medborgares synpunkter och förslag. För incidentrapportering används främst kommunens synpunktshanteringsystem C2 samt journalnummer till respektive verksamhet för akuta ärenden. Det saknas för närvarande koppling mellan C2 och systemstöd i verksamheterna.

Planeringen av fysiska miljöer sker till stor del på fyra-fem års sikt samt på årlig basis. Inom vissa områden förekommer längre tidshorisont, men enligt intervjuade är en föränderlig riskbild en utmaning för den riktigt långsiktiga planeringen. Ett stort antal styrdokument anger

riktningen för kommunens arbete, varav ett flertal tydliggör roller och ansvar samt övergripande målsättningar och hur uppföljning ska ske.

Av granskad dokumentation framkommer dock ingen samlad uppföljning av säkerhets- och trygghetsfrågorna utifrån beslutade styrdokument, vilket bör säkerställas. Då frågorna har bäring på ett flertal processer berörs de i olika utsträckning i ordinarie uppföljning.

Mot bakgrund av vad som framkommit i granskningen ges följande rekommendationer:

Kommunstyrelsen

- Säkerställ en ändamålsenlig underhållsplanering avseende kommunens fastigheter, för att framgent säkerställa säkra fysiska miljöer.
- Säkerställ en ändamålsenlig uppföljning av trygghets- och säkerhetsarbetet utifrån antagna styrdokument. Överväg en sammanställd uppföljning i större utsträckning.
- Utveckla den långsiktiga planeringen (längre än 4 års sikt) i det strategiska trygghets- och säkerhetsarbetet.

Stadsbyggnadsnämnden

- Säkerställ en ändamålsenlig riskanalys, planering samt uppföljning avseende krishantering. Detta bör inkludera framtagande av en plan för nödvattenförsörjning.
- Prioritera framtagandet av en krisledningsplan, i enlighet med den av fullmäktige beslutade krisledningsplanen.
- Säkerställ en ändamålsenlig uppföljning av trygghets- och säkerhetsfrågor.
- Vidta åtgärder för att säkerställa en säker arbetsmiljö för medarbetare vid genomförande av akuta åtgärder på kommunens vatten- och avloppsnät.

Stockholm 22 mars 2017

Anja Zetterberg

Verksamhetsrevisor

Källförteckning

- Mål och budget 2016-2017, Haninge kommun
- Reglemente, kommunstyrelsen
- Reglemente, stadsbyggnadsnämnden
- Strategi och budget 2016, kommunstyrelsen
- Strategi och budget 2016, stadsbyggnadsnämnden
- Tertialrapport 1 och 2, 2016 kommunstyrelsen och stadsbyggnadsnämnden
- Årsredovisning 2016, kommunstyrelsen
- Risk- och sårbarhetsanalys, Haninge kommun 2015
- Handlingsprogram för skydd mot olyckor 2016-2019, Södertörns brandförsvarsförbund
- Protokoll 2016, kommunstyrelsen
- Protokoll 2016, stadsbyggnadsnämnden
- Program för Haninge kommuns säkerhets- och riskhanteringsarbete
- Riktlinjer för systematiskt säkerhets- och riskhanteringsarbete
- Krisledningsplan
- Handlingsplan krisberedskap 2015-2018
- Brandskyddspolicy
- Riktlinjer för systematiskt brandskyddsarbete
- Riskanalys 2015, Södertörns brandförsvarsförbund
- SCB:s medborgarundersökning våren 2016, Haninge kommun
- Trygghetsmätning 2014, Haninge kommun
- Förbundsordning, Södertörns brandförsvarsförbund
- Öppna jämförelser trygghet och säkerhet 2015, Sveriges kommuner och landsting
- Presentation av säkerhetsorganisationen, powerpoint 2016-08-15 säkerhetsenheten
- Samverkansavtal Haninge kommun, lokalpolisområde Haninge/Nynäshamn 2016-2020
- Hyresavtalsbilaga med ansvarsfördelning, Tornberget 2013
- Rutiner för beställning av åtgärd samt felanmälan, Tornberget
- Handlingsplan vatten och avlopp 2016, stadsbyggnadsförvaltningen
- Urval av månadsrapporter, statusbesiktningar samt måluppföljning VA 2016
- Rapport behovsanalys och arbetsplan för beredskap och krishantering inom dricksvattenförsörjning i Haninge kommun, 2016-01-18
- Sammanställning investeringsplan 2018-2022, avdelningen för vatten och avlopp
- Utkast till förnyelseplan rörnät, avdelningen för vatten och avlopp
- 5-årsplan för brounderhåll, tekniska avdelningen
- Rutiner inom säkerhetsstyrningssystem för industrispår, tekniska avdelningen
- Rutiner för revisioner samt olyckor och tillbud, tekniska avdelningen
- Handlingsplan 2016, park och natur, stadsbyggnadsförvaltningen
- Urval av rutiner för besiktning, riskbedömning samt arbetsmiljö, park och natur

Dnr KS 2017/194

§ 168 Remiss: Utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster, SOU 2017:23

Sammanfattning

Haninge kommun har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på ett delbetänkande av utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster i en samverkande förvaltning, "digitalförvaltning.nu" (SOU 2017:23)

Ambitionen att skapa en effektiv styrning av utveckling, införande och förvaltning av nationella digitala tjänster tas emot positivt. Likaså är uppfattningen att förslagen i delbetänkandet går i rätt riktning. Haninge kommun önskar lämna synpunkter som syftar till att stärka den offentliga förvaltningens förmåga att ta tillvara på digitaliseringens möjligheter.

Förvaltningens synpunkter

Haninge kommun är positiv till utredningens förslag om ett samlat ansvar och styrning av nationella digitala tjänster, men önskvärt är att utredningen även inkluderar kommuner, kommunalförbund, näringsliv och privata utförare. För att nationen ska nå visionen att bli bäst i världen "Att ta tillvara digitaliseringens möjligheter" så bör utgångspunkten alltid vara mottagarens behov av en tjänst, snarare än vilken offentlig verksamhet som är avsändare.

Detta förutsätter ekonomiska investeringar som tillåts att på en längre sikt tid återbetalas i formen att Sverige blir det land som använder digitaliseringens möjligheter i världsklass. Om skattesubventioner eller kostnadsbesparingar inom andra områden är en förutsättning är en fråga för regeringen att ta ställning till.

Privatpersoner och näringsliv som idag investerar i nationella digitala tjänster bör erbjudas likvärdiga tjänster oavsett var man geografiskt bor och verkar.

1. En enhetlig och tydlig informationsförvaltning av såväl de nationella digitala tjänsterna som informationen som används inom tjänsterna behöver etableras

Lösningen vi ser bör framställas såsom gemensamma standards. På så vis ges respektive aktör möjlighet att göra ett aktivt val att ansluta och övergå till gemensam standards för informationshantering alternativt kvarstå med egendesignad lösning. Att avstå från standards riskerar över sikt ge samverkanssvårigheter med övriga aktörer och försvåra möjligheterna till delade utvecklingskostnader för digitala tjänster.

2. Utöka omfånget av föreslagna tjänster

Delbetänkandet beskriver tjänster som Mina meddelanden och e-legitimation. Haninge önskar att omfånget av nationella digitala tjänster vidgas och omfattar andra tjänster som exempelvis grunddata, öppen data och i framtiden även

utreda möjlighet till nationell digital IT-driftstjänst m fl. områden som med fördel kan utföras på ett och samma sätt och minska kostnader.

Organisationen för utveckling, införande och förvaltning bör vara tydlig och även beskriva krav som ställs på angränsande statliga myndigheter och kommunala verksamheter (inkl. privata utförare).

Underlag för beslut

- SOU 2017:23 Utredningen om effektiv styrning av nationella digitala tjänster

<https://data.riksdagen.se/fil/067A6C09-B3E1-4450-9DB6-AD98851665F4>

- Remissmissiv daterat 2017-03-22

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens yttrande utgör Haninge kommuns remissvar.

Expedieras: Akt, fi.registrator@regeringskansliet.se,
fi.df.remisser@regeringskansliet.se

För verkställighet:

För kännedom: Jeanette Thorell, PH Magnusson

Finansdepartementet

Remiss av betänkande digitalförvaltning.nu (SOU 2017:23)

Remissinstanser

1. Riksrevisionen
2. Riksdagens ombudsmän
3. Kammarrätten i Stockholm
4. Justitiekanslern
5. Domstolsverket
6. Polismyndigheten
7. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
8. Migrationsverket
9. Datainspektionen
10. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
11. Försvarsmakten
12. Försvarets materielverk
13. Totalförsvarets rekryteringsmyndighet
14. Försäkringskassan
15. Myndigheten för delaktighet
16. Pensionsmyndigheten
17. E-hälsomyndigheten
18. Tullverket
19. Ekonomistyrningsverket
20. Skatteverket

21. Kronofogdemyndigheten
22. Kammarkollegiet
23. Arbetsgivarverket
24. Länsstyrelsen i Norrbotten
25. Länsstyrelsen i Skåne
26. Länsstyrelsen i Västernorrland
27. Länsstyrelsen i Västra Götalands län
28. Statskontoret
29. Statens tjänstepensionsverk
30. Statens servicecenter
31. E-legitimationsnämnden
32. Konsumentverket
33. Allmänna reklamationsnämnden
34. Statens skolverk
35. Stockholms universitet
36. Linköpings universitet
37. Mittuniversitetet
38. Umeå universitet
39. Centrala studiestödsnämnden
40. Naturvårdsverket
41. Havs- och vattenmyndigheten
42. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
43. Post- och telestyrelsen
44. Trafikverket
45. Sjöfartsverket
46. Transportstyrelsen
47. Konkurrensverket
48. Bolagsverket
49. Tillväxtverket
50. Skogsstyrelsen

51. Statens jordbruksverk
52. Livsmedelsverket
53. Boverket
54. Lantmäteriet
55. Riksarkivet
56. Arbetsförmedlingen
57. Arvidsjaur kommun
58. Borås kommun
59. Botkyrka kommun
60. Falkenbergs kommun
61. Falu kommun
62. Gnosjö kommun
63. Gotlands kommun
64. Haninge kommun
65. Huddinge kommun
66. Höganäs kommun
67. Jönköpings kommun
68. Karlshamns kommun
69. Karlstads kommun
70. Kiruna kommun
71. Kramfors kommun
72. Linköpings kommun
73. Leksands kommun
74. Malmö kommun
75. Malå kommun
76. Motala kommun
77. Nacka kommun
78. Norrköpings kommun
79. Skellefteå kommun
80. Smedjebackens kommun

81. Stockholms kommun
82. Svenljunga kommun
83. Södertälje kommun
84. Trollhättans kommun
85. Trosa kommun
86. Täby kommun
87. Uddevalla kommun
88. Uppsala kommun
89. Västerås kommun
90. Åre kommun
91. Älmhults kommun
92. Örebro kommun
93. Östhammars kommun
94. Överkalix kommun
95. Jämtlands läns landsting
96. Norrbottens läns landsting
97. Skåne läns landsting
98. Stockholms läns landsting
99. Västra Götalands läns landsting
100. Östergötlands läns landsting
101. Regelrådet
102. Sveriges Kommuner och Landsting
103. Almega
104. Bring Citymail Sweden AB
105. Dataföreningen i Sverige
106. Digimail
107. Funka Nu AB
108. Företagarna
109. Handelshögskolan i Stockholm
110. IIS – Internetstiftelsen i Sverige

111. Inera AB
112. IT & Telekomföretagen
113. Kivra Sverige AB
114. Lika Unika
115. Landsorganisationen i Sverige
116. PostNord Sverige AB
117. Svenskt Näringsliv
118. Sveriges Akademikers Centralorganisation
119. Sveriges Konsumenter
120. Teknikföretagen
121. Tjänstemännens Centralorganisation

Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet **senast den 27 juni 2017**. Remissvaren skickas i elektronisk form till fi.registrator@regeringskansliet.se och fi.df.remissor@regeringskansliet.se, gärna i både word- och pdf-format och med ett filnamn som innehåller remissinstansens namn. I remissvaret anges Regeringskansliets diarienummer Fi2017/01289/DF.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Frågor under remisstiden kan ställas till Anneli Hagdahl, e-post anneli.hagdahl@regeringskansliet.se, telefon 08-405 37 32.

Önskas ett fysiskt exemplar av remissen, vänligen kontakta Maria Solberg, e-post maria.solberg@regeringskansliet.se, telefon 08-405 21 13.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria Svara på remiss – hur och varför (SB PM 2003:2). Den kan laddas ner från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Magnus Bengtson
Departementsråd

Dnr KS 2017/260

§ 169 Samråd om Program Landfjärden, Nynäshamns kommun

Sammanfattning

Haninge kommun har fått rubricerad handling för lämnande av synpunkter senast 2017-06-15.

Bakgrunden till uppdraget är behovet att lösa den akuta vatten- och avloppssituationen (VA) i området Landfjärden. Området gränsar i norr till kommungränsen med Haninge i höjd med Häringe. I samband med planering och utbyggnad av VA-anläggningen, vill Nynäshamns kommun även planlägga för 550 nya bostäder med tillhörande service, viss handel, satsningar på infrastruktur, anläggande av allmän badplats mm.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat programförslaget med utgångspunkt i Haninges nyligen antagna översiktsplan.

De övergripande utbyggnadsstrategierna i Haninges översiktsplan handlar främst om att förtäta befintliga stadsmiljöer. Det är i dessa stations- och centrumnära lägen de stora tillkommande bebyggelsevolymerna bedöms tillkomma. I översiktsplanen finns även en utbyggnadsstrategi som handlar om att berika kommunens landsbygds- och skärgårdsmiljöer genom utbyggnad. I dessa attraktiva områden så kan en viss utbyggnad främja kommunens mål om att erbjuda attraktivt boende och en levande handel och service. Utbyggnad ska ske i anslutning till befintlig bebyggelse och i områden med förutsättningar för hållbara resor med kollektivtrafik. Flerbostadshus ska prioriteras på platser där det är möjligt då dessa tar mindre mark i anspråk samt bidrar till ökat underlag till kollektivtrafik.

Mot bakgrund av denna beskrivning så bedöms programförslaget för Landfjärden i stor utsträckning överensstämma med intentionerna i Haninges utbyggnadsstrategi för landsbygds- och skärgårdsmiljöer varför förvaltningen ställer sig positiv till programförslaget.

Nedan följer förvaltningens korta kommentarer på delar av programförslaget.

1. Haninge kommun stödjer Nynäshamns kommun i dess strävan att få till dubbelspårsutbyggnaden på den kvarstående sträckan Hemfosa – Nynäshamns station.
2. GC- förbindelse mellan Hemfosa och Landfjärden skulle ge både förbättrad tillgång till området Landfjärden med omgivningar för alla besökande och samtidigt ökad tillgänglighet till kollektivtrafiken/pendeltågen/service för boende i Landfjärden.
3. Breddning av väg 545 (gamla väg 73) genom Landfjärden för anläggande av separerad GC-bana bidrar till en lokalt höjd trafiksäkerhet samt kommer också att bidra till standardhöjning av det regionala cykelstråket.
4. Anläggande av allmän badplats är ett positivt tillskott som kommer även andra till nytta förutsatt att den verkligen blir allmänt tillgänglig. Här är viktigt att studera hur andra än de närmast boende kan transportera sig till och från badet.
5. Positivt med utbyggt kommunalt VA som förbättrar vattenmiljön inte minst med hänsyn till de stora naturvärden som finns, däribland natura 2000-området vid Häringe.
6. Vid studier av tillkommande exploatering är det viktigt att påverkan på landskapsbilden i den samlade natur- och kulturmiljön studeras både från land och från hav.
7. Positivt att hållbart resande prioriteras, bussar, elladdningsstolpar, resecentrum och tillgängligheten till pendeltågsstationerna Segersäng och Hemfosa, vilket kommer minska trycket på Tungelsta och Västerhaninge infartsparkeringar.

Underlag för beslut

- Program Landfjärden, samrådshandling 2017-04-27

http://nynashamn.se/download/18.47ce3bd115bc1579ac02194a/1493804046451/Landfj%C3%A4rden+Program_xs.pdf

Kommunrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

-
1. Kommunstyrelseförvaltningens ovanstående synpunkter utgör Haninge kommuns yttrande i ärendet.
 2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Kommunstyrelseförvaltningens ovanstående synpunkter utgör Haninge kommuns yttrande i ärendet.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Nynäshamns kommun, miljö-och-samhallsbyggnadsnamnden@nynashamn.se

För kännedom: Erik Andersson, Berit Pettersson, Peter Jemtbring

Dnr KS 2017/296

§ 170 Personuppgiftsombud för kommunstyrelsen

Sammanfattning

Personuppgiftslagen (PuL) trädde i kraft år 1998. Syftet med lagen är att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks när personuppgifter behandlas.

Kommunstyrelsen är personuppgiftsansvarig för de uppgifter som behandlas inom verksamheten. Kommunstyrelsen bestämmer vilka personuppgifter som ska behandlas och vad uppgifterna ska användas till.

Den personuppgiftsansvarige ska skriftligen anmäla behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserade till Datainspektionen innan en behandling genomförs (PuL 36 §). Om kommunstyrelsen i stället väljer att ha ett personuppgiftsombud behövs ingen anmälan till Datainspektionen (PuL 37 §). Personuppgiftsombudet ska då självständigt se till att personuppgifter inom förvaltningens verksamhetsområde behandlas på ett korrekt och lagligt sätt samt påpeka eventuella brister för kommunstyrelsen (PuL 38 §). Den faktiska behandlingen av personuppgifterna kan överlåtas, men personuppgiftsansvaret kan aldrig överlåtas. Det är alltid den personuppgiftsansvarige som ytterst svarar för att personuppgiftslagen följs och att de registrerade behandlas korrekt. Ansvaret är straff- och skadeståndssanktionerat.

I personuppgiftsombudets arbetsuppgifter ingår att

- föra förteckning över behandlingar
- utöva tillsyn över behandlingar
- hjälpa registrerade att få rättelse
- vid behov samråda med Datainspektionen
- anmäla brister i behandlingar

Nuvarande personuppgiftsombud, kommunjurist Görel Wentz, kommer att avsluta sin tjänst i Haninge kommun och ett nytt personuppgiftsombud behöver därför utses.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att förvaltningsledare Jenny Lagebjörk utses till nytt personuppgiftsombud från och med 2017-07-01.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Förvaltningsledare Jenny Lagebjörk utses till personuppgiftsombud för kommunstyrelsen från och med 2017-07-01.
2. Kommunjurist Görel Wentz entledigas från och med 2017-07-01.
3. Anmälan om byte av personuppgiftsombud görs till Datainspektionen.

Kommunstyrelsens beslut
Kommunstyrelsen beslutar

1. Förvaltningsledare Jenny Lagebjörk utses till personuppgiftsombud för kommunstyrelsen från och med 2017-07-01.
2. Kommunjurist Görel Wentz entledigas från och med 2017-07-01.
3. Anmälan om byte av personuppgiftsombud görs till Datainspektionen.

Expedieras: Akt

För kännedom: Datainspektionen, Görel Wentz, Jenny Lagebjörk,
samtliga avdelningar inom kommunstyrelseförvaltningen

Dnr KS-MEX 2017/42

§ 171 Köpe- och markanvisningsavtal samt planuppdrag för del av Kalvsvik 16:1, restaurangtomten inom Albyberg

Sammanfattning

I början av 2017 genomfördes en markanvisningstävling för restaurangtomten inom etapp 1 i Albyberg. Av de tre förslag som kom in var det endast ett som uppfyllde tävlingsprogrammet men som för att kunna genomföras kräver en mindre ändring av gällande detaljplan.

Förslaget har inlämnats av Albyberg Fastigheter AB och Northpower Fastigheter AB, som båda redan är verksamma inom Albyberg. Förslaget, kallat "natursvampen", har en bottenvåning som inrymmer restaurang och en övervåning som innehåller sex padelbanor. An-budspris är 4,5 milj. kr.

Förslaget överskrider bl.a. angiven byggnadshöjd enligt gällande detaljplan. Då kommunen byggt ut dagvattendammarna i området har tillflödesdiket delvis byggts innanför den i detaljplanen angivna res-taurangtomten, varför tomtgränsen måste ändras. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer planändringen som lämplig.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat ett köpe- och markanvisningsavtal som undertecknats av Justincase 535 AB och Albyberg Fastigheter AB. Avtalet är villkorat av att en detaljplan som medger projektet arbetas fram och vinner laga kraft, varför förvaltningen föreslår att planuppdrag ges till stadsbyggnadsnämnden.

Tävlingsbidraget är inlämnat av Northpower Fastigheter AB och Albyberg Fastigheter AB, men det är Justincase 535 AB u.n.ä till Natursvampen AB som är Northpowers holdingbolag som kommer att genomföra projektet.

Underlag för beslut

- Köpe- och markanvisningsavtal med bilagor undertecknat av

bolagen 2017-05-23.

- Affärsplan för "Natursvampen".
- Gällande detaljplan med markerat område för restaurangtomten.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Köpe- och markanvisningsavtal för del av Kalvsvik 16:1 undertecknat av Justincase 535 AB u.n.ä. Natursvampen AB och Albyberg Fastigheter AB godkänns.
2. Stadsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att arbeta fram en planändring för del av Kalvsvik 16:1 inom Albyberg etapp 1.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Köpe- och markanvisningsavtal för del av Kalvsvik 16:1 undertecknat av Justincase 535 AB u.n.ä. Natursvampen AB och Albyberg Fastigheter AB godkänns.
2. Stadsbyggnadsnämnden ges i uppdrag att arbeta fram en planändring för del av Kalvsvik 16:1 inom Albyberg etapp 1.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Stadsbyggnadsnämnden, MEX

För kännedom:

Mellan Haninge kommun, org.nr. 212000-0084, nedan kallad **Kommunen**, och Justincase 535 AB u.n.ä Natursvampen AB, org.nr 556801-1182, (Helägt av LEJE Holding AB, org.nr. 5567858-7918 tillsammans med Albyberg Fastigheter AB, org.nr. 556787-8730) nedan kallad **Byggherren**, har under de förutsättningar som anges nedan ingåtts följande

KÖPE- OCH MARKANVISNINGSAVTAL

§ 1 Marköverlåtelse

Kommunen överlåter och försäljer på nedanstående villkor ett område av fastigheten Kalvsvik 16:1 i Haninge kommun till Byggherren. Området anges på bifogad kartbilaga, bilaga 1, med röd begränsningslinje.

§ 2 Bebyggelse och verksamhet inom den anvisade marken

Inom markområdet ska **Byggherren** utföra en byggnad som inrymmer restaurang och 6 padeltennisbanor med tillhörande utrymmen och markanläggningar i enlighet med bifogad illustrationsplan och ritningar, bilaga 1- . Parterna är medvetna om att det krävs en ändring av gällande detaljplan för att denna bebyggelse ska kunna genomföras.

§ 3 Detaljplan

För området gäller detaljplan för Albyberg, D-209, lagakraftvunnen 2011-10-25. I detaljplanen har området angivits som lämpligt för restaurang, konferens och utställning. Kommunen ska arbeta fram en ändring av gällande detaljplan som medger det i bilaga 1-x beskrivna projektet. Kommunen bekostar detaljplanarbetet.

§ 4 Köpeskilling och övrig ersättning

Köpeskillingen har överenskommit till
FYRAMILJONERFEMHUNDRATUSEN(4 500 000:-)KRONOR.

Som handpenning erlägges 225 000 kronor, vid detta avtals undertecknande.

Resterande köpeskilling skall erläggas när detaljplan och fastighetsbildning enligt § 3 och 6 är genomförd samt villkoren i § 8 är uppfyllda och köpebrev kan utfärdas. Byggherren ska anmäla till kommunen så snart villkoret i § 8 är uppfyllt. Vid slutbetalning av köpeskilling skall inbetald handpenning avräknas.

§ 5 Tillträde

Området tillträdes av Byggherren när ny detaljplan och fastighetsbildning har vunnit laga kraft.

§ 6 Fastighetsbildning och belastningar

Kommunen ansöker om erforderlig fastighetsbildning så snart ny detaljplan vunnit laga kraft. Byggherren biträder härmed ansökan. Förrättningskostnaden ska betalas av Byggherren.

Parterna ska tåla de mindre avvikelser avseende överlåtet område som kan komma att ske inom ramen för fastighetsbildningsförrättningen.

§ 7 Vatten och avlopp

VA-anläggningsavgift skall betalas av Byggherren i enlighet med gällande VA-taxa.

För den blivande tomten finns förbindelsepunkt upprättad. Det åligger Byggherren att på sin bekostnad bygga ut ledningar från överlåten mark till denna förbindelsepunkt.

§ 8 Byggnadsskyldighet som villkor

Byggherren skall senast 12 månader efter det att ny detaljplan vunnit laga kraft på det överlåtna området ha påbörjat byggnation för lokaler med en byggnadsyta om minst 1000 kvm. Med påbörjad byggnation avses en uppförd grundplatta eller dylikt.

Därest byggnadsskyldigheten ej uppfylles inom föreskriven tid skall överlåtelsen återgå, om Kommunen så påfordrar. Handpenningen återbetalas då inte och ingen part äger i övrigt rätt till skadestånd eller någon annan typ av ersättning gentemot den andra parten.

§ 9 Gatukostnadsersättning

Efter fullgörande av betalning enligt § 4 är Byggherren, i egenskap av ägare till området enligt § 1, befriad från betalningsskyldighet för utbyggnaden av allmänna anläggningar såsom gator och parker inom nu gällande detaljplan, D-209.

§ 10 Markundersökningar

Det åligger Byggherren att i erforderlig omfattning ombesörja och bekosta eventuella markundersökningar samt eventuella åtgärder avseende markens bärighet med hänsyn till de byggnader och verksamheter som avses uppföras och bedrivs på området.

§ 11 Ansvar

Byggherren ansvarar för att i samband med byggnadsarbete eller annat arbete på den förvärvade fastigheten ej något företages eller underlåtes som kan hindra eller försvåra utförandet av eller skada redan utförda anläggningar på gata eller allmän plats. Anpassningar av redan utförda allmänna anläggningar ska i möjligaste mån undvikas. Skulle dock ändå exempelvis flytt eller annan anpassning av allmän anläggning krävas sker detta på Byggherrens bekostnad.

Det åligger Byggherren att på egen bekostnad och på ändamålsenligaste sätt ansluta fastigheten till angränsande gator och fastigheter.

§ 12 Dagvatten

Byggherren ansvarar för att dagvatten inom blivande tomtmark hanteras i enlighet med de bestämmelser och anvisningar som redovisas i detaljplanen, samt i Haninge kommuns dagvattenpolicy.

§ 13 Lagfart

Lagfart får ej sökas på detta avtal. Samtliga kostnader för lagfart och stämpelskatt skall betalas av Byggherren.

§ 14 Överlåtelse

Detta avtal får inte utan kommunens skriftliga medgivande överlåtas på annan.

§ 14 Avtalets giltighet

Avtalet är för parterna bindande endast under förutsättning

- att avtalet godkänns av Haninge kommunstyrelse genom beslut som vinner laga kraft
- att beslut om antagande av ny detaljplan som medger projektet enligt § 2 har fattats senast 2018-07-01.

* * * * *

Denna överenskommelse har upprättats i två likalydande exemplar av vilka parterna tagit var sitt.

Haninge 2017-05-23

För Haninge kommun

.....
()

.....
()

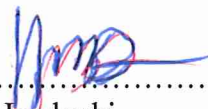
Bevittnas:

.....
()

Byggherren

.....
Niklas Granström

.....
Kaj Nilsson

.....
Faisal Jandoubi

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM

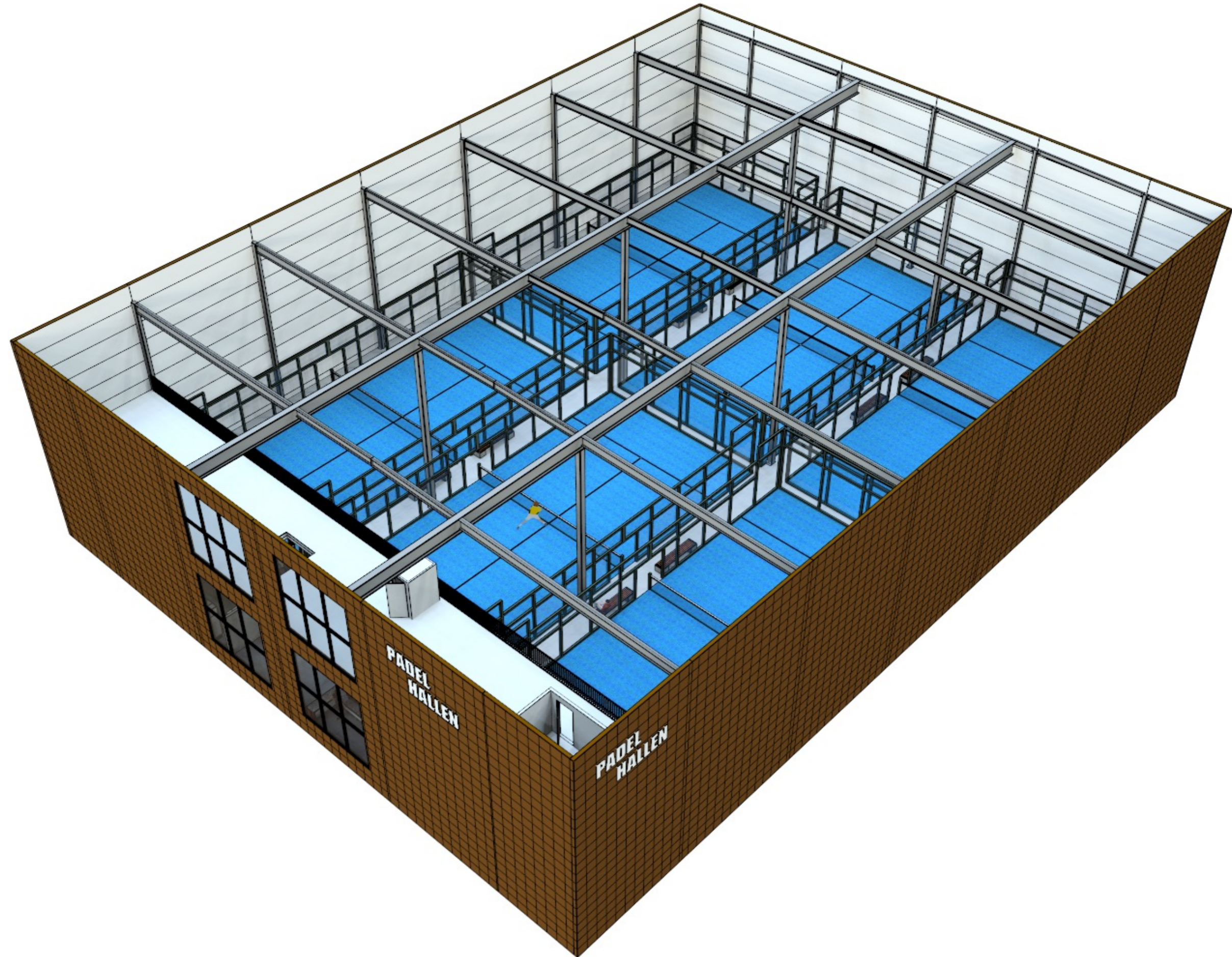
KUND: **NATURSVAMPEN**

FASTIGHETS BETECKNING:
GRANSKNINGSHANDLING

RITAD AV:
DAN JONSSON
TEL: 070-7886679

SKALA (A3):
RITNING: ÖVERSIKTSVY 3D

DATUM: 2017-05-23
RITNING NR: **A01**

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM

NP NORTHPOWER
STÄLHALLAR AB

KUND: **NATURSVAMPEN**

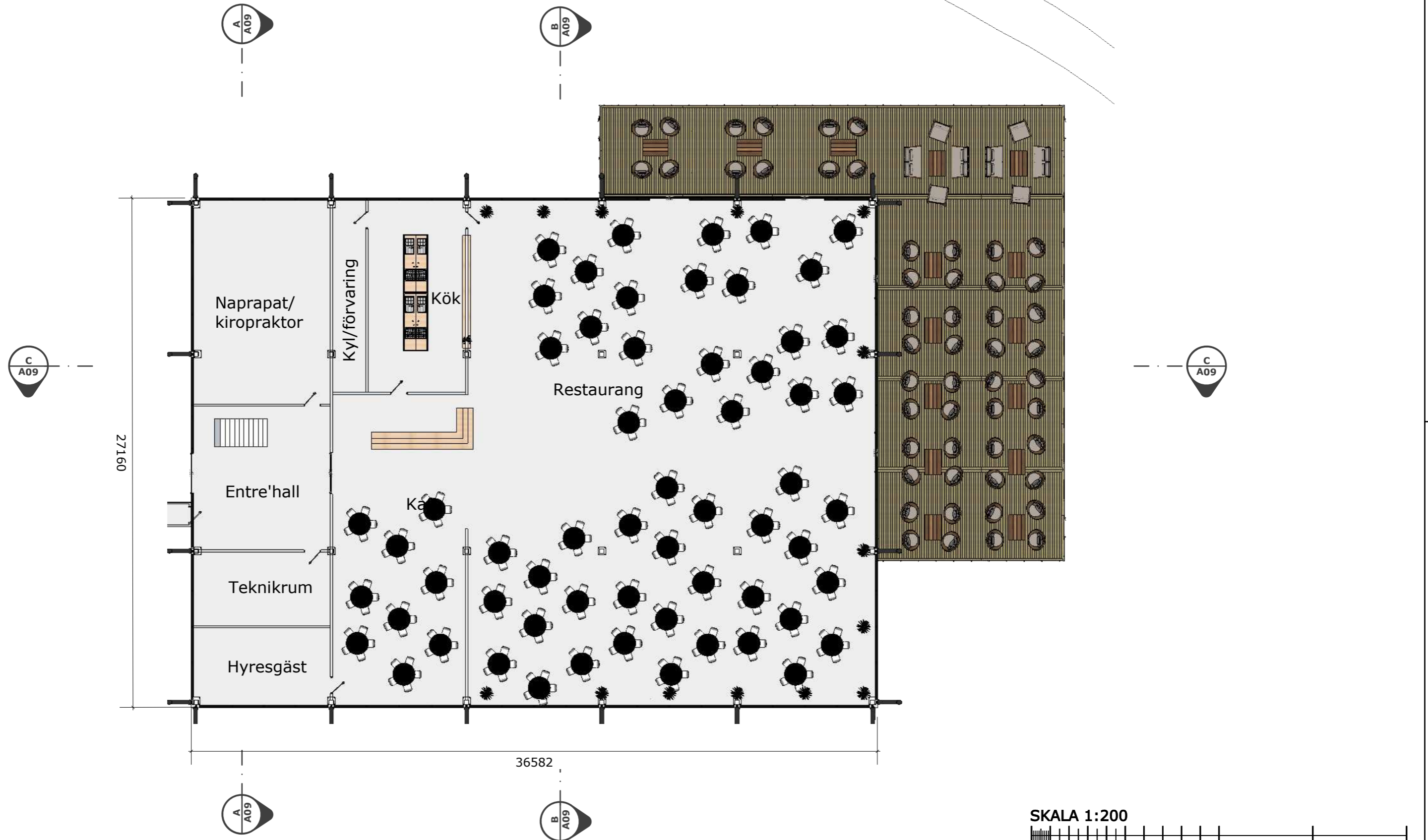
FASTIGHETS BETECKNING:
GRANSKNINGSHANDLING

RITAD AV:
DAN JONSSON
TEL: 070-7886679

SKALA (A3):
RITNING: ÖVERSIKTSVY 3D

DATUM: 2017-05-23
RITNING NR: **A02**

Plan 1, 1000 m²

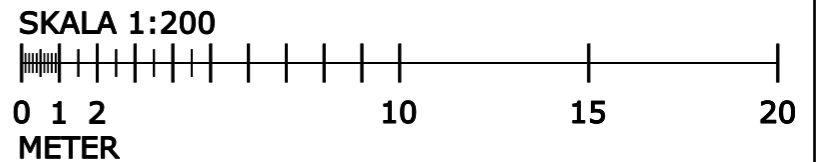
BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM

KUND: **NATURSVAMPEN**

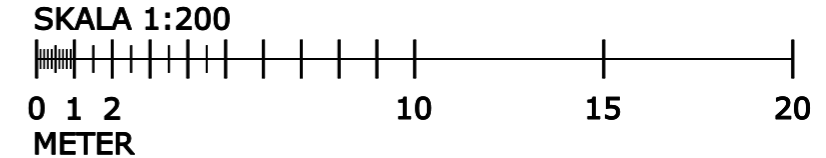
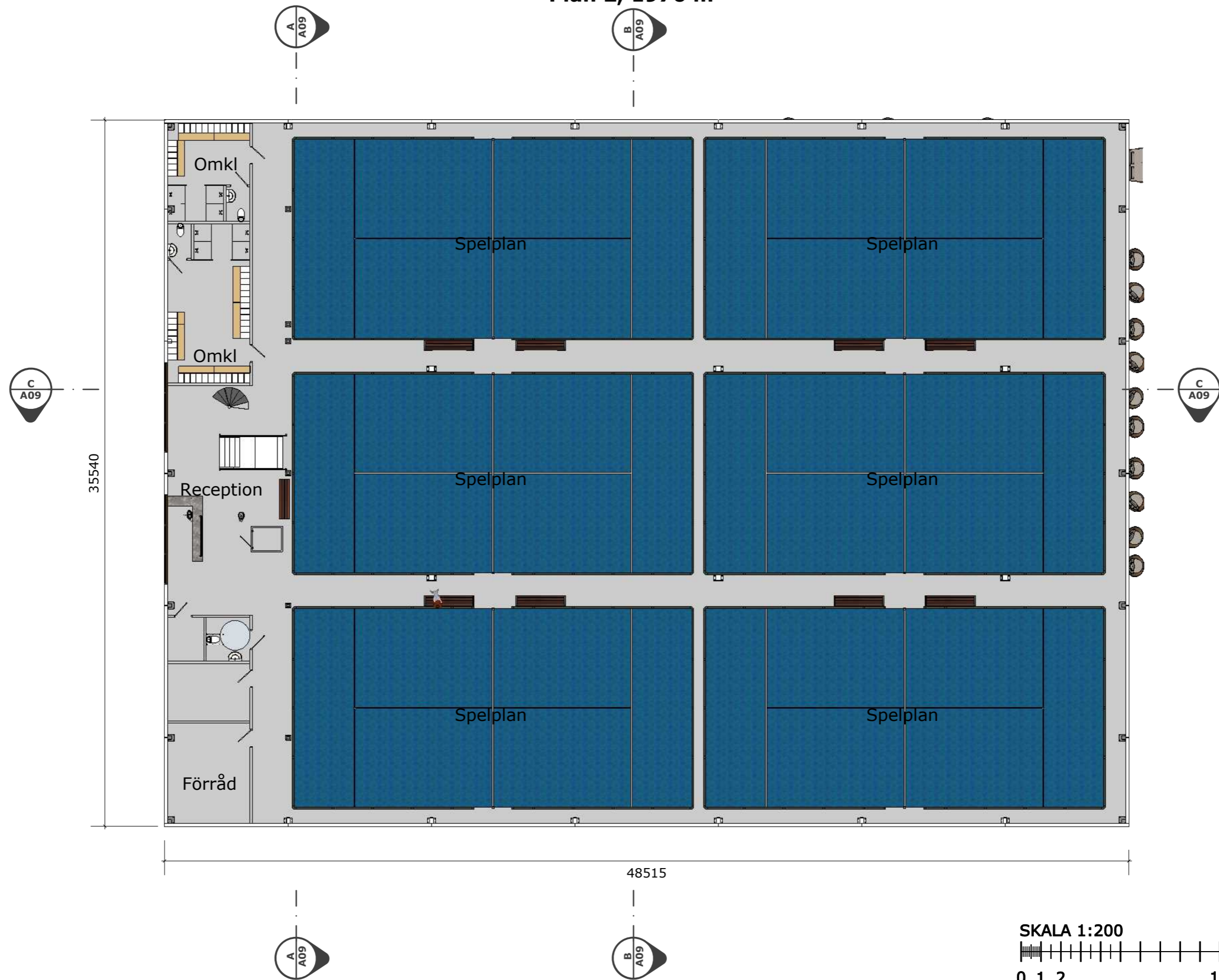
FASTIGHETS BETECKNING: **GRANSKNINGSHANDLING**

RITAD AV: **DAN JONSSON**
TEL: 070-7886679

SKALA (A3):	1:200	DATUM:	2017-05-23
RITNING:	PLAN 1	RITNING NR:	A03

Plan 2, 1976 m²

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM

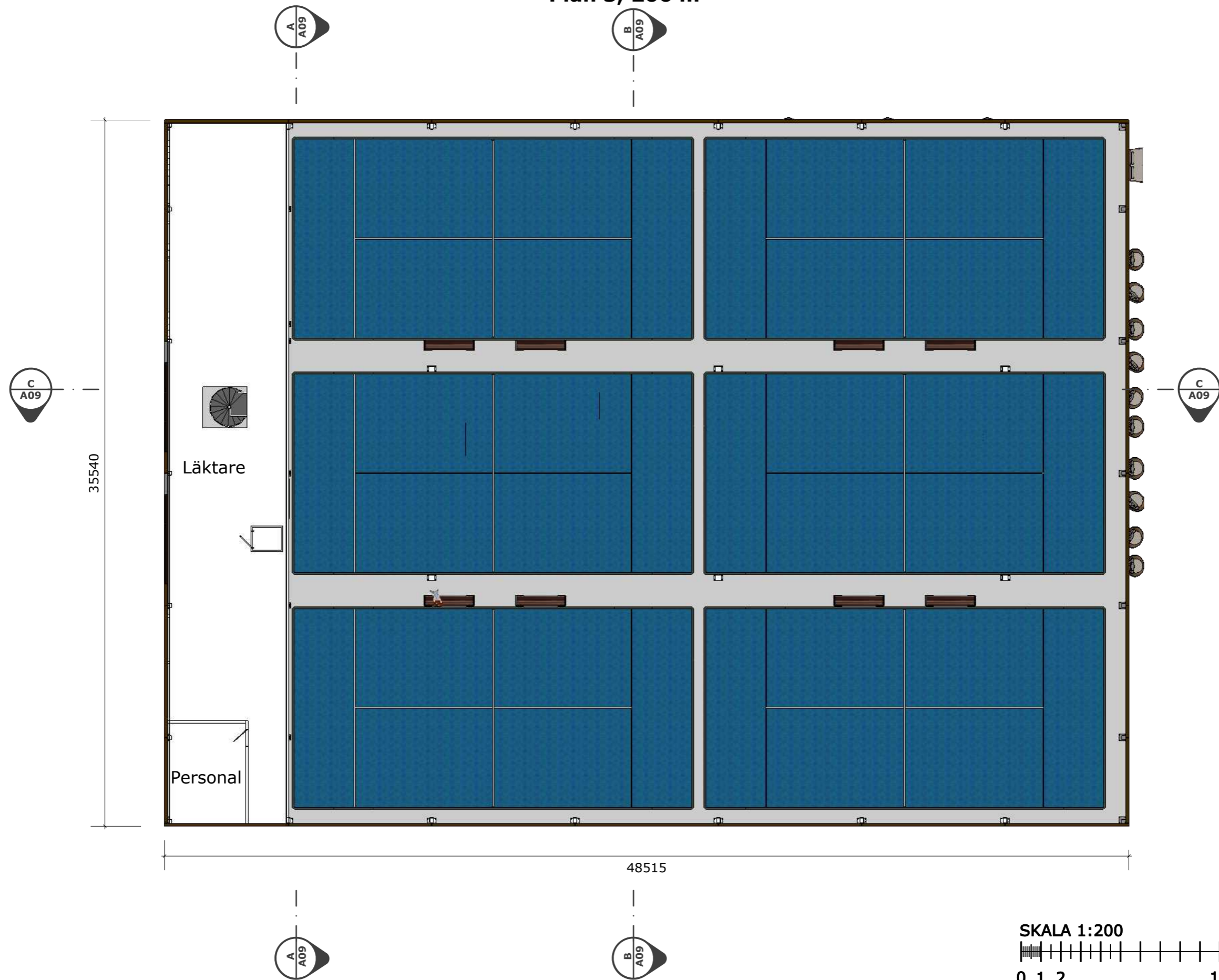
KUND: **NATURSVAMPEN**

FASTIGHETS BETECKNING: **GRANSKNINGSHANDLING**

RITAD AV: **DAN JONSSON**
TEL: 070-7886679

SKALA (A3):	1:200	DATUM:	2017-05-23
RITNING:	PLAN 2	RITNING NR:	A04

Plan 3, 206 m²

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM

KUND: **NATURSVAMPEN**

FASTIGHETS BETECKNING: **GRANSKNINGSHANDLING**

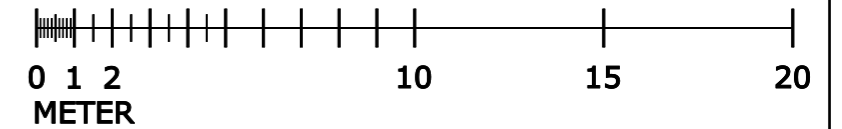
RITAD AV: **DAN JONSSON**
TEL: 070-7886679

SKALA (A3): **1:200**
RITNING: **PLAN 3**

DATUM: **2017-05-23**
RITNING NR: **A05**

SKALA 1:200

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM
-----	-----	-----------------	------	-------

KUND: **NATURSVAMPEN**

FASTIGHETS BETECKNING:
GRANSKNINGSHANDLING

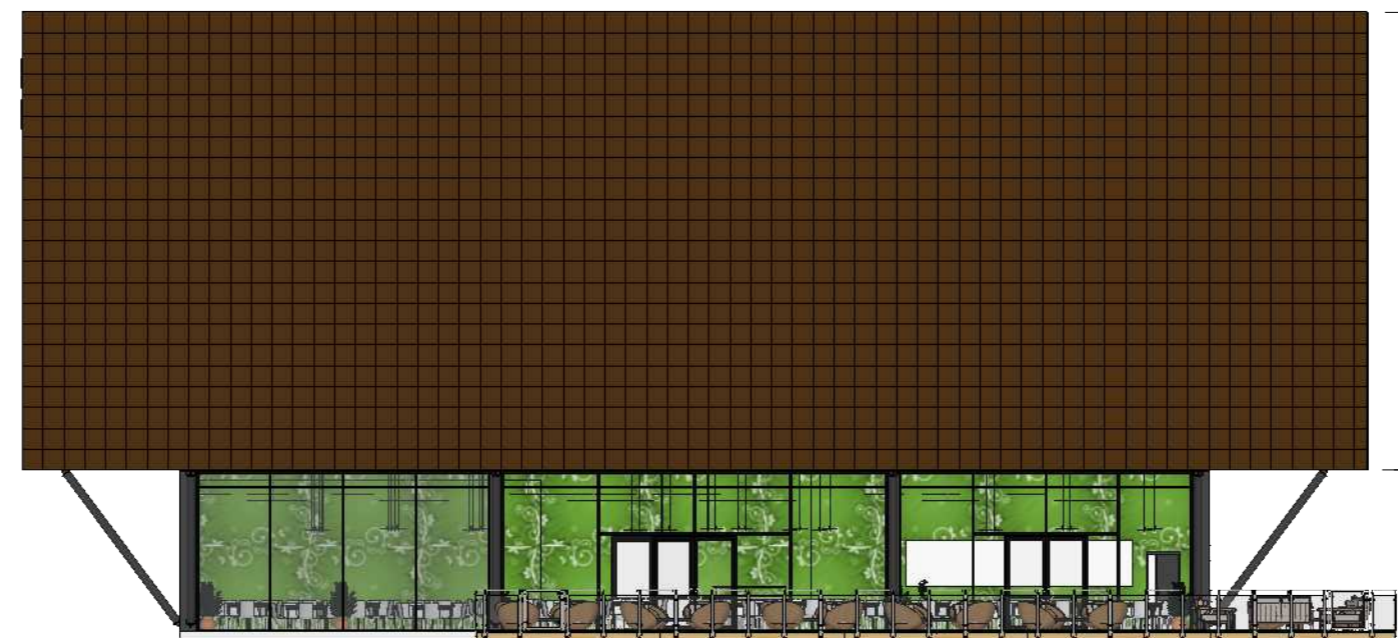
RITAD AV:
DAN JONSSON
TEL: 070-7886679

SKALA (A3): 1:200
RITNING: TAKPLAN

DATUM: 2017-05-23
RITNING NR: **A06**

NORR

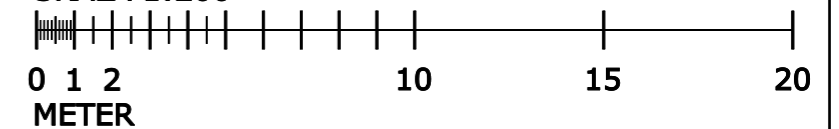
SYD

12100

16370

4270

SKALA 1:200

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM

KUND: **NATURSVAMPEN**

FASTIGHETS BETECKNING:
GRANSKNINGSHANDLING

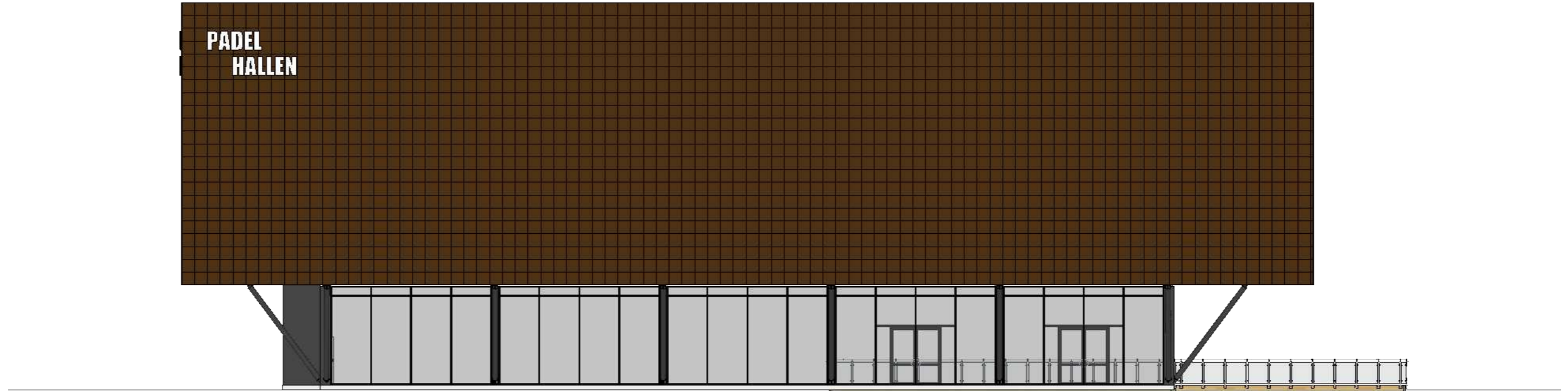
RITAD AV:
DAN JONSSON
TEL: 070-7886679

SKALA (A3): 1:200
RITNING: FASAD NORR OCH SYD

DATUM: 2017-05-23
RITNING NR: **A07**

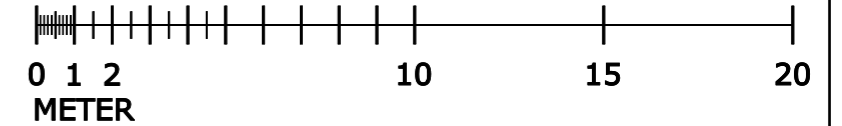

VÄST

ÖST

SKALA 1:200

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM

KUND:
NATURSVAMPEN

FASTIGHETS BETECKNING:
GRANSKNINGSHANDLING

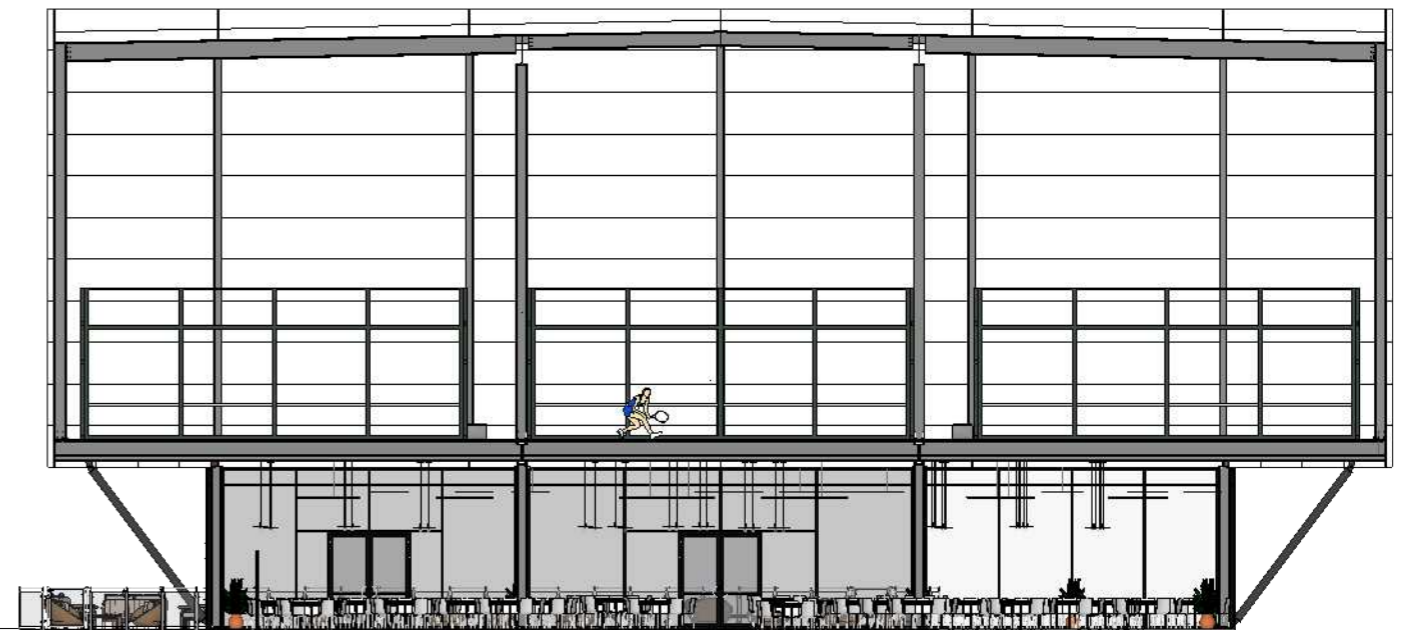
RITAD AV:
DAN JONSSON
TEL: 070-7886679

SKALA (A3): 1:200
RITNING: FASAD ÖST OCH VÄST

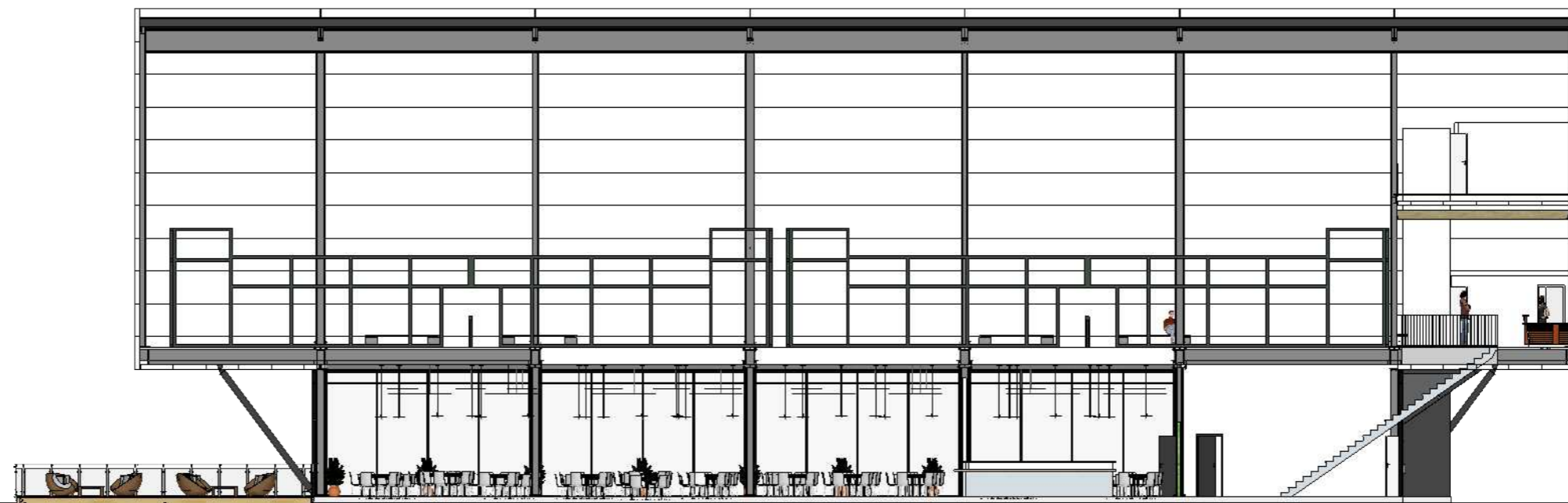
DATUM: 2017-05-23
RITNING NR: **A08**

A-A

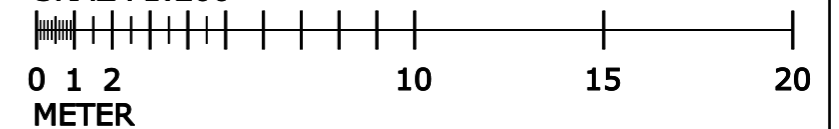

B-B

C-C

SKALA 1:200

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM

KUND: **NATURSVAMPEN**

FASTIGHETS BETECKNING:
GRANSKNINGSHANDLING

RITAD AV:
DAN JONSSON
TEL: 070-7886679

SKALA (A3): 1:200
RITNING: SEKTIONER

DATUM: 2017-05-23
RITNING NR: **A09**

Affärsplan "Natursvampen" – Rekreation i Albyberg

1. Bakgrund

Områden Albyberg kommer att bli ett s.k. "A-område" för en företagspark i Haninge kommun med upp till c: a 6000 arbetsplatser. Tillsammans med attraktiv miljö, och en väl fungerade infrastruktur, blir Albyberg till ett område som blir "levande" och "produktiv". Kommunen har till avsikt att erbjuda en tomt för en Restaurangverksamhet som ska stödja den vision som finns för Albyberg Företagspark.

Att erbjuda en attraktiv måltidslösning för området är en viktig del för att skapa önskade infrastruktur för området. Behovet av mataalternativ kommer att vara stort på sikt för området. Människor medvetenhet, för kost och kvalitet, kring mat är nu prioriterad och vår starka ambition är att möta upp detta.

Dock tror vi att på erbjuda något mer, än en kvalitativ måltidslösning på denna tomt, skulle höja Albyberg attraktionskraft. Att kombinera aktiviteter och samtidigt ha en attraktiv måltidslösning skulle inte bara skapa en härlig miljö, utan även ett flöde i området som inte bara attraherar Albyberg´s hyresgäster.

"Natursvampen" skulle vara ett unikt projekt och ge området samt Haninges kommuninvånare, en plats att utöva roliga aktiviteter kombinerat med god mat och perfekt service.

2. Affärsidé

Förutom att erbjuda en kvalitativ och marknadsmässig restaurangverksamhet, vill vi även stödja företagen på Albyberg i deras möjlighet att göra affärer i en attraktiv och inspirerande miljö.

Detta gör vi genom att komplettera med Padel banor i anslutning till Restaurangverksamheten. Padelbanor skall integreras i huset och utanför huset. En Äventyrs Golfbana ska ligga i anslutning till "Natursvampen" för att attrahera de som inte vill spela Padel.

Kombinationen är unik i Sverige och "Natursvampen" kommer ge eko, inte bara som arkitektonisk byggnad utan även bland Sveriges Padel utövare.

3. Padel

Bakgrund:

Padel är en racketsport och är den bollsport som ökar mest i världen. Padel är stort och spelar runt om i Europa och Sydamerika. Det finns c: a 4 miljoner licenserade spelare i världen och sporten har ett proffs serie, kallad World Padel Tour (WPT).

Padel är en blandning av sporterna Tennis & Squash och spelas på en bana, likt en tennisbana, men där linjerna ersätts med Glas och Galler. Poängberäkningen är som i Tennis och spelet måste spelas 2 mot 2, dvs man spelar alltid "dubbel/parvis".

Padel's utveckling i Sverige:

Denna sport är under utveckling i Sverige och den första banan som byggdes var för 6 år sedan. Stockholms's första bana var på Ekerö och byggdes för 5 år sedan. Under 2016 byggdes det 10 banor i Stockholm då det nu har blivit ett enormt intresse. Just nu finns det c.a 100 banor runt om i Sverige och det planeras fullt med att bygga mer banor. Bara i Stockholm kommer 3 nya anläggningar att finnas under 2017.

Varför Padel:

Padel är en oerhört social sport som vänder sig till alla och i alla åldrar. Sporten är lätt att lära sig och man kan snabbt utvecklas. Alla hittar snabbt sin nivå i spelet. I och med att man spelare "Parvis", dvs Dubbel, så är det en social sport. Man förstår varandras svårigheter och man spelare hela tiden tillsammans. En match tar inte lång tid och att spela Padel under 1 timme räcker gott och väl.

4. Beskrivning av Produkt och Tjänst

Allmänt:

Det vill vi erbjuda med "Natursvampen" är att:

- Ha en inspirerande och inbjudande Rekreations-/Måltids miljö samt stödja företagen i Albyberg i deras affärer genom en kombination av Mat, Rekreation & Event.
- "Natursvampen" ger även invånarna i Haninge Kommun en plats att besöka för att få en bra matupplevelse och en miljö som kombinerar rekreation och välbefinnande. Genom att ha ett "flöde" med människor i byggnaden så blir det "liv och rörelse" i områden utanför kontorstid.

Måltid:

- Måltiderna med en inriktning på Husmanskost.
- Måltiderna skall vara varierande och kvalitativa.
- Måltidsalternativen skall attrahera alla gäster.
- Råvaror skall vara av hög kvalitet och, i största utsträckning, komma inom Regionen.
- Samarbetspartners och Leverantörer skall vara etablerade och, i så stor utsträckning som möjligt, verka inom regionen.
- Samtliga Leverantörer skall vara Miljöcertifierade.
- Stödja företagen i Albyberg vid Event.
- Erbjud Catering till, först och främst, företagen i Albyberg.

Padel:

- Lektioner & Lokal seriespel
- Nationella tävlingar

- Företagsevent
- Samarbete med Kommun och Skola, erbjuda Skolidrott i Padel lokaler.

Tjänst:

- Event i egna lokaler.
- Catering till såväl Albyberg företagspark samt utomstående företag.
- Leverera lunch (utkörning) till Albybergs företagspark.
- Konferensmöjlighet med fullständiga rättigheter.

5. Miljöpolicy

Lokala och Regionala leverantörer skall prioriteras för att minska transporter och på så sätt minska miljöpåverkan. Merparten av förbrukningsmaterialet skall vara KRAV-/Svan märkta eller på något annat sätt miljöcertifierade. Avfallshantering skall källsorteras.

6. Marknaden

Inom Albyberg företagspark kommer det arbeta totalt c: a 6000 personer, varav 3000 personer kommer vara att vara igång inom loppet av 5 år. Behovet av matalternativ kommer således att vara stort i området. Att kunna erbjuda ett fullgott matalternativ, där möjlighet till Event och Cateringverksamhet, gör att företagsparken blir fulländad. Företagen har möjlighet att, i närområdet, hitta ett fullgott matalternativ samt även ha möjlighet att få stöd i sin verksamhet både internt och externt. Padel verksamheten vänder sig till alla i Haninge kommun men även de som inte bor i kommunen.

7. Organisation

Bolaget kommer att vara ett Aktiebolag. Bolaget ägs av 4 delägare med en fördelning om 25% var. Teamet, om fyra personer, har en gedigen bakgrund att driva och utveckla bolag. Med bakgrund som entreprenörer, och med olika kompetenser, tillsammans med vårt breda nätverk så kan vi säkerställa kvalitét kopplat till affärsnytta. Teamet har även de ekonomiska resurserna som gör att verksamheten är långsiktig och att vara uthållig.

Conny Liljeqvist – Entreprenör och ägare av Målerifirma.

Emil Sandberg – Entreprenör och en av grundarna till Smiling Faces.

Laurent Haglund – Entreprenör och av grundarna till Smiling Faces.

Novy Karlsson – Licenserad Padeltränare med nära kontakter inom Padelnsverige.

Mångårig erfarenhet från Finansbranschen och försäljning B2B.

8. Juridik

Aktieägaravtal upprättas för att reglera delägarna förehavanden. Samarbetsavtal kommer att skrivas med de leverantörer som anses vara vitala för den löpande verksamheten. Kontakter och godkännande från aktuella myndigheter skall vara säkerställda innan verksamheten går igång.

9. Försäkringar

Samtliga försäkringar rörande verksamheten säkerställs innan verksamheten går i gång.

10. Möjligheter och hot

Prioriteten är att vara tillhandahålla lunchalternativ till personer och företag som är verksamma inom Albyberg företagspark. Till detta har verksamheten även möjlighet att stödja företagen i sin affär genom event och unika aktiviteter. Lokalen kommer att anpassas så att det finns möjlighet för externa kunder att göra event som tex fester och mottagningar.

Hotet är att inflyttningen av hyresgäster enl plan blir försenat och därigenom inte ha ett kundunderlag. Risken finns, då Albyberg växer, att matalternativen blir överexploaterat med restauranger alternativt att verksamheter inte kan möta upp efterfrågan.

11. Målsättning och vision

"Natursvampen" kommer drivas utifrån en kvalitét och service perspektiv. Verksamheten skall vara det självklara måltidsalternativet för personer verksamma i Albyberg. Besökarna till "Natursvampen" ska mötas av ett "fräscht intryck" och lämna med en "känsla" om att vilja återkomma. Padel verksamheten skall vara av högsta kvalitét och erbjuda aktiviteter för alla.

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Bestämmelser utan beteckning gäller inom hela planområdet.

GRÄNSBETECKNINGAR

- Gräns för planområdet
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK

- Allmänna platser**
 - Genomfartstrafik
 - Lokaltrafik
 - Gång- och cykeltrafik
 - Natur
 - Naturpark
- NATURPARK**

Kvarterersmark

- C₁** Restaurang, konferens, utställning
- E** Pumpstation
- J₁K** Industri och kontor som inte är störande för omgivningen
- J₁K** Industri, kontor och hotell som inte är störande för omgivningen.
- J₁K,G** Industri, kontor, hotell och restaurang som inte är störande för omgivningen **samt drivmedelförsläpning + varer-högt-200 m²-försäljning av tvsmedel.**

UTFORMNING AV ALLMÄNNA PLATSER

kollektivtrafik. Anläggningar för kollektivtrafik får uppföras. Lokalgata ska utformas i enlighet med principsektion som anges i planbetskrivningen och planteras med träd med högst 15 meters mellanrum. Trädplantering ska vidmakthållas. Angöring till fastigheter bör samordnas mellan fastigheter. Inom naturpark får degvaltdammar och gång-cykelbanor samt rdvägar anläggas.

UTNYTTJANDEGRAD

- e₁ Minsta tomsstorlek är 5 000 m².
- e₂₀₀ Största byggnadsarea i m².

BEGRENSNINGAR AV MARKENS BEBYGGANDE

Marken får inte bebyggas.

MARKENS ANORDNANDE

Mark, vegetation och utfart
Gemensamhetsanläggning får anordnas.
Körlin utart får inte anordnas.

Bergsstätter får ha en uttuning av högst 5:1.

Vid utformning av sluttiga bergsslätter ska slanterna skrotas och lösa block tas bort. Där efter ska en stabilitetsbesikning utföras.

PLACERING: UTFORMNING: UTFÖRANDE

 Högsta nockhöjd i meter. Härnöver medges vindkraftverk med en högsta egen höjd av 10 meter samt teknikutrymmen i mindre omfattning.

b) Fasad och tak ska utföras med icke brännbart material. Entré får ej anordnas mot väg 227.

Inom området får teknikkhus uppföras. De ges en fri yta om 10 x 10 m samt skyddsavstånd om 5 m till byggnad eller brännbart material.

Tillfärtsmöjlighet till teknikkhus ska finnas.

Byggnader ska placeras minst 6 meter från annan tomträngs än gräns mot lokalgata.

Skyllar ska integreras i byggnadsställningen och ska, mot väg 73, ha fristående bokstäver. Skyllar får endast utgöra reklam för inom byggnaden pågående verksamheter. Skyllar får ha en högsta höjd på 5,0 meter. Skyllning som föränderlig eller blinkande är inte tillåten. Taksyklar tillåts inte.

50 % av degvaltet ska omhändertas/fördröjas inom respektive fastighet.

ADMINISTRATIVA BESTÄMMELSER

Genomförandetiden är tio år från den planen vinner laga kraft.

- Del av planbestämmelse som utgår har markerats med röd linje enligt Länsstyrelsens beslut 2011-09-27.
- PLANHANDLINGAR**
 - Detaljplan består av
 - plankarta med bestämmelser
 - Till planen hör
 - planbetskrivning
 - illustrationskarta
 - grundkarta
 - genomförandebeskrivning
 - fastighetsförteckning
 - samrådsredogörelse
 - utställningsbilande

INFORMATION

Följande information ligger till grund för tolkning av detaljplanens intentioner och bestämmelser:

Byggnaders placering och utformning

För att betona gatans betydelse som gemensamt gestaltningssystem i området, bör byggnader där så är möjligt placeras i gräns mot gata.

Byggnader i området ska ges en omsorgsfull gestaltning. Fasader mot gata ska utformas med särskild hänsyn till dess placering vid gata. Byggnader ska utformas så att de får en låg energiförbrukning. Fasader på större byggnader kan med fördel ges en inledning för att visuellt minska byggnadsvolymerna. Fasader kan vara av puts, trä, plåt eller skivor eller kombinationer av dessa material. Som takmaterial bör sedum användas där det är möjligt. Vid val av fasad och takmaterial bör de alternativ som har minst miljöpåverkan användas. Entrer kan med fördel vara glasade och riktas sig mot gatan.

Behandling av mark

Andelen hårdgjord yta inom fastigheterna bör begränsas. Detta kan åstadkommas genom att parkeringsytor placeras i garage under byggnader. Som alternativ till hårdgjorda ytor kan genomsläppliga material så som t ex halsten av betong eller grus användas. De hårdgjorda ytor som ändå krävs för verksamheten kan brytas upp med planteringar. Fördröjningsdammar för dagvatten kan med fördel anläggas inom fastigheterna.

Det är viktigt för områdets helhetsverkan att de delar av tomten som veter mot gata eller omgivande vägar och natur, ges en enhetlig utformning. De delar av tomten närmast gata som inte bebysas kan med fördel anläggas som gräsyta. Närmast gata bör inte upplägg anordnas.

Risker

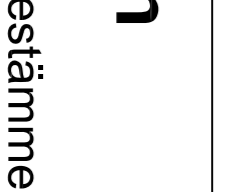

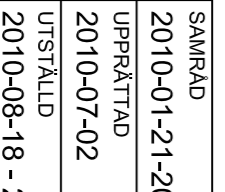

Inför etablering av tankstation inom området i närheten av väg 227 ska säkerhetsfrågorna utredas vidare.

Länssynslen i Stockholms län har angett skyddsavstånd mellan tankstationer och kontorshobbyggsse till 25 m och till bostadsbobbyggsse 50 m. Hotell bedöms likvärdigt med bostadsbobbyggsse. Transporter med färdigt gods på väg 227 ger ökade risker. Det kan krävas utökade skyddsavstånd eller tekniska organisatoriska riskreducerande åtgärder

Buller

I Svensk standard (SS 25268:2009) - *Ljudklassning av utrymmen i byggnader* - redovisas gränsvärden för kontor och hotell inomhus. För hotell tillämpas inomhusnivåer i analogi med *Boverkets Allmänna råd 2008*. För verksamheter finns inga specifika riktvärden. Däremot redovisas riktvärden bl a för ljudnivåer inomhus i arbetslokaler som kan jämföras med typ verksamhet avsedda för kontorarbete, samtal och dylikt.

Riktvärden för ljudnivåer utomhus finns varken för hotell, kontor eller verksamheter.

	Detailplan	SKARAD
		2010-01-21-2010-02-19
	Plankarta med bestämmelser	UPPRÄTTAD
		2010-07-02
	Albyberg, etapp 1	UTFÄLLO
		2010-06-18 - 2010-09-22
	Alby 1:8, 1:9 samt Kalvsvik 16:1	BEGRENSAD
		2011-06-05
	Stadsbyggnadsförvaltningen	ARTFÄSEN
		2011-06-13
	Planenheten	LAGA KRAFT
		2011-10-25
	Sara Eriksdotter Hamangl	ARBVINK

D-209	Henrik Lundberg
	Stadsarkitekt

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	SIGN	DATUM

NP NORTHPOWER
STÅLHALLAR AB

KUND:
NATURSVAMPEN

FASTIGHETS BETECKNING:
GRANSKNINGSHANDLING

RITAD AV:
DANIEL "KAPTENEN" HÄLLQVIST
TEL: 073-655 04 95

SKALA (A3):
1:500
RITNING:
SITUATIONSPLAN

DATUM:
2017-05-30
RITNING NR:
A00

Dnr KS-MEX 2017/7

§ 172 Överlåtelse av markavtal för elektrisk kommunikation (fiber) i kommunens allmänna platsmark

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslöt 2017-02-20, § 48, godkänna överlåtelse av markavtalet med Svensk Infrastruktur AB till systerbolaget Stadsnätsbolaget Sverige AB. Nu har Stadsnätsbolaget Sverige AB beslutat genomföra organisatoriska förändringar som innebär att det helägda dotterbolaget Stadsnätsbolaget Mälardalen AB övertar ägande och förvaltning av all fiberinfrastruktur i Sverige. Med anledning av detta önskar man överlåta markavtalet med Haninge kommun till dotterbolaget.

Förvaltningens synpunkter

Enligt gällande markavtal träffat 2014 kan kommunen inte vägra överlåtelse till bolag inom koncernen varför kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kommunen godkänner överlåtelse av befintligt markavtal.

Underlag för beslut

- Gällande markavtal från 2014.
- Bolagets meddelande om överlåtelse av ägande och förvaltning av fiberinfrastruktur.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Överlåtelse av gällande markavtal med Stadsnätsbolaget Sverige AB till Stadsnätsbolaget Mälardalen AB godkänns.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Överlåtelse av gällande markavtal med Stadsnätsbolaget Sverige AB till Stadsnätsbolaget Mälardalen AB godkänns.

Expedieras: Akt
För verkställighet: MEX
För kännedom:

Mellan Haninge kommun (org.nr 212000-0084), 136 81 Haninge, nedan kallad Kommunen, och Svensk Infrastruktur AB (org.nr 556732-1566), nedan kallat Bolaget, har träffats följande

MARKAVTAL

§ 1 Avtalets tillämpningsområde

Kommunen upplåter härmed till Bolaget utrymme i allmän platsmark för bibehållande av befintliga samt anläggande och bibehållande av nya ledningar av följande slag: Elektronisk kommunikation.

För upplåtelse i annan mark än allmän platsmark, tillhörig kommunen, krävs att separat överenskommelse träffas om detta.

Upplåtelsen avser även utrymme som är nödvändigt för att anlägga och bibehålla tillbehör till ledning samt rätt att disponera det utrymme som erfordras för att utföra anläggnings- och underhållsarbeten.

Upplåtelsen innefattar även rätt att anlägga och bibehålla tomrör (kanalisation) inom det upplåtna utrymmet enligt första stycket.

Med tillbehör till ledning avses i detta avtal för ledningens ändamål erforderliga anordningar såsom kabelskydd, block, kabelbrunnar, kabelskåp och andra liknande tillbehör. Som tillbehör i detta avtal avses inte stolpar, master, sändare, antenner, eller liknande anordningar.

Med Kommunens anläggningar i detta avtal avses dels Kommunens ledningar för vatten, avlopp, el, fjärrvärme, sopor och liknande ändamål, dels kommunens gator, gång- och cykelvägar, broar, tunnlar, parkanläggningar, kulvertar, pumphus, transformatorstationer, gatubelysning, trafiksignaler, vägmärken och andra trafikanordningar.

Den exakta sträckningen av ledningar och placeringen av tillbehör ska godkännas av kommunen och bestäms i särskilt tillstånd(Schakttillstånd).

Bolagets rätt enligt detta avtal utgör inget hinder för kommunen eller annan anläggningsägare att disponera marken eller utföra arbete i eller på marken.

§ 2 Tillstånd

Erfordras grävning i Kommunens mark för anläggande, reparation, underhåll eller tillsyn av ledning eller tillbehör till ledning ska Bolaget först inhämta särskilt tillstånd (Schakt-tillstånd) från Kommunen.

Dock får akuta reparationsarbeten utföras utan föregående tillstånd. Bolaget ska om detta inträffar göra en schaktanmälan till Kommunen snarast. När återställning skett ska Bolaget kontakta Kommunen för slutbesiktning.

Användning av offentlig plats för t.ex. upplag eller uppställning av bodar och containers kräver tillstånd av polismyndigheten enligt 3 kap 1 § ordningslagen. Det ankommer på Bolaget att i förekommande fall inhämta sådant tillstånd. För användningen uttas särskild avgift enligt de grunder som beslutats av kommunfullmäktige.

Det ankommer på Bolaget att i förekommande fall inhämta erforderliga myndighetstillstånd.

§ 3 Anmälan

Bolaget ska varje år före utgången av januari månad till Kommunen skriftligen anmäla de arbeten av större omfattning som planeras under året. Tillkommer arbeten av större omfattning under året, ska skriftlig anmälan göras i god tid före arbetenas utförande.

Bolaget ska senast den 31 januari varje år till Kommunen lämna en skriftlig redogörelse över det totala antalet längdmeter utrymme som Bolaget utnyttjar i kommunens mark per den 31 december.

§ 4 Samordning och samförläggning

Parterna ska tillvarata möjligheterna att samordna lednings- och vägarbeten i syfte att minimera kostnader och olägenheter. Parterna ska årligen, eller med det mellanrum som annars överenskommes, träffas för att planera och utvärdera samordningen av gatu- och ledningsarbeten tillsammans med övriga i kommunen verksamma ledningsägare. Kommunen ansvarar för att sammankalla mötet.

Bolaget ska, i samband med egen förläggning eller uppgrävning av ledning, bereda Kommunen möjlighet att samtidigt förlägga ledning och/eller kanalisation. De praktiska detaljerna kring arbetet ska överenskommas vid varje enskilt tillfälle.

Bolaget är skyldigt att på Kommunens begäran samför lägga planerade ledningar med annan ledningsägares planerade ledningar eller kanalisation och därvid medverka till att gemensamma anläggningskostnader fördelas efter vad som är skäligt.

Parterna för binder sig att om möjligt använda den nationella portalen för ledningsanvisning (www.ledningskollen.se) för att åstadkomma samordning och möjliggöra samförläggning.

§ 5 Kartor och redovisning av ledningar

Part ska på begäran av den andra parten utan ersättning tillhandahålla de kartor avseende sina ledningar och andra anläggningar som parten innehar och som den andra parten behöver för att planera och utföra egna arbeten.

Bolagets nyttjande av Kommunens kartor och stamnät för projektering, byggande och dokumentation av ledningar och tillbehör ska regleras i separat MBK-avtal.

Bolaget förbinder sig att redovisa sina ledningar i den nationella portalen för ledningsanvisning.

Innehållandet i denna paragraf kan behöva omförhandlas under avtalstiden på grund av att avtalstiden sträcker sig så långt framåt i tiden, båda parter är medvetna om detta.

§ 6 Kabelvisning

Vid parts arbete ska den andra parten senast två arbetsdagar efter uppmaning kostnadsfritt på marken visa de egna ledningarnas lägen och/eller tillhandahålla denna information i form av utdrag ur kartor. Parterna ska därvid beakta möjligheten att nyttja digitalt material.

§ 7 Arbetets bedrivande

Bolagets arbeten ska utföras skyndsamt och på ett sådant sätt att minsta möjliga olägenheter uppstår för Kommunen, andra anläggningsägare eller allmänheten. Största varsamhet ska iakttas så att Kommunens eller andras anläggningar inte skadas. Friläggs anläggning eller anläggningsdel får återfyllning inte ske förrän den som äger anläggning beretts tillfälle att kontrollera denna.

Bolagets arbeten ska utföras i enlighet med Kommunens lokala föreskrifter för grävning i allmän plats som bilagts detta avtal (Bilaga 1) och i enlighet med vad som föreskrivits i schakttillståndet.

Låter Bolaget utföra arbete på entreprenad är Bolaget ansvarig för att entreprenören iakttar villkoren i detta avtal.

§ 8 Återställning och framtida underhåll

Bolaget ska skyndsamt återställa arbetsområdet. Alla uppgrävda ytor skall återställas i enlighet med Kommunens lokala föreskrifter för grävning i allmän plats och i enlighet med vad som föreskrivits i schakttillståndet.

Om arbetena inte bedrivs i enlighet med första stycket, efter skriftlig uppmaning till Bolaget, äger Kommunen rätt att utföra återställningsarbetena på Bolagets bekostnad.

P

MM
OR

Vid krav från Bolaget att få schakta i belagd mark inom 3 år efter att ytan belagts betalar Bolaget en ersättning till Kommunen motsvarande kostnaden för nytt slitlager på hela körbanans/filens/gångbanans/cykelvägens bredd alternativt utför Bolaget arbetet att belägga hela ytans bredd enligt Kommunens gällande anvisningar. Vid krav på schakt efter 3 år till och med 5 år efter att ytan är belagd halveras ovanstående ersättning eller så sker annan överenskommelse om hantering av beläggningsfrågan i samband med schakttillståndet. Ersättningen beräknas på det a-pris för beläggning av aktuell yta som Kommunen har vid schakttillfället enligt gällande upphandling. Vid schaktning i gång- och cykelväg som är asfalterad ska alltid hela bredden beläggas med nytt slitlager vid återställning, om inte annat överenskommit.

Bolaget svarar för och bekostar avhjälpande av sprickor, sättningar och andra brister som framträder under en garantitid enligt AMA/AB04 räknat från dagen för godkänd slutbesiktning.

Ersättning för ökade framtida underhållskostnader i samband med Bolagets grävningsarbeten ingår i ersättningen under § 10.

§ 9 Flyttning av befintlig anläggning

Planläggning, planändring eller ändrade förhållanden i övrigt som kan innebära att Bolagets befintliga anläggningar behöver flyttas, skall samrådats mellan parterna. Båda parter ska verka för att så få ledningsflyttningar som möjligt äger rum.

Vid behov av flytt eller ändring av en anläggning som tillhör den andra parten så ska den part som begärt åtgärden ersätta de kostnader som uppkommer för den andra parten, om inte annat följer nedan.

Flyttning av ledning för elektronisk kommunikation:

Har mer än tre men mindre än fem år förflutit från det att Kommunen godtagit Bolagets anläggningsåtgärd till dess att Kommunen begär att anläggningen flyttas/ändras på grund av Kommunens arbeten, betalar parterna hälften var av kostnaden. Har mer än fem år förflutit betalar Bolaget hela kostnaden.

§ 10 Ersättning

Bolaget ska för rättigheterna enligt detta avtal, betala en årlig ersättning till Kommunen. Ersättningen utgör 3 kr per längdmeter ledningsgrav som finns nedlagda av Bolaget. Sammanlagd ledningsgravssträckning räknas vid närmast föregående årsskifte.

Ersättningen är anpassad till konsumentprisindex för oktober månad år 2013 (bastalet). Ersättningen skall årligen per den 1 januari justeras med det procenttal varmed indextalet föregående oktobermånad har förändrats i förhållande till bastalet.

Ersättningen beräknas per kalenderår och betalas årligen i efterskott inom 30 dagar efter fakturering.

Ersättningen enligt första stycket omfattar ersättning för ianspråktaget utrymme, Kommunens administrativa kostnader, Kommunens ökade framtida drift- och underhållskostnader samt Kommunens ökade kostnader för hänsynstagande vid framtida användning av marken.

Bolaget är medvetet om att eventuell framtida kostnad för schakttillstånd kan tillkomma.

§ 11 Skadestånd

Part ansvarar enbart för direkta skador som orsakas genom försummelse av honom, hans anställda eller av anlidade uppdragstagare.

Kommunen är i inget fall ersättningskyldig för skada som orsakats av markens beskaffenhet, grundvattenförändringar, tredje mans eller allmänhetens utnyttjande av markområdet eller liknande omständigheter.

§ 12 Arbeten som berör Bolagets anläggningar

Ger Kommunen tillstånd till tredje man att utföra arbete som medför risk för skada på Bolagets anläggningar enligt detta avtal, ska Kommunen tillse att Bolaget kontaktas innan arbetet påbörjas.

Motsvarande gäller när kommunen ska utföra egna arbeten som medför risk för skada på ledningsägarens anläggningar enligt detta avtal.

Parterna förbinder sig att om möjligt själv använda och hänvisa tredje man till att använda den nationella portalen för ledningsanvisning (www.ledningskollen.se) för att ta reda på vilka ledningsägare som berörs av ett arbete och för att kontakta dessa.

§ 13 Överlåtelse m.m.

Bolaget får inte överlåta sina rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal utan Kommunens medgivande. Kommunen får inte vägra medgivande avseende överlåtelse till företag som övertagit nätkoncessionen för det område som omfattas av avtalet eller till företag inom den koncern eller företagsgrupp av motsvarande slag som Bolaget tillhör.

Om Kommunen överlåter fastighet, byggnad eller annan anläggning som berör Bolagets rätt enligt detta avtal, ska Kommunen i förhållande till förvärvaren göra förbehåll för Bolagets rätt enligt detta avtal.

Bolaget förbinder sig att för sina ledningar inte begära ledningsrätt enligt ledningsrättslagen.

§ 14 Tvist

Tvist i anledning av detta avtal ska avgöras i allmän domstol.

§ 15 Avtalstid och uppsägning

Detta avtal gäller i 10 år räknat från och med den dag då Haninge kommuns beslut om att ingå avtalet vunnit laga kraft. Om ingen av parterna säger upp avtalet senast 2 år före avtalstidens utgång är avtalet förlängt tills vidare, med 2 års uppsägningstid och på i övrigt oförändrade villkor.

Kommunen har rätt att med omedelbar verkan säga upp detta avtal om Bolaget i väsentligt avseende, eller vid upprepade tillfällen, bryter mot sina förpliktelser enligt detta avtal och rättelse efter skriftlig och preciserad anmodan inte sker inom 3 dagar.

Vid avtalets upphörande ska Bolaget på Kommunens begäran ta bort ledningar och tillbehör till ledningar som omfattas av detta avtal. För Bolagets arbete med borttagande av ledningar och tillbehör till ledningar gäller samma villkor som i detta avtal. Om Bolaget inte fullgör sina skyldigheter har Kommunen rätt att utföra arbetena på Bolagets bekostnad. Ledningar och tillbehör till ledningar som ej tagits bort tillfaller Kommunen utan ersättning.

§ 16 Giltighet

Detta avtal förutsätter för sin giltighet att Kommunstyrelsen i Haninge kommun beslutar att godkänna avtalet, genom beslut som vinner laga kraft.

§ 17 Bilagda handlingar

Bilaga 1 Lokala föreskrifter vid schakt- och återställningsarbeten inom Haninge kommun daterat 2014-08-29.

Detta avtal har upprättats i två exemplar varav parterna tagit var sitt.

Handen den 10 / 10 2014
För Haninge kommun

Martina Mossberg
Kommunstyrelsens ordförande

Bengt Svendsen

Stockholm den 6 / 9 2014
För Svensk Infrastruktur AB

Torgny Nystrom
VD

Stadsbyggnadsförvaltningen

Bilaga 1

LOKALA FÖRESKRIFTER VID SCHAKT- OCH ÅTERSTÄLLNINGS- ARBETEN INOM HANINGE KOMMUN

Allmänt

Ledningsägaren är tillståndssökare.

Stadsbyggnadsförvaltningen beviljar schakttillstånd för kommunens allmänna platsmark, vägmark eller fastighet.

Tillstånd beviljas med en längsta giltighetstid av sex (6) månader från beviljandedatum.

Beviljat tillstånd återsändes till sökanden med de villkor tillståndet är kopplat till, som villkor gäller härvid allmänna villkor, särskilda villkor som gäller i det enskilda fallet och lokala föreskrifter vid schakt- och återställningsarbeten inom kommunen.

Ledningsägaren, inhämtar nödvändiga tillstånd från kommun, myndighet, väghållare eller fastighetsägare, i god tid före arbetets utförande.

Det åligger sökanden att informera övriga ledningsägande verk om sin anläggningsåtgärd samt att begära utsättning av befintliga ledningar, kablar och anläggningar.

Sökanden skall anmäla arbetets igångsättning minst en vecka i förväg. Anmälan (skriftlig) bör ske på med tillståndet bifogad blankett. Anmälan skall innefatta uppgift om kontaktman eller ansvarig arbetsledare samt telefon till denne.

Anmälan om färdigställt arbete inlämnas av ledningsägaren eller av den som på hans uppdrag utför arbetet. Datum för slutbesiktning skall vara tidigast en arbetsvecka efter anmälan. Anmälan (skriftlig) bör ske på bifogad blankett.

Schaktarbete inom gatu- och platsmark skall ske med minsta möjliga skada på anläggningar och vegetation.

Sökanden svarar för information till fastighetsägare som berörs samt att trafik till och från fastigheterna kan bedrivas.

Arbetet skall drivas så att allmän trafik hindras i minsta möjliga mån. Vid arbete på busstrafikerad gata skall SL informeras.

Förändring av schaktarbete skall anmälas till miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen för omprövning av beviljat tillstånd.

Efter schaktarbetets avslutande skall berörda områden avstädas samt överskottsmassor borttransporteras.

Ledningsägaren skall under två år (garantitid), efter godkänd slutbesiktning, ansvara för återställningsarbetets utförande samt bekosta erforderliga efterjusteringsarbeten. Underlåter

b

man
OT

ledningsägaren detta äger Stadsbyggnadsförvaltningen rätt att utföra arbetet på ledningsägarens bekostnad.

Ledningsägaren skall i takt med ledningsnätets utbyggnad **omgående** upprätta och till Haninge kommun, stadsbyggnadsförvaltningen tillhandahålla relationsritningar över aktuella ledningsnät.

Ledningssträckningar, brytpunkter, brunnar, skåp och andra betydande punkter skall därvid inmätas och koordinatbestämmas. Inmätningen skall utföras i kommunens koordinatssystem. Uppgifter om redovisningssätt (grafiskt och datatekniskt) noggrannhetskrav mm lämnas av Haninge kommun, stadsbyggnadsförvaltningen, lantmäteriverksamheten.

Stadsbyggnadsförvaltningens lantmäteriverksamhet utför och á-jourhåller – som uppdrag – relationsritningar. Samarbetsavtal kan därvid upprättas.

ÅTERSTÄLLNINGSSARBETEN

Generellt

Ledningsägare skall på egen bekostnad återställa ianspråktagen mark eller anläggning i förutvarande skick i enlighet med kommunens anvisningar om inte annat **skriftligen** angivits i tillståndet för grävningen eller i samband med synförrättningen.

Ianspråktagen mark för arbetsområdet skall vara återställd i sin helhet snarast efter att schakten återställts om inte annat överenskommits med stadsbyggnadsförvaltningen.

Återställningsåtagande av kommunen

Vid vissa tillfällen, exempelvis vid omfattande grävningar eller undermåligt utförda återställningsarbeten, förbehåller sig kommunen rätten att återställa beläggning, grönyta, naturmark och kantsten. Detta meddelas ledningsägaren vid tillståndsgivningen.

Vid krav på årslång återställningsperiod utförd av kommunen meddelas ledningsägaren senast september året innan.

Ledningsägaren beställer återställningsarbetet skriftligen från kommunen och debiteras enligt särskild upprättad prislista som erhålles vid tillståndsgivningen.

Ledningsägaren ansvarar för schakten intill dess att kommunen godkänt den för övertagande och därefter övertagit ansvaret för det slutliga återställningsarbetet.

Åtgärd för skada på mark, anläggning eller annan anordning **utanför** tillståndsytan debiteras efter skadans omfattning.

Utförande, materialföreskrifter

Återställning skall utföras enligt denna föreskrift och i överensstämmelse med stadsbyggnadsförvaltningens standardbestämmelser kap D samt i övrigt Mark AMA 13.

Återställning av beläggning och stabiliserat bärlager skall ske till minst det befintliga skicket (lagertjocklekar o s v) eller enligt kap D, miljö- och stadsbyggnadsförvaltningens standardbestämmelser.

Rakskärning av bituminösa beläggningar eller bärlager av bitumenstabiliserat grus (AG/BG) skall ske innan beläggning rives.

Schakt med fräshjul (kedje-matat svärd o s v) i belagd yta innefattar renskärning av beläggningsskikt enligt principskiss 1, före återställning av beläggning.

Uppschaktat material får endast användas till resterande fyllning eller rom massorna är lämpliga, som fyllning under terrass.

Kvarvarande remsor av beläggning, mindre än 0,75 m av gångbanans eller gång- och cykelvägs fulla bredd, avlägsnas och återställning sker på full bredd.

Kvarvarande remsor av beläggning och/eller stabiliserat bärlager, mindre än 1,5 meter av körbanans fulla bredd, avlägsnas och återställning sker på full körbanebredd.

Befintliga lagertjocklekar på väggropp (förstärkningslager, bärlager och beläggningar) skall återställas.

Packning och fyllning

Utföres enligt Mark AMA 13.

Beläggning

Asfaltbeläggning återställs av ledningsägaren i ursprungligt skick. Då kommunen i separat schakttillstånd så kräver, förseglas asfaltskrävar med asfaltlösning och avsändas med förseglingssand.

Uppschaktat material får ej användas till förstärknings- eller bärlager.

Består beläggningen av slitlager och bitumensstabiliserat bärlager återställs lagren i ursprungligt skick. Före beläggning skall kanterna rakskäras och klistras. Skärningen skall utföras så långt in på den gamla beläggningen att fogen kommer att ligga på orört underlag.

På vägar med busstrafik, annan tung trafik eller där beläggningen är högst tre år gammal gäller återställning enligt principskiss nr 2. Detta kommer att anges i tillståndet som är ett särskilt villkor.

Vid utförande enligt principskiss 2 skall återställning först utföras enligt principskiss 1, efter ca 1 år utföres resterande återställning, med urfräsning och beläggning enligt principskiss 2.

Gruslitlager

Gruslitlager utföres enligt Mark AMA 13. Lagertjocklek enligt AMA mm.

Betäckning och markeringar

Rubbad, riven eller flyttad betäckning skall återställas och justeras i plan- och höjdläge som är anpassat till omgivande väg eller markyta. Skadad betäckning anmäls till stadsbyggnadskontorets vägverksamhet.

Skadad BP eller AV-betäckning anmäls till verksamheten för vatten och avlopp.

Rubbad eller skadad dexel samt tomtgränsrör anmäls till stadsbyggnadskontorets lantmäteriverksamhet.

Rubbad eller skadad fixpunkt, polygonpunkt anmäls till stadsbyggnadsförvaltningen, lantmäteriverksamhet.

Distansmarkeringar för va-ledningar återställs i ursprungligt läge och skick.

***INTRÄFFADE SKADOR I ÖVRIGT ANMÄLS TILL
STADSBYGGNADSFÖRVALTNINGENS VÄGVERKSAMHET.***

Haninge kommun
Stadsbyggnadsförvaltningen

b

MM
OTR

Meddelande om överlåtelse av avtal

Bakgrund

Stadsnätbolaget Sverige AB ("SBAB"), 556804-3250, har beslutat att genomföra vissa organisatoriska förändringar i koncernen med verkan från och med den 1 maj 2017. Förändringarna innebär att all verksamhet som bedrivs i form av att äga och förvalta fiberinfrastruktur i Sverige kommer att bedrivas av det i Sverige helägda dotterbolaget Stadsnätbolaget Mälardalen AB ("SBAB") (559104-9670). Övergången av verksamheten sker genom en verksamhetsöverlåtelse ("Överlåtelsen").

Meddelande om överlåtelse

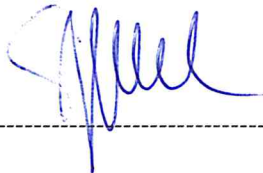
Vi får på detta sätt meddela er om att samtliga kund och leverantörsavtal genom Överlåtelsen kommer att överföras från SBAB med verkan från och med den 1 maj 2017 varvid samtliga rättigheter och skyldigheter under avtalen från denna dag övertas av SBAB. SIAB ansvarar dock fullt ut för samtliga skyldigheter under avtalen för tiden före den 1 maj 2017. För att skyldigheter, rättigheter och rätt kostnader skall hamna i rätt legala enhet önskas härmed markavtalet med Haninge kommun överlåtas från SBAB till SBMAB snarast möjligt.

Uppgifter om fakturerings- och kontaktadress framgår nedan.

Stadsnätbolaget Mälardalen AB (559104-9670)
Sveavägen 163
113 46 Stockholm

Stadsnätbolaget Sverige AB

Stockholm den 18 maj 2016

Stefan Tengvall

Stadsnätbolaget Mälardalen AB

Stockholm den 18 maj 2016

Stefan Tengvall

Ovanstående bekräftas/godkänns

Avtalspart

Ort

Underskrift

Namnförtydligande

Datum

Underskrift

Namnförtydligande

Organisationsnummer 559104-9670	
Objektets registreringsdatum 2017-03-16	Nuvarande firmas registreringsdatum 2017-04-28
Dokumentet skapat 2017-04-28 10:32	Sida 2 (3)

Org.nummer: 559104-9670

Firma: Stadsnätbolaget Mälardalen AB

Adress: Sveavägen 163
113 46 STOCKHOLM

Säte: Stockholms län, Stockholm kommun

Registreringslän:

Anmärkning:

—
—
—
Detta är ett privat aktiebolag.

BILDAT DATUM

2017-03-03

SAMMANSTÄLLNING AV AKTIEKAPITAL

Aktiekapital: 50.000 SEK
Lägst.....: 50.000 SEK
Högst.....: 200.000 SEK

Antal aktier: 500
Lägst.....: 500
Högst.....: 2.000

STYRELSELEDAMOT, VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

760206-0399 Tengvall, Karl Stefan, Storhagsvägen 21, 125 54 ÄLVSJÖ

STYRELSESUPPLEANTER811001-0256 Stiernstedt, Erik Wilhelm Thesleff, Grev Turegatan 78,
114 38 STOCKHOLM**REVISOR (ER)**

600908-0133 Strauss, Ulf, Ostronvägen 17, 181 66 LIDINGÖ

FIRMATECKNING

Firman tecknas var för sig av
ledamoten
suppleanten

FÖRESKRIFT OM ANTAL STYRELSELEDAMÖTER/STYRELSESUPPLEANTER

Styrelsen skall bestå av lägst 1 och högst 5 ledamöter
med högst 3 suppleanter.

BOLAGSORDNING

REGISTRERINGSBEVIS**AKTIEBOLAG**

Organisationsnummer 559104-9670	
Objektets registreringsdatum 2017-03-16	Nuvarande firmas registreringsdatum 2017-04-28
Dokumentet skapat 2017-04-28 10:32	Sida 3 (3)

Datum för senaste ändringen: 2017-04-06

VERKSAMHET

Bolaget skall förvalta fiberoptiska nät samt bedriva drift och service i anslutning därtill samt därmed förenlig verksamhet.

RÄKENSKAPSÅR

0101 - 1231

KALLELSE

Kallelse ska ske genom brev med posten eller e-post.

FIRMAHISTORIK

2017-03-16 Kommstart 2133 AB

****Registreringsbeviset är utfärdat av Bolagsverket****

Dnr KS-MEX 2016/76

§ 175 Förlängning av markreservation berörande fastigheten Åby 1:27

Sammanfattning

Gotska Fastighets AB har ett gällande avtal om markreservation för en del av kommunens mark nordost om korsningen Tungelstavägen/Åbyvägen i Västerhaninge. Markreservationen var ursprungligen gällande till 2016-06-30, men har under 2016 förlängts för att gälla till och med 2017-06-30. Syftet med markreservationen är att möjliggöra ett exploateringsprojekt med handel, lokaler för förskola och bostäder.

För att möjliggöra projektet har beslut om detaljplaneuppdrag meddelats och Gotska Fastighets AB har tecknat ett plankostnadsavtal med stadsbyggnadsförvaltningen. Planarbetet har idag nått så långt att ett förslag till detaljplan ska gå ut på granskning strax efter sommaren 2017.

För att möjliggöra ett fortsatt planarbete på platsen med Gotska Fastighets AB krävs att den nu gällande markreservationen förlängs. Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat ett avtal om förlängning av den gällande markreservationen till och med 2018-06-30. Gotska Fastighets AB äger genom markreservationen företräde för tilldelning av marken inom optionsområdet under förutsättning av att en detaljplan vinner laga kraft. Villkor för sådan tilldelning, bl.a. pris för marken, skall regleras i ett kommande marköverlåtelseavtal innan detaljplan antas.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen tillstyrker en förlängning av markreservationen.

Underlag för beslut

- Överenskommelse om markreservation - undertecknad
- Överenskommelse om markreservation – ursprunglig - Bilaga 1.

Kommunrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Överenskommelse om markreservation godkänns.

Kommunstyrelsens beslut
Kommunstyrelsen beslutar

1. Överenskommelse om markreservation godkänns.

Expedieras: Akt

För verkställighet: MEX

För kännedom:

Gotska Fastighets AB och Haninge kommun träffade 2013 en "Överenskommelse om markreservation" (KS-MEX: 22/2013) till syfte att skapa förutsättningar för utbyggnad av lokaler med handel, övrig verksamhet och bostäder nordost om korsningen Tungelstavägen/Åbyvägen. Markreservationen förlängdes 2016 (KS-MEX2016/76) och är genom förlängningen giltig till 2017-06-30. Detaljplanearbetet pågår och detaljplanen avses ställas ut för granskning inom kort. För att möjliggöra fortsatt detaljplanearbete tecknas enligt nedan en förlängning av den gällande överenskommelsen.

Mellan Haninge kommun, 136 81 Haninge, nedan kallad Kommunen och Gotska Fastighets AB, org nr 556648-9372, nedan kallad Bolaget träffas följande:

Överenskommelse om markreservation

§ 1 Förlängning av markreservation

Kommunen och Bolaget är överens om att markreservationen (§ 3) i ursprungligen tecknad "Överenskommelse om markreservation", bilaga 1, ska förlängas till att gälla perioden 2017-07-01 till och med 2018-06-30. Övriga i överenskommelsen intagna villkor gäller oförändrade.

§ 2 Giltighet

För sin giltighet kräver denna överenskommelse kommunstyrelsens godkännande.

Denna överenskommelse är upprättad i två exemplar, varav parterna tagit varsitt.

Haninge den 2017

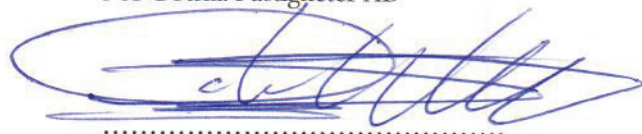
För Haninge kommun

.....

.....

Stockholm den *18/5* 2017

För Gotska Fastigheter AB

.....

.....

Bilaga 1

Västerhaninge, Åby 1:27
Gotska Fastighets AB

Mellan Haninge kommun, 136 81 HANINGE, nedan kallad kommunen och Gotska Fastighets AB, org. nr 556648 9372, nedan kallad Bolaget träffas följande

ÖVERENSKOMMELSE OM MARKRESERVATION

§ 1 Syfte

Denna överenskommelse syftar till att skapa förutsättningar för utbyggnad av lokaler med handel, övrig verksamhet och bostäder nordost om korsningen Tungelstavägen/Åbyvägen inom på kartbilaga 1 markerat område.

§ 2 Detaljplan

För området gäller idag detaljplaner som medger parkeringsplatser på del av området och på resterande del park och gata. Kommunen ska föranstalta om ny detaljplan som medger uppförande av i § 1 nämnda projekt. Bolaget ska teckna ett plankostnadsavtal med kommunen och tillhandahålla alla för planläggningen nödvändiga utredningar och annat underlag såsom skisser för bebyggelse, planillustrationer, parkeringsutredningar, dagvattenutredningar o.s.v.

§ 3 Markreservat

Kommunen reserverar för Bolaget den del av fastigheten Åby 1:27 som markerats på bilaga 1. Villkor för sådan tilldelning, bl. a pris för mark, skall regleras i ett marköverlåtelseavtal innan detaljplan enligt § 2 antas. Markreservatet gäller till 2016-06-30.

§ 4 Upphörande

Skulle markreservatet ej leda till att förvärv av mark kommer till stånd är detta avtal till alla delar förfallet. Parterna ska stå för sina respektive kostnader.

§ 5 Giltighet

Denna överenskommelse är för kommunen bindande endast under förutsättning av kommunstyrelsens godkännande och beslut om planuppdrag.

Västerhaninge, Åby 1:27
Gotska Fastighets AB

Denna överenskommelse är upprättad i två exemplar, varav parterna tagit
varsitt.

Haninge den2013.

För Haninge kommun

.....

Stochholms den *5/7*2013.

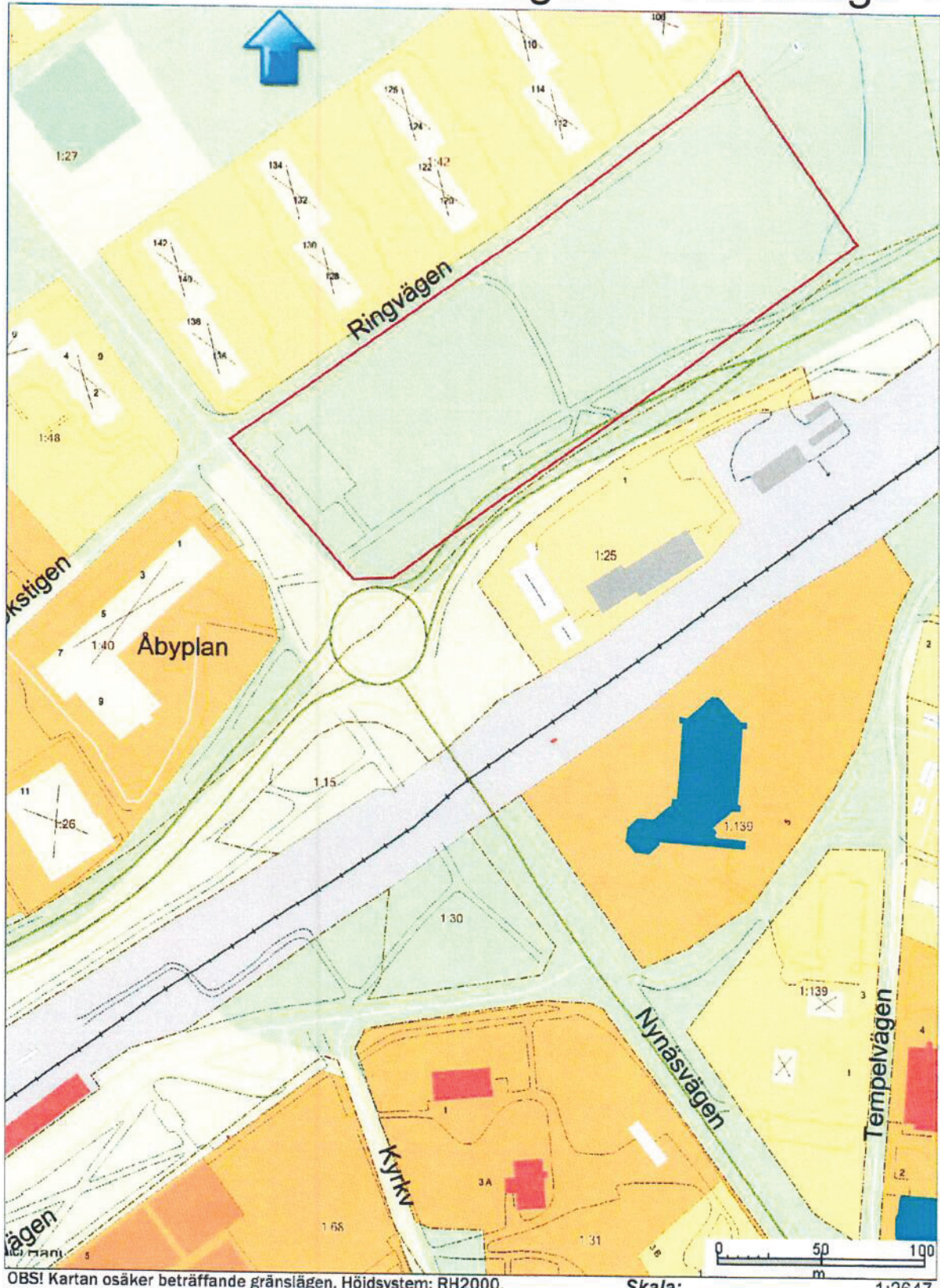
För Gotska Fastighets AB

.....
Rudolf Dahlström

(2)

Till "Bilaga 1" - Kartbilaga 1

OBS! Kartan osäker beträffande gränslägen. Höjdsystem: RH2000.

Skala:

1:2647

Dnr KS-MEX 2015/26

§ 176 Överenskommelse om förlängning av option för del av fastigheten Kalvsvik 16:1

Sammanfattning

Kommunen träffade 2015-06-08, § 155, ett avtal om försäljning av en tomt, tomt 2, i Albyberg till NewCap Projekt AB. I samma avtal gavs bolaget option till att förvärva ytterligare fem tomter. Marköverlåtelseavtal för tre av dessa, tomt 1 och 3-4, träffades 2016-10-10, § 278. Optionstiden för de två resterande tomterna, tomt 5-6, går ut under juni 2017. Ett krav för att få förvärva tomt 5-6 är att bolaget förvärvat de övriga fyra tomterna. För förvärv krävs att bygglov och färdigbyggd grundplatta finns. Enligt marköverlåtelseavtalet från 2016 ska tillträde till tomt 1 och 3-4 ske senast 2018-08-01. Optionstiden för de sista två tomterna, 5-6, bör därför förlängas till 2018-10-30.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår med hänvisning till ovanstående att optionstiden för tomt 5-6 i gällande avtal från 2015 förlängs till 2018-10-30. Det kan noteras att priset för dessa tomter inte är uppgjort i optionen och att bolaget betalar en avgift under optionstiden.

Underlag för beslut

- Överenskommelse undertecknad av NewCap Projekt AB 2017-05-21.

Kommunalrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar

1. Optionstiden för NewCap Projekt AB att förvärva tomt 5-6, del av Kalvsvik 16:1, förlängs till 2018-10-30.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Optionstiden för NewCap Projekt AB att förvärva tomt 5-6, del av Kalvsvik 16:1, förlängs till 2018-10-30.

Expedieras: Akt
För verkställighet: MEX
För kännedom:

NewCap Projekt AB och Haninge kommun träffade 2015 ett "Köpe- och markanvisningsavtal" (KS-MEX: 2015/26) avseende överlåtelse av tomt 2 och reservation av tomterna 1, 3-6 inom Albyberg. Marköverlåtelseavtal avseende tomt 1, 3 och 4 tecknades 2016 (KS-MEX2016/127) där senaste tillträde är 2018-08-01. Ett krav för att få köpa tomt 5 och 6 är att förvärv av övriga tomter fullföljts. Optionstiden för tomt 5 och 6 går ut under juni 2017 varför parterna är överens om att teckna en förlängning av optionstiden enligt nedan.

Mellan Haninge kommun, 136 81 Haninge, nedan kallad Kommunen och NewCap Projekt AB, org nr 556721-5438, nedan kallad Bolaget träffas följande:

Överenskommelse om markreservation

§ 1 Förlängning av markreservation

Kommunen och Bolaget är överens om att optionen avseende tomt 5 och 6 (§ 9) i ursprungligen tecknat "Köpe- och markanvisningsavtal", bilaga 1, ska förlängas till att gälla till och med 2018-10-30. Villkoret om optionsavgift fram till dess köpeavtal tecknas fortsätter att gälla.

§ 2 Giltighet

För sin giltighet kräver denna överenskommelse kommunstyrelsens godkännande.

Denna överenskommelse är upprättad i två exemplar, varav parterna tagit varsitt.

Haninge den 2017

För Haninge kommun

.....

.....

Stockholm den 21/5 2017

För NewCap Projekt AB

.....

.....

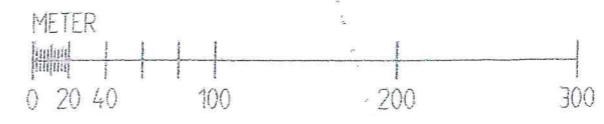
FÖRKLARING

Tomt	Area (m ²)
1	12993
2	11011
3	5000
4	18463
5	16990
6	24948
7	10112
8	10097
9a	5535
9b	7475
10	5000
11a	5024
11b	5039
12	9433
13	10088
14	10366
15	7895
A	34187
B	30547
C	43791
D	59418

- T1,...,T4 TRANSFORMATORSTATION
- P1,...,P3 PUMPSTATION
- T5 FÖRESLAGET LÄGE

Tomt 1
 Transformatorstation, utrymme 10 x 10 m
 ska ligga utanför tomtragransen

Tomt 3
 Koordinater för tomtragräs:
 1. X = 158964.5526 Y = 6559468.0331
 2. X = 159094.2419 Y = 6559492.9240
 3. X = 158972.9680 Y = 6559419.2169
 4. X = 159084.1200 Y = 6559440.5500

KONCEPT 2016-11-01

Haninge kommun Sveagatan 6 Box 81 781 21 Burtänge Telefon 010 - 395 90 00 www.haninge.se		ALBYBERG ETAPP 1 GEMENSAM GEMENSAM ÖVERSIKT TOMTINDELNING ALBYBERG ETAPP 1
ÖPPNINGSKONTO: J.ANDERSSON 572530	ÖVERSIKTSPLAN FÖRSTÄLLE: A1 SKALA: 1:2000 ÖVERSIKTSPLAN 100T0101	

Dnr KS-MEX 2017/20

§ 177 Gatukostnadsutredning Norrby, södra etappen

Sammanfattning

I samband med att stadsbyggnadsförvaltningen tagit fram ett detaljplaneförslag för området Norrby södra etappen, har kommunstyrelseförvaltningen arbetat fram gatukostnadsutredning för motsvarande område. Parallellt med detaljplanearbetet har en förprojektering genomförts och en kostnadsberäkning utförts. Kommunstyrelseförvaltningen avser att, i enlighet med detaljplaneförslaget för Norrby södra etappen, bredda och bygga ut gator inom området till en kommunal standard. Innan kommunen bygger ut gatorna ska detaljplanen antas och kommunen besluta om uttag av gatukostnader.

Ett detaljplaneförslag finns nu färdigt att samrådas. Avsikten är att samtidigt samråda gatukostnadsutredningen tillsammans med det upprättade detaljplaneförslaget. För att möjliggöra detta krävs ett beslut av kommunstyrelsen att godkänna gatukostnadsutredningen för samråd. Samråd planeras snarast efter kommunstyrelsens godkännande och kommer att pågå under minst 6 veckor.

Den kalkylerade gatukostnaden som enligt samrådsförslaget kommer att belasta fastighetsägarna inom Norrby södra etappen är cirka 79 700 000 kr (exklusive indexreglering). Kommunen ska i enlighet med "Policy för uttag av gatukostnader", KS 2013-03-25 § 80, bekosta så kallad överstandard, vilket i detta fall främst består av kostnader för en genomgående bussgata samt en gång- och cykelanslutning som leder mot Vega. Kostnaden för denna överstandard är kalkylerad till cirka 7 400 000 kr. Till kommande gransknings- och antagandeskede kommer underlagets detaljnivå att höjas, varpå gatukostnadskalkylen då kommer att revideras.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelseförvaltningen anser att gatukostnadsutredningen ska godkännas för samråd.

Underlag för beslut

- Gatukostnadsutredning, daterad 2017-05-12, med tillhörande kartbilaga.

Kommunrådsberedningens förslag till kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen beslutar

1. Förslag till Gatukostnadsutredning Norrby södra etappen, daterad 2017-05-12, godkänns för samråd.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut
Kommunstyrelsen beslutar

1. Förslag till Gatukostnadsutredning Norrby södra etappen, daterad 2017-05-12, godkänns för samråd.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Expedieras: Akt

För verkställighet: MEX

Kommunstyrelseförvaltningen
Mark- och exploateringsenheten
Ida Karlsén Hultman
Niklas Ymerson

FÖRSLAG TILL GATUKOSTNADSUTREDNING

Norrby södra etappen, Norrbyvägen - Smultronvägen m fl

2017-05-12

INLEDNING

Förslaget till detaljplan

Detta förslag till gatukostnadsutredning bygger på förslag till detaljplan för Norrby södra etappen, Norrbyvägen - Smultronvägen m fl (SBN Plan 2014.19).

Detaljplaneförslaget omfattar ett område om ca 55 ha i den nordvästra delen av kommunen, ca 4 km från Handens centrum, benämnt Norrby. Planförslaget syftar till att, i enlighet med tidigare upprättat program, skapa möjligheter till förtätning av bostäder, bygga ut kommunalt vatten och avlopp samt att förbättra gatustandarden inom området. I detaljplanen föreslås kommunalt huvudmannaskap, vilket innebär att Haninge kommun tar ansvar för utbyggnad samt framtida drift av gator och andra allmänna platser inom detaljplaneområdet.

Planområdet, som det ser ut idag, innehåller ett hundratal fastigheter av varierande storlek. Av dessa är 86 bebyggda. Med planförslaget ges möjlighet till viss förtätning i form av utökade byggrätter samt nybildning av fastigheter. Detaljplaneförslaget medger 85 nya byggrätter i form av friliggande enbostadshus och 203 bostäder i form av kedje-/parhus samt radhus. Utöver bostadsbebyggelsen planeras för en förskola och en mindre park.

Allmänt om gatukostnader

Kommunalt huvudmannaskap inom ett detaljplaneområde innebär att kommunen är ansvarig för utbyggnad samt framtida drift och underhåll av allmänna gator och andra allmänna anläggningar inom området. Som huvudman har kommunen, enligt 6 kap 24 § plan- och bygglagen (PBL,

2010:900), rätt att ta ut anläggnings- och förbättringskostnaderna för gatorna som föreslås i detaljplanen. Kostnaderna betalas av ägarna till de berörda fastigheterna inom området. Även kostnader för anknytande åtgärder, så som belysning, markinlösen, fastighetsbildning, administration, projektering m.m. ingår i dessa kostnader, som kallas gatukostnader.

Kostnaderna ska fördelas mellan ägarna till de berörda fastigheterna efter skälig och rättvis grund. Oskäligt höga ersättningar eller ersättningar för åtgärder som överstiger en normalstandard ska jämkas. Det är kommunen som beslutar om avgränsningen av det område inom vilken fördelningen ska ske, vilka kostnader som ska fördelas samt hur fördelningsgrunden ska se ut.

Till grund för de gatukostnader som fastighetsägarna ska betala till kommunen ligger kommunens Gatukostnadspolicy, beslutad 2013-03-25. Policyn anger att kostnaderna i gatukostnadsutredningen är preliminära och fastställs då anläggningen slutbesiktigats. Det beräknade beloppet, från beslutad gatukostnadsutredning, räknas då upp med SCB:s entreprenadindex och debiteras fastighetsägarna. Det beräknade beloppet, uppräknat med entreprenadindex, utgör ett takbelopp för vilken kostnad som kan debiteras fastighetsägarna vid faktureringsstillfället. Skulle de faktiska kostnaderna för utbyggnaden vara lägre än de beräknade gatukostnaderna, tas de faktiska kostnaderna ut istället.

Beslut om uttag av gatukostnader fattas av kommunstyrelsen. Före sådant beslut ska utredning i frågan ske samt ett förslag till gatukostnadsutredning tas fram. Förslaget till gatukostnadsutredning ska, i likhet med förslaget till detaljplan, ut på samråd. Sakägare och andra berörda av förslaget har då tillfälle att framföra sina synpunkter. Samrådet ska sedan, i likhet med samråd för detaljplanen, redovisas i en samrådsredogörelse. Efter samrådet ska förslaget till gatukostnadsutredning även ställas ut under minst 3 veckor, under vilken tid det finns ett andra tillfälle att yttra sig över gatukostnadsförslaget. Därefter beslutar kommunstyrelsen i ärendet.

Skyldighet för fastighetsägarna att betala gatukostnaderna infaller först när gatorna och de andra allmänna anläggningarna är färdigställda och kan användas för avsett ändamål samt då kommunen utfärdat faktura. Fakturan utställs på den som i fastighetsregistret är upptagen som lagfaren ägare för respektive fastighet. Det är ägaren av fastigheten vid utfärdandet av fakturan som är betalningsskyldig gentemot kommunen.

Gatukostnadsutredningens innehåll

Ett förslag till gatukostnadsutredning ska redovisa:

1. Fördelningsområde: avgränsningen av det geografiska område inom vilket fördelningen av kostnaderna ska ske. Ägarna till fastigheterna belägna inom detta område är de som kommer debiteras gatukostnader.

2. Kostnadsunderlag: de beräknade, preliminära, kostnaderna för anläggande samt förbättring av gator och andra allmänna anläggningar som ska fördelas mellan fastighetsägarna inom fördelningsområdet.

3. Fördelningsgrund: grunderna för fördelningen av kostnaderna mellan fastighetsägarna inom området. Fördelningen görs efter andelstal.

FÖRDELNINGSSOMRÅDE

I huvudsak föreslås detaljplaneområdet utgöra fördelningsområdet för uttagande av gatukostnader. Det finns dock vissa fastigheter som föreslås tas ur fördelningsområdet och därmed inte belastas av gatukostnader. Dessa fastigheter samt motiveringen redovisas nedan.

Inom detaljplaneområdet finns till viss del fastigheterna Opp-Norrby 2:441 och Opp-Norrby 2:442, som inte bedöms ha någon nytta av planen då de till viss del ingående delarna i detaljplaneförslaget enbart är utlagda som allmän platsmark för gata. De tilldelas inte någon byggrätt eller styckningsmöjlighet. Resterande delar av fastigheterna kommer att ingå i detaljplanen för mitten-etappen. Dessa två enheter föreslås tas ut ur fördelningsområdet.

Opp-Norrby 2:98 är enbart 660 kvm och i sin helhet planlagd som n₁ vilket innebär att ingen styckning eller byggrätt medges. Fastigheten bedöms inte ha någon nytta av planen och föreslås tas ut ur fördelningsområdet.

Delar av fastigheterna Opp-Norrby 2:428-2:431 och Opp-Norrby 2:433-2:435 finns inom detaljplaneområdet. Fastigheterna korsar Torfastleden och är utlagda som natur i denna plan och resterande delar är planlagda som natur i stadsplan från 1976. Dessa föreslås tas ut ur fördelningsområdet.

Opp-Norrby 2:552-2:555 och Söderby Huvudgård 2:1 är gatufastigheter och föreslås tas ut ur fördelningsområdet.

Övriga fastigheter, både befintliga, det vill säga bebyggda fastigheter (fastigheter med taxerat byggnadsvärde) och nytillkommande, som är belägna inom det redovisade fördelningsområdet föreslås ingå i detta förslag till gatukostnadsutredning och således belastas med gatukostnader.

Observera att vissa av de i fördelningsområdet ingående fastigheterna i detaljplanen föreslås få möjlighet att stycka av en eller flera fastigheter och således tilldelas flera byggrätter samt därigenom fler andelar av gatukostnaden.

Alla fastigheter inom fördelningsområdet, både befintliga samt avstyckningsmöjligheterna, redovisas på bifogad kartbilaga, bilaga 1.

KOSTNADSUNDERLAG

De olika gatorna samt övriga allmänna anläggningar som föreslås ingå i kostnadsunderlaget redovisas nedan.

Anläggningskostnader

I posten anläggningskostnader ingår alla kostnaderna för själva byggandet av nedanstående gator, park och övrig allmän platsmark. I dessa kostnader ingår bland annat bergsprängning, röjning, uppbyggnad av vägkropp, asfaltsbeläggning, belysning och kantsten.

Huvudgata

Genom detaljplaneområdet går huvudgatan Norrbyvägen som idag har busstrafik. Norrbyvägen görs bredare med en 7 meter bred körbana samt en intilliggande gång- och cykelväg på 3 meters bredd. Busshållplatserna mitt i området vid tomten för den planerade förskolan görs med avsmalning, så kallad timglashållplats. Busshållplatserna närmast Torfastleden görs av typen kantstensuppställning något förskjutna från varandra. Huvudgatan kommer att förses med gatubelysning med gatlykta av "Stockholmsmodell".

Denna huvudgata har högre standard än vad som är brukligt för områdets enskilda behov, i och med busstrafiken som även betjänar intilliggande områden i högre utsträckning än övriga gator. Även den planerade förskolan medför att huvudgatan även betjänar intilliggande områden. Kostnaderna för denna överstandard ska därmed jämkas i enlighet med Gatukostnadspolicyn. Fördelningsområdet föreslås belastas med 65% av anläggningskostnaderna för huvudgatan samt 65% av kostnaderna för intrångsersättningar längs med huvudgatan.

Lokalgator

Inom detaljplaneområdet finns idag ett antal befintliga vägar, vars sträckningar planeras användas så långt som möjligt i förslaget till detaljplan.

Lokalgatorna inom planområdet kommer på de flesta ställen att asfalteras till en körbanebredd om 4,5 meter. Gatorna kommer att förses med gatubelysning av standardtyp. Dagvattenhanteringen från vägen planeras ske genom öppna diken eller med konventionella dagvattenbrunnar, beroende på vilken teknik som passar respektive gatusträcka. Vissa höjdjusteringar av befintliga gator kan komma att ske, för att förbättra gatans profil. Kommunen utför i normalfall anpassning av befintliga huvudinfarter mellan enskilda fastigheter och gatumarken vid gatuutbyggnaden.

De i detaljplaneförslaget föreslagna nya lokalgatorna utgör en förlängning av Smultronvägen som ansluter till Gammelgårdsvägen, en förlängning av Terrängvägen som ansluter till Floravägen, Gammelgårdsvägen förlängs och delar upp sig för att ansluta till föreslagen ny bebyggelse samt skapa entréer mot Norrbyskogen. Ladugårdsvägen vid den planerade förskolan avslutas med en vändplan och ansluter mot Gammelgårdsvägen med en gång och

cykelväg. Bygdevägen stängs av för genomgående trafik då anslutningen mot Norrbyvägen är för brant. Alla återvändsgator kommer att förses med vändplan.

Några lokalgator kommer att asfalteras till en körbanebredd om 5 meter för att leda trafiken mot Torfastleden och inte genom kvarteren mot Norrbyvägen. Dessa är Smultronvägen från Norrbyvägen upp till Gammelgårdsvägen, en kort sträcka västerut på Gammelgårdsvägen till Terrängvägen fram till anslutning av Floravägen.

På vissa av lokalgatorna har bedömningen gjorts att trafikrörelserna kommer att öka så pass mycket att gångbana (2,25 meter bred) anläggs på ena sidan. Dessa gator är en kort sträcka av Gamla Norrbyvägen i väst som övergår till att bli Gammelgårdsvägen, hela Gammelgårdsvägen, Gamla Norrbyvägen längs med den planerade tomten för förskola, Smultronvägen, Terrängvägen samt Floravägen.

För lokalgator är principen att fastighetsägarna inom fördelningsområdet betalar hela kostnaden. Detta gäller även eventuella intilliggande gångbanor.

Gång- och cykelväg

Längs med Smultronvägen i fördelningsområdets sydvästra del planeras en gång- och cykelväg som är tänkt att ansluta mot den befintliga gång- och cykelvägen som leder till Vega. Denna gång- och cykelväg bedöms inte enbart vara till nytta för de i detaljplan för Norrby ingående fastigheterna och skall således inte vara del av kostnadsunderlaget.

Parkområde

I fördelningsområdets mitt i anslutning till den planerade tomten för förskola planeras det en mindre park. Parkområdet bedöms i sin helhet vara till nytta för fastigheterna inom fördelningsområdet och ingår således i kostnadsunderlaget.

Byggherrekostnader

Projektering av gator och allmänna anläggningar

Kommunen anlitar konsulter för projektering av gator och övriga allmänna anläggningar. Under detaljplanearbetet har det hittills genomförts en förprojektering av gator och anläggningar för att redan i ett tidigt skede ge en så bra och tillförlitlig bild som möjligt av anläggningskostnaderna.

I kostnaden för projektering ingår även de geotekniska undersökningar som krävs för att utforma lokalgatorna på ett lämpligt vis. Projektören levererar under detaljplanearbetet bland annat mängdförteckningar och kostnadsberäkningar.

Efter samrådet påbörjar projektörer en detaljprojektering för att bestämma slutlig utformning av anläggningarna samt en reviderad kostnadskalkyl.

Under pågående utbyggnadsarbete kan det även krävas mindre anpassningar och omprojekteringar.

Markinlösen

För utbyggnaden och förbättringen av gator samt andra allmänna anläggningar enligt detaljplaneförslaget kan det krävas att kommunen löser in viss enskild mark. Kommunen har rätt att lösa in mark som i detaljplan är planlagd som allmän plats.

Kostnaden för markinlösen består dels av själva markpriset, men utöver detta ersätts även tomtanläggningar inom det markområde som kommunen löser in. Inom kostnadsposten marklösen ingår även erforderliga kostnader för fastighetsbildning (förrättningskostnader).

Med tomtanläggningar menas exempelvis buskar, staket, träd etc. som måste rivas eller kan komma till skada under utbyggnaden. Inför inlösen av mark samt inför upprättande av släntservitut inventeras och värderas vilka tomtanläggningar som måste lösas in.

Utöver allmän platsmark redovisar planförslaget även släntområden (z-område) inom vissa enskilda fastigheter. Z-områden är markreservat för anläggande av vägslänter. Områden utlagda som lokalgata samt park- och naturmark löser kommunen in med äganderätt och för släntområden bildas servitut. Servituten ger kommunen rätt att anlägga vägslänt, alltså gräva och ändra höjdläget inom enskilda fastigheter, men marken ägs fortfarande av den enskilda fastighetsägaren.

Förrättningskostnader

Avser förrättningskostnader till Lantmäteriet för mark- och servitutsreglering.

Risakanalys och besiktningar

Riskutredning samt sprängbesiktningar och vibrationsmätningar utförs vid sprängningsarbeten samt andra riskfyllda moment.

Byggledning

Byggledare som företräder kommunen under pågående entreprenadarbeten.

Övrigt

Övriga kostnadsposter som beräknas ingå i gatukostnaderna är administration och olika typer av tillfälliga anordningar för ledningar m.m.

Sammanfattning samt totalkostnad

<u>Anläggningskostnader</u> Huvudgata (Norrbyvägen), lokalgator, parkanläggning	60 700 000 kr
<u>Byggherrekostnader</u>	11 600 000 kr
<u>Summa prel. Gatukostnader*</u>	72 300 000 kr

**I summan har avdrag gjorts för den överstandard som inte ska belasta fördelningsområdet.*

FÖRDELNINGSGRUND

Fördelningen av gatukostnaderna föreslås ske på de, i fördelningsområdet, ingående befintliga samt nytillkomna fastigheter/byggrätterna. Fördelningen följer kommunens policy för uttag av gatukostnader.

- Befintliga fastigheter/byggrätter, det vill säga bebyggda fastigheter (fastigheter med taxerat byggnadsvärde) föreslås tilldelas andelstalet 0,5.
- Nytillkomna fastigheter/byggrätter, eller fastigheter som föreslås tillkomma genom avstyckning enligt detaljplanen, tilldelas andelstal utifrån den tillkommande byggrätten de erhåller:
 - *enbostadshus/fristående villa* föreslås tilldelas andelstalet 1,0
 - *kedjehus* föreslås tilldelas andelstalet 0,8 (per enhet)
 - *parhus* föreslås tilldelas andelstalet 0,8 (per enhet)
 - *radhus* föreslås tilldelas andelstalet 0,8 (per enhet)
 - *förskola* föreslås tilldelas andelstalet 5

De obebyggda delar av fastigheter som genom detaljplanen kan bilda nya fastigheter med byggrätt räknas som nytillkommande fastighet.

Befintliga samt nytillkommande fastigheter med tilldelade andelstal redovisas på bifogad kartbilaga, bilaga 1.

Sammanställning av gatukostnadsandelarna:

86 befintliga fastigheter	43 andelar
85 nytillkommande enbostadshus	85 andelar
203 nytillkommande par-/kedje-/radhusenheter	162,4 andelar
1 nytillkommande förskola	5 andelar
Summa andelar	295,4 andelar

Den beräknade kostnaden på 72 300 000 kr delas på dessa 295,4 andelar vilket ger ca 244 753 kr/andel.

Sammanställning av gatukostnad per andelstyp:

befintlig byggnad/byggrätt	122 376 kr
nyttillkommande byggrätt enbostadshus	244 753 kr
nyttillkommande byggrätt par/rad/kedjehus(per enhet)	195 802 kr
nyttillkommande byggrätt förskola	1 223 764 kr

Exempelvis belastas en fastighet med befintlig byggnad, samt en nyttillkommande byggrätt för enbostadshus med totalt 0,5 + 1,0 andelar. Vilket ger en kostnad om totalt ca 122 376 + 244 753 = 367 129 kr

Det bör observeras att dessa kostnader är preliminära. Vid slutbesiktning av gatuutbyggnaden indexregleras de beslutade kostnaderna och därför kan dessa kostnader ändras. Skulle de faktiska kostnaderna för utbyggnaden understiga de beräknade gatukostnaderna, tas de faktiska kostnaderna ut istället.

BETALNING AV GATUKOSTNADER

Enligt 6 kap 34 § PBL inträder betalningsskyldighet av gatukostnaderna för fastighetsägarna när anläggningarna är färdigställda och kan brukas för sina avsedda ändamål. När betalningsskyldigheten inträtt ska betalning ske efter att kommunen begärt det genom utfärdande av faktura (6 kap 35 § PBL). Fakturan tillställs den som är lagfaren ägare av fastigheten vid faktureringsstillfället. Även ännu ej utnyttjade byggrätter faktureras direkt. Om gatukostnaden som debiteras viss fastighet anses betungande får fastighetsägare betala ersättningen genom avbetalning. Om betalningsvillkoren ändå anses betungande ska de jämkas.

I enlighet med 6 kap 36 § PBL har Haninge kommun upprättat principer för fakturering av gatukostnader. Dessa principer medger att fastighetsägare till bebyggda tomter/fastigheter, det vill säga de fallen där man utnyttjat byggrätten enligt detaljplanen, kan erlægga gatukostnaderna genom avbetalning med förutsättning att en godtagbar säkerhet ställs. För obebyggda tomter och ej utnyttjade byggrätter, det vill säga de fallen där man ej utnyttjat byggrätten enligt detaljplanen, gäller samma som ovanstående samt möjligheten att skjuta upp betalningen till dess att bygglov söks för den nya byggrätten, dock som längst i 4 år. Godtagbar säkerhet ska kunna ställas och ränta på fordringsbeloppet utgår.

Vid amortering förfaller hela gatukostnadsavgiften till omedelbar betalning i det fall fastigheten överlåtes eller om amorteringsplanen inte fullföljs. De fullständiga principerna för fakturering och villkor finns på haninge.se (<http://haninge.se/bygga-bo-och-miljo/byggprojekt/gatukostnader/>)

BESVÄRSRÄTT

Om fastighetsägare inte är nöjd med föreslagen gatukostnadsutredning gäller följande besvärshänvisning:

1. Om fastighetsägare inte är nöjd med föreslagen gatukostnadsutredning kan synpunkterna, vid samråd- respektive granskningssskedet, skriftligen framföras till Haninge kommun:

Kommunstyrelseförvaltningen
Mark och exploatering
136 81 Haninge.

2. Om fastighetsägare därefter inte är nöjd med kommunstyrelsens beslut om antagande av föreslagen gatukostnadsutredning, med grunderna för skyldighet att betala gatukostnader samt villkoren för sådan betalning, kan detta överklagas till förvaltningsrätten. Besvärstiden är tre veckor från den dag protokollet justerats.

3. En tvist mellan kommunen och en fastighetsägare om ersättning för gatukostnader eller kostnader för andra allmänna platser eller om villkoren för betalning av sådan ersättning prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område fastigheten ligger.

UPPLYSNING

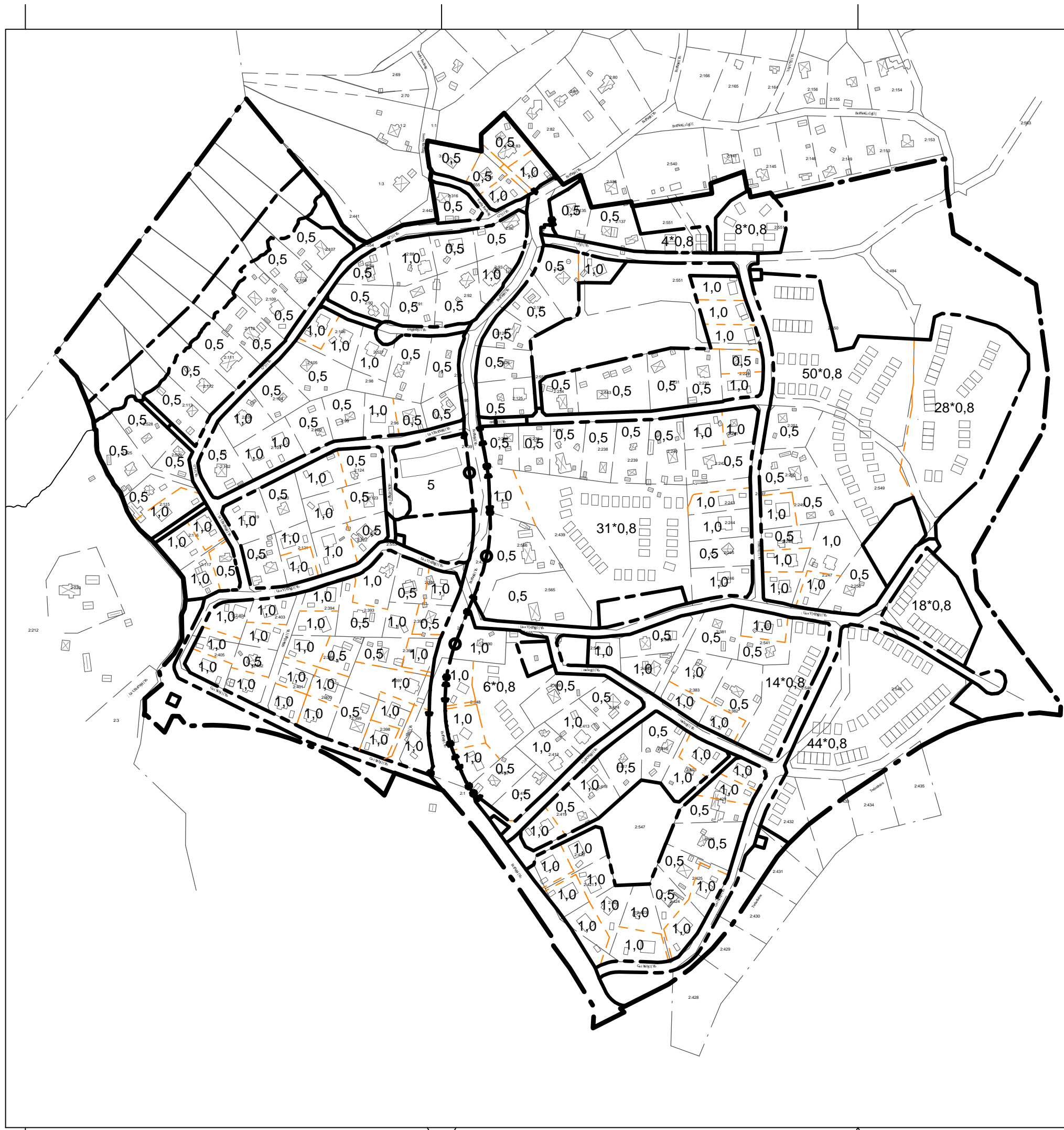
Upplysningar om gatukostnader och detta förslag till gatukostnadsutredning lämnas av exploateringsingenjör:

Ida Karlsén Hultman
Kommunstyrelseförvaltningen
Mark och exploatering
136 61 Haninge
Tel: 08-606 92 93, E-post: ida.hultmankarlsen@haninge.se

Eller:

Niklas Ymerson
Kommunstyrelseförvaltningen
Mark och exploatering
136 61 Haninge
Tel: 08-606 84 39, E-post: niklas.ymerson@haninge.se

BILAGA 1

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Befintlig traktgräns
- Befintlig fastighetsgräns
- Illustrerad ny föreslagen fastighetsgräns
- 0,5 Andelstal gatukostnad
- 2:441 Fastighetsbeteckning
- Förskola

Dnr KS 2017/5

§ 178 Val av ledamot till pensionärsrådet

Sammanfattning

Val av ledamot till pensionärsrådet, nominering från kommunstyrelsen, från och med 2017-07-01.

Mehmet Coksürer (MP) föreslås.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Mehmet Coksürer (MP) väljs som ledamot i pensionärsrådet från och med 2017-07-01.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Mehmet Coksürer (MP) väljs som ledamot i pensionärsrådet från och med 2017-07-01.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Expedieras: Akt

För verkställighet: Personalavdelningen (löneenheten och Maine Söderlund), kansliet KSF (förtroendemannaregistret)

För kännedom: Den valda, berörda organ

§ 179 Meddelanden

Sammanfattning

Om inget annat anges finns meddelandena hos sekreteraren.

Cirkulär 17:26 från SKL Överenskommelse om ändringar i Bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser, BEA T, Bestämmelser för arbetstagare i utbildnings- och introduktionsanställning, BUI T, Bestämmelser för arbetstagare i arbetslivsintroduktionsanställning, BAL T och Bestämmelser för traineejobb T

Protokoll från SRV återvinning ABs ordinarie bolagsstämma 2017

Protokoll från AB Vårlyjus årsstämma 2017-05-02

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Meddelandena läggs till handlingarna.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Meddelandena läggs till handlingarna.
-

§ 180 Delegationsbeslut

Sammanfattning

Enligt 6 kap § 35 kommunallagen ska delegationsbeslut redovisas till styrelsen.

Kommundirektören meddelar delegationsbeslut enligt bilaga.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Delegationsbesluten läggs till handlingarna.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Delegationsbesluten läggs till handlingarna.
-

Medd. KS

Anmälan av delegationsbeslut inom nämndens verksamhetsområde

Anmälan gäller även beslut pga vidaredelegering

Förvaltning/Avdelning Kommunstyrelseförvaltningen		Anmälan avser perioden fr.o.m 2017-05-23 t.o.m. 2017-09-30	
Ärende- kategori	Ärende	Delegat	Diarie- / löpnummer
§ 112	Under rekryteringsperioden av ny planchef, längst tom. 2017-09-30 förordnas Sune Eriksson att tillsammans med sina uppgifter som tf. stadsbyggnadschef upprätthålla tjänsten som tf. planchef	Kommundirektör Bengt Svenander	KS 2017/3